

Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane Bashkia Mirditë 2020-2025

Përgatitur nga: EcoDES Studio

Korrik, 2020

Një falenderim i veçantë shkon për stafin e Bashki të Forta, HELVETAS Sëiss Intercooperation Z. Arben KOPLIKU, Pikën Fokale Rajonale të projektit për Qarkun Lezhë Z. Hekuran KOKA dhe për stafin e asistencës teknike të EcoDES Studio Z. Konalsi GJOKA, Zj. Teida SHEHI, Z. Alfred LAKO, dhe Zj. Vjola AVDIU që kontribuan në hartimin e planit lokal për menaxhimin e integruar të mbetjeve për Bashkinë Mirditë.

Një kontribut të veçantë ka dhënë stafi i Bashkisë Mirditë i kryesuar nga Kryetari i Bashkisë Z. Ndrec DEDAJ, që ka luajtur një rol kyç në ecurinë e procesit të hartimit planit si dhe stafi teknik, i kryesuar nga zv. Kryetarja Zj. Klodjana PËRGJETANI, Supervizori i Sektorit të Pastrim-Gjelbërimit Z. Zef MARGJINI, Inspektore mjedisi (në fushën e burimeve njerëzore) Znj. Arsela CAKA dhe Specialisti i statistikave (GIS) Z. Blenard DUDI.

SHKURTIMET

AKM	Agjensia Kombëtare e Mjedisit
ARM	Agjensia Rajonale e Mjedisit
BE	Bashkimi European
ISHMPU	Inspektoriati Shtetëror i Mjedisit Pyjeve dhe Ujrave
ISHSH	Inspektoriati Shtetëror i Shëndetësisë
MB	Mbetjet nga Bizneset
MBZHR	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
MF	Mbetjet nga Familjet
MIE	Ministria e infrastrukturës dhe Energjisë
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
NJA	Njësi Administrative
NJQV	Njësi Qëndrore Vendore
OJF	Organizata Jo Fitim prurëse
PLMIMNU	Planin Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane
PKMM	Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbetjeve
PGM	Pikë Grumbullimi Mbetjesh
PPP	Partneritet Publik Privat
SKM	Strategjia Kombëtare e Mbetjeve
VKM	Vendim i Këshilit të Ministrave
ZAM	Zona e Administrimit të Mbetjeve

TABELA PËRMBAJTJES

I. HYRJE	8
1.1 NEVOJA PËR HARTIMIN E PLANIT LOKAL TË MENAXHIMIT E INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE.....	8
1.2 HARTIMI I PLMIMNU NË BASHKINË MIRDITË.....	9
II. POLITIKA KOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR ASPEKTET LIGJORE DHE INSTITUCIONALE NE MENAXHIMIT E MBETJEVE.....	9
2.1 POLITIKAT KOMBËTARE DHE PRINCIPET BAZË TË MENAXHIMIT TË MBETJEVE	9
2.2 ASPEKTETE INSTITUCIONALE TË MENAXHIMIT TË MBETJEVE.....	11
2.2.1 Organizimi në nivel qendror	11
2.2.2 Organizimi në nivel lokal	13
2.3 INFORMACION PËRMBLEDHËS MBI LEGJISLACIONIN	14
2.4 INSTRUMENTAT PËR MENAXHIMIT E INTEGRUAR TË MBETJEVE NË NIVEL VENDOR.....	15
2.5 KUADRI LIGJOR NË LIDHJE ME KONCEPTIN E STANDARDIT MINIMAL PËR OFRIMIN E SHËRBIMIT TË MENAXHIMIT TË MBETJEVE NGA NJËSITË VENDORE	17
III. PËRSHKRIMI I SITUATËS SË PËRGJITHSHME	20
3.1 PROFILI I BASHKISË.....	20
3.1.1 Të dhëna demografike.....	21
3.1.2 Të dhëna ekonomike.....	22
3.2 ASPEKTE INSTITUCIONALE NË MENAXHIMIT E MBETJEVE NË BASHKINË MIRDITË.....	23
3.3 ASPEKTE TEKNIKE NË MENAXHIMIT E MBETJEVE NË BASHKINË MIRDITË	23
3.3.1 Të dhëna për sasinë e prodhuar të mbetjeve.....	23
3.3.2 Skema e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Mirditë.....	26
3.3.3 Riciklimi dhe kompostimi.....	30
3.3.4 Depozimi i mbetjeve në lëndfillin në Ndërfushas.....	31
IV. ASPEKTET FINANCIARE NË MENAXHIMIT E MBETURINAVE	33
4.1 KOSTO E PLOTË E SISTEMIT TË MENAXHIMIT TË MBETURINAVE.....	33
4.2 SISTEMI I TARIFAVE TË MENAXHIMIT TË MBETJEVE.....	34
V. INDIKATORËT E PERFORMANCËS	36
VI. PLANIFIKIMI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE	40
6.1 VIZIONI	40
6.2 OBJEKTIVAT	41
6.2.1 Rrymat e mbetjeve, objekti i planit.....	44
6.2.2 Zona e Administrimit të Mbetjeve (ZAM) dhe përfituesit e shërbimit të pastrimit.....	44
6.3 SHËRBIMET E MENAXHIMIT TË MBETJEVE	45
6.3.1 Shërbimet e pastrimit të rrugëve.....	45
6.3.2 Grumbullimi dhe transporti i mbetjeve.....	46
6.3.3 Trajtimi dhe depozitimi përfundimtar i mbetjeve	48
6.3.4 Minimizimi i mbetjeve.....	48
6.4 MENAXHIMI I MBETJEVE VOLUMINOZE DHE NDËRTIMORE.....	51
6.5 SKENARËT E PROPOZUAR PËR SHËRBIMIN E MENAXHIMIT TË MBETJEVE.....	52
6.6 KRAHASIMI I KOSTOVE TË SKENARËVE TË PROPOZUAR ME SKENARIN BAZË	73
6.7 POLITIKA E MBULIMIT TË KOSTOS NGA TË ARDHURAT NGA TARIFAT E PASTRIMIT.....	75
6.7.1 Metodologji për mbulimin e kostos	75
6.7.2 Planifikimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit për Skenarin I & II të menaxhimit të mbetjeve	78
VII. PLANIFIKIMI I FUSHATAVE TË NDËRGJEGJËSIMIT DHE INFORMIMIT TË KOMUNITETIT.87	87

VIII. RISHIKIMI I PLANIT	88
8.1 MONITORIMI I PLANIT.....	88
IX. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL.....	91
9.1 RREGULLORJA VENDORE	91
9.2 ZBATIMI DHE SANKSIONET.....	92
9.3 LICENCIMI MJEDISOR.....	92
9.4 PJESËMARRJA E SEKTORIT PRIVAT.....	92
9.5 MBËSHTETJA POLITIKE.....	93
X. PLAN VEPRIMI.....	93
ANEKS I: PLAN I DETAJUAR PËR PROGRAMIN E NDËRGJEGJËSIMIT NË LIDHJE ME PROCESIN E MANAXHIMIT TË MBETJEVE DHE SKEMAVE TË MINIMIZIMIT TË TYRE	100
ANEKSI II – KOSTOT SIPAS SISTEMIT TË LLOGARITJES SË KOSTOS PËR SKENARIN I, II DHE PËR SKENARIN PËR SHTRIRJEN E SHËRBIMIT NË ZONA SHUMË RURALE	107
ANEKSI III – SKENARI ALTERNATIV PËR OFRIMIN E SHËRBIMIT NË BASHKINË MIRDITË	114
ANEKSI IV – KOSTOT SIPAS SISTEMIT TË LLOGARITJES SË KOSTOS PËR SKENARIN I, II DHE PËR SKENARIN PËR SHTRIRJEN E SHËRBIMIT NË ZONA SHUMË RURALE	123
ANEKSI V – PLANIFIKIMI I TË ARDHURAVE NGA TARIFA E PASTRIMIT PËR SKENARIN I & II TË MENAXHIMIT TË MBETJEVE	130

Lista e Figurave

Figura 1 Diskutime me grupin e punës në Bashkinë Mirditë gjatë hartimit të planit	9
Figura 2 Hierarkia e menaxhimit të mbetjeve	11
Figura 3 NJA në Bashkinë Mirditë	20
Figura 4 NJA Numri i bizneseve në Bashkinë Mirditë sipas viteve	22
Figura 5 NJA Struktura e Bashkisë për menaxhimin e mbetjeve	23
Figura 6 Të dhëna mbi ofrimin e shërbimit në Bashkinë Mirditë.....	24
Figura 7 Sasia e mbetjeve që gjenerohet në NJA të Bashkisë Mirditë.....	24
Figura 8 Trendi i sasisë së mbetjeve që gjenerohet në NJA të Bashkisë Mirditë	25
Figura 9 Frekuenca e shërbimit në secilën NJA të Bashkisë Mirditë.....	25
Figura 10 Harta e mbulimit me shërbim të territorit të bashkisë Mirditë	26
Figura 11 Kontenierë në NJA Rreshen.....	27
Figura 12 Harta e shërbimit të pastrimit në NJA Rreshen	27
Figura 13 Harta e shërbimit të pastrimit në NJA Rubik	28
Figura 14 Të dhëna teknike të lëndfilli-t në Ndërfushas.....	31
Figura 15 Lëndfilli në Ndërfushas.....	32
Figura 16 Venddepozitimet ilegale në territorin e Bashkisë Mirditë	32
Figura 17 Vendndodhja e venddepozitimeve në territorin e Bashkisë Mirditë	33
Figura 18 Diskutime me grupin e punës në Bashkinë Mirditë për vizionin dhe objektivat e planit.....	41
Figura 19 Klasifikimi i mbetjeve bashkiake sipas përbërjes	44
Figura 20 Ndarja e zonës së mbetjeve në kategori nën-zonash	45
Figura 21 Skema e përgjithshme e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë	48
Figura 22 Modeli i kompostimit individual dhe kompostimi në mjedis të hapur (kolektiv).....	51
Figura 23 Itineraret për Skenarin I të ofrimit të shërbimit.....	61
Figura 24 Itinerari Selitë-Kthellë, zona rurale	62

Figura 25 Itinerari Rreshen-Kthellë, zona rurale	63
Figura 26 Itinerari Fan, zona rurale	63
Figura 27 Itinerari Orosh, zona rurale	63
Figura 28 Itinerari Kaçinar, zona rurale	64
Figura 29 Itinerari Rubik, zona rurale, qendra	64
Figura 31 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar me koston e skenarit bazë.....	74
Figura 32 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar së bashku me zonat rurale me koston e skenarit bazë.....	75
Figura 33 Hapat që duhen ndjekur për të zbatuar politikën e rikuperimit të koston.....	76
Figura 34 Strategjia për vjeljen e tarifave	77
Figura 35 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 1 Skenari I..	82
Figura 36 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 2 Skenari I..	82
Figura 37 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 3 Skenari I..	83
Figura 38 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 4 Skenari I..	83
Figura 39 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 5 Skenari I..	84
Figura 40 Aktorët që mund të përfshihen në operacionet e monitorimit të shërbimit	90
Figura 41 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar me koston e skenarit bazë.....	122
Figura 42 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar së bashku me zonat rurale me koston e skenarit bazë.....	123
Figura 43 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 1 Skenari I'	134
Figura 44 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 2 Skenari I'	134
Figura 45 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 4 Skenari I	135
Figura 46 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 5 Skenari I	135

Lista e Tabelave

Tabela 1 Kuadri ligjor shqiptar për menaxhimin e mbetjeve	15
Tabela 2 Popullsia Bashkisë Mirditë	22
Tabela 3 Numri i bizneseve në NJA në Bashkinë Mirditë për vitin 2019.....	23
Tabela 4 Situata e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Mirditë	26
Tabela 5 Situata e ofrimit të shërbimit në NJA të Bashkisë Mirditë	29
Tabela 6 Itinerari NJA Rreshen-Rubik	30
Tabela 7 Itinerari NJA Rreshen-Kthellë	30
Tabela 8 Mjetet për shërbimin e mbetjeve në Bashkinë Mirditë	30
Tabela 9 Kostot e shërbimit për Bashkinë Mirditë	33
Tabela 10 Buxheti për Shërbimin e Pastrimit të kontraktuar për njësitë Rreshen dhe Rubik	34
Tabela 11 Tarifat e pastrimit në Bashkinë Mirditë.....	35
Tabela 12 Niveli i tarifave të pastrimit në NJA të Bashkisë Mirditë për Biznesin e Madh.....	36
Tabela 13 Të ardhurat nga tarifa e mbetjeve.....	36
Tabela 14 Niveli i mbulimit të koston nga të ardhurat e planifikuara dhe realizuara.....	36
Tabela 15 Indikatorët e performancës për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë	39
Tabela 16 Objektivat e Bashkisë Mirditë gjatë zbatimit të planit 5 -vjeçar 2021-2025.....	43
Tabela 17 Të dhënat teknike për Skenarin I të menaxhimit të mbetjeve	54
Tabela 18 Përmbledhja e rrugëtiveve për zonat rurale Skenari I.....	55
Tabela 19 Përmbledhja e rrugëtiveve për pesë zonat e shërbimit Skenari I.....	65

Tabela 20 Përmbledhja e rrugëttimeve për 6 zonat shumë rurale të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve.....	66
Tabela 21 Kosto e shërbimit për Zonën 1 - Skenari I.....	67
Tabela 22 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I.....	67
Tabela 23 Kosto e shërbimit për Zonën 3 Skenari I.....	68
Tabela 24 Kosto e shërbimit për Zonën 4 Skenari I.....	68
Tabela 25 Kosto e shërbimit për Zonën 5 Skenari I.....	68
Tabela 26 Përmbledhje e kostove të Skenarit I.....	69
Tabela 27 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit.....	69
Tabela 28 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit.....	70
Tabela 29 Përmbledhje e kostove të Skenarit I së bashku me shërbimin në zonat rurale të thella.....	70
Tabela 30 Të dhënat teknike për Skenarin II të menaxhimit të mbetjeve.....	71
Tabela 31 Përmbledhja e rrugëttimeve Skenari II.....	72
Tabela 32 Kosto e shërbimit për Zonën 6 Skenari II.....	73
Tabela 33 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I & II.....	73
Tabela 34 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I & II dhe zonat rurale të thella.....	73
Tabela 35 Planifikimi i të ardhurave dhe nivelit të tarifave nga rritja e kostos aktuale për Skenarin I.....	80
Tabela 36 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I.....	82
Tabela 37 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga BM & BV për Skenarin I.....	85
Tabela 38 Të ardhurat dhe mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit.....	86
Tabela 39 Model të raportimi ditor për gjendjen e PGM.....	91
Tabela 40 Pjesëmarrja e sektorit privat në administrimin e mbetjeve të ngurta.....	93
Tabela 41 Të dhënat teknike për Skenarin I të menaxhimit të mbetjeve.....	115
Tabela 42 Përmbledhja e rrugëttimeve për zonat rurale Skenari I.....	116
Tabela 43 Përmbledhja e rrugëttimeve për pesë zonat e shërbimit Skenari I'.....	117
Tabela 44 Kosto e shërbimit për Zonën 1 - Skenari I'.....	118
Tabela 45 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I'.....	118
Tabela 46 Kosto e shërbimit për Zonën 3 Skenari I'.....	119
Tabela 47 Kosto e shërbimit për Zonën 4 Skenari I'.....	119
Tabela 48 Përmbledhje e kostove të Skenarit I'.....	119
Tabela 49 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit.....	120
Tabela 50 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit.....	120
Tabela 51 Përmbledhje e kostove të Skenarit I' së bashku me shërbimin në zonat rurale të thella.....	121
Tabela 52 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I' & II.....	121
Tabela 53 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I' & II dhe zonat rurale të thella.....	121
Tabela 56 Planifikimi i të ardhurave dhe nivelit të tarifave nga rritja e kostos aktuale për Skenarin I'.....	132
Tabela 57 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I'.....	134
Tabela 58 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga BM & BV për Skenarin I'.....	137
Tabela 59 Të ardhurat dhe mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit.....	137

I. HYRJJE

1.1 Nevoja për hartimin e Planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane

Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane (PLMIMNU) është një dokument planifikimi strategjik, i cili mundëson zbatimin e politikave kombëtare të mbetjeve në nivel lokal, si një dokument/ udhëzues i rëndësishëm për menaxhimin e mbetjeve urbane në Bashkinë Mirditë.

Ky plan mundëson orientimin strategjik për të ardhmen dhe njëkohësisht krijon një qendrim të përbashkët midis aktorëve të ndryshëm për menaxhimin e mbetjeve në nivel lokal. PLMIMNU është më shumë i orientuar në veprime konkrete dhe të detajuara në lidhje me sistemin e grumbullimit, trajtimit, riciklimit, trajtimit final dhe impianteve respektive të trajtimit të mbetjeve.

Qëllimi i PLMIMNU konsiston në sfidën e re që ka bashkia për të ofruar shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në të gjithë territorin e saj, duke harmonizuar interesat e të gjithë aktorëve për një menaxhim të qëndrueshëm, duke optimizuar koston e shërbimit kundrejt buxheteve të limituara që ka bashkia, ku do të krahasohen dhe vlerësohen të gjitha opsionet e mundshme si dhe në hartimin e nevojave për investime kapitale për sektorin e menaxhimit të mbetjeve. Gjithashtu plani fokusohet edhe në përcaktimin e metodologjisë për zbatimin e sistemit të monitorimit, si dhe në ngritjen e kapaciteteve brenda bashkisë për zbatimin e planit.

Më konkretisht, ky plan ka si qëllim të mundësojë dhe sigurojë si më poshtë:

- Përputhshmëri me Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve (2020) dhe objektivat e saj: duke kontribuar në zbatimin e politikave kombëtare dhe arritjen e objektivave kombëtare në fushën e mbetjeve
- Opsionet e menaxhimit të mbetjeve: për të mundësuar grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve në përputhje me objektivat kombëtare. Plani identifikon fushat dhe teknologjitë e duhura për minimizimin dhe depozitimin (asgjësimin) final të mbetjeve
- Instrumente institucionale, organizative dhe rregullore: mundëson paraqitje të plotë të kuadrit institucional, organizativ dhe rregullator dhe rekomandon masat për përmirësimin e elementeve përbërës të tij, duke përfshirë ato që kontrollojnë mbetjet në të gjithë sistemin e menaxhimit për të siguruar përputhshmërinë me standardet e menaxhimit të mbetjeve
- Nevojat financiare për investime: duke përshkruar dhe argumentuar nevojat financiare dhe nevojën për investime për zbatimin e skemave të grumbullimit dhe trajtimit të mbetjeve
- Burime financiare për investime: duke krijuar një klimë të favorshme për sigurimin e fondeve qeveritare për mbetjet sikurse dhe fonde nga institucione ndërkombëtare.

Viti 1994 shënoi momentin kur autoritetet lokale ju deleguan shërbimet e menaxhimit të mbetjeve dhe shërbime të tjera pastrimi, duke i bërë këto të fundit përgjegjëse për Menaxhimin e tyre dhe njëkohësisht, duke u siguruar financimin nga qeverisja qendrore me anë të "granteve të pakushtëzuara". Hartimi i planit vendor nga Njësitë e Vet-qeverisjes vendore është një detyrim ligjor i përcaktuar nga **Ligji i ri nr.10 463, datë 22.09.2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve"**, ku në nenin 12, pika 2 citohet: "Çdo njësi e qeverisjes vendore apo grup njësisish të qeverisjes vendore harton planin vendor të menaxhimit të integruar të mbetjeve për territorin që ka nën juridiksion, në përputhje me planin kombëtar dhe planin rajonal të menaxhimit të integruar të mbetjeve dhe me kërkesat e nenit 10 të këtij ligji".

1.2 Hartimi i PLMIMNU në Bashkinë Mirditë

Në kuadër të projektit “Bashki të forta”, Helvetas Sëiss Intercooperation, Bashkia Mirditë nën asistencën teknike të EcoDES Studio, mundësoi hartimin e Planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane.

Në fazën e parë të projektit u themelua grupi i punës me përfaqësues nga stafi i bashkisë, ekspertët dhe përfaqësues dhe Pika Fokale e Rajonale e projektit BtF. Ata ishin pjesë e zhvillimit të Planit që në fillimet e tij duke rishikuar dhe përzgjedhur opsionet që janë ekonomikisht të mundshme me buxhetin që ka në dispozicion bashkia, dhe të pranueshme nga ana mjedisore me ndikimet minimale në mjedis dhe në përputhje me politikat dhe legjislacionin mjedisor në fuqi. Çdo etapë e këtij plani, duke përfshirë prioritetet e bashkisë, vizionin, objektivat, opsionet, investimet dhe afatet kohore u diskutuan dhe u ranë dakort gjatë takimeve të grupit të punës.

Figura 1 Diskutime me grupin e punës në Bashkinë Mirditë gjatë hartimit të planit

[Burimi: zhvilluar nga autori]

Në hapa të ndryshëm të hartimit të planit, grupi i punës organizoi seanca diskutimi dhe konsultimi me përfaqësuesit kryesorë të bashkisë. Procesi i konsultimit, çoi në punën e ngushtë midis aktorëve, duke rakorduar në ato që i nevojiten bashkisë dhe mundësinë për komente apo diskutime të ndryshme. Përfaqësuesit e Bashkisë Mirditë kanë asistuar gjatë lëvizjeve në terren dhe kanë dhënë asistencën e tyre në lidhje me identifikimin e gjendjes ekzituese të ofrimit të shërbimit në të gjithë territorin e bashkisë së madhe.

II. POLITIKA KOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR ASPEKTET LIGJORE DHE INSTITUCIONALE NE MENAXHIMIN E MBETJEVE

2.1 Politikat kombëtare dhe principet bazë të menaxhimit të mbetjeve

Qeveria Shqiptare miratoi me VKM nr. 418, datë 27.05.2020 „Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035“. Ky dokument strategjik do t'i mundësojë njësisë të qeverisjes vendore një mjet mjaft frytdhënës për t'i udhëhequr ata në mënyrë të duhur për hartimin e planeve të tyre lokale për menaxhimin e integruar të mbeturinave, duke u bazuar në 4 qëllime strategjike për periudhën 2020-2035:

Qëllimi Strategjik 1

Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve, duke përmbushur parimet kryesore dhe kërkesat ligjore të planifikimit

Qëllimi Strategjik 2

Përmirësimi dhe harmonizimi i kuadrit ligjor të menaxhimit të mbetjeve

Qëllimi Strategjik 3

Financimi i qëndrueshëm i menaxhimit të mbetjeve

Qëllimi Strategjik 4

Burimet njerëzore, ndërgjegjësimi dhe pjesëmarrja e popullatës në menaxhimin e mbetjeve

Ky dokument politik, në vetvete, siguron udhëzime strategjike për menaxhimin e mbetjeve, duke udhëhequr vendimmarrjen lokale drejt marrjes dhe zbatimit të një sistemi të qëndrueshëm të administrimit të mbetjeve. Dokumenti i Politikave Strategjike udhëzon njësitë e qeverisjes vendore për përcaktimin e objektivave të tyre specifike vendorë, të matshëm, realistë, të arritshëm, bazuar në situatën e tyre ekzistuese dhe standardin minimal të miratuar për menaxhimin e mbetjeve.

Strategjia, përmes përcaktimit të rëndësisë së standardit minimal të menaxhimit të mbetjeve në nivelin lokal (*grumbullimi 100% i mbetjeve në zonat urbane, transporti i sigurt dhe depozitimi i mbetjeve venddepozitimet e kontrolluara*), i ndjekur nga standardi ligjor (*mbledhja dhe trajtimi i diferencuar sipas rrymave specifike të mbetjeve, përcaktuar në ligjin për menaxhimin e integruar të mbetjeve, ligji nr. 10463 datë 22.09.2011, i ndryshuar*), përcakton trajektoren që duhet të ndjekin njësitë vendore për menaxhimin e qëndrueshëm të mbetjeve. Nisur nga kjo, NJQV-të udhëzohen të përmbushin, së pari, standardin minimal për ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve dhe më pas të planifikojnë hapat për të përmbushur standardin ligjor.

Llogaritja e koston së menaxhimit të mbetjeve për standardin minimal të shërbimit (modeli dldp), gjatë hartimit të planeve lokale për menaxhimin e mbetjeve, është një hap i detyrueshëm (VKM nr.319, datë 31.05.2018) për NJQV-të. Kjo kosto duhet të jetë e përballeshme nga tarifat e pastrimit, të cilat përcaktohen për të mbuluar koston e shërbimit të për standardin minimal. Për më tepër, bazuar në konceptin e përballeshmërisë, të përcaktuar në dokumentin e politikave strategjike dhe në ligjin për vetëqeverisjen lokale (2015), NJQV-të duhet të jenë të afta të përcaktojnë hapa cilësor të saktë për të kaluar nga standardi minimal i ofrimit të shërbimeve drejt një përmirësimi financiar të përballeshëm dhe të arritshëm të ofrimit të shërbimit.

Një koncept tjetër i prezantuar nga Dokumenti i Politikave Strategjike janë venddepozitimet e kontrolluara. Njësitë vendore duhet të alokojnë në buxhetet e tyre vjetore lokale fonde për masat emergjente për të kontrolluar ndotjen e mjedisit në venddepozitimet ekzistuese të mbetjeve, si:

- Masat për të kontrolluar ndotjen e mjedisit në venddepozitimet e mbetjeve;
- Masat e rehabilitimit për t'i përdorur ato për një kohë kalimtare derisa të vendosen objektet e trajtimit;
- Masat për mbylljen e sigurt të venddepozitimeve.

Direktivat e BE-së dhe dokumentat strategjik, rekomandojnë që të gjithë planet në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal duhet të bazohen në parimet e përgjithshme të paraqitur më poshtë:

- **Hierarkia e mbetjeve:** Hierarkia e mbetjeve përfaqëson një nga parimet kryesore udhëzuese në Menaxhimin e mbetjeve në BE. Hierarkia përshkruan një set të metodave prioritare në Menaxhimin e mbetjeve duke vendosur “parandalimin dhe ripërdorimin” në majë dhe depozitimin si alternativën më pak të favorshme.

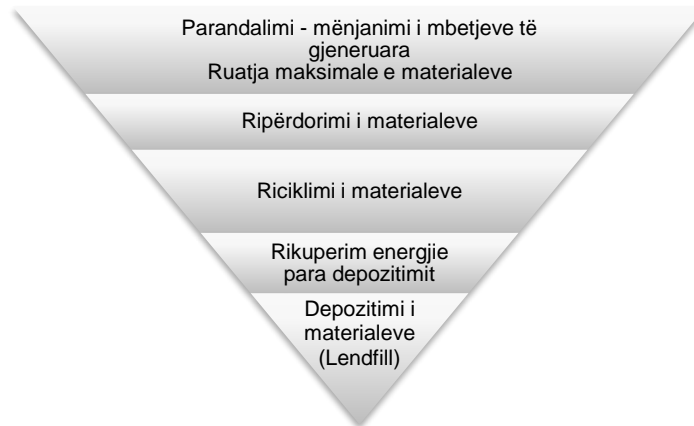

Figura 2 Hierarkia e menaxhimit të mbetjeve

- **Parimi reduktues:** Të sigurojë ruajtjen e burimeve natyrore, duke minimizuar sa më shumë të jetë e mundur gjenerimin e mbetjeve. Qëllimi kryesor në reduktimin e mbetjeve qëndron në domosdoshmërinë e ndërprerjes së lidhjes midis rritjes ekonomike dhe gjenerimit të tyre;
- **Parimi parandalues:** Të sigurojë reduktimin e impakteve nga mbetjet në shëndetin e njerëzve dhe të mjedisit, veçanërisht të reduktojë substancat e rrezikshme tek mbetjet;
- **Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë:** Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë kërkon që mbetjet të manaxhohen sa më afër vendit ku prodhohet. Politika e BE-së rekomandon që shtetet anëtare të merren vetë me mbetjet e tyre, duke shmangur eksportin në vende të tjera.
- **Parimi i përgjegjësisë së prodhuesit apo ndotësit:** Parimi “Ndotësi paguan” kërkon që prodhuesit e mbetjeve të mbulojnë koston e Menaxhimit të mbetjeve që gjenerojnë. Kështu kostot mjedisore dhe kostoja e Menaxhimit të mbetjeve në të gjitha proceset duhet të reflektohen në çmimin e produktit si dhe në tarifat për ofrimin e shërbimit. Objektivi është ofrimi i një sistemi të drejtë dhe dekurajues për prodhimin pa kriter të mbetjeve.

Qeveria Shqiptare është e angazhuar në procesin e anëtarësimit të plotë në BE dhe për këtë qëllim Ministria e Turizmit dhe Mjedisit është duke punuar drejt përafrimit dhe adoptimit të legjislacionit Shqiptar në përputhje me instrumentet legjislativë të BE-së. Progresi më i madh në fushën e mbetjeve është bërë në fushën e legjislacionit. Gjatë periudhës 2011 - 2016, legjislacioni Shqiptar për Menaxhimin e mbetjeve është përmirësuar me ligje të reja, vendime dhe rregullore që reflektojnë direktivat e BE-së dhe detyrimet nga Konventa e Baselit.

2.2 Aspektete institucionale të menaxhimit të mbetjeve

2.2.1 Organizimi në nivel qendror

Aktorët kryesorë përgjegjës, në nivel kombëtar, në fushën e menaxhimit të mbetjeve janë Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale dhe Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.

Bazuar në legjislacionin mjedisor në fuqi, **MTM** është institucioni i specializuar dhe përgjegjësi kryesor për hartimin e politikës së Menaxhimit të mbetjeve; hartimin e legjislacionit, udhëzuesve dhe rregulloreve dhe zbatimin në nivel qendror me anë të institucinit që ajo ka në varësi AKM (Agjensinë Kombëtare të Mjedisit dhe 4 Agjensitë Rajonale të Mjedisit në nivel rajonal. Sipas VKM nr. 568, datë 17.07.2019 “Për krijimin dhe mënyrën e organizimit të Agjensisë Kombëtare të Mjedisit”, AKM është institucioni nën varësi të Minsitrisë së Turizmit dhe Mjedisit që ka si objekt mbrojtjen, ruajtjen dhe përmirësimin e mjedisit si një pasuri jetike për brezat e sotëm dhe të ardhshëm, parandalimin dhe pakësimin e rreziqeve ndaj jetës e shëndetit të njeriut, sigurimin dhe përmirësimin e cilësisë së jetës, përdorimin e matur dhe racional të natyrës e të burimeve të saj në kuadër të zhvillimit të qëndrueshëm të vendi. Sipas këtij riorganizimi të ri, AKM ka këto katër funksione që duhet t'i ushtrojë: i) Sigurimin e performancës mjedisore në territorin e vendit; ii) Kërkimin dhe dijen mjedisore; iii) Vlerësimin e impaktit mjedisor dhe licensimin; iv) Inspektimi dhe kontrolli tematik për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore. Ky organizim i ri i AKM-së parashikon edhe nivelin rajonal, me 4 ARM-të të shpërndara në të gjithë territorin e vendit, të cilat zbatojnë funksionet përkatëse në territorin ku ato operojnë, dhe më pas të raportojnë tek Drejtori i Përgjithshëm i AKM-së.

MIE dhe më konkretisht Drejtoria e Politikave të Ujësjiellës Kanalizimeve dhe Mbetjeve të Ngurta ka për detyrë formulimin dhe zbatimin e politikave kombëtare, normave dhe standardeve për shërbimet publike në fushën e mbetjeve urbane apo mbetjeve të tjera. MIE është autoriteti përgjegjës në nivel kombëtar për planifikimin, financimin, zbatimin dhe monitorimin e investimeve publike në fushën e Menaxhimit të mbetjeve, rehabilitimit të fushave të venddepozitimeve, ngritjes së Lendfill-eve etj.

Në zbatim të kuadrit ligjor, ajo duhet të përgatisë rregullore, teknika dhe metoda për të gjitha proceset e Menaxhimit të mbetjeve si ndarja dhe grumbullimi i tyre, transporti dhe riciklimi, trajtimi dhe grososja etj. Gjithashtu, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (në bashkëpunim me MTM) është përgjegjëse për hartimin e rregulloreve për:

- Mbetjet industriale
- Mbetjet minerale
- Rehabilitimin e venddepozitimeve në përputhje me specifikat.

AKUM (Agjensia Kombëtare për Ujësjiellës Kanalizimet dhe Infratsrukturën e Mbetjeve) – Sipas VKM nr. 431, datë 11.07.2018 “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjensisë Kombëtare të Ujësjiellës Kanalizimet dhe Infrastrukturës së Mbetjeve”, AKUM është institucioni i ri në varësi të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë”, i cili është përgjegjës për infrastrukturën e mbetjeve, në kuadër të zbatimit të master planit të mbetjeve.

Këshilli Kombëtar i Territorit, në zbatim të kuadrit ligjor në fuqi, miraton lejen e sheshit dhe lejen e ndërtimit për objektet (si rrjedhojë edhe për Lendfill-et) me një sipërfaqe më të madhe se 0.5 ha që ndërtohen jashtë kufijve administrative të sipërfaqeve të qytetit/fshatit/zonave të banuara.

Ministria e Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale, në bashkëpunim me MTM dhe në zbatim të ligjit për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve harton rregullore për Menaxhimin e mbetjeve në nivele të ndryshme të hierarkisë së Menaxhimit të tyre dhe gjithashtu harton dhe zbaton rregulloren për mbetjet spitalore (miratuar Udhëzimi Nr. 6, dt. 30.11.2007).

Inspektorati Shtetëror Shëndetësor është një autoritet në varësi të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale, i cili ka për detyrë të kontrollojë dhe ndërmarrë veprime për të siguruar kushtet e nevojshme higjieno-sanitare për aktivitetet e ndryshme. Ai bashkëpunon me Inspektoratet Mjedisore dhe në raste të veçanta, edhe me inspektorate të tjera, sikurse edhe me autoritetet lokale për kryerjen e inspektimeve të aktiviteteve që lidhen me mbetjet. Aktiviteti i inspektoratit mbështetet në ligjin 7904 datë 8.3.1995 dhe ka për detyrë të vendosë gjopa për probleme që lidhen me mospastrimin e zonave

urbane apo kur grumbullimi dhe depozitimi janë jo të përshtatshëm dhe bëhen të rrezikshëm për popullsinë. Përgjegjësia e inspektoratit shtrihet edhe në përcaktimin e vendgrumbullimit të mbetjeve.

Spitalet dhe gjithë prodhuesit e mbetjeve spitalore janë përgjegjës për administrimin e mbetjeve spitalore si dhe për projektimin e skemave të Menaxhimit të mbetjeve të tyre, në përputhje me Planet Kombëtare të Menaxhimit të Mbetjeve dhe Planet e Menaxhimit të Mbetjeve të Rrezikshme.

Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural (në bashkëpunim me MTM) është përgjegjëse për hartimin e rregullores për mbetjet bujqësore dhe shtazore.

Ministria e Financës (në bashkëpunim me MM) është përgjegjëse për hartimin e legjislacionit për paraqitjen e taksave të ndryshme mjedisore.

2.2.2 Organizimi në nivel lokal

Detyrat dhe përgjegjësitë: Bazuar në ligjin nr. 139/2015 “Për Vetqeverisjen Vendore” dhe ligjin nr.10463 datë 22.09.2011 bashkitë janë përgjegjëse për të organizuar shërbimin e grumbullimit, transportit, trajtimit dhe depozitimit final të mbetjeve, duke i deleguar këto shërbime organeve lokale ose duke kontraktuar një kompani private të specializuar. Bashkia përcakton:

- i. Strukturat bashkiake për administrimin dhe monitorimin e shërbimeve të Menaxhimit të mbetjeve si dhe inspektimin e territorit urban
- ii. Përcakton buxhetin e mjaftueshëm për mbulimin e shpenzimeve operative dhe të investimeve në fushën e mbetjeve; vendos tarifa për Menaxhimin e mbetjeve urbane në territorin nën juridiksionin e saj dhe autorizon organizmat publikë apo privatë që t'i grumbullojnë ato
- iii. Harton dhe miraton rregullore lokale specifike territoriale për çdo metodë Menaxhimi për mbetjet duke zbatuar rregulloret “tip” të miratuara nga MTM, MIE dhe MSHÇS
- iv. Harton planet e Menaxhimit të mbetjeve urbane në nivel lokal apo rajonal në bashkëpunim me autoritetet rajonale dhe autoritetet e tjera lokale fqinje
- v. Përcakton vendet dhe metodologjitë e përshtatshme për grumbullimin, trajtimin dhe depozitimin përfundimtar të mbetjeve në përputhje me kriteret mjedisore dhe planet e zhvillimit
- vi. Mbledh të dhëna dhe mban regjistrin lokal të mbetjeve si dhe kryen fushata sensibilizuese.

Në përputhje me legjislacionin mjedisor dhe për mbetjet, bashkitë kanë detyrimet si më poshtë:

- (i) Të kujdesen për higjienën publike kur kjo rrezikohet nga ndotja që shkaktohet prej mbetjeve të gjeneruara apo atyre të braktisura
- (ii) Të zbatojnë projekte dhe investime për përmirësimin e gjendjes së mjedisit urban në lidhje me ndotjen e mbetjeve
- (iii) Të monitorojnë dhe inspektojnë të gjitha proceset e Menaxhimit të mbetjeve nga grumbullimi deri në depozitimin përfundimtar në përputhje me standardet kombëtare mjedisore dhe rregulloret dhe manualët lokale
- (iv) Të inspektojnë “zotëruesin e mbetjeve” për të konfirmuar zbatimin e rregullave dhe standardeve në nivel kombëtar dhe lokal dhe të vendosë sanksione në rast shkeljesh
- (v) Të bashkëpunojnë me ARM-të për lëshimin e lejeve mjedisore për persona fizikë dhe juridikë që lidhen edhe me aktivitetin e tyre në raport me proceset e Menaxhimit të mbetjeve
- (vi) Të bashkëpunojnë me ARM-të si dhe inspektoriate të tjerë për të ndërmarrë inspektime të mbetjeve dhe aktiviteteve që lidhen me to brenda territorit dhe juridiksionit lokal
- (vii) Çdo njësi e vet qeverisjes vendore është autoritet kontraktues për koncesionet lidhur me aktivitetet ekonomike nën juridiksionin përkatës dhe, si rrjedhojë, edhe për koncesionin e projekteve mbi mbetjet (neni 5 i ligjit nr. 9663).

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Këshilli Bashkiak: është autoriteti përfaqësues lokal me përgjegjësi të drejtpërdrejtë për miratimin e buxhetit të mbetjeve dhe investimeve, miratimin e strukturave urbane për administrimin e mbetjeve, miratimin e nivelit të tarifave të mbetjeve dhe miratimin e dokumenteve rregulatore dhe strategjike (plane, plan-veprime) dhe është i përfshirë në procesin e dhënies së lejes për një vend për mbetjet e rrezikshme (Ligjit 9537).

Policia e bashkiake është përgjegjëse për të evidentuar dhe parandaluar ndotjen mjedisore dhe depozitimet e papërshtatshme të mbetjeve, dhe për të siguruar zbatimin e urdhërave, akteve lokale dhe vendimet në lidhje me Menaxhimin e mbetjeve.

2.3 Informacion përmbledhës mbi legjislacionin

Në tabelën më poshtë është bërë një përmbledhje e kuadrit ligjor Shqiptar në fushën e Menaxhimit të mbetjeve:

Kuadri Ligjor për Menaxhimin e Mbetjeve

Ligjet	Ligji nr. 10 463, datë 22.9. 2011 “Për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve”, amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013
	Ligji nr. 156, datë 10.10.2013 Për Disa Ndryshime në Ligjin Nr.10463, Datë 22.9.2011, “Për Menaxhimin e Integruar Të Mbetjeve”, të Ndryshuar
	Ligji nr. 9537, datë 18.5.2006 “Për Menaxhimin e mbetjeve të rrezikshme”
	Ligji nr. 10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”.
VKM-të	VKM nr. 389, datë 27.6.2018 Për Disa Ndryshime dhe Shtesa në Vendimin Nr. 452, Datë 11.7.2012, “Për Lendfillet E Mbetjeve”
	VKM nr. 319, datë 31.5.2018 “Për Miratimin e Masave për Kostot e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve”
	VKM nr. 232, datë 26.04.2018 Për Disa Ndryshime dhe Shtesa në Vendimin Nr. 177, Datë 6.3.2012, “Për Ambalazhet dhe Mbetjet e Tyre”
	VKM nr. 652, datë 14.09.2016 “Për Rregullat dhe Kriteret për Menaxhimin e Mbetjeve nga Gomat e Përdorura”
	VKM nr. 428, datë 08.06.2016 “Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore për hartën dixhitale venddeozitimeve të mbetjeve urbane”
	VKM nr. 687 datë 29.07.2015 "Për miratimin për mbajtjen, përditësimin dhe publikimin e statistikave të mbetjeve"
	VKM nr. 575 datë 24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte"
	VKM nr. 387 datë 06.05.2015 "Për miratimin e rregullave për kontrollin e asgjësimit të PCB-ve, ç'ndotjen apo asgjësimin e pajisjeve që përmbajnë PCB dhe/ose asgjësimin e mbetjeve të PCB-ve të përdorura "
	VKM nr.127 datë 11.02.2015 "Për kërkesat për përdorimin në bujqësi të llumrave të ujrave të ndotura"
	VKM nr.641, datë 01.10.2014 "Për miratimin e rregullave për eksportin e mbetjeve dhe kalimin tranzit të mbetjeve jo të rrezikshme dhe mbetjeve inerte "
	VKM nr.608 datë 17.09.2014 "Për masat e nevojshme për grumbullimin dhe trajtimin

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

	e mbetjeve BIO si dhe kriteret dhe afatet për pakësimin e tyre"
	VKM nr.579 datë 03.09.2014 "Për një shtesë në vendimin nr.99, datë 18.02.2005 të Këshillit të Ministrave, për miratimin e Katalogut Shqipëtar të Klasifikimit të Mbetjeve"
	VKM nr.418 datë 25.06.2014 "Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim"
	VKM nr.371 datë 11.06.2014 "Për miratimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të dokumentit të dorëzimit të tyre"
	VKM nr.229 datë 23.04.2014 "Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionit që duhet të përfshihet në dokumentin e transferimit"
	VKM nr.52, datë 05/02.2014 për disa ndryshime në Vendimin Nr.117, datë 13/02/2013 të Këshillit të Ministrave "Për kriteret që përcaktojnë kur disa tipe të metalit srap pushojnë së qëni mbetje"
	VKM nr.117, datë 13/02/2013 "Për kriteret në bazë të të cilave përcaktohet kur disa tipe të metalit skrap pushojnë së qëni mbetje"
	VKM nr.957, datë 19/12/2012 "Për mbetjet nga pajisjet elektrike dhe elektronike"
	VKM nr.866, datë 04/12/2012 "Për bateritë, akumulatorët dhe mbetjet e tyre"
	VKM nr.765, datë 07/11/2012 "Për miratimin e rregullave për grumbullimin e diferencuar dhe trajtimin e vajrave të përdorura"
	VKM nr.705, datë 10/10/2012 "Për menaxhimin e mbetjeve të automjeteve në fund të jetës"
	VKM nr.452, datë 11/07/2012 "Për Lendfill-et e mbetjeve"
	VKM nr.177, datë 06/03/2012 "Për ambalazhet dhe mbetjet e tyre"
	VKM nr.178, datë 06/03/2012 "Për incinerimin e mbetjeve"
	VKM nr.175, datë 19/01/2011 "Për miratimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të mbetjeve dhe të planit kombëtar të menaxhimit të mbetjeve"
	VKM nr.798, datë 29/09/2010 për miratimin e rregullores "Për administrimin e mbetjeve spitalore"
	VKM nr.99, datë 18/02/2005 "Për miratimin e katalogut Shqipëtar të klasifikimit të mbetjeve"
Udhëzime	Udhëzim nr.1738, datë 12.03.2015 "Mbi kriteret e studim-projektimit për rehabilitimin e vend-depozitimeve të mbetjeve të ngurta urbane, si dhe ndërtimin e Lendfilleve apo impianteve të trajtimit të mbetjeve të ngurta urbane"

Tabela 1 Kuadri ligjor shqiptar për menaxhimin e mbetjeve

[Burimi: Punuar nga autori]

2.4 Instrumentat për menaxhimin e integruar të mbetjeve në nivel vendor

Bazuar në ligjin kuadër për menaxhimin e integruar të mbetjeve, i miratuar në vitin 2011 dhe i amenduar përsëri në vitin 2013, NJQV-të (bashkitë) duhet të hartojnë instrumentat vendorë për planifikimin, zbatimin, monitorimin dhe kontrollin e shërbimit të mbetjeve, si:

- **Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane**, si instrumenti kryesorë i planifikimit për përcaktimin e vizionit dhe objektivat specifike, të mundshëm nga

ana ekonomike dhe mjedisore, në lidhje me drejtimet që do të ndërmarrë bashkia në fushën e menaxhimit të mbetjeve. Këto objektiva specifike duhet të reflektojnë orietimet e politikës kombëtare drejt menaxhimit të integruar të mbetjeve, të aktualizuara në gjendjen ekzistuese të bashkisë. Mbi bazën e objektivave specifike të dakordësuar në të gjitha nivelet vendimarrëse dhe me grupet e interesit, plani fillon dhe analizon skenarët e mundshëm të organizimit të shërbimit të shoqëruar me koston përkatëse dhe politikën fiskale që duhet të ndjekë bashkia në mbulimin e plotë të koston. Ai përfundon me një plan veprimi konkret të ndarë në afate kohore, brenda një 5 vjeçari, sipas përgjegjësive përkatëse të aktorëve të përfshirë në zbatimin e planit. Planit është një dokument planifikimi, i cili merr fuqi të plotë me miratimin nga Këshilli Bashkiak.

- **Rregulloret bashkiake për Menaxhimin e mbetjeve** për çdo rrymë specifike: është përgjegjësi e Bashkisë Mirditë të hartojë këto rregullore (duke zbatuar specifikat e ndarjes së re territoriale-administrative), e cila përcakton metodologjitë dhe rregullat për shërbimet e pastrimit të qytetit dhe Menaxhimin të mbetjeve për të gjitha rrymat specifike të mbetjeve, brenda territorit administrativ të bashkisë, duke hartuar procedura për ankesat e banorëve, gjithashtu edhe kapitulli për aplikimin e sanksioneve në rast të mos zbatimit të rregullores nga aktorë të ndryshëm. Rregullorja duhet të miratohet nga Këshilli Bashkiak për të marrë fuqi të plotë ligjore.
- **Rregulloret për llogaritjen e koston dhe tarifave mbetjet:** Bashkia duhet të hartojë rregulloret përkatëse në lidhje me rregullat dhe procedurat për llogaritjen e koston vjetore të shërbimit dhe nivelit të tarifave për konsumatorë të ndryshëm që janë pjesë e skemës, sipas modeleve të dldp-së.

Këto rregullore do të qartësojnë punën e stafit të financës dhe tarifave, të cilët në bashkëpunim me stafin teknik të menaxhimit të shërbimit, duhet të llogarisin koston vjetore dhe të përcaktojnë politikën fiskale, e cila i përshtatet më mirë nevojave të bashkisë bazuar në konceptin e përbalueshmërisë nga konsumatori, por edhe në drejtim të mbulimit të plotë të koston nga tarifat e pastrimit. Këto rregullore duhet të miratohen në Këshillin Bashkiak.

- **Modeli i Sistemit të Monitorimit:** Monitorimi dhe vlerësimi i çdo aktiviteti është një element shumë i rëndësishëm në procesin e planifikimit të çdo operacioni në menaxhimin e mbetjeve. Një sistem i mirë monitorimi do të ndihmojë bashkinë në menaxhimin më të mirë të burimeve financiare, pasi nëpërmjet zbatimit të drejtë të tij do të përmirësohet procesi i planifikimit dhe në të njëjtën kohë përdorimi më i mirë i burimeve. Në këtë kuadër, Bashkia Mirditë duhet ta shtrirë modelin e monitorimit në të gjitha njësitë administrative, duke anagazhuar edhe vetë administratorët e këtyre njësive apo stafin e tyre, që të jenë pjesë e procesit dhe të kryejnë raportimet ditore, javore dhe mujore tek qendra e Bashkisë. Në këtë mënyrë, bashkia në sajë të ngritjes të sistemit të monitorimit në të gjithë territorin e saj do të kuptojë më mirë nivelin e ofrimit të shërbimit, elementet ku ajo duhet të ndërhyjë për të përmirësuar situatën, apo edhe të rishikojë objektivat specifike për zona, apo kategori të ndryshme të konsumatorëve. Me anë të këtij sistemi edhe sistemi i sanksioneve kryesisht për firmat private që ofrojnë shërbimin, për bizneset apo edhe për konsumatorët familjarë mund të ekzekutohen lehtësisht.
- **Strategjia e informimit:** një instrument tjetër mjaft i rëndësishëm për zbatimin e suksesshëm të planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve të ngurta urbane. Bashkia duhet të sigurojë angazhimin e plotë të komunitetit duke i informuar ata në lidhje me skemën e menaxhimit të mbetjeve që po zbaton në territorin e bashkisë dhe me politikën fiskale që ajo po aplikon. Bashkia duhet të hartojë një strategji informimi, që në hapat e parë të hartimit të planit, duke informuar komunitetin në lidhje me iniciativën që ajo ka ndërmarrë, objektivat e përcaktuar, skenarët që kërkon të aplikojë dhe politikën fiskale që bashkia kërkon të ndjekë. Kjo strategji duhet të përcaktojë edhe etapa të tjera që duhet të përsëritën vit pas viti, ku synimi kryesor duhet të jetë informimi i komunitetit në lidhje me proceset që zhvillon bashkia dhe marrja e opinionit të tyre në lidhje me performancën e shërbimit dhe sugjerimeve që ata mund të kenë. Zhvillimi i pyetësorëve të ndryshëm, apo i dëgjësave publike në periudha të ndryshme gjatë zbatimit të planit, janë disa nga elementet që strategjia e informimit duhet të parashikojë, për

të matur opinionin qytetar, i cili duhet të reflektohet si në përmirësimin e shërbimit ashtu edhe të strategjisë së informimit.

2.5 Kuadri ligjor në lidhje me konceptin e standardit minimal për ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga njësitë vendore

Me hyrjen në fuqi të ligjit të ri nr.139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore" i amenduar me ligjin nr.38, datë 20.06.2019, në nenin 23, pika 10, një ndër funksionet e bashkisë (*fusha e saj e veprimtarisë, ku ajo është përgjegjëse dhe ka autoritetin ligjor për ta ushtruar atë lirisht, tërësisht apo pjesërisht neni 2, pika 3*), në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike, u përcaktua ai i *mbledhjes, largimit dhe trajtimit të mbetjeve të ngurta shtëpiake*. Nisur nga përcaktimi që bën ky ligj për *shërbimet publike* (neni 2, pika 13), **shërbimi i menaxhimit të mbetjeve të ngurta është ai shërbim me interes të përgjithshëm publik, i cili duhet t'i ofrohet të gjithë komunitetit në territorin e bashkisë, në mënyrë të vazhdueshme, me çmim të përballueshëm, bazuar në standardet minimale kombëtare**. Ky ligj, përveç tre proceseve kryesore të përcaktuara edhe në ligjin bazë për menaxhimin e integruar të mbetjeve për ofrimin e shërbimit, sjell për herë të parë disa nocione apo principe (të pranuar *de facto*) që duhet të plotësojnë njësitë e qeverisjes vendore në proceset e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në territorin e tyre, siç janë:

1. **Gjithëpërfshirja** e komunitetit dhe territorit që merr shërbim
2. **Vazhdimësia** e ofrimit të shërbimit
3. **Përballueshmëria** financiare për ofrimin e shërbimit
4. **Plotësimi i standardeve minimale** kombëtare të përcaktuara nga ligjet sektoriale

Ligji vazhdon me përcaktimin e 5 formave të lejuara për mënyrën e organizimit të shërbimit publik, në këtë rast menaxhimi i mbetjeve, nga ana e pushtetit vendor me anë të: i) Njësive organizative, si pjesë e strukturës administrative të bashkive; ii) Ndërmarrjet e shërbimeve publike; iii) Kontraktimi i palëve të treta; iv) PPP; v) Shoqëritë tregtare në pronësi apo bashkëpronësi të njësive vendore.

Pavarësisht formës të administrimit që zgjedhin njësitë vendore për ofrimin e shërbimit të mbledhjes, largimit dhe trajtimit të mbetjeve të ngurta shtëpiake, ato kanë përgjegjësi për vendosjen e **sistemit të administrimit të performancës së shërbimit** (neni 33, pika 2), dhe krijimin e **një strukturë të posaçme** në njësinë e qeverisjes vendore për prezantimin, mbikqyrjen dhe monitorimin e performancës të shërbimit publik.

Ligji vazhdon me përcaktime të reja në lidhje me proceset e ciklit të ofrimit të shërbimeve publike (*menaxhimin e mbetjeve në këtë rast*), ku njësitë vendore duhet të bëjnë transparente shërbimet e menaxhimit të mbetjeve për komunitetin (neni 15, pika 1), **nga koordinatori i transparencës** (neni 15, pika 3), dhe njëkohësisht çdo qytetar i njësive vendore ka të drejtë të bëjë kërkesa, ankesa apo vërejtje pranë njësive vendore në lidhje me shërbimet publike që ofrohen në njësinë vendore (neni 19).

Në përfundim mund të themi që ligji për vetëqeverisjen vendore sjell në vëmendje të njësive vendore disa elemente¹ shumë të rëndësishme në lidhje me standardin për ofrimin e shërbimeve publike, duke

¹Principet bazë në lidhje me domethënien e ofrimit të një shërbimi publik (gjithëpërfshirja, vazhdimësia, përballueshmëria financiare dhe plotësimi i standardit minimal të përcaktuar me ligj)

Format e mundshme ligjore të organizimit dhe administrimit të shërbimit nga njësitë vendore

Krijimi i strukturës së posaçme për monitorimin dhe vlerësimin e shërbimit sipas sistemit të indikatorëve të performancës

Krijimi i strukturës së posaçme dhe procedurave për transparencën me komunitetin në lidhje me shërbimin e mbetjeve dhe aksesibiliteti i vazhdueshëm i komunitetit për të qënë pjesë e sistemit të kontrollit të shërbimit (ankesa, vërejtje, sugjerime, etj..)

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

prezantuar për herë të parë konceptin e vlerësimit të shërbimit publik sipas indikatorëve të performancës dhe detyrimin e ofrimit të shërbimit bazuar në standardin minimal.

Në vitin 2015, kur ligji hyri në fuqi, për njësitë vendore ishte ende e paqartë se kur një shërbim publik (*menaxhimi i mbetjeve në këtë rast*) do të konsiderohej se përmbushte apo jo standardin minimal. Në këtë kontekst, **Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035** bëri përpjekje për përcaktimin e standardit minimal të ofrimit të shërbimit nga njësitë vendore (në rastin konkret atë të menaxhimit të mbetjeve nga njësitë vendore), i cili përkufizohet si:

“Shtrirja e shërbimit dhe mbledhja e mbetjeve në të gjithë territorin e aksesueshëm të bashkisë, duke siguruar mjetet e nevojshme dhe të mjaftueshme të grumbullimit, transportit dhe depozitimit në një vend të kontrolluar.”

Nisur nga ky përkufizim për standardin minimal, strategjia ka shkuar përtej duke përcaktuar aktivitetet dhe prioritarizmin e tyre, të cilat bashkitë duhet t'i përqafojnë në kohë, në përmbushje edhe të detyrimeve ligjore sipas ligjit vendor për të ofruar një shërbim sipas standardit minimal. Konkretisht strategjia përcakton si prioritet fillestar për bashkinë, shtrirjen e shërbimit në 100% të territorit urban dhe depozitimin i mbetjeve në një vend-depozitim të kontrolluar dhe të pajisur me leje. Prioriteti i dytë është shtrirja e shërbimit në 90% të territorit rural, dhe prioriteti i fundit është ai i ndarjes së mbetjeve për riciklim të mëtejshëm.

Për të përfunduar të gjitha kërkesat ligjore që njësitë vendore duhet të përmbushin për ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve sipas standardit të kërkuar kombëtar, ku përfshihen të gjitha proceset e shërbimit (*grumbullimi, transportimi, riciklimi, trajtimi, monitorimi dhe vlerësimi i shërbimit sipas indikatorëve të performancës, raportimi dhe informimi i komunitetit*), hallka e fundit është detyrimi i raportimit nga palët e treta dhe krijimi i databazës së mbetjeve dhe raportimi më tej, nga njësitë vendore. Që nga viti 2011, kur ligji i ri "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve", i ndryshuar hyri në fuqi, statistikave të mbetjeve iu kaluan Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, si një nga detyrat për t'a zhvilluar më tej. Bazuar në nenin 100 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe ligjit nr. 10 463, datë 22.09.2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve", të ndryshuar, neni 60 "Për statistikave të mbetjeve", është aprovuar **VKM nr. 687, datë 29.07.2015 "Për miratimin e rregullave për mirëmbajtjen, rifreskimin dhe publikimin e statistikave të mbetjeve"**, ku jep të drejtën e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit "të mbajë të dhënat e mbetjeve nga njësitë vendore dhe autoritetet e tjera kombëtare përmes mbledhjes së listave të kontrollit të përcaktuara nga VKM. Në këtë pikë, të gjitha njësitë vendore (61 bashki) duhet të plotësojnë listën e kontrollit për 11 rrymat e mbetjeve që gjenerohen në territorin e tyre dhe duhet t'ia dorëzojë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit çdo vit, si dhe institucionet e tjera kombëtare, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Ministria e Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale. Pas hyrjes në fuqi të ligjit bazë për menaxhimin e integruar të mbetjeve, të gjitha VKM e tjera në vazhdim për rrymat specifike të mbetjeve përcaktuan qartë se të gjithë prodhuesit, përdoruesit, shpërndarësit dhe palët e tretave të rrymave specifike duhet të raportojnë çdo vit në njësinë vendore ku ato operojnë, në lidhje me sasinë e mbetjeve që gjenerojnë dhe trajtojnë gjatë vitit.

Tabela më poshtë përmbledh të gjitha kërkesat ligjore për ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve sipas standardit ligjor kombëtar të kërkuar:

STANDARDI MINIMAL I MENAXHIMIT TË MBETJEVE		
GRUMBULLIM I PERZIER	TRANSPORTI ²	DEPOZITIMI
• Prioriteti I ³ : Grumbullimi i	• Në zonat urbane me makina	Prioriteti II ⁶ : Depozitimi I

² Ligji nr. 10 463, datë 22.09.2011, i amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013, neni pika 48

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

<p>mbetjeve ⁴ në 100% në zonën urbane. Mënyra e grumbullimit me kontenerë 1.1 m³ ose derë me derë me kontenerë 120litra/240 litra/ qese plastike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prioriteti III ⁵ është shtrirja e shërbimit në mbi 90% të zonës rurale. Mënyra e grumbullimit me kontenerë 1.1 m³ në qendër fshati ose derë me derë me kontenerë 120litra/240 litra/ qese plastike 	<p>teknologjike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Në zonat rurale me makina të vogla të hapura (kamionçina) 	<p>mbetjeve në vendgrumbullimet e kontrolluara të pajisura me leje mjedisore përkatëse dhe me sisteme për kontrollin e ndotjes</p>	
STANDARDI LIGJOR I MENAXHIMIT TË MBETJEVE			
GRUMBULLIM I DIFERENCUAR⁷	TRANSPORT I DIFERENCUAR SIPAS RRYMAVE TE GRUMBULLUARA⁸		TRAJTIMI NE IMPIANTET E GROPOSJES OSE ASGJESIMI⁹
<p>Prioriteti IV¹⁰: Ndarja e mbetjeve për riciklim të mëtejshëm. Mënyra e organizimit të grumbullimit të ndarë mund të përzgjidhet nga njësia vendore, sipas kushteve që ajo¹¹, ku mund të zgjedhë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grumbullimi me dy rryma mbetjesh <ul style="list-style-type: none"> a) të riciklueshme të thata b) të riciklueshme të njoma dhe mbetjet e përziera me kontenerë 1.1m³. • Grumbullim me 4 rryma mbetjesh: <ul style="list-style-type: none"> a) letër, b) metal, c) plastikë d) qelq <p>dhe të tjera me kontenerë 120litra/240litra.</p>	<p>Transport drejt impianteve primare të trajtimit (rikuperimit të burimeve) për mbetjet e riciklueshme si MRF (Impiantet e e rekuperimit të materialeve), apo MBT (impiantet e trajtimit biologjik)</p>	<p>Transporti drejt stacioneve të transferimit të mbetjeve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parapërgatitja e mbetjeve për operacionet e rikuperimit të energjisë ose asgjesimit final të tyre • Rikuperimi i energjisë ose asgjesimi i mbetjeve
FORMAT E PËRCAKTUARA TË ORGANIZIMIT TË SHËRBIMIT PUBLIK¹²	SISTEMI I ADMINISTRIMIT TË PERFORMANCËS¹³		SISTEMI I DATABAZËS SË MBETJEVE¹⁴

³ Përcaktuar në Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035 për standardin minimal të ofrimit të shërbimit (Prioriteti I)

⁶ Përcaktuar në Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035 për standardin minimal të ofrimit të shërbimit (Prioriteti II)

⁴ Ligji nr. 10 463, datë 22.09.2011, i amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013, neni pika 11

⁵ Përcaktuar në Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035 për standardin minimal të ofrimit të shërbimit (Prioriteti III)

⁷ Ligji nr. 10 463, datë 22.09.2011, i amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013, neni pika 10

⁸ Sipas draft Studimit Sektorial të Kërkesës për Investime për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve (Master Plan) për 10 zonat e mbetjeve është propozuar ndërtimi i impianteve primare dhe stacioneve të transferimit

⁹ Ligji nr. 10 463, datë 22.09.2011, i amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013, neni pika 3

¹⁰ Përcaktuar në Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035 për standardin minimal të ofrimit të shërbimit (Prioriteti IV)

¹¹ Në Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035 është përcaktuar që njësitë vendore mund ta vendosin vetë cilën skemë të zgjedhin për grumbullimin e ndarë

¹² Ligji nr.139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore" i amenduar me ligjin nr.38, datë 20.06.2019, neni 33 pika 1

¹³ Ligji nr.139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore" i amenduar me ligjin nr.38, datë 20.06.2019, neni 33 pika 2

¹⁴ Ligji nr. 10 463, datë 22.09.2011, i amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013, neni pika 60

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

<ul style="list-style-type: none"> i) Njësiti organizative, pjesë e strukturës administrative të bashkive ii) Ndërmarrjet e shërbimeve publike, në varësi të bashkive iii) Kontraktimi i palëve të treta, kompani private iv) Krijimi i Partneriteteve Publike Private v) Shoqëritë tregtare në pronësi apo bashkëpronësi të njësive vendore 	<ul style="list-style-type: none"> • Krijimi i strukturës së posaçme në bashki për mbikqyrjen dhe monitorimin e performancës të shërbimit publik • Monitorimi përmes indikatorëve të performancës së shërbimit • Raportimi përmes indikatorëve të performancës 	<ul style="list-style-type: none"> • Plotësimi i listës së kontrollit për 11 rrymat e mbetjeve që prodhohen në territorin e bashkisë¹⁵ • Raportimi nga ofruesit e shërbimit • Raportimi nga kompanitë tregtare shpërndarëse/prodhuese / importuese brenda territorit të bashkisë¹⁶
---	---	---

TRANSPARENCA PËR SHËRBIMIN PUBLIK

<ul style="list-style-type: none"> i) Njësiti vendore duhet të bëjnë transparente shërbimet e menaxhimit të mbetjeve bëhen transparente nga njësia vendore komunitetit¹⁷, nga koordinatori i transparencës¹⁸ ii) Çdo qytetar i njësisë vendore ka të drejtë të bëjë kërkesa, ankesa apo vërejtje pranë njësisë vendore në lidhje me shërbimet publike që ofrohen në njësinë vendore (neni 19)

III. PËRSHKRIMI I SITUATËS SË PËRGJITHSHME

3.1 Profili i Bashkisë

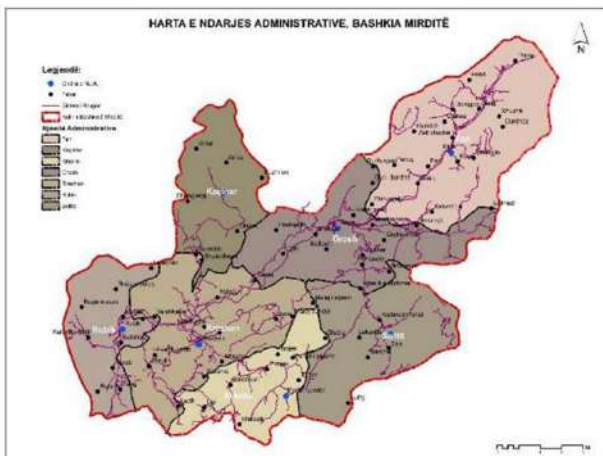

Figura 3 NJA në Bashkinë Mirditë

[Burimi: Bashkia Mirditë, punoi autori]

Bashkia Mirditë shtrihet midis koordinatave gjeografike 41° 43' e 41° 59' gjerësi veriore dhe 19° 43' e 20° e 12' gjatësi lindore, duke u kufizuar në veri me Bashkitë e Fushë-Arrëzit dhe Pukës, në perëndim me të Lezhës dhe në lindje me Bashkinë e Kukësit. Në jug-lindje kufizohet me Bashkinë Dibër, në jug me Bashkinë Mat dhe Kurbin ndërsa në jug-perëndim me Bashkinë Kurbin. Bazuar në reformën e re administrative dhe territoriale, të miratuar në Korrik 2015, Bashkia e madhe Mirditë përfshin 4 qytete

¹⁵ VKM nr. 687, datë 29.07.2015 "Për miratimin e rregullave për mirëmbajtjen, rifreskimin dhe publikimin e statistikave të mbetjeve"

¹⁶ VKM nr. 177. 06.03.2012 "Për ambalazhet dhe mbetjet nga ambalazhet" kapitulli XII "Monitorimi dhe Raportimi" neni 1,2,3

VKM nr. 765, datë 07.11.2012 "Për miratimin e rregullave për mbledhjen dhe trajtimin e diferencuar të vajrave të përdorur", kapitulli VIII "Monitorimi", neni 6

VKM nr. 866, datë 04.12.2012 "Për bateritë dhe akumulatorët dhe mbetjet nga bateritë dhe akumulatorët", kapitulli XI "Përqindjet në mbledhjen dhe monitorimin", neni 7

VKM nr. 957, datë 19.12.2012 "Për mbetjet nga pajisjet elektrike dhe elektronike" kapitulli IX, neni 4

VKM nr. 608, datë 17.09.2014 "Për përcaktimin e masave të nevojshme për grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve bio dhe kritereve dhe afateve për minimizimin e tyre"

VKM nr. 575, datë 24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte", neni 20

¹⁷ Ligji nr.139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore" i amenduar me ligjin nr.38, datë 20.06.2019, neni 15 pika 1

¹⁸ Ligji nr.139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore" i amenduar me ligjin nr.38, datë 20.06.2019, neni 15 pika 3

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

dhe 81 fshatra, të shpërndara në 7 NJA (Rreshen, Rubik, Kthellë, Orosh, Selitë, Fan dhe Kaçinar), ku kryeqendra e bashkisë është qyteti i Rreshenit.

Nga pikëpamja fizike territori karakterizohet nga formacione malore, lugina, pllaja, fusha dhe fushëgropa. Lartësia mesatare shkon 557 m mbi nivelin e detit, ndërsa maja më e lartë është Mali i Dejës 2121 m. Territori përshkohet nga lumenjtë Fani i Madh, Fani i Vogël, Uraka. Këta lumenj si dhe përrenj të tjerë malorë, kanë jo vetëm kapacitete prodhuese energjetike, por edhe për kultivimin e faunës ujore.

NJA Rreshen ka një sipërfaqe prej 120 km² dhe përfshin fshatrat: Ndërfushas, Ndërfan, Gëziq, Tarazh, Jezull, Kodër Rreshen, Sheshaj, Fushë-Lumth, Malaj, Malaj Epërm, Tenë, Lurth, Bukmirë dhe Kulmë.

NJA Rubik ndodhet në pjesën perëndimore të qytetit të Rreshenit dhe ka një sipërfaqe prej 140,5 km², në një distancë rrugore prej 11 km larg nga qendra e bashkisë Rreshen. Kjo njësi përfshin fshatrat: Fierzë, Bulshizë, Fang, Rasfik, Katund i Vjetër, Munaz, Rreja e Zezë, Rreja e Veles, Vau Shkezë, Rrethi i Sipërm, Livadhëz dhe Bulger.

NJA Selitë shtrihet në pjesën lindore të qytetit të Rreshenit me një distancë 36 km larg qendrës së Bashkisë. Kjo njësi përbëhet nga fshatrat si: Kurbnesh, Lufaj, Bardhaj, Lëkundë, Zajs, Kthellë e Sipërme, Kurbnesh-fshat, Mërkurth dhe Kumbull.

NJA Kthellë shtrihet në pjesën jugore të qytetit të Rreshenit, në një distancë prej 13 km. Ajo përbëhet nga fshatrat: Perlat Qendër, Perlat i Sipërm, Shebe, Tharr, Trojë, Prosek, Rushkull, Ujë dhe Shtrezë.

NJA Fan shtrihet në pjesën veri-lindore të qytetit të Rreshenit me distancë 42 km. Territori i njesisë përbëhet nga fshatrat: Klos, Shtrungaj, Bisakë, Fan, Zall- Xhuxhë, Katundi i Ri, Konaj, Shëngjin, Petoq, Xhuxhë, Dardhëz, Thirrë, Sang, Hebe, Domgjon, Gjakëz dhe Munellë.

NJA Orosh shtrihet në pjesën veri-lindore të qytetit të Rreshenit me një distancë prej rreth 23 km. Ajo përfshin fshatrat si: Repts, Kullaxhi, Blinisht, Pshqesh, Mashtëkor, Shëmri, Grykë Orosh, Lgjin, Bulshar, Planet, Ndërshen, Nënshajt, Kodër-Spaç, Gurth-Spaç dhe Lajthizë.

NJA Kaçinar shtrihet në pjesën veriore të qytetit të Rreshenit në një distancë prej 26 km dhe përfshin fshatrat: Kaçinar, Arrëz, Kuzhnen, Simon, Shëngjergj, Shtuf dhe Shpërdhezë.

3.1.1 Të dhëna demografike

Popullsia e regjistruar e Bashkisë Mirditë është 37,091 banorë, e shpërndarë në 11,535 familje. Ndërkohë sipas Censurit të vitit 2011, bashkia ka një popullsi prej 22,103 banorësh dhe 11,559 familjesh. Bashkia ka një densitet popullsie në territorin e saj prej 42.8 banorë/ km² sipas Regjistrat Civil dhe 25.5 banorë/km² sipas Censurit 2011.

Sot në territorin Bashkisë Mirditë janë 7 NJA-ve. Tabela më poshtë pasqyron popullsinë e bashkisë sipas NJA-ve duke marrë në konsideratë 3 burime, dhe në hartimin e këtij plani i jemi referuar numrit të popullsisë të marrë nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë ashtu siç tregohet në tabelën më poshtë:

NJA	Popullsia Census 2011		Popullsia RGJC		Popullsia Formula MFE	
	Popullsia	Familje	Popullsia	Familje	Popullsia	Familje
Rreshen	8,803	4,388	11,800		9,702	2,402
Rubik	4,454	2,749	8,071		5,539	1,409

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Kthellë	2,209	1,098	3,910		2,719	615
Orosh	1,899	891	3,047		2,243	545
Fan	2,977	1,305	4,698		3,493	655
Selitë	745	445	1,096		850	193
Kaçinar	1,016	683	4,469		2,052	462
Totali	22,103	11,559	37,091		26,599	6,281

Tabela 2 Popullsia Bashkisë Mirditë

[Burimi: Punuar nga autori]

3.1.2 Të dhëna ekonomike

Ndër aktivitet kryesore ekonomike në Bashkinë Mirditë përmendim zhvillimin e bujqësisë si dhe blegtorinë e cila është e zhvilluar në të gjithë territorin e bashkisë, ndërkohë që vreshtaria po kthehet në një aktivitet mjaft të përhapur, duke krijuar kushte shumë të mira për zhvillimin e agrobiznesit dhe agroturizmit.

Aktualisht të regjistruar janë 405 biznese, 330 janë të vegjël dhe 75 janë biznese të mëdha, nga të cilat 5 janë biznese prodhuese, si 1 minierë, 1 hidrocentral, 1 fabrikë këpucësh, 1 linjë të përpunimit të inerteve dhe 1 fabrikë e përpunimit të drurit. Nga të dhënat e siguruar nga bashkia, vërehet një luhajtje e ndjeshme e numrit të bizneseve të vogla që hapen dhe mbyllen gjatë periudhës 2016-2018, e cila mund të reflektojë zhvillimin ekonomik të zonës.

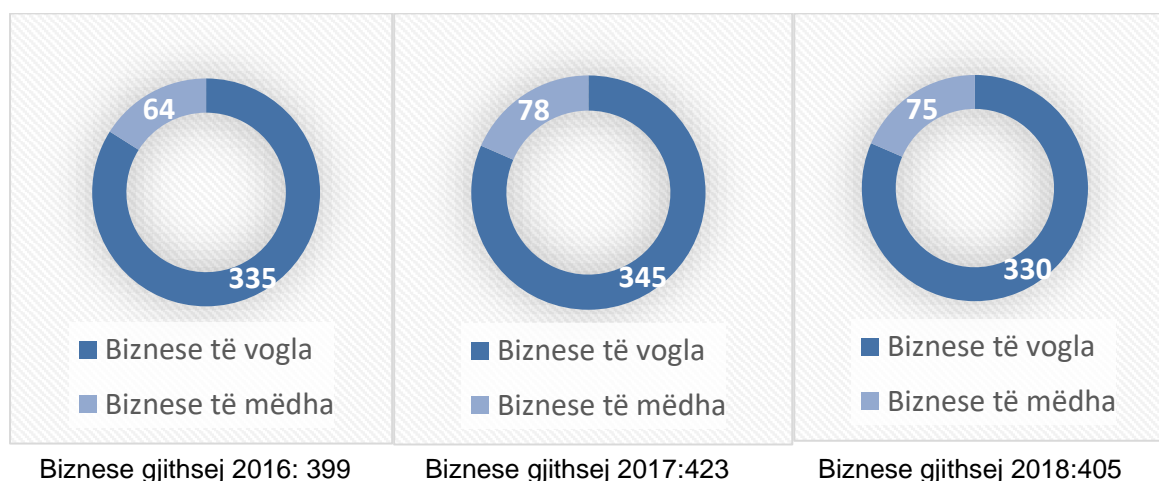

Figura 4 NJA Numri i bizneseve në Bashkinë Mirditë sipas viteve

[Burimi: Bashkia Mirditë, punoi autori]

Në tabelën më poshtë jepet numri i bizneseve për vitin 2019 për të gjitha NJA të Bashkisë Mirditë:

NJA	Biznese të Vogla	Biznese të Mëdha
Rreshen	231	39
Rubik	71	19
Kthellë	3	0
Fan	17	7
Orosh	11	9
Selitë	0	2
Kaçinar	0	1
Totali	333	77
Biznese Gjithsej 2019	410	

Tabela 3 Numri i bizneseve në NJA në Bashkinë Mirditë për vitin 2019

[Burimi: Punuar nga autori]

3.2 Aspekte institucionale në menaxhimin e mbetjeve në Bashkinë Mirditë

Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë, në NJA Rreshen, Rubik dhe një pjesë të NJA Kthellë ofrohet nga kompani private të kontraktuar. Në NJA Fan dhe Orosh shërbimi ofrohet nga vetë bashkia dhe monitorohet dhe kontrollohet rregullisht nga stafi i bashkisë. Në NJA Selitë dhe Kaçinar nuk ofrohet shërbim. Në diagramën më poshtë tregohet se si funksionon struktura në bashki për menaxhimin e mbetjeve:

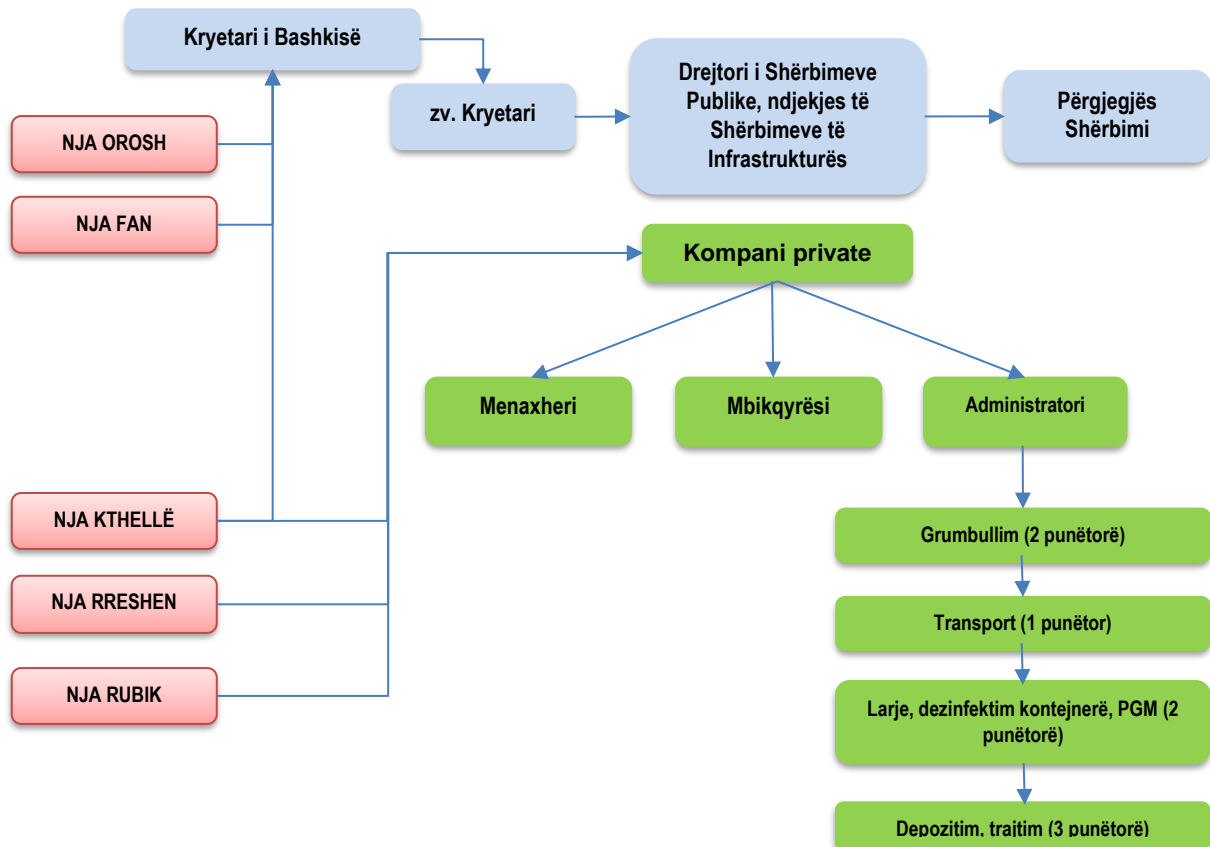

Figura 5 NJA Struktura e Bashkisë për menaxhimin e mbetjeve

[Burimi: Bashkia Mirditë, punoi autori]

Kompania private ofron shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në 2 NJA Rreshen dhe Rubik dhe në një pjesë të NJA Kthellë, bazuar në kushtet e përcaktuara në kontratën 5 vjeçare të nëshkruar me bashkinë. Burimet njerëzore për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve janë të shpërndara ndërmjet veprimtarisë së grumbullimit - punëtorët, transportit - shoferët dhe administrimit - kryesisht 1 menaxher, 1 administrator dhe 1 mbikqyrës. Nga të dhënat bazë analizojmë se janë të mobilizuar në total rreth 11 persona nga të cilët 3 punonjës në administratë dhe 6 punonjës në shërbim.

3.3 Aspekte teknike në menaxhimin e mbetjeve në Bashkinë Mirditë

3.3.1 Të dhëna për sasinë e prodhuar të mbetjeve

Në tabelën më poshtë jepet një vështrim i përgjithshëm i ofrimit të shërbimit në bashkinë Mirditë.

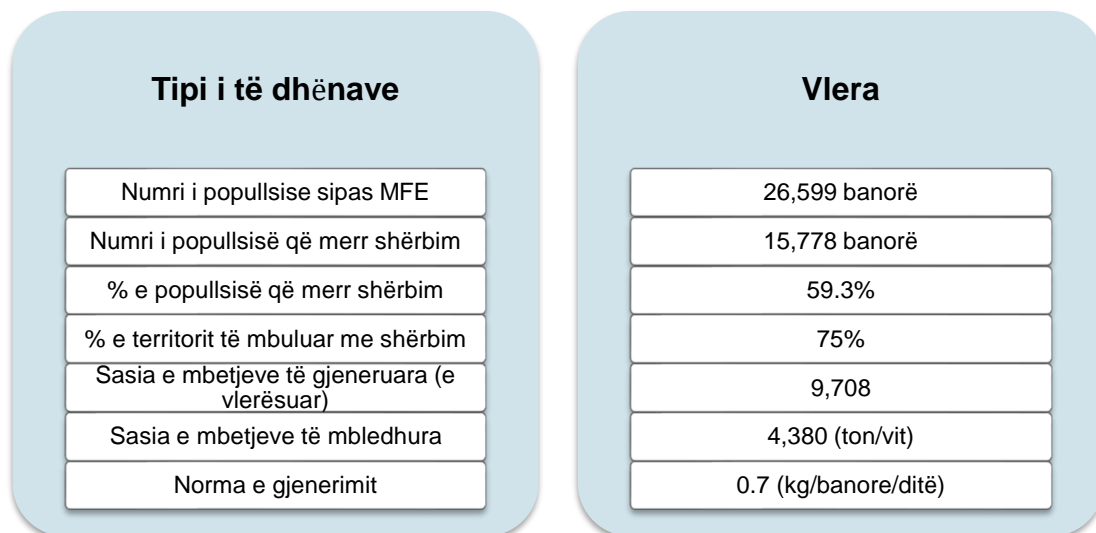

Figura 6 Të dhëna mbi ofrimin e shërbimit në Bashkinë Mirditë

[Burimi: Bashkia Mirditë]

Në grafikun më poshtë pasqyrohet sasia vjetore e mbetjeve që gjenerohen për të gjitha njësitë në Bashkinë Mirditë:

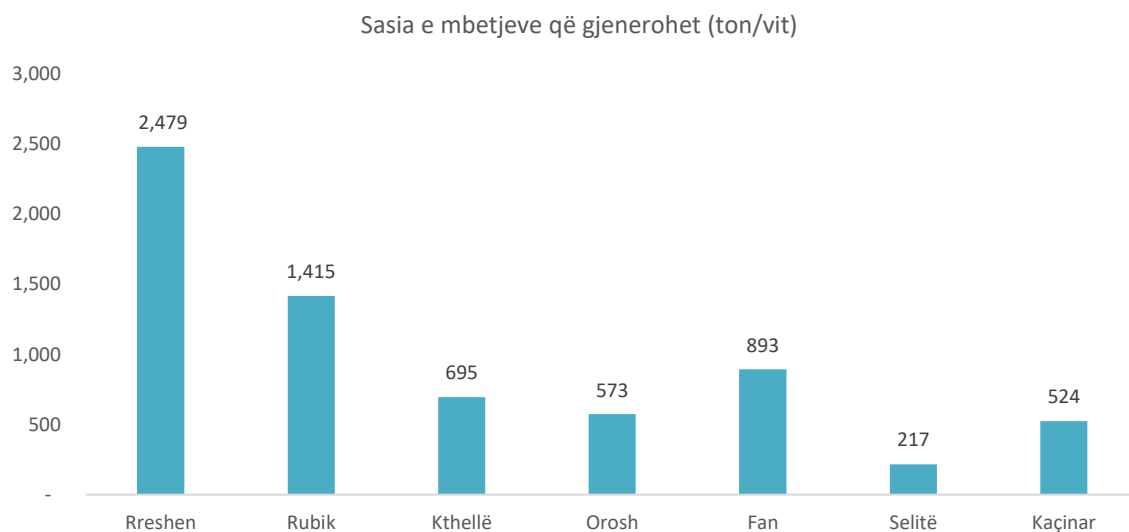

Figura 7 Sasia e mbetjeve që gjenerohet në NJA të Bashkisë Mirditë

[Burimi: Bashkia Mirditë, punoi autori]

Sipas mbetjeve të mbledhura dhe numrit të përafëruar të banorëve të shërbyer llogarisim një gjenerim të përafërt prej 0.7 kg/banor/ditë. Gjatë procesit të planifikimit bashkia propozon vlera më të larta të normës së gjenerimit, në krahasim me normën e grumbullimit të mbetjeve. Fakt është që jo të gjitha mbetjet të cilat gjenerohen (pra hidhen në PGM) dërgohen të gjitha në lëndfill në Ndërfushas. Në zonat ku mungojnë PGM, mbetjet hidhen në vijat ujore apo në vende të hapura, duke bërë që vlerat e normës që grumbullohet (pra të mbetjeve që mbledhen dhe dërgohen në lëndfill), janë më të ulta se vlerat e mbetjeve që realisht banorët gjenerojnë çdo ditë.

Bazuar në të dhënat e mbetjeve, të cilat raportohen nga Bashkia, në grafikun më poshtë jepet trendi i sasisë së mbetjeve që gjenerohen sipas NJA në të cilat ofrohet shërbimi me popullsinë përkatëse:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

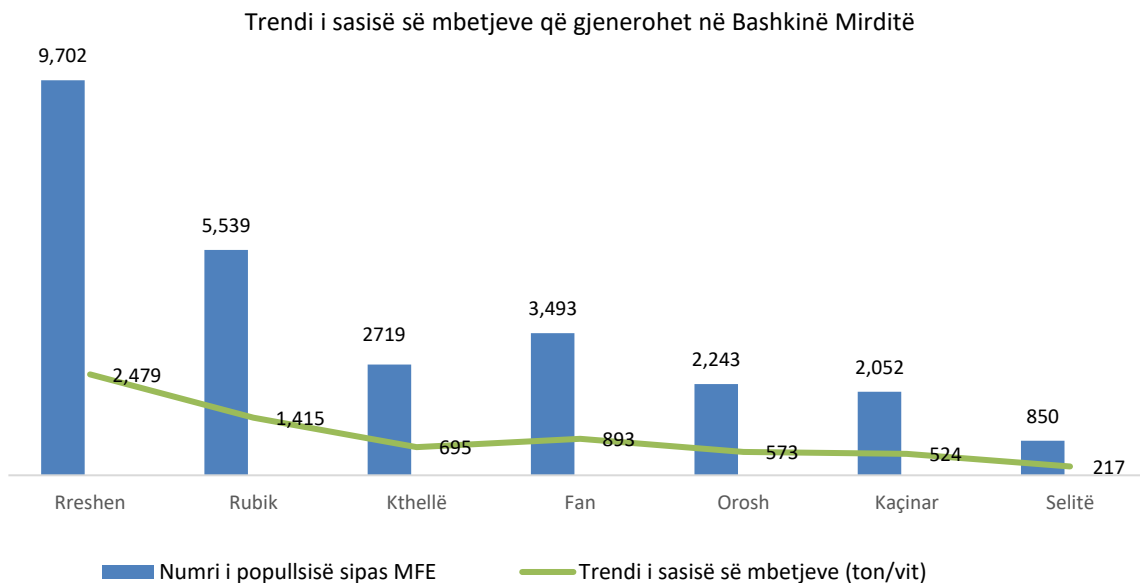

Figura 8 Trendi i sasisë së mbetjeve që gjenerohet në NJA të Bashkisë Mirditë

[Burimi: Punuar nga autori]

Bazuar në të dhënat e mbetjeve të cilat raportohen, NJA Rreshen mban vlerën më të lartë me 2,479 ton/vit, kurse trendi vjen duke u ulur për NJA të tjera deri tek NJA Kaçinar dhe Selitë ku shërbimi nuk ofrohet. Theksojmë se në NJA Kthellë, një pjesë e shërbimit ofrohet nga Bashkia dhe pjesa më e madhe ofrohet nga Kompania private.

Frekuenca e shërbimit në Bashkinë Mirditë ndahet në zonat urbane dhe rurale. Më poshtë jepet frekuenca e mbledhjes së mbetjeve në të gjitha NJA ku ofrohet shërbimi.

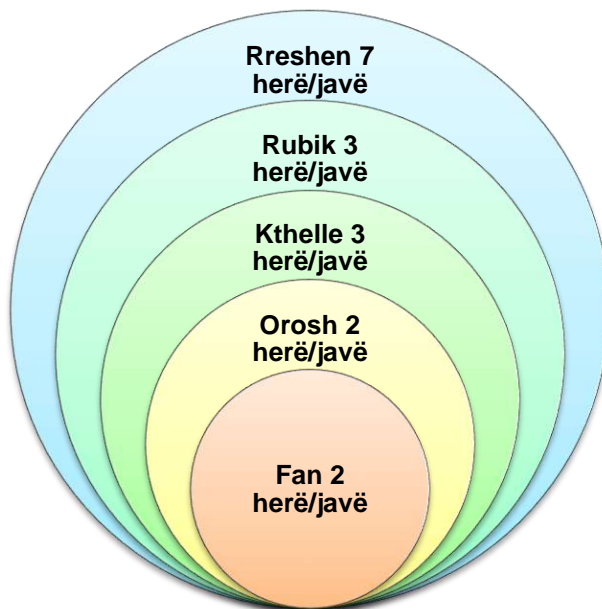

Figura 9 Frekuenca e shërbimit në secilën NJA të Bashkisë Mirditë

[Burimi: Punuar nga autori]

3.3.2 Skema e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Mirditë

Bashkia Mirditë, pas reformës së re administrative dhe territoriale, përbëhet nga 7 NJA: Rreshen, Rubik, Kthellë, Orosh, Fan, Selitë dhe Kaçinar. Në Bashkinë Mirditë situata e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në njësitë administrative jepet si në tabelën më poshtë:

NJA	Lloji i shërbimit
Rreshen	Ofrohet nga kompani private me një makinë 5 ton
Rubik	Nga NJA Rreshen mundësohet nga kompania me një makinë 5 ton
Kthellë	Nga NJA Rreshen mundësohet nga kompania me një makinë 3ton
Kaçinar	<i>Nuk Ofrohet shërbimi</i>
Orosh	Ofrohet nga bashkia me një kamionçinë të hapur 3 tonëshe
Fan	Ofrohet nga bashkia me një kamionçinë të hapur 3 tonëshe
Selitë	<i>Nuk Ofrohet shërbimi</i>

Tabela 4 Situata e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Mirditë

[Burimi: Bashkia Mirditë]

Siç mund ta shohim edhe nga tabela, vetëm në NJA Rreshen Rubik dhe një pjesë të Kthellës shërbimi ofrohet nga një kompani private, ndërsa në NJA Orosh dhe Fan, shërbimi ofrohet me anë të një mjeti 3ton të mundësuar nga Bashkia. Në dy njësitë e Bashkisë, përkatësisht në Selitë dhe Kaçinar shërbimi nuk ofrohet.

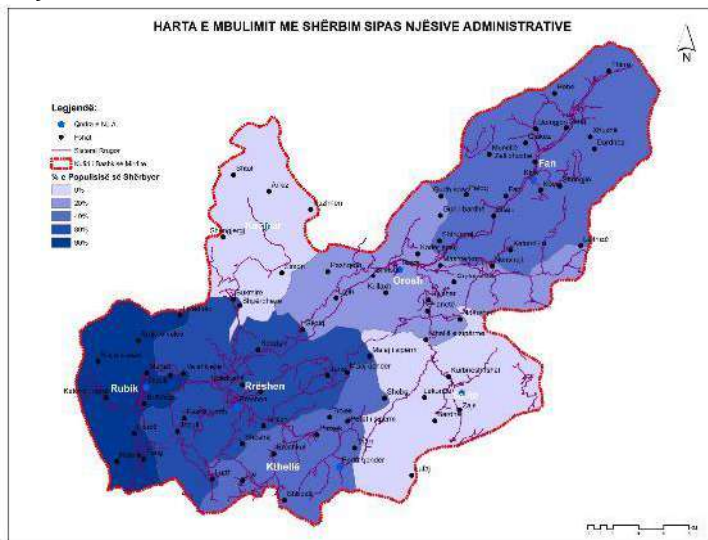

Figura 10 Harta e mbulimit me shërbim të territorit të bashkisë Mirditë

[Burimi: Bashkia Mirditë]

Gjatë vizitës në terren, siç vihet re dhe nga fotot, kontenierët që u evidentuan kryesisht ishin në gjendje mesatare:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Figura 11 Kontenierë në NJA Rreshen

[Burimi: autori]

Më poshtë jepet jepet një hartë përmbljedhëse e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në NJA Rreshen Rubik dhe një pjesë në Kthellë:

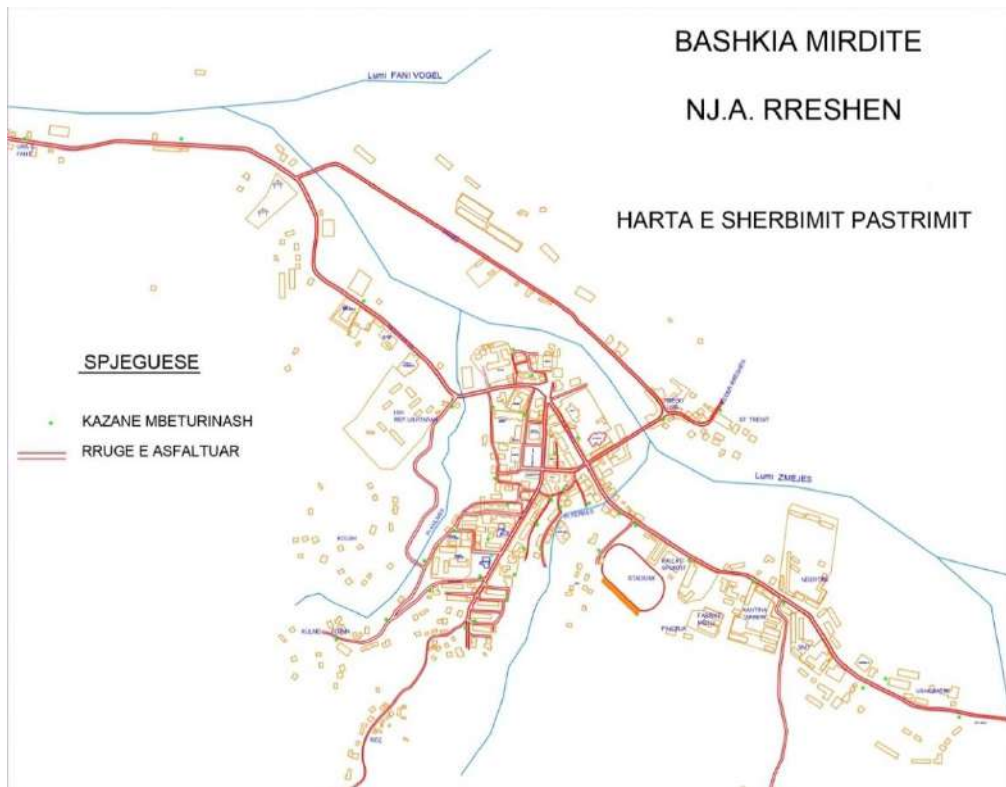

Figura 12 Harta e shërbimit të pastrimit në NJA Rreshen

[Burimi: Bashkia Mirditë]

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025

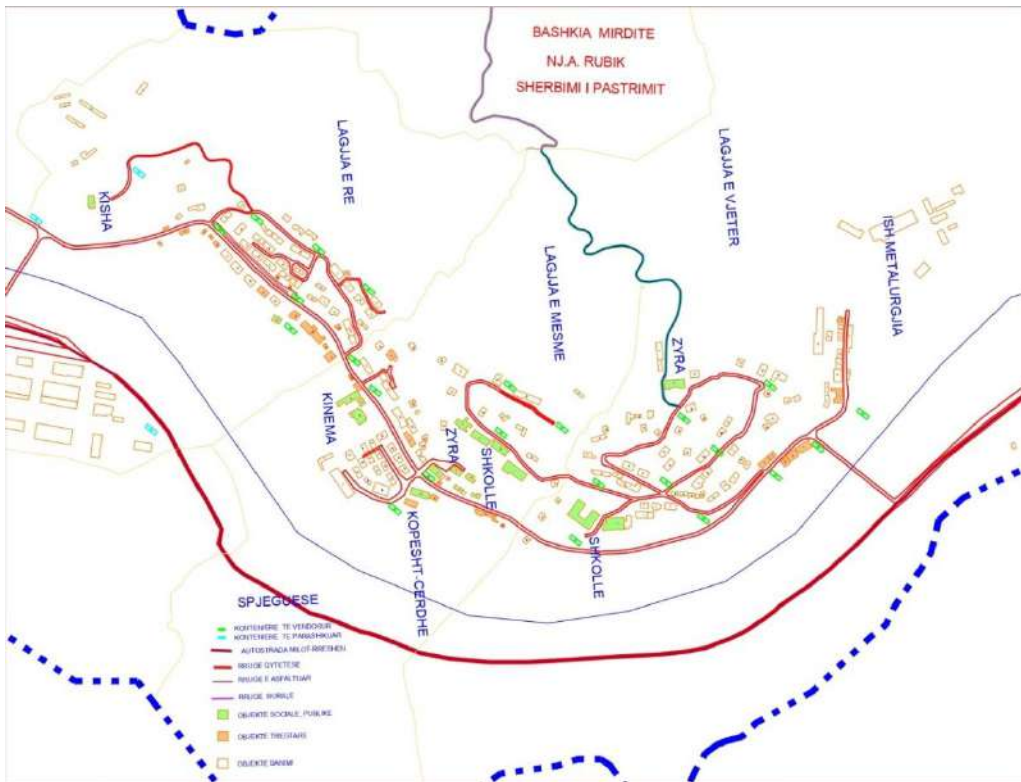
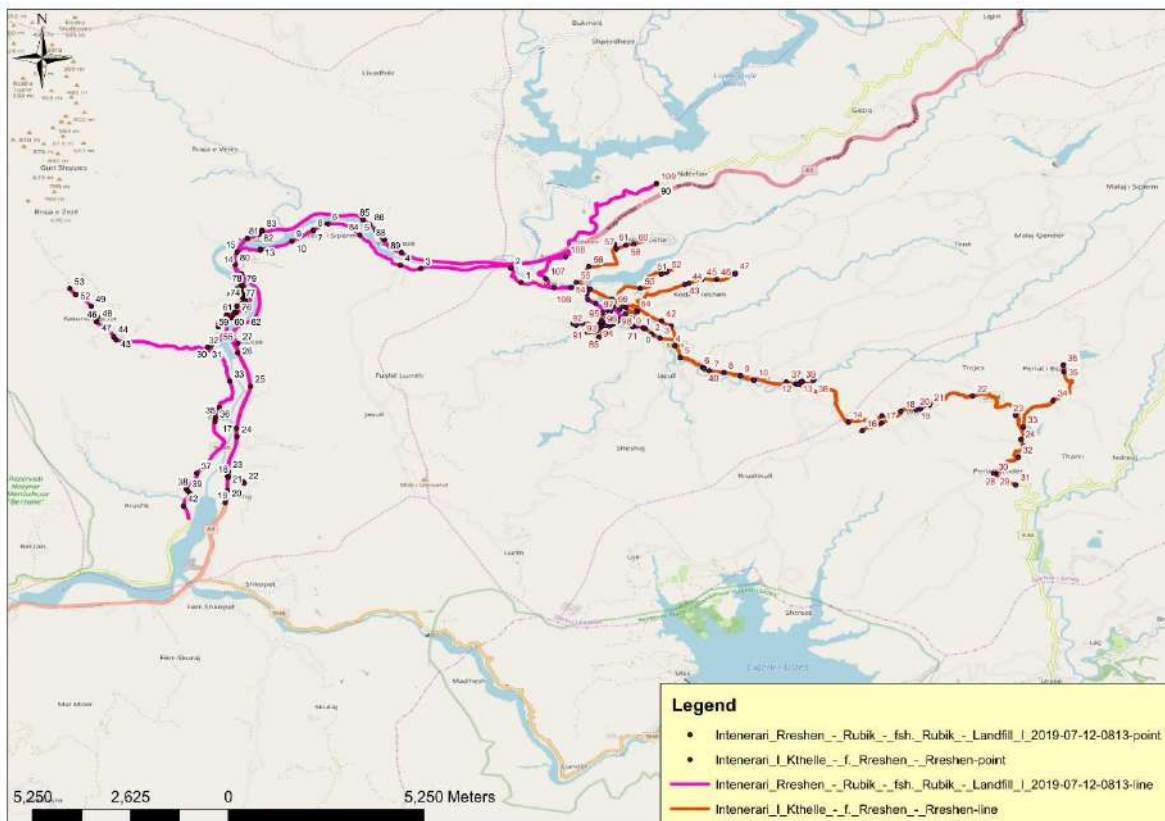

Figura 13 Harta e shërbimit të pastrimit në NJA Rubik
[Burimi: Bashkia Mirditë]

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Në Bashkinë Mirditë kryhet dezinfektim i kontenierëve 1 herë në 3 ditë ndërsa larja është një proces, i cili përgjithësisht nuk kryhet ose nuk kryhet rregullisht, pasi nuk ka një kalendar me një frekuencë të caktuar për këtë qëllim. Dezinfektimi i pikave të grumbullimit të mbetjeve kryhet në mënyrë frekvente me klor, sipas një grafiku pune, me shpeshtësi nga 1 deri në 8 herë në muaj. Sasia që përdoret për dezinfektimin e kontenierëve është 10 ton/vit gëlqere dhe 3 ton/vit klor. Veprimtaria kryhet në pikat e grumbullimit të mbetjeve ku kontenierët ndodhen, gjatë shërbimit të mbledhjes së mbetjeve, ndërsa për larjen, kur ky proces kryhet, kontenierët zhvendosen fizikisht.

Në tabelat më poshtë jepen më të detajuara të dhënat për ofrimin e shërbimit në NJA të bashkisë që marrin shërbim:

NJA	RRESHEN
Lloji dhe frekuenca e shërbimit	Ofrohet nga kompani private me një makinë 5 ton në 7 ditë të javës
Numri i kontenierëve	96
PGM	100
Sasia e mbetjeve	2,479 (ton/vit)
% e mbulimit të territorit të NJA me shërbim	80%

NJA	RUBIK
Lloji dhe frekuenca e shërbimit	Ofrohet nga kompani private me një makinë 5 ton në 3 ditë të javës
Numri i kontenierëve	64
PGM	75
Sasia e mbetjeve	1,415 (ton/vit)
% e mbulimit të territorit të NJA me shërbim	90%

NJA	KTHELLË
Lloji dhe frekuenca e shërbimit	Ofrohet nga kompani private me një makinë 3 ton në 3 ditë të javës
Numri i kontenierëve	14
PGM	10
Sasia e mbetjeve	695 (ton/vit)
% e mbulimit të territorit të NJA me shërbim	40%

NJA	OROSH
Lloji dhe frekuenca e shërbimit	Ofrohet nga bashkia me një kamionçinë të hapur 3 ton në 2 ditë të javës
Numri i kontenierëve	40
PGM	18
Sasia e mbetjeve	573 (ton/vit)
% e mbulimit të territorit të NJA me shërbim	20%

NJA	FAN
Lloji dhe frekuenca e shërbimit	Ofrohet nga bashkia me një kamionçinë të hapur 3 ton në 2 ditë të javës
Numri i kontenierëve	10
PGM	10
Sasia e mbetjeve	893 (ton/vit)
% e mbulimit të territorit të NJA me shërbim	40%

Tabela 5 Situata e ofrimit të shërbimit në NJA të Bashkisë Mirditë

[Burimi: Bashkia Mirditë]

Në tabelën më poshtë jepet itinerari për NJA Rreshen-Rubik dhe Rreshen-Kthellë deri në destinacionin final në lëndfillin e Ndërfushas:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

<i>Itinerari</i>	<i>Km</i>	<i>Nr. Pikave të grumbullimit</i>	<i>Nr. kontenierëve</i>	<i>Frekuenca</i>	<i>Burimet njerëzore</i>
Rreshen-Rubik-Lendfill	68	89	100	7 herë/javë	1 shofer 2 punëtorë

Tabela 6 Itinerari NJA Rreshen-Rubik
[Burimi: Bashkia Mirditë]

<i>Itinerari</i>	<i>Km</i>	<i>Nr. Pikave të grumbullimit</i>	<i>Nr. kontenierëve</i>	<i>Frekuenca</i>	<i>Burimet njerëzore</i>
Rreshen-Kthellë-Lendfill	68	100	110	3 herë/javë	1 shofer 2 punëtorë

Tabela 7 Itinerari NJA Rreshen-Kthellë
[Burimi: Bashkia Mirditë]

Në lidhje me infrastrukturën për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve, në bashkinë Mirditë shërbejnë 3 kamionë teknologjikë me vet-shkarkim përkatësisht 3 dhe 5 ton në pronësi të kompanisë.

Ato kryejnë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve urbane në ditë të ndryshme në secilën nga njësitë, dhe më pas shkojnë në lendfillin e Ndërfushasit për të depozituar mbetjet. Në pronësi të bashkisë është një kamionçinë si dhe një fadromë në lendfill. Mbetjet në NJA Fan dhe NJA Orosh grumbullohen nga vetë punonjësit e bashkisë me një kamionçinë të hapur 3 ton.

Në tabelën më poshtë tregohet një pasqyrë e qartë e të gjitha mjeteve që operojnë në territorin e Bashkisë Mirditë për ofrimin e shërbimit të mbetjeve:

NJA/kontrata	Mjet teknologjik 3 ton	Mjet teknologjik 5 ton	Kamionçinë e hapur 3 ton
	<i>nr.</i>	<i>nr.</i>	<i>nr.</i>
Rreshen		1	
Rubik		1	
Kthellë	1		
Orosh+Fan			1
Total	1	2	1

Tabela 8 Mjetet për shërbimin e mbetjeve në Bashkinë Mirditë
[Burimi: Bashkia Mirditë]

3.3.3 Riciklimi dhe kompostimi

Në territorin e Bashkisë Mirditë nuk regjistrohen aktivitete në lidhje me riciklimin dhe kompostimin në asnjë nga njësitë administrative.

Skema aktuale e grumbullimit të mbetjeve është klasike, ku mbetjet grumbullohen dhe transportohen të përziera, pa ndjekur procesin e ndarjes në burim. Komuniteti ROM është ai që kryen një aktivitet të përditshëm informal në grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme nga PGM apo në venddepozitimet ilegale që mund të gjenden në territor.

Detyra kryesore e Bashkisë Mirditë është të nxisë dhe krijojë një mjedis të qëndrueshëm për zhvillimin e sektorit të riciklimit, duke ngritur një skemë efektive dhe efikase për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve të riciklueshme si plastikë, letër&karton, metal, qelq apo produkte të tjera. Afrimi dhe nxitja e biznesit të riciklimit për të mbështetur skemat lokale të ndarjes dhe riciklimit të

mbetjeve në zonat urbane të bashkisë do të mundësojë zhvillimin e mëtejshëm të këtij sektori dhe do të ulë barrën financiare të bashkisë.

3.3.4 Depozimi i mbetjeve në lëndfillin në Ndërfushas

Lëndfilli është në pronësi të bashkisë dhe menaxhohet nga Kompania e cila paguhet nga bashkia përmes kontratës së pastrimit. Lëndfilli ka një jetëgjatësi prej 30 vitesh dhe ka 4 vite në funksion.

Figura 14 Të dhëna teknike të lëndfillit në Ndërfushas

[Burimi: Punimi i autorit]

Në këtë lëndfill depozitohen kryesisht mbetjet nga NJA Rreshen dhe Rubik si dhe fshatrat pranë lëndfillit që i përkasin Bashkisë Mirditë. Në këtë lëndfill janë depozituar edhe mbetjet e vjetra të lëndfillit të vjetër të Rreshenit në Cekaj, tashmë i mbyllur së fundmi nga kompani turke për ndërtimin e rezervuarit të hidrocentralit në këtë zonë.

Aktualisht në lëndfill janë të punësuar 3 roje. Firma private, e cila ushtron aktivitetin teknologjik në impiant bën ngjeshjen dhe mbulimin me dhe' të mbetjeve me anë të një traktori pas depozitimit. Lëndfill-i është i kontrolluar dhe i pajisur me rrethim me rretë, portë, barrierë mbrojtëse, peshore-urë (që nuk është akoma në funksion), shtresë në pjesën e poshtme (pvc dhe gjeomembranë, e cila izolon infiltrimet nga bazamenti i lëndfillit). Lëndfill-i ka sistem drenazhimi të brendshëm dhe të jashtëm. Rruga unazore e aksesit është e shtruar. Ka një pusetë për mbledhjen e ujërave të ndotur që mblidhen në 2 vaska, por operimi aktual nuk siguron trajtimin e gazeve dhe të shllamit si dhe infrastrukturën e nevojshme për përpunimin e tyre përpara se të çlirohen në natyrë.

Në këtë lëndfill, si në shumë vende të tjera depozitimi mbetjesh në vend, sektori informal kryen aktivitet pothuajse të përditshëm në grumbullimin e mbetjeve plastike.

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025

Figura 15 Lendfilli në Ndërfushas

[Burimi: Bashkia Mirditë, Autori]

Përveç këtij Lendfill-i, në territorin e bashkisë janë identifikuar edhe 3 venddepozitime ilegale, që janë:

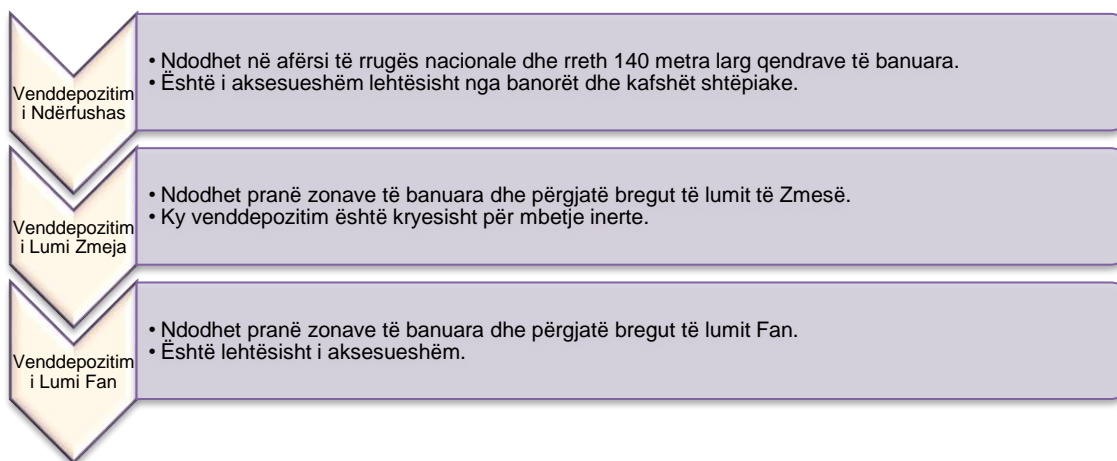

Figura 16 Venddepozitimet ilegale në territorin e Bashkisë Mirditë

[Burimi: Bashkia Mirditë, Autori]

Sa i përket këtyre vend-depozitime, Grupi i Punës në nivel lokal arrin në përfundimin se opsioni më i mirë është pastrimi i këtyre venddepozitimeve përgjatë kësaj zone. Në Planin e Përgjithshëm të Planifikimit të Territorit të bashkisë (2018-2032) është parashikuar edhe një venddepozitim i ri për depozitim të mbeturinave.

Më poshtë jepet Harta e venddepozitimeve të mbetjeve për Bashkinë Mirditë:

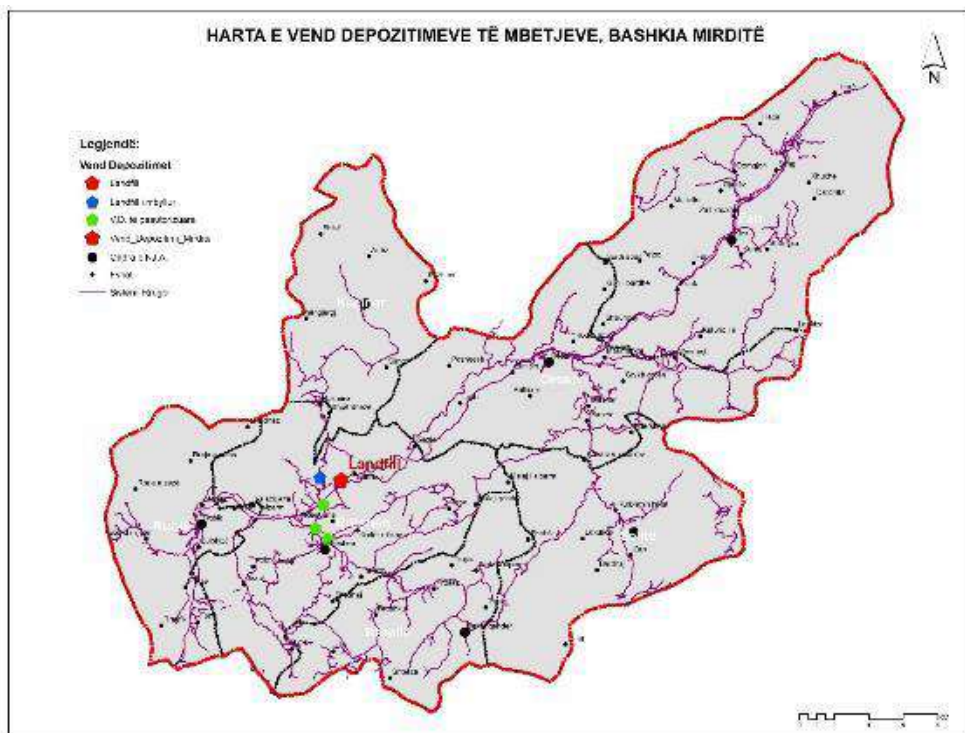

Figura 17 Vendndodhja e venddepozitimeve në territorin e Bashkisë Mirditë
[Burimi: Bashkia Mirditë]

IV. ASPEKTET FINANCIARE NË MENAXHIMIN E MBETURINAVE

4.1 Kosto e plotë e sistemit të menaxhimit të mbeturinave

Bashkia Mirditë ka kontraktuar një operator privat i cili me veprimtarinë e tij mbulon pjesë të shërbimit me vlerë vjetore të kontratës (viti 2018) 28,339,989 Lek/vit. Kontrata me operatorin privat përfshin shërbimet e grumbullimit, transportit dhe depozitimit të mbetjeve në lëndfill, mirëmbajtja e varrezave dhe mirëmbajtjen e rrjetit të ujërave të ndotura. Nga të dhënat e bashkisë marrim kostot e mëposhtme për njësi të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në vitin 2018. Sasia mesatare e gjenerimit të mbetjeve për banor/ditë, e cila përdoret si bazë e përlogaritjes së kostos operative për ton mbetje është 0.7 kg/banor/ditë.

Kostot e shërbimit [2018]	Vlera (Lek)
Shpenzimet e realizuara të shërbimit (lekë/vit)	28,339,989
Sasia e mbetjeve e mbledhur (ton/vit)	4,380
Banorë që marrin shërbim (banorë)	15,778
Kosto operative e shërbimit (lekë/ton/vit)	6,470
Kosto operative e shërbimit (lekë/banorë/vit)	1,796

Tabela 9 Kostot e shërbimit për Bashkinë Mirditë
[Burimi: Bashkia Mirditë]

Më poshtë jepen linjat e buxhetit për shërbimin e pastrimit në dy NJA të bashkisë Mirditë ku shërbimi është i kontraktuar, gjegjësisht në njësitë Rreshen dhe Rubik:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Nr.	Emërtimi i shërbimeve	Njësia	Sasia (totale)	Sasia (ditë)	Çmimi njësi	Vlera lek/ditë	Ditë pune në vit	Vlera vjetore në lek	
1	Grumbullimi dhe transportimi i mbeturinave urbane në zonat urbane (kontenier 1.1 m ³)	Kontenier/ ditë	160	160	105	16,800	365	6,132,000	
2	Grumbullimi dhe transportimi i mbetjeve urbane në zonat rurale (kontenier 1.1 m ³)	Kontenier/ 2 ditë	50	25	125	3,125	365	1,140,625	
3	Larja,dezinfektimi dhe mirëmbajtja e konteniereve	copë /30 ditë	210	7	450	3,150	365	1,149,750	
4	Mirëmbajtja e vendgrumbullimeve gjatë ditës dhe grumbullimi i inerteve dhe voluminoze	pika/ 2ditë	185	6	265	1,590	365	580,350	
5	Fshirja manuale e rrugëve dhe trotuareve	m ² /ditë	70,500	70,500	0.30	21,150	365	7,719,750	
6	Fshirja e rrugëve dhe sheshit me makineri	mL/ditë	4,000	4,000	0.68	2,720	365	992,800	
7	Ruajtje, mirëmbajtje dhe menaxhimi i lendfillit	dp/vitë	1,460	4	1,350	5,400	365	1,971,000	
8	Pastrimi dhe ç'bllokime pusetash dhe KUZ me makinë teknologjike	op/vitë	365	1	7,000	7,000	365	2,555,000	
9	Larje e rrugëve një herë në ditë (parashikuar për 5 muaj të vitit)	m ² /ditë	17,800	17,800	0.27	4,806	150	720,900	
10	Larje sekondare e rrugëve (parashikuar për 3 muaj të vitit ose 90 ditë)	m ² /ditë	17,800	17,800	0.18	3,204	90	288,360	
11	Mirëmbajtja dhe pastrimi i varrezave të dëshmorëve dhe varrezave publike	dp/vitë	730	2	1,350	2,700	365	985,500	
			SHUMA 1					24,236,035	
			TVSH		20%			4,847,207	
			Kosto për shërbimin e mbetjeve						10,973,725
			Kosto për shërbimin e pastrimit të rrugëve						9,721,810
			TOTALI						29,083,242

Tabela 10 Buxheti për Shërbimin e Pastrimit të kontraktuar për njësitë Rreshen dhe Rubik
[Burimi: Bashkia Mirditë]

4.2 Sistemi i tarifave të menaxhimit të mbetjeve

Bashkia Mirditë u faturon tarifën e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve rregullisht bizneseve, institucioneve dhe familjeve një herë në vit. Tarifa mbledhet nga bashkia, nëpërmjet bankës në rastin e bizneseve dhe institucioneve dhe në arkën e bashkisë, e cila ndodhet në çdo njësi administrative për familjet. Në bazë të VKB nr.135 datë 30.11.2018 të Këshillit Bashkiak të Bashkisë Mirditë janë miratuar tarifat e pastrimit sipas 4 kategorive të konsumatorëve.

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Tek Biznesi i Vogël tarifa prej 7,000 lekë/vit vlen për çdo objekt me sipërfaqe deri 50 m² siç janë njësitë e tregtimit, shërbimit, prodhimit, klinikat mjeksore, kopshtet jo-publike dhe shkollat jo-publike etj. Për të njëjtat njësi, por me sipërfaqe mbi 50 m² tarifa është 10,000 lekë/vit.

Përsa i takon nivelit të tarifës së pastrimit për Biznesin e Madh, ajo varjon nga 7,000 lekë/vit për agjensitë funerale e deri 300,000 lekë/vit për bizneset e prodhimit të energjisë elektrike si dhe bizneset me aktivitet prodhimi apo përpunimi.

Tarifa e pastrimit për Institucionet siç janë qendrat shëndetësore apo zyrat është 7,000 lekë/vit, për institucionet dhe ndërmarrjet shtetërore është 30,000 lekë/vit, kurse për bankat private, shërbimet spitalore si dhe për ndërmarrjet sh.p.k apo sh.a është 100,000 lekë/vit. Në tabelën më poshtë jepet më qartë tarifa e pastrimit për kategoritë e konsumatorëve për vitin 2019:

Emërtimi	Tarifa (qyteti Rreshen-Rubik-Reps)	Tarifa (NJA ku kryhet shërbimi)	Biznesi i Vogël (Deri në 50 m ² ndërtesë)	Biznesi i Vogël (Mbi 50 m ² ndërtesë)	Biznesi i Madh	Institucionet
Tarifë shërbimi (pastrim, mbledhje dhe grumbullim mbetjesh)	1,000 lekë/familje/vit	400 lekë/familje/vit	7,000 lekë/vit	10,000 lekë/vit	7,000-300,000 lekë/vit	7,000-100,000 lekë/vit

Tabela 11 Tarifat e pastrimit në Bashkinë Mirditë

[Burimi: Për "Miratimin e Paketës Fiskale Vendore 2019" Bashkia Mirditë, zhvillimi nga autori]

Në tabelën më poshtë jepen në mënyrë të detajuar nën-kategoritë e Biznesit të Madh në Bashkinë Mirditë sipas nivelit të tarifës së pastrimit për secilën nga to:

Nr.	Përshkrim	Lekë/vit
1	<ul style="list-style-type: none"> Për çdo mjet në inventar të shoqërive të transportit Agjensi për shërbime funerale apo dekorime të ndryshme 	7,000
2	<ul style="list-style-type: none"> Bar, restorante, disko, pube, diskoteka etj Për autoshkolla, polici private, kurse kualifikimi, etj. 	20,000
3	<ul style="list-style-type: none"> Aktivitet Biznesi i Madh shitje me pakicë dhe shumicë Sallone ekspozimi shitje Thertore bagëtish Njësi apo filiale të biznesit të madh me aktivitet shitje Supermarket etj. Sallone ekspozimi shitje Sallone, eurolloto, kazino etj. Biznes me aktivitet prodhim energjie elektrike me seli dhe filial brenda territorit të bashkisë me prodhim deri në 1 mega Biznes me aktivitet rikonstruksioni të plotë apo pjesorë ndërtesash, rrugësh, etj. me to private dhe shtetërore për çdo subject Biznes me aktivitet turizmi, hotel, stabiliment turistik etj. 	50,000
4	<ul style="list-style-type: none"> Tregtim lëndë djegëse, karburant, gaz, etj. Komplekse të rritjes dhe therjes për shpendë, derra, gjedhë etj. 	100,000
5	<ul style="list-style-type: none"> Për çdo kantjer ndërtimi sipas volumit dhe vendit të punës 	250,000
6	<ul style="list-style-type: none"> Biznes me aktivitet prodhimi, përpunim, kërkim zbulim hidrokarbure, hidroenergjitike, metalesh të ndryshme, krom, baker, kërkime gjeologjike minerare e nënprodukte të tyre etj. të ngjashme me to sipas 	300,000

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

volumit, vendit dhe kapaciteteve • Biznes me aktivitet prodhim energjie elektrike me seli dhe filial brenda territorit të bashkisë me prodhim të madh se 5001 kË	

Tabela 12 Niveli i tarifave të pastrimit në NJA të Bashkisë Mirditë për Biznesin e Madh

[Burimi: Për "Miratimin e Paketës Fiskale Vendore 2019" Bashkia Mirditë, zhvillimi nga autori]

NJA Rreshen dhe Rubik kanë nivelin më të lartë të mbledhjes së tarifës së pastrimit nga familjet, ndërsa NJA Kthellë, Orosh dhe Fan, të cilat marrin shërbim aktualisht dhe për njësitë të cilat ende nuk kanë shërbim të mirëfilltë (Selitë dhe Kaçinar) niveli i mbledhjes së tarifës është shumë i ulët. E njëjta gjë ndodh edhe me Institucionet. Sa i takon bizneseve, Bashkia shprehet se janë klientë që paguajnë rregullisht tarifën e pastrimit. Në tabelën më poshtë tregohet se si ka performuar Bashkia gjatë vitit 2018 me mbledhjen e të ardhurave:

Të ardhurat nga tarifa e pastrimit dhe largimit të mbetjeve

Emërtimi	2018		
	Planifikuara (lek/vit)	Realizuara (lek/vit)	Përqindja e realizimit (%)
Familjet	1,689,000	1,013,400	60%
Bizneset	13,000,000	10,124,619	78%
Institucionet	559,000	439,000	79%
Shuma	15,248,000	11,577,019	76%

Tabela 13 Të ardhurat nga tarifa e mbetjeve

[Burimi: Bashkia Mirditë¹⁹]

Siç tregohet në tabelë, në Bashkinë Mirditë, njësitë administrative kanë arritur të grumbullojnë 76% të tarifave. Bazuar në koston e shërbimit të deklaruar nga Bashkia, në tabelën më poshtë tregohet se sa përqind mbulohet kosto e shërbimit nga planifikimi dhe realizimi i të ardhurave:

Planifikimi i të ardhurave	15,248,000 lek
Kosto e shërbimit	28,339,989 lek
Mbulimi i koston nga planifikimi i të ardhurave	53.8%
Realizimi i të ardhurave	11,577,019 lek
Kosto e shërbimit	28,339,989 lek
Mbulimi i koston nga realizimi i të ardhurave	40.8%

Tabela 14 Niveli i mbulimit të koston nga të ardhurat e planifikuara dhe realizuara

[Burimi: Bashkia Mirditë, zhvillimi nga autori]

Siç mund të shohim edhe nga tabela, edhe nëse bashkia do të mund të grumbullonte të ardhurat nga tarifa e pastrimit në masën 100%, ajo nuk do të mund të mbulonte koston aktuale të shërbimit, duke diktuar nevojën për rishikimin e nivelit të tarifave, dhe mbi të gjitha llogaritjen e plotë të koston dhe rillogaritjen e nivelit të tarifave bazuar në këtë kosto.

V. INDIKATORËT E PERFORMANCËS

Në përfundim të procesit për evidentimin e gjendjes ekzistuese të shërbimit në Bashkinë Mirditë, u bë vlerësimi i performancës bazuar në indikatorët e performancës: i) Cilësia e shërbimit; ii) Qendrueshmëria mjedisore; iii) Qendrueshmëria ekonomike dhe financiare; iv) Qendrueshmëria

¹⁹ Burimi: Faqja zyrtare e Bashkisë Mirditë

institucionale. Secili nga indikatorët kryesorë ka indikatorët e tij specifikë, të cilët u përdorën për llogaritjen e indikatorit kryesor, siç shpjegohet më poshtë:

Cilësia e shërbimit - Ky indikator përbëhet nga tre indikatorë specifikë.

- a. **C1 Mbulimi i zonës me shërbim:** ky indikator tregon sasinë e mbetjeve të grumbulluara në NJA/bashkinë nga firma private e autorizuar ose nga njësia vetë (nëse e kryen ajo shërbimin) kundrejt sasisë totale të mbetjeve të gjeneruara në njësi. Për këtë indikator u përdor formula për zonat urbane dhe për zonat rurale të Bashkisë Mirditë:

$$C1 = \frac{\text{Sasia e mbetjeve që grumbullohen në zonë } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)}{\text{Sasia e mbetjeve që gjenerohen në zonë } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)} \times 100$$

Në rastin e Bashkisë Mirditë për llogaritjen e këtij indikator, janë marrë vlerat e sasisë së mbetjeve që depozitohen në Lendfillin në Ndërfushas dhe vlerat e llogaritura në sajë të normës së gjenerimit dhe numrit të popullsisë, për të llogaritur përqindjen e mbulimit të zonës me shërbim.

- b. **C2: Pastërtia e bashkisë:** ky është një indikator gjithëpërfshirës, i cili vlerësohet nga këto kritere vlerësimi:
- Efektiviteti i grumbullimit të mbetjeve (prezenca e mbetjeve të akumuluar rreth PGM);
 - Efektiviteti i pastrimit të rrugëve (prezenca e mbetjeve në rrugë);
 - Efektiviteti i grumbullimit të mbetjeve në zonat e largëta (prezenca e mbetjeve të akumuluar/pika ilegale/ djegie të mbetjeve në rrugë).
 - Efektiviteti në zbatimin e kontrollit dhe supervizimit
 - Efektiviteti në përdorimin e mjeteve personale mbrojtëse dhe zbatimi i protokollove në rast aksidentesh nga punëtorët e pastrimit

Në përcaktimin e këtij indikator, situata është vlerësuar si nga vëzhgimet në terren në të gjitha NJA-ve të Bashkisë Mirditë, ashtu edhe në bashkëpunim me stafin e Bashkisë dhe të NJA-ve për të na diktuar fenomene të ndryshme në lidhje me pastërtinë e territorit dhe zonat ku duhet të ndërhyhet.

- c. **C3: Shkalla e kënaqësisë publike:** ky është një indikator cilësor për shërbimin që ofron bashkia, dhe vlerësohet në sajë të pyetësorëve të ndryshëm me komunitetin. Zakonisht ky indikator llogaritet në sajë të një pyetje të vetme: **A jeni të kënaqur me shërbimin e grumbullimit të mbetjeve që ofrohet në njësinë tuaj?**

Për vlerësimin e këtij indikator kanë shërbyer fushatat e pyetësorëve dhe dëgjesa publike të zhvilluara nga bashkia, të cilat nuk janë të shpeshta, duke ndikuar në vërtetësinë e vlerësimit që jep ky indikator.

Qendrueshmëria mjedisore – Ky indikator përbëhet nga dy indikatorë specifikë.

- a. **D1: Shkalla e grumbullimit të diferencuar:** ky indikator prezanton shkallën e sasisë të mbetjeve që grumbullohen të ndara kundrejt sasisë totale të mbetjeve të grumbulluara. Formula për llogaritjen e këtij indikator jepet si më poshtë:

$$D1 = \frac{\text{Sasia e mbetjeve që grumbullohen të ndara në zonë } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)}{\text{Sasia e mbetjeve që grumbullohen total në zonë } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)} \times 100$$

Në lidhje me llogaritjen e këtij indikator, për NJA-ve të bashkisë nuk është kryer ndonjë llogaritje pasi nuk ka iniciativa për grumbullimin e ndarë të mbetjeve.

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

- b. **D2:** Shkalla e mbetjeve të trajtuara sipas normave: ky indikator shpreh sasinë e mbetjeve që trajtohen në impiante të autorizuara. Formula për llogaritjen e këtij indikator jepet si më poshtë:

$$D2 = \frac{\text{Sasia e mbetjeve që trajtohen në impiante } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)}{\text{Sasia e mbetjeve që grumbullohen total } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)} \times 100$$

Në lidhje me këtë indikator, të gjitha NJA në të cilat ofrohet shërbimi i dërgojnë mbetjet në lëndfillin në Ndërfushas, ndonëse në territor ka përsëri pika ilegale ku hidhen mbetjet. Megjithatë, territori i kësaj bashkie ka mundësinë e dërgimit të mbetjeve në një impiant inxhinierik dhe jo në venddepozitime të hapura të pakontrolluara.

Qendrueshmëria ekonomike dhe financiare: Ky indikator përbëhet nga 3 indikatorë specifikë.

- a. **E1** Mbulimi i Kostos: ky indikator mat sa është kosto e plotë e shërbimit e mbuluar nga grumbullimi i tarifave. Formula më poshtë tregon se si llogaritet ky indikator:

$$E1 = \frac{\text{Të ardhurat nga tarifa e mbetjeve } \left(\frac{\text{lek}}{\text{vit}}\right)}{\text{Kosto totale e shërbimit } \left(\frac{\text{lek}}{\text{vit}}\right)} \times 100$$

Llogaritja e këtij indikator, ashtu siç tregohet edhe në analizën financiare të gjendjes ekzistuese, është kryer në sajë të konsultave me zyrën e financës dhe të taksave në bashki për të gjitha NJA-ve.

- b. **E2** Shkalla e mbledhjes së tarifës: ky indikator reflekton kapacitetin e popullsisë për të paguar tarifën. Formula për llogaritjen e këtij indikator jepet në formulën më poshtë:

$$E2 = \frac{\text{Të ardhurat vjetore nga tarifa e pastrimit } \left(\frac{\text{lek}}{\text{vit}}\right)}{\text{Totali i të ardhurave të planifikuara } \left(\frac{\text{lek}}{\text{vit}}\right)} \times 100$$

Llogaritja e këtij indikator, ashtu siç tregohet edhe në analizën financiare të gjendjes ekzistuese, është kryer në sajë të konsultave me zyrën e taksave në bashki për të gjitha NJA-ve. Ndonëse ky indikator është i lartë në përqindje, siç deklaron zyra e taksave e Bashkisë Mirditë, ai nuk reflekton plotësisht kapacitetin e popullsisë që është rezidente në bashki, pasi jo të gjitha njësitë marrin shërbim dhe paguajnë tarifën. Për këtë arsye në reflektimin e përqindjes së mbledhjes së tarifës kemi zbritur 20%, për t'iu afruar sa më shumë realitetit. Kjo është bërë për arsye se një nga objektivat e bashkisë është shtrirja e shërbimit në të gjithë territorin e saj dhe planifikimi për grumbullimin e tarifës duhet të bëhet në të dhëna sa më reale për numrin e plotë të popullsisë së bashkisë.

- c. **E3** Transparenca në sistemin e faturimit: ky është një indikator cilësor, i cili ka tre shkallë vlerësimi:
- I ulët: nuk ka një sistem faturimi për tarifën e pastrimit
 - Mesatar: ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një faturë
 - I lartë: ka një sistem faturimi dhe konsumatori ka informacion dhe kupton tarifën e llogaritur dhe mënyra e llogaritjes është e qartë dhe transparente për të gjithë komunitetin

Edhe pse sistemi i faturimit në bashkinë Mirditë, në ato njësi të cilat e aplikojnë tarifën, shoqërohet me një faturë, e cila kryesisht lëshohet në sportelet e bashkisë, për familjet dhe për bizneset në sistemin e taksave dhe tarifave vendore që ata duhet të paguajnë, mënyra e llogaritjes nuk është e njohur për të gjithë komunitetin.

Qendrueshmëria Institucionale

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

- i. F1: Transparenca në aspektete institucionale: është një indikator cilësor, i cili vlerësohet nga këto kritere vlerësimi:
- i. Prania e një strukture organizative në bashki për menaxhimin e mbetjeve
 - ii. Nëse janë të trajnuar punonjësit e bashkisë për aspekte të menaxhimit të mbetjeve
 - iii. Pasja e një Plani Lokal për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve të miratuar
 - iv. Pasja e një databaze të rifreskuar për të dhëna për mbetjet
 - v. Pasja e një sistemi monitorimi/supervizimi për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve

Të gjithë këta indikatorë u përkthyen në një pyetësor praktik, i cili përmbante pyetje sasiore dhe cilësore për secilin nga indikatorët. Pyetësi u nda me grupin e punës të bashkisë dhe u plotësua prej tyre. Nga rezultatet e nxjerra nga plotësimi i pyetësorit në tabelën më poshtë përmbledhet situata e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë, vlerësuar sipas indikatorëve të performancës:

Indikatorët e performancës BASHKIA MIRDITË		NJA Rreshen	NJA Rubik	NJA Kthellë	NJA Fan	NJA Orosh	NJA Selitë	NJA Kaçinar	Bashkia TOTAL
Cilësia e shërbimit	<i>C1 Mbulimi i zonës me shërbim (të dhënat e bashkisë)</i>	100%	99%	64%	64%	64%	0%	0%	56%
	<i>C2 Pastërtia e bashkisë</i>	92%	92%	60%	60%	68%	20%	20%	59%
	<i>C3 Gadishmëria e bashkisë për të adresuar ankesat</i>	I Panjohur	I Panjohur	I Panjohur	I Panjohur	I Panjohur	I Panjohur	I Panjohur	I Panjohur
Qëndrueshmëria mjedisore	<i>D1 Shkalla e grumbullimit të diferencuar</i>	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
	<i>D2 Shkalla e mbetjeve të trajtuara sipas normave</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Qëndrueshmëria ekonomike dhe financiare	<i>E1 Mbulimi i kostos</i>								41%
	<i>E2 Niveli i grumbullimit të të ardhurave</i>								56%
	<i>E2.1 Kosto e njësi (lek/ton)</i>	4,680							
	<i>E2.2 Kosto për banorë (lek/banorë)</i>	1,065							
	<i>E3 Transparenca në sistemin e faturimit</i>								Mestar
Qëndrueshmëria institucionale	<i>F1 Transparenca në aspektet institucionale</i>	76%	48%	40%	24%	24%	20%	20%	55%

Tabela 15 Indikatorët e performancës për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë
[Burimi: Punuar nga autori]

Indikatori I: Cilësia e shërbimit

Sipas të dhënave të deklaruar nga Bashkia Mirditë, dy NJA-ve të Rreshenit dhe Rubikut rezultojnë të kënaqësive më të madh të territorit dhe banorëve me shërbim, duke kapur vlera pothuajse 100%. Ndërkohë në njësitë e tjera ku shërbimi nuk kryhet në të gjithë territorin, përqindjet janë më ultra, duke shkuar në 0% në dy NJA të Selitës dhe Kaçinarit. Nga kjo panoramë e të gjitha njësiteve, në total Bashkia Mirditë është e mbuluar me shërbim vetëm 56%, ndërsa përsa i takon nivelit të pastërtisë ai është 59%. Nga kjo situatë kuptojmë qartë që në objektivat afatshkurtër të bashkisë është shtrirja e shërbimit në të gjithë territorin e saj dhe rritja e nivelit të pastërtisë në rrugë, në PGM si dhe pastrimin e pikave ilegale.

Indikatori II: Qëndrueshmëria Mjedisore

Në asnjërën nga NJA-ve nuk ofrohet shërbimi për grumbullimin e ndarë të mbetjeve. Ndonëse Strategjia Kombëtare e Mbetjeve dhe legjislacioni sektorial parashikon targeta të cilat duhet të arrihen deri në vitin 2025 për grumbullimin e ndarë të mbetjeve, për Bashkinë Mirditë, ky mbetet një objektiv afatmesëm, i cili duhet të testohet si fillim me zona pilot për të parë mundësinë e shtrirjes në të gjithë territorin e bashkisë. Në lidhje me trajtimin e mbetjeve në impiante të kontrolluara, Bashkia Mirditë i dërgon mbetjet në lëndfillin inxhinierik të Ndërfushasit, duke e klasifikuar këtë si bashki me një shkallë 100% të trajtimit të mbetjeve sipas normave.

Indikatori III: Qendrueshmëria ekonomike dhe financiare

Për sa i takon aspekteve ekonomike dhe financiare, ka një nivel të ulët të grumbullimit të tarifave të pastrimit (56%) nga konsumatorët, duke sjellë edhe një mbulim të ulët të kostos së shërbimit (41)%. Mungesa e shërbimit në dy NJA-ve (Selitë dhe Kaçinar) dhe pjesërisht në tre të tjera (Kthellë, Fan dhe Orosh) ka sjellë që jo të gjithë konsumatorët të jenë në sistemin e pagesës së tarifës së pastrimit, kryesisht familjet. Në lidhje me kostot njësi, kuptojmë që kosto njësi për banorë është sa $\frac{1}{4}$ e tarifës aktuale që aplikohet nga Bashkia për banorët. Sistemi i faturimit nuk është i rregulluar plotësisht për të gjithë kategoritë e konsumatorëve, duke sjellë probleme dhe mospagesa të tarifës, kryesisht nga familjarët. Në këto kushte bashkia ka si qëllim llogaritjen e plotë të kostos për një shërbim i cili do të shtrihet në të gjithë territorin e saj si dhe planifikimin e rritjes së grumbullimit të tarifës brenda 5 vjeçarit të zbatimit të planit, duke parashikuar edhe rritjen e nevojshme të niveleve aktuale të tarifave për mbulimin e plotë të kostos.

Indikatori IV: Qendrueshmëria Institucionale

Për sa i takon aspekteve institucionale, si referencë janë marrë të dhënat për tre NJA (Rreshen, Rubik, Kthellë), të cilat e kanë më të konsoliduar shërbimin dhe të gjitha varen nga qendra e bashkisë në NJA Rreshen. Aktualisht, bashkia ka një strukturë në bashki për çështjet e menaxhimit të mbetjeve, e cila udhëhiqet nga zëvendës kryetarja dhe përbëhet nga specialistë të fushës për pjesën teknike dhe atë të financave dhe taksave. Për sa i takon sistemit të grumbullimit të të dhënave ai nuk është i kompletuar dhe i rifreskuar rregullisht, pasi edhe në lëndfillin e Ndërfushasit peshorja nuk është në punë, duke sjellë të dhëna jo plotësisht të sakta për sasinë e mbetjeve që grumbullohen në bashki. Gjithashtu, pjesa e raportimit nga ana e bizneseve për sasinë e mbetjeve që ata gjenerojnë, sipas kërkesave ligjore në fuqi, nuk kryhet. Nga ana tjetër, bashkia nuk ka një sistem monitorimi dhe kontrolli të rregullt të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve. Nisur nga kjo situatë bashkia në objektivat e saj afat shkurtër kërkon ngritjen e një sistemi të rregullt monitorimi si dhe hartimin e fushatave ndërgjegjësuese për aspekte të ndryshme të sistemit të menaxhimit të mbetjeve, si informimi për skemën e menaxhimit të mbetjeve, pagesën e tarifës së pastrimit, informimin e bizneseve për raportimin e detyruar në bashki për sasinë e mbetjeve që gjenerojnë etj.

VI. PLANIFIKIMI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE

6.1 Vizioni

Vizioni i planit lokal të menaxhimit të mbetjeve të Bashkisë Mirditë u formëzua në sajë të një procesi të vazhdueshëm diskutimi dhe konsultimi midis palëve të interesuara të përfshira drejtpërdrejtë në përgatitjen e planit (Grupi i Punës dhe Kryetari i Bashkisë Z. Ndrec DEDAJ, grupi i ekspertëve konsulentë të EcoDES Studio dhe Grupi i punës i BtF Helvetas Inter-Cooperation), në sajë të analizimit të gjendjes ekzistuese të ofrimit të shërbimit sipas indikatorëve të performancës dhe propozimit të objektivave afat shkurtër dhe afat mesëm, bazuar në këtë analizë.

Figura 18 Diskutime me grupin e punës në Bashkinë Mirditë për vizionin dhe objektivat e planit

[Burimi: Autori]

Referuar statusit aktual të menaxhimit të mbetjeve, vlerësimit të indikatorëve të performancës, prioriteteve të përgjithshme dhe konkrete në kuadrin e ndarjes së re administrative si dhe pritshmëri për zhvillimin e këtij sektori, vlerave dhe normave qytetare, nevojës për ndryshim, dhe ruajtjes së burimeve natyrore u ra dakord që vizioni i bashkisë të jetë:

“Bashkia Mirditë, një bashki e pastër që promovon praktika të qëndrueshme dhe miqësore me mjedisin për rritjen e cilësisë së jetës, duke ofruar një shërbim të menaxhimit të integruar të mbetjeve sipas standardeve.”

6.2 Objektivat

Në Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planit Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve (Miratuar Maj 2020) është prezantuar një metodologji mbi bazën e prioriteteve të bashkisë për menaxhimin e mbetjeve, për të përcaktuar se cili do të konsiderohet standardi minimal për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve. Kjo metodologji propozon 4 hapa në shkallë, duke filluar nga më baziku deri tek ai më optimali, të cilët përcaktojnë standardin minimal të ofrimit të shërbimit:

- i. Mbulimi i 100% të territorit urban me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve
- ii. Depozitimi i mbetjeve në një vend depozitim të kontrolluar të pajisur me lejen përkatëse nga AKM-ja apo në një impiant inxhinierik
- iii. Mbulimi i 90% të territorit rural të bashkisë me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve
- iv. Ndarja në burim e mbetjeve dhe rikuperimi i energjisë

Në përcaktimin e objektivave të planit 5 vjeçarë, gjatë konsultimeve me bashkinë, u ra dakord që objektivat do të përcaktohen mbi bazën e vlerësimit të performancës së shërbimit sipas indikatorëve, duke synuar hartimin e skenarëve për të përmbushur standardin minimal të ofrimit të shërbimit.

INDIKATORËT E PERFORMANCËS BASHKIA MIRDITË		Bashkia Total Gjendja Ekzistuese 2020	OBJEKTIVAT E BASHKISË GJATË ZBATIMIT TË PLANIT 5 -VJEÇAR 2021-2025	AFATI KOHOR
Cilësia e shërbimit	C1 Mbulimi i zonës me shërbim (të dhënat e bashkisë)	56%	Mbulimi i territorit të Bashkisë me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve dhe konsolidimi i tij në zonat ku aktualisht ofohet shërbimi <ul style="list-style-type: none"> Shtrirja e shërbimit në 100% të territorit urban në NJA Rreshen dhe NJA Rubik Shtrirja e shërbimit në 100% të territorit rural në NJA të Oroshit, Fan dhe Kthellës Shtrirja e shërbimit në 90% të territorit rural në NJA Selitë dhe Kaçinar Përmirësimi dhe zgjerimi i infrastrukturës për grumbullimin me kontenerë 1.1 m³ si dhe transportin efektiv të mbetjeve në të gjithë territorin e Bashkisë Mirditë 	2020 – 2021
	C2 Pastërtia e bashkisë	59%	<ul style="list-style-type: none"> Reduktimi i depozitimeve ilegale të mbetjeve urbane dhe atyre inerte në territorin e Bashkisë Mirditë Rritja e frekuencës së grumbullimit në 7 ditë të javës të territorit urban në NJA Rreshen, Rubik dhe Kthellë Shtrirja e shërbimit në fshatrat shumë të thella të Bashkisë Mirditë Aplikimi i efektshëm i infrastrukturës së përshtatshme të shërbimit të pastrimit të rrugëve 	2021
	C3 Gadishmëria e bashkisë për të adresuar ankesat	I panjohur	Ngritja e një sistemi komunikimi dhe partneriteti me komunitetin për krijimin e mundësisë për akses të vazhdueshëm për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve	2020 – 2021
Qëndrueshmëria mjedisore	D1 Shkalla e grumbullimit të diferencuar	0%	<ul style="list-style-type: none"> Promovimi i ndarjes dhe minimizimit të mbetjeve në burim në të gjitha stadet e gjenerimit të tyre Prezantimi i skemave të ndarjes në burim në rrugët kryesore të qytetit Rreshen dhe Rubik Aplikimi i infrastrukturës së përshtatshme për grumbullimin e ndarë të mbetjeve të riciklueshme. Sensibilizimi i komunitetit dhe bizneseve për t'u bërë pjesë e iniciativave të bashkisë për mbajtjen pastër të territorit si dhe për aplikimin e skemave inovative për minimizimin e mbetjeve 	2023 – 2025
	D2 Shkalla e mbetjeve të trajtuara sipas normave	100%		
Qëndrueshmëria ekonomike dhe financiare	E1 Mbulimi i kostos	41%	<ul style="list-style-type: none"> Forcimi i kuadrit financiar të menaxhimit të mbetjeve, marrëveshjeve dhe kontratave Aplikimi çdo vit i metodologjisë së "Logaritjes së plotë të kostos" për shërbimin në të gjithë territorin e Bashkisë Mirditë si dhe rritjen e nevojshme të niveleve aktuale të tarifave për mbulimin e plotë të kostos Rifreskimi i bazës së të dhënave të konsumatorëve duke synuar rritjen e numrit të tarifë paguesve drejt mbulimit total Vendosja e stimujve për minimizimin dhe riciklimin e mbetjeve: Aplikimi i tarifave të reduktuara për konsumatorët e përfshirë në programet pilot të minimizimit 	2021 – 2025
	E2 Niveli i grumbullimit të të ardhurave	56%	Hartimi i një strategjie për rritjen e nivelit të të ardhurave nga tarifat për të gjitha njësitë administrative <ul style="list-style-type: none"> Mbledhja e tarifës së pastrimit gjatë periudhës 5 vjeçare në masën 100% Informimi i qytetarëve në lidhje me shërbimet e pastrimit që do të mbuloen nga tarifa Aplikimi i fushatave ndërgjegjësuese në lidhje me pagesën e tarifës së pastrimit dhe rritjet progresive në sajë të përmirësimit dhe shtimit të shërbimeve për mbetjet 	2021 – 2025

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

	<i>E3</i> <i>Transparenca në sistemin e faturimit</i>	Mesatar	<ul style="list-style-type: none"> Hartimi dhe miratimi i një sistemi të unifikuar për faturimin e tarifës së pastrimit Hartimi i një strategjie gjithëpërfshirëse për informimin e komunitetit 	2020 – 2022
Qëndrueshmëria institucionale	<i>F1</i> <i>Transparenca në aspektet institucionale</i>	55%	<p>Plotësimi i kuadrit ligjor dhe rregullator lokal për menaxhimin e integruar të mbetjeve urbane:</p> <ul style="list-style-type: none"> Miratimi i planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve Hartimi i rregulloreve për shërbime të caktuara të mbetjeve Adoptimi i modelit të dldp-së për llogaritjen e kostos dhe tarifave Përmirësimi i sistemit të klientëve dhe rifreskimi databases Ngritja e një sistemi të rregullt monitorimi Hartimi i fushatave ndërgjegjësuese për aspekte të ndryshme të sistemit të menaxhimit të mbetjeve 	2020 – 2021

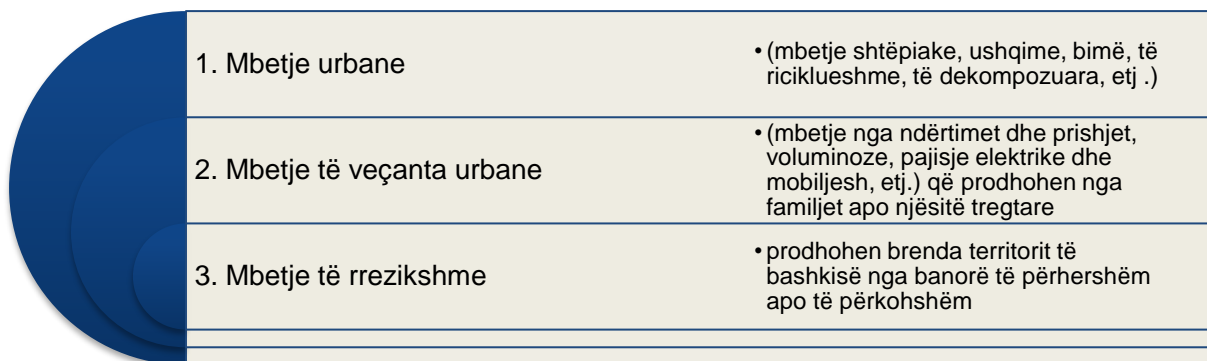
Tabela 16 Objektivat e Bashkisë Mirditë gjatë zbatimit të planit 5 -vjeçar 2021-2025

[Burimi: Punuar nga autori]

6.2.1 Rrymat e mbetjeve, objekti i planit

Sipas legjislationit në fuqi²⁰, ky plan do të fokusohet në rrymën e mbetjeve bashkiake (urbane) për të cilën Bashkia Mirditë është drejtpërdrejt apo pjesërisht përgjegjëse:

Sipas përbërjes dhe mënyrës së menaxhimit të mbetjeve, mbetjet bashkiake do të klasifikohen si në skemën më poshtë:

1. Mbetje urbane	• (mbetje shtëpiake, ushqime, bimë, të riciklueshme, të dekompozuar, etj .)
2. Mbetje të veçanta urbane	• (mbetje nga ndërtimet dhe prishjet, voluminoze, pajisje elektrike dhe mobiljesh, etj.) që prodhohen nga familjet apo njësitë tregtare
3. Mbetje të rrezikshme	• prodhohen brenda territorit të bashkisë nga banorë të përhershëm apo të përkohshëm

Figura 19 Klasifikimi i mbetjeve bashkiake sipas përbërjes

[Burimi: Autori]

Sipas burimit të gjenerimit mbetjet urbane (bashkiake) klasifikohen në dy rryma:

- Mbetjet e gjeneruara nga familjet (MF)
- Mbetjet e gjeneruara nga bizneset dhe industrinë (MB), ku përbërja e mbetjeve nuk ndryshon nga karakteristikat e mbetjeve urbane

Ndërkohë, rryma të tjera të mbetjeve klasifikohen si mbetje masive, mbetje nga ndërtimet dhe prishjet (inerte), mbetje nga kopshtet që prodhohen në familje dhe që quhen 'mbetje të veçanta' për të cilat njësia vendore duhet t'i ofrojë alternativa të përshtatshme për grumbullimin dhe transportin e tyre.

6.2.2 Zona e Administrimit të Mbetjeve (ZAM) dhe përfituesit e shërbimit të pastrimit

Për një organizim më të mirë të shërbimeve dhe eficiencës së sistemit që do të propozohet, zonat e mbetjeve ose zona brenda kufijve administrativë të bashkisë do ndahet në nën-zona mbetjesh që kanë diferenca në lidhje me tipologjinë urbane, infrastrukturën rrugore apo llojin e konsumatorëve. Kjo do të shërbejë për të planifikuar infrastrukturën e nevojshme për skemat e mbledhjes dhe transportit, si dhe shërbime të tjera të ngjashme. Për këtë qëllim, zona e mbetjeve ndahet në këto nënzona:

²⁰ Ligji nr.10463, datë 22.09.2011, amenduar me ligjin nr.156, datë 10.10 2013

1. **Nën-zona I**

Urbane

• Në këtë nën-zonë do të kategorizojmë zonat me dendësi të lartë popullore si dhe zonat me tipare të ngjashme me zonat urbane. Referuar metodologjisë së dldp-së, për këtë zonë do të konsiderojmë kryerjen e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve çdo ditë (7 ditë/javë). PGM do të jenë të shpërndara në mënyrë uniforme kryesisht çdo 50-100m nga njëri-tjetri. Konkretisht në nën-zonën e parë të mbetjeve do të jetë ato NJA ku janë të përqendruara zonat e banuara dhe njësitë tregtare. Në rastin e Bashkisë Mirditë janë dy NJA Rreshen dhe Rubik që plotësojnë këto kritere.

2. **Nën-zona II**

Sub-urbane

• Në këtë nën-zonë do të kategorizohen pjesë të territorit me tipare rurale fushore me numër jo të lartë banorësh, ku shërbimi parashikohet të kryhet mesatarisht 2-3 herë në javë dhe distanca midis PGM do të jetë 150-200m larg njëri-tjetrit. Në këtë nën-zonë mund të evidentojmë qendrat kryesore të NJA Fan dhe Orosh, të cilat kanë karakter suburban.

3. **Nën-zona III**

Rurale

• Në këtë nën-zonë do të kategorizohen zonat malore apo ato të thella dhe me dendësi të ulët popullore. Në këto zona shërbimi do të jetë i rrallë (1 herë në javë ose 2-3 herë në muaj në varësi të sasisë dhe distancave) dhe distanca e PGM do të jetë mbi 300 m, pasi do të jenë pika grumbullimi në distancë të madhe nga njëra tjetra (një për çdo fshat). Në këtë nën-zonë mund të evidentojmë NJA Selitë, Kaçinar dhe Kthellë, të cilat kanë karakter rural.

Figura 20 Ndarja e zonës së mbetjeve në kategori nën-zonash

[Burimi: Autori]

6.3 Shërbimet e menaxhimit të mbetjeve

Në këtë plan 5 vjeçar, Bashkia Mirditë parashikon këto shërbime kryesore të menaxhimit të mbetjeve, të cilat konsistojnë në:

- i) Shërbimi i pastrimit, grumbullimit, transportit të mbetjeve;
- ii) Depozitimi i mbetjeve në lëndfillin në Ndërfushas;
- iii) Shërbimi i minimizimit të mbetjeve.

Këto shërbime pasi do të shpjegohen shkurtimisht më poshtë, do të përfshihen në dy skenarët e propozuar nga bashkia për organizimin e shërbimit në territorin e saj gjatë viteve 2020-2025.

6.3.1 Shërbimet e pastrimit të rrugëve

Organizimi i shërbimeve të pastrimit duhet të marrë në konsideratë nevojat për pastrimin e rrugëve dhe shkallën e ndotjes ditore nga mbetjet dhe hedhurinat, apo brenda një periudhe të caktuar ditësh. Për këtë qëllim propozimi i frekuencave për secilën kategori rrugësh duhet të jetë objekt i një vlerësimi apo testi deri në përcaktimin përfundimtar në specifikime teknike të mundshme në rast se ky shërbim do të kontraktohet në të ardhmen.

Një element shumë i rëndësishëm në organizimin e shërbimeve të pastrimit të rrugëve është edhe kategorizimi i rrugëve në funksion të rëndësisë si më poshtë:

1. **Kategoria e Parë:** (përfshin rrugët kryesore dhe rrugët tregtare) nevojitet shërbimi ditor i fshirjes; është më i parapëlqyer pastrimi me makinë teknologjike i akseve kryesore (kur është e mundshme dhe ka efektivitet), por dhe mirëmbajtja e tyre gjatë ditës, vendosja dhe pastrimi ditor i koshave rrugorë, si dhe shërbimi i larjes gjatë verës;

2. **Kategoria e dytë:** (rrugët kryesore me aktivitet të ulët komercial dhe me densitet të ulët kalimtarësh) fshirja manuale e rrugëve është e nevojshme të kryhet çdo ditë të javës.
3. **Kategoria e tretë:** (sistem rrugor periferik në zona me dendësi të ulët urbane, apo në zona me infrastrukturë jo të rregullt dhe rrugë të paasfaltuara) është i nevojshëm një shërbim mujor pastrimi (fshirje ose thjesht mbledhje mbetjesh dhe hedhurinash).

Shërbimi i pastrimit në territorin e bashkisë Mirditë ofrohet nga një kompani nënkontraktuese përkatësisht EURO-GERS sh.p.k. Ky shërbim ofrohet kryesisht në NJA Rrëshen, NJA Rubik dhe një pjesë e NJA Kthellë kryesisht në zonat urbane të këtyre njësisive. Në katër njësitë e tjera ky shërbim nuk ofrohet për shkak të terrenit malor dhe mungesës së infrastrukturës rrugore gjë që pengojnë aksesimin e këtyre zonave nga makinat e pastrimit. Në zonat ku ofrohet ky shërbim, aktualisht rreth 70,500 m²/ditë e rrugëve dhe trotuareve fshihen në mënyrë manuale, ndërsa 4,000 m²/ditë e rrugëve dhe shesheve realizohet me makineri. Larja e rrugëve bëhet një herë në ditë dhe është parashikuar për 5 muaj të vitit, ndërsa larja sekondare e rrugëve është parashikuar për 3 muaj të vitit.

Duke synuar shtrirjen e shërbimit të pastrimit edhe në këto zona me dendësi të ulët urbane dhe me infrastrukturë të dëmtuar, bashkia synon të mundësojë një hapësirë urbane të pastër dhe të lirë nga ndotja pa shpenzime të tepërta financiare. Kjo do të thotë se bashkia mund të organizojë shërbime të pastrimit (fshirje apo grumbullim mbetjesh) në një frekuencë mujore (2-3 herë në muaj). Norma e rekomanduar për pastrimin e këtyre zonave varion në 16,000-20,000m²/punëtor/ditë. Në këto zona bën pjesë NJA Orosh, Fan, Selitë dhe Kaçinar.

6.3.2 Grumbullimi dhe transporti i mbetjeve

Në parashikimin e shërbimeve të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve, bashkia duhet të marrë në konsideratë parimin për parandalimin e ndotjes. Cilësia dhe kostot e shërbimit të mbledhjes dhe largimit të mbetjeve urbane lidhen drejtpërdrejtë me mënyrën se si konsumatorët hedhin mbetjet, përdorin PGM, respektojnë oraret e përcaktuara dhe zbatojnë rregullat lokale për menaxhimin e mbetjeve. Në këtë aspekt, bashkia duhet të plotësojë kuadrin e saj rregullaror në sajë të:

- Hartimit të një rregulloreje vendore për menaxhimin e mbetjeve, ku do të përcaktohen procedurat, protokollat e punës, parashikimet se çfarë do të ndodh në rast avarish apo aksidentesh në punë, të drejtat dhe detyrimet e të gjitha grupeve të interesit të përfshira në menaxhimin e mbetjeve si dhe gjambat përkatëse në rast të shkeljeve të evidentuara. Si parakusht, bashkia duhet të caktojë një grup pune për monitorimin dhe për të vënë në zbatim këto rregulla;
- Parandalimin e hedhjes së paligjshme të mbetjeve jashtë kontenierëve me anë të fushatave të ndërgjegjësimit dhe programeve të edukimit;
- Marrëveshje me konsumatorët e mëdhenj, për të përcaktuar përgjegjësitë dhe detyrimet e secilës palë, për dorëzimin e mbetjeve në pikat e caktuara nga bashkia, ose grumbullimi i tyre nga bashkia, në sajë të një kontrate të veçantë, në pikat e gjenerimit të tyre.

Përveç këtyre elementëve, bashkia duhet të marrë në konsideratë edhe faktorë të tjerë gjatë planifikimit të sistemit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve:

- i. **Orare pune efektive dhe të përshtatshme:** Për të operuar sipas nevojave të pastërtisë dhe në mënyrë të efektshme dhe me kosto të ulët, bashkia duhet të hartojë një program të përshtatshëm pune që merr parasysh ndryshimet ditore, javore dhe mujore në lidhje me numrin e banorëve dhe veprimtarive tregtare.
- ii. **Numri i duhur i kontenierëve:** Për të ofruar një shërbim të efektshëm dhe me kosto të ulët, bashkia duhet të sigurojë numrin e duhur të kontenierëve apo koshave dhe rregullsinë e mbledhjes së mbetjeve.

- iii. **Itenerar efektiv për mbledhjen e mbetjeve:** Përcaktimi i saktë i itenerarit për makinat e mbetjeve do të ulë koston për mbledhjen e mbetjeve. Rekomandohet verifikimi i përputhshmërisë me parimet e efektshmërisë së itenerarit të grumbullimit të mbetjeve si dhe të kohës efektive me metodën (MTM – Metodës të Matjes së Kohës).
- iv. **Rritja e rendimentit në punë:** Këtu futen mekanizmat që përfshijnë përmirësimin e kushteve të përgjithshme të punës, pajisja me uniformë, stimujt për punë të mirë, trajnimi dhe forcimi i punës në grup.
- v. **Mirëmbajtja e përshtatshme e kontenierëve dhe makinave të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve:** Mirëmbajtja dhe riparimi i specializuar i makinave dhe pajisjeve sipas standardeve të riparimit janë çështje të rëndësishme për shërbimin e grumbullimit të mbetjeve.

Aspektet teknike

Nisur nga gjendja aktuale e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve si dhe problematikës së identifikuar në kapitujt e mëparshëm të këtij plani, nënvizojmë se shërbimi i ofruar në NJA Rreshen është më mirë se në zonat rurale. Megjithatë Bashkia Mirditë është e motivuar dhe e angazhuar të përmirësojë këtë situatë me qëllim përmirësimin e nivelit aktual të ofrimit të shërbimit në lidhje me cilësinë, efikasitetin dhe efektshmërinë, por gjithashtu të krijojë një bazë të qëndrueshme mbi të cilën do të mbështeten iniciativat lokale dhe rajonale për minimizimin e mbetjeve. Për bashkinë është shumë e rëndësishme, jo vetëm konsolidimi i shërbimit në ato njësi të cilat aktualisht marrin shërbim, por gjithashtu edhe në shtrirjen e shërbimit në njësitë, të cilat nuk marrin ende shërbim. Bashkia për të qënë sa më efektive kërkon që shërbimin në zonat e reja ta shtrijë sipas skemës me qendër fshati.

Sipas legjisllacionit aktual dhe tipologjisë së zbatuar më së shumti për mbledhjen e mbetjeve, bashkia është përgjegjëse për të mbledhur vetëm “mbetjet urbane”, sipas përcaktimeve të dokumentave ligjorë dhe të këtij plani. Mbetje të tjera që ndryshojnë në përmbajtje (përbërje) nga mbetjet urbane nuk pranohen nga sistemi bashkiak për grumbullimin e mbetjeve.

Për disa mbetje të ashtuquajtura “të veçanta” që prodhohen nga banorët mund të organizohen metoda për grumbullimin e tyre në mënyrë të diferencuar nga sistemi publik (bazë) bashkiak. Ekzistojnë kufizime të tjera për përdorimin e sistemit bazë bashkiak të grumbullimit të mbetjeve që lidhet me madhësinë dhe sasinë e mbetjeve veçanërisht nga konsumatorët jo-banorë. Duke iu referuar përcaktimeve ligjore (Neni 12 i Ligjit Nr. 8094, datë 21.3.1996), konsumatorët jo-banorë që prodhojnë mbi ¼ e sasisë që mund të hidhet në një kontenier mbetjesh (zakonisht 1.1m³) nuk lejohen të përdorin sistemin publik të grumbullimit të mbetjeve. Autoritetet vendore apo personat përgjegjës për grumbullimin e mbetjeve duhet të ofrojnë mundësi dhe metoda të tjera për mbledhjen dhe largimin e mbetjeve, në përmbushje të kërkesave dhe nevojave të konsumatorëve, shoqëruar me një sistem të ndryshëm tarifash.

Infrastruktura për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve

Në lidhje me përcaktimin e infrastrukturës së nevojshme për zbatimin e skemës së përbashkët për grumbullimin e mbetjeve, duke marrë në konsideratë numrin e popullsisë sipas formulës së llogaritur nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, dhe qëllimit për mbulimin e të gjithë territorit të bashkisë më shërbim, u realizua analiza për llogaritjen e infrastrukturës së nevojshme: kontenierë dhe makina teknologjike. Si fillim, u përcaktua kapaciteti i përshtatshëm i kontenierëve si dhe frekuenca e dëshirueshme e shërbimit. Kontenierët me volum 1.1m³ metalik për NJA Rreshen dhe për njësitë e tjera administrative, rekomandohen si më të përshtatshëm për grumbullimin e mbetjeve në këtë bashki. Gjithashtu rekomandohet që kontenierët metalik të jenë me vaskë (trashësi 1.5-2 mm) dhe me sistem rrotash të qëndrueshëm, me kapakë për të mundësuar qëndrueshmërinë e tyre nga impakti i faktorëve të jashtëm. Ndërkohë bazuar në sasinë e mbetjeve të gjeneruara, frekuencës së ofrimit të shërbimit, dhe eksperiencës së ofrimit të shërbimit në Bashkinë Mirditë, për territorin e saj Bashkia preferon mjete teknologjike 10ton dhe 5ton, dhe vetëm në rastin e rrugëve të ngushta të zonave

rurale, përdorimin e mjeteve teknologjike 3ton. Në figurën më poshtë tregohet skematikisht skema e përgjithshme e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në territorin e Bashkisë Mirditë:

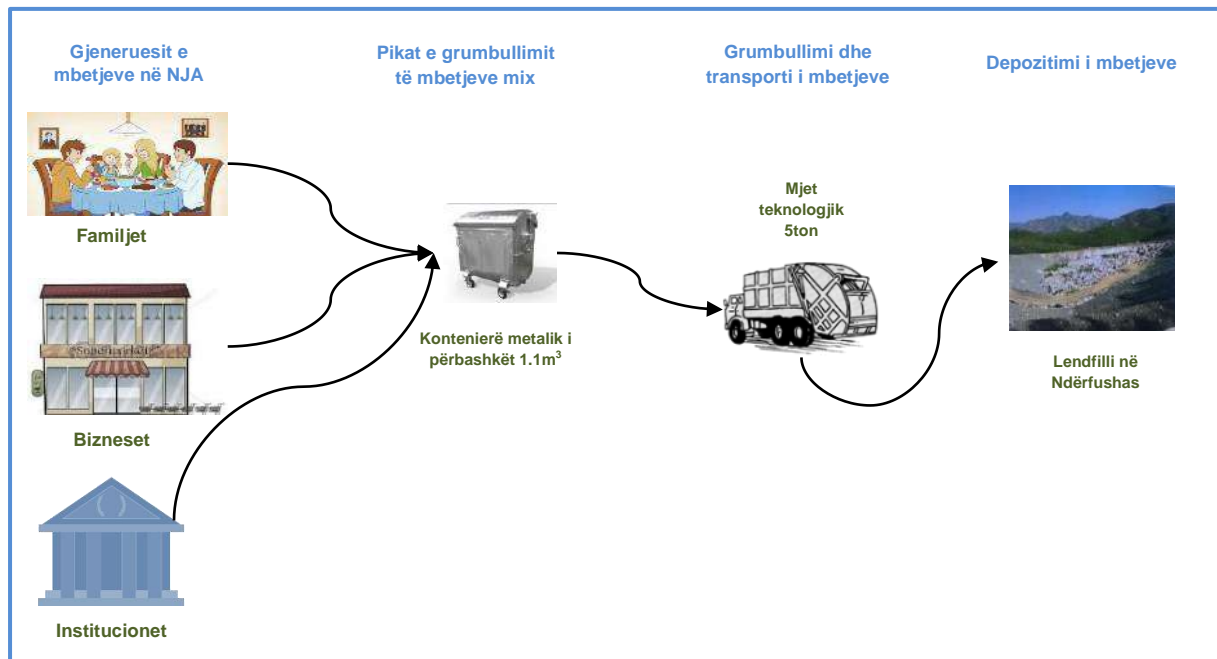

Figura 21 Skema e përgjithshme e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë
[Burimi: Punuar nga autori]

6.3.3 Trajtimi dhe depozitimi përfundimtar i mbetjeve

Sipas ligjit për vetëqeverisjen vendore, njësitë vendore kanë si funksion ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve (grumbullim, transport dhe trajtim final të tyre). Në këtë llogjikë, rekomandohet që autoritetet vendore të rehabilitojnë vend-depozitimet e pakontrolluara dhe të parashikojnë depozitimin e mbetjeve në lendfilllet rajonale të ardhshme apo ato ekzistuese në qarqet përkatëse.

Prej disa viteve NJA Rreshen, NJA Rubik dhe fshatrat pranë lendfill-it i depozitojnë mbetjet urbane në Lendfillin e Ndërfushas-it, kundrejt një tarife, e cila muajt e fundit ka kapur vlerën 500 lek/ton mbetje (me TVSH). Megjithatë nuk përjashtohet rasti që në shumë zona periferike të qyteteve apo edhe të njërive të tjera administrative ka raste të vend-depozitimeve ilegale të mbetjeve urbane, por jo vetëm. Aktualisht në të gjitha njësitë administrative, në të cilat ofrohet shërbimi i grumbullimit dhe transportit të mbetjeve, mbetjet transportohen për në Lendfillin e Ndërfushas-it dhe jo më në venddepozitimet ilegale të njërive.

6.3.4 Minimizimi i mbetjeve

Dokumenti i Politikave Startegjike dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve (2020) ka përcaktuar disa indikatorë në lidhje me sasinë e mbetjeve që duhet të riciklohen, kompostohen sipas afateve kohore deri në vitin 2035²¹:

- Mbetjet nga paketimet
 - Deri në vitin 2025 duhet të recuperohen jo më pak se 10% e peshës totale të mbetjeve

²¹ Këtu kemi hedhur objektivat kombëtare deri në vitin 2025 (harku kohor i zbatimit të planit)

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË 2020-2025

- Deri në vitin 2025 duhet të riciklohen:
 - Jo më pak se 10% e peshës totale të letrës dhe kartonit
 - Jo më pak se 6% e peshës totale të plastikës
 - Jo më pak se 10% e peshës totale të qelqit
 - Jo më pak se 5% e peshës totale të mbetjeve nga druri
- Mbetjet e biodegradueshme
 - Deri në vitin 2025 duhet të reduktohen 75% e nivelit të vitit 2016

Ndërkohë, sipas VKM nr. 48, datë 25.06.2017 "Për grumbullimin e ndarë të mbetjeve në burim", janë përcaktuar disa objektiva, të cilat duhet të plotësohen nga NJQV-të deri në vitin 2020, ku konkretisht:

- NJQV-të deri në fund të vitit 2018, duhet të grumbullojnë në mënyrë të diferencuar, të paktën mbetje të letrës, metalit, plastikës dhe qelqit;
- Brenda vitit 2020, ato duhet të arrijnë normën e riciklimit me 50% të sasisë të mbetjeve të vitit 2014;
- Brenda vitit 2020, sasia e mbetjeve që shkojnë në Lendfill do të jetë 45% e sasisë së mbetjeve që prodhohet, dhe pjesa tjetër duhet të shkojë për riciklim, kompostim apo për rekuperim me energji.

Pavarësisht mungesës së eksperiencës së autoriteteve lokale dhe operatorëve të mbetjeve si dhe vetë komunitetit për të ndarë mbetjet, Bashkia ka shprehur interesin e saj se fillimi i skemave të ndarjes së mbetjeve në burim, është një objektiv, të cilin ajo e vlerëson si të rëndësishëm për 5 vjeçarin e ardhshëm, kryesisht për kompostimin e mbetjeve.

Pavarësisht mungesës së eksperiencës së autoriteteve lokale dhe operatorëve të mbetjeve si dhe vetë komunitetit për të ndarë mbetjet, Bashkia ka shprehur vullnetin e saj për fillimin e skemave të ndarjes së mbetjeve në burim në dy zona pilot në dy NJA, Rreshen dhe Rubik sipas dy rrymave (të njoma dhe të thata).

I gjithë sistemi i ndarjes përbëhet nga dy komponentë: sistemi parësor i ndarjes dhe sistemi dytësor i ndarjes.

- **Sistemi parësor i ndarjes:** Njihet gjerësisht si ndarja në burim dhe jep rezultatin më të mirë të ndarjes. Ndarja në burim i referohet ndarjes së materialeve të riciklueshme dhe të ripërdorshme në pikën e prodhimit të tyre.
- **Sistemi dytësor i ndarjes,** nënkupton ndarjen e tyre në PGM publike të grumbullimit të tyre. Bashkia Mirditë do të fillojë me sistemin dytësor të ndarjes në dy lagje kryesore të saj të dy qyteteve Rreshen dhe Rubik, ndërsa me sistemin parësor në shkollat e qytetit. Më poshtë jepet një përshkrim se si funksionojnë këto sisteme:

Sistemi parësor – skemat individuale të ndarjes së mbetjeve: Sistemi i mbledhjes individuale nga familjet dhe bizneset përbën bazën për ngritjen e sistemit të ndarjes së mbetjeve. Duhet theksuar se sistemi i ndarjes në burim duket më i preferueshëm sesa sistemi i ndarjes së mbetjeve në rrugë. Nga këndvështrimi i angazhimit të drejtpërdrejtë të pronarëve apo personave të kontaktit të bizneseve apo familjeve, ky sistem siguron më shumë ndërgjegjshmëri, efektivitet dhe mundësi financimi sesa sistemi i hapur mbi të cilin mbështetet skema e përbashkët.

Ndarja në burim mund të jetë më praktike dhe e efektshme për biznesin dhe industrinë, ku duhet të mundësohet shërbimi individual i grumbullimit të mbetjeve. Koshat për ndarjen e mbetjeve në burim mund të vendosen në çdo njësi të madhe biznesi apo institucion shtetëror, duke ndjekur të njëjtën teknologji si sistemi i mbledhjes individuale. Sistemi duhet të jetë sa më i thjeshtë duke synuar vetëm ato mbetje apo komponentë që mund të riciklohen. Për këtë arsye, sistemi me katër kontenierë të

vegjël duket më i favorshëm se të tjerët. Kjo nënkupton caktimin e një kodi me ngjyra për alternativën me katër kontenierë që konsumatorët ta kenë parasysh, kur vendosin të depozitojnë mbetjet aty.

Kodi i ngjyrave për katër kontenierët e vegjël nënkupton:

- Në kontenierin me ngjyrë **të kuqe** do të depozitohen mbetjet plastike
- Në kontenierin me ngjyrë **blu** do të depozitohen mbetjet si letër dhe karton
- Në kontenierin me ngjyrë **të verdhë** do të depozitohen kanaçet metalike
- Në kontenierin me ngjyrë **të gjelbërt** do të depozitohen mbetje të tjera.

Zakonisht ky është një konfigurim i kontenierëve, i cili rekomandohet që bashkia të mund ta aplikojë në biznese, ose në institucione publike, siç janë shkollat.

Sistemi dytësor – skemat e përbashkëta për ndarjen e mbetjeve(qendrat e riciklimit): Përdorimi i sistemit aktual të grumbullimit të mbetjeve urbane shërben si një bazë për të vënë në funksionim dhe prezantuar sistemin e mbledhjes së diferencuar të tyre. Kjo mënyrë mund të jetë praktike vetëm kur qytetarët dhe bizneset janë mësuar me këtë lloj sistemi dhe do të mund të përshtaten më mirë. Kjo metodë është e preferueshme kryesisht në qytete të mëdha ku është i pamundur krijimi i sistemeve individuale për ndarjen e mbetjeve dhe blloqet e banimit janë kolektive.

Sektori informal, i cili është krahu kryesor i punës në sektorin e grumbullimit të mbetjeve të riciklueshme nuk është plotësisht në vëmendje nga strukturat shtetërore. Ky sektor sjell mjaft dobi në sektorin e Menaxhimit të mbetjeve, si: i) ulë mesatarisht deri 15-30% sasinë e mbetjeve që depozitohen në Lendfill/fushë depozitimi; ii) ulë koston e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve; iii) është burim të ardhurash për rreth 2% të popullsisë së zonave të varfra; iv) sipas shifrave nga literatura e huaj llogaritet që çdo ton mbetje e riciklueshme e grumbulluar është e barabartë me një vend pune.

Ashtu si hierarkia e përgjithshme e menaxhimit të mbetjeve, edhe menaxhimi i mbetjeve të riciklueshme duhet të mbështetet në një hierarki të ngjashme, ku objektivi kryesor është parandalimi sa më shumë i gjenerimit të mbetjeve:

- Riprodhimi i mbetjeve të riciklueshme (prioritarizohet më shumë)**
- Grumbullimi i mbetjeve të riciklueshme nga tregtarët**
- Mbledhësit formalë të mbetjeve të riciklueshme**
- Grumbulluesit fillestarë të mbetjeve të riciklueshme**
- Mbledhësit informalë të mbetjeve të riciklueshme (prioritarizohet më pak)**

Kompostimi i mbetjeve: Një argument i rëndësishëm në favor të kompostimit është fakti se një pjesë e madhe e familjeve në bashkinë Mirditë jetojnë në zona sub-urbane, ku ekzistojnë mundësi reale për zhvillimin e kompostimit familjar, ku një pjesë e familjeve që merren me aktivitet bujqësor dhe blektoral mund të përdorin kompostin si ushqim për kafshët apo si pleh organik. Bashkia mund t'a përdorë produktin e kompostit në bujqësinë e zonës, apo për lulishtet e qytetit.

Kompostimi në nivel individual (në shtëpi) paraqet një nga metodat më të parapëlqyera të kompostimit që rekomandohet për t'u përdorur në familjet në zonat suburbane apo rurale. Kjo metodë është më pak e kushtueshme dhe më e efektshme sesa transferimi i mbetjeve organike në pikën e mbledhjes dhe më pas transportimi i tyre në lendfill, ku përfshihen edhe depozitimi si dhe të gjitha kostot e tjera që shoqërojnë këto procese. Ky proces është mjaft i rëndësishëm nga ana mjedisore, pasi ul ndjeshëm sasinë e mbetjeve që hedhin familjet për trajtim final, duke ulur në këtë mënyrë edhe koston transportit dhe të trajtimit final të mbetjeve. Në rastin e mbetjeve drusore, të cilat në zonat sub-urbane/rurale janë të shumta, bashkia mund të ofrojë shërbimin e copëtimit (grirjes) për familjet që ndërmarrin një nismë të tillë, duke copëtuar mbetjet drusore, disa herë në vit.

Figura 22 Modeli i kompostimit individual dhe kompostimi në mjedis të hapur (kolektiv)

[Burimi: Foto ilustruese nga kërkimi në internet]

Përveç kompostimit në nivel individual, një ndër metodat më të përshtatshme për kushtet dhe koston relativisht të ulët që ka, mund të jetë **kompostimi në mjedis të hapur (kolektiv)**. Kjo metodë nuk ka një kosto të lartë për investimin fillestar dhe mund të japë rezultate mjaft të favorshme, jo vetëm për uljen e sasisë së mbetjeve që shkojnë për trajtimin final, por edhe në prodhimin e një sasive të konsiderueshme komposti si pleh organik, që mund të përdoret nga bashkia për qëllime publike.

6.4 Menaxhimi i mbetjeve voluminoze dhe ndërtimore

Sipas kuadrit ligjor në fuqi për administrimin e mbetjeve (VKM nr.575, datë 24.6.2015 “Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte”) është përgjegjësia e prodhuesit (familje, biznes apo industri) që të largojë dhe transportojë mbetjet inerte (mbetjet nga ndërtimi dhe prishjet), ndërtimore apo voluminoze që mund të gjenerojë nga aktiviteti që kryen për në vendet e përcaktuara nga pushteti vendor për këtë qëllim. Ndonëse ekziston ky kuadër ligjor, i cili përcakton mjaft mirë detyrat për secilin aktor të përfshirë në këtë fushatë, asnjë nga bashkitë e vendit nuk ka përcaktuar një vend për depozitimin e mbetjeve inerte.

Në kuadrin ligjor theksohet se këto vende të përcaktuara për depozitimin e mbetjeve inerte/ndërtimore/voluminoze duhet të jenë të pajisur me leje mjedisore të posaçme dhe duhet të pranojnë vetëm këto lloj mbetjesh, dhe jo përzierje apo përpunime të këtyre mbetjeve me elemente të tjerë, pasi ato mund të jenë të rrezikshme.

Të gjitha vend-depozitimet e mbetjeve inerte kanë të njëjtën mënyrë operimi si lëndfill-et për mbetjet urbane, ku gjeneruesi i mbetjeve duhet të paguajë një tarifë kundrejt sasisë së mbetjeve inerte që transportohet, e cila mbulon koston e operimit të fushës, trajtimit të tyre dhe mbylljen përfundimtare të saj. Ndërkohë ndalohet ndërtimi i venddepozitimeve të përkohshme të mbetjeve inerte nga njësitë e qeverisjes vendore në zonat e mëposhtme:

- Zonat e mbrojtura, arkeologjike, turistike apo në çdo zonë që mbrohet me një akt normativ;
- Zonat në distancë 300 metra nga një pus furnizues me ujë dhe çdo burim tjetër ujorë;
- Zonat në distancë 100 metra nga një përrua, argjinaturë lumore, liqen, lum ose kompleks ligatinor;
- Zonat në distancë 300 metra nga një zonë e mbrojtur në përputhje me pikën e parë.

Lëndfilllet e mbetjeve inerte mund të jenë *Lëndfille vendore*, të cilat shërbejnë për trajtimin e mbetjeve të prodhuara brenda territorit të një NJQV-je ose *Lëndfille rajonale*, të cilat shërbejnë për trajtimin e mbetjeve të shumë NJQV-ve. Njësitë e qeverisjes vendore mund të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën për përcaktimin e vendit, ku do të ndërtohet Lëndfilli rajonal dhe të mënyrës së funksionimit të tij. Operatorët, të cilët merren me trajtimin e mbetjeve në Lëndfille dhe venddepozitimet e përkohshme të

mbetjeve inerte, janë të detyruar të raportojnë pranë NJQV-ve dhe Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për të dhënat e mbetjeve që trajtojnë.

Në mënyrë të veçantë, ka një treg ripërdorimi për agregatet që rrjedhin nga mbetjet e ndërtimeve në rrugë, kanalizime dhe projekte të tjera ndërtimi. Nëse nuk ndahen që në burim apo nuk transportohen veçmas, ato mund të përmbajnë sasi të vogla të mbetjeve të rrezikshme, përzierja e të cilave mund të paraqesë rrezik të veçantë për mjedisin dhe mund të pengojë riciklimin.

Shpesh herë mbetjet inerte përzihen me mbetjet urbane dhe më pas depozitohen në Lendfillin e Ndërfushasit. Nga ana tjetër gjeneruesit e mbetjeve inerte shpesh herë i shkarkojnë ato në vende ilegale, atje ku të munden. Bashkia duhet të përcaktojë një zonë të caktuar në territorin e saj, ku të gjithë gjeneruesit e mbetjeve inerte të mund të dërgojnë mbetjet e tyre në këtë pikë dhe jo t'i hedhin ato në PGM të mbetjeve urbane apo në depozitime ilegale.

6.5 Skenarët e propozuar për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve

Hyrja në fuqi e reformës territoriale u shoqërua edhe me një riorganizim të shërbimeve publike, ku njëri prej tyre është edhe ai i menaxhimit të mbetjeve. Kjo ndarje ofron mundësi të mira për përdorimin eficient të burimeve ekzistuese (makina për transportin e mbetjeve, kontenierë, vend-depozitime) ashtu dhe të burimeve njerëzore për këtë qëllim.

Propozimi i skenarëve për organizimin e shërbimit në Bashkinë Mirditë, do të bëhet bazuar në objektivin kryesorë të bashkisë për të ndërmarrë hapat për arritjen e standardit minimal të formimit të shërbimit. Të dy skenarët do të synojnë, në nivele të caktuara, ofrimin e një shërbimi me standarde sa më të larta, me kosto optimale dhe të përballeshme nga taksa paguesit, për të synuar mbulimin e plotë të koston së shërbimit, bashkia propozon dy skenarë të mundshëm për ofrimin e shërbimit. Qëllimi i bashkisë është të rrisë cilësinë e shërbimit në sajë të përmirësimit të infrastrukturës dhe diversifikimit të shërbimeve që ajo ofron. Për secilin nga skenarët është bërë llogaritja e koston sipas modelit të dldp-së miratuar me VKM nr. 319, datë 31.5.2018 "Për Miratimin e Masave për Koston e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve". Formulimi i skenarëve është realizuar bazuar në konsideratat më poshtë:

- **Skenari 1** – do të synojë mbulimin e 100% territorit me shërbim dhe depozitim të mbetjeve në impiante inxhinierike ose në venddepozitime të kontrolluara, të pajisur me leje të posaçme. Në këtë skenar do të analizohet % e territorit për shtrirjen e shërbimit, rritja e koston dhe nivelit të tarifave kundrejt skenarit bazë si dhe planifikimi i rritjes së nivelit të tarifave gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit si dhe programi i monitorimit dhe informimit të komunitetit.
- **Skenari 2** – do të synojë për të plotësuar maksimalisht arritjen e standardit maksimal të ofrimit të shërbimit, por kjo në varësi të potencialit të bashkisë për të përmbushur këtë skenar.

Skenari I – Shtrirja e shërbimit në të gjithë territorin dhe depozitimi i mbetjeve në një impiant të kontrolluar

A. Shërbimet që do të përfshihen në këtë Skenar

Në këtë skenar të parë Bashkia do të synojë të mbulojë 100% zonën urbane në NJA të Rreshenit dhe NJA Rubikut, si dhe shtrirjen e shërbimit në 90% të territorit rural, në NJA Fan, Orosh, Kthellë, Selitë dhe Kaçinar, me skemën me qendër fshati. Shtrirja e shërbimit në pothuajse 100% të territorit të bashkisë do të synojë që niveli i pastërtisë nga depozitimet e paligjshme të mbetjeve të reduktohet. Gjithashtu në lidhje me depozitimet e mbetjeve në impiante të kontrolluara, në Bashkinë Mirditë

tashmë ky objektivi është i pëmbushur, pasi mbetjet transportohen në një lëndfill inxhinierik në Ndërfushas.

Kjo skemë do të parashikojë ofrimin e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në pesë zona të shërbimit me anë të një makine 5 ton, sipas frekuencave 7 herë/ditë për zonën urbane dhe 2 herë/ditë për zonat sub-urbane dhe rurale. Sistemi bazohet në përdorimin e pikave të përbashkëta për grumbullimin e mbetjeve të përbërë nga kontenierë 1.1m³, ku mbetjet do të hidhen të përziera. Mbetjet më pas do të depozitohen në lëndfillin e Ndërfushasit.

Përveç ofrimit të shërbimit në pesë zonat e shërbimit, ky Skenar propozon edhe shtrirjen e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve me anë të një mjeti 3ton të hapur, që do të ofrohet me qendër fshati në zonat me infrastrukturë më pak të zhvilluar për shkak të rrugës të paaksesueshme, me distanca më të largëta nga lëndfilli dhe normë gjenerimi më të ulët, sipas një frekuence 1 herë në muaj. Në këtë rast grumbullimi do të bëhet me qese plastike derë më derë dhe kryesisht parashikohet të grumbullohen mbetje si qelqi dhe plastika.

Ndërkohë shtrirja e shërbimit në zonat rurale me qendër fshati do të plotësojë **Prioritetin e III** të Standardit Minimal për shtrirjen e shërbimit në mbi 90% të zonës rurale, të cilën bashkia duhet t'a përqafojë në kohë, në përmbushje edhe të detyrimeve ligjore sipas ligjit vendor për të ofruar një shërbim sipas standardit minimal.

Duke marrë parasysh këto zona, u vlerësua kjo ndarje për Skenarin I:

- **Zona Urbane**
 - Rubik
- **Zona Semi-Urbane**
 - Rreshen-Kthellë
 - Rreshen-Kaçinar
- **Zona Rurale**
 - Fan-Orosh
 - Kthellë-Selitë
- **Zonat Rurale me qendër fshati**
 - Selitë - Kthellë
 - Rreshen-Kthellë
 - Zona Fan
 - Zona Orosh
 - Zona Kaçinar
 - Zona Rubik

B. Të dhënat teknike në lidhje me ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve

Riorganizimi i shërbimit, tashmë në pesë zona dhe shtrirja e shërbimit në zonat rurale sipas skemës me qendër fshati, sjell edhe ndryshime në lidhje me infrastrukturën e nevojshme për ofrimin e shërbimit, investimet për kontenierë apo mjete dhe frekuencat e ofrimit të shërbimit. Në tabelën më poshtë jepet një përmbledhje në lidhje me infrastrukturën e nevojshme dhe të dhënat teknike për zonat e evidentuara të këtij skenari:

Përbërja	Të dhënat bazë	Infrastruktura			Të dhënat teknike	
	Totali i mbetjeve që gjenerohen	Mjetet	Kontenierë (nr)	Fuqia punëtore	Norma e gjenerimit	Frekuenca²²
Zona 1						

²² Këto frekuenca janë vendosur sipas indikacioneve të sistemit, i cili lejon vetëm dy mundësi (2 dhe 7 herë në javë), duke përafëruar

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Rubik	1,092 ton/vit	1 mjet 5 ton/ 2 turne	90	1 shofer, 2 punonjës	0.6 kg/banorë/ditë	3 herë/javë
Zona 2						
Rreshen-Kthellë	1,277 ton/vit	1 mjet 5 ton/ 1 turn	30	1 shofer, 2 punonjës	0.7 kg/banorë/ditë	7 herë/javë
Zona 3						
Rreshen-Kaçinar	1,411 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	33	1 shofer, 2 punonjës	0.7 kg/banorë/ditë	7 herë/ javë
Zona 4						
Fan-Orosh	502 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	41	1 shofer, 2 punonjës	0.3 kg/banorë/ditë	2 herë/javë
Zona 5						
Kthellë-Selitë	169 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	14	1 shofer, 2 punonjës	0.3 kg/banorë/ditë	2 herë/javë
Zonat Rurale						
Selitë-Kthellë			34			
Kthellë-Rrëshen			26			
Fan		1 mjet 3ton i hapur	23			1 herë/muaj
Orosh			18			
Kaçinar			25			
Rubik			7			
Totali			341			

Tabela 17 Të dhënat teknike për Skenarin I të menaxhimit të mbetjeve

[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 1: Për NJA Rubik, me një normë gjenerimi prej *0.6kg/banorë/ditë* dhe *90 kontenierë*, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton* që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *3 herë në javë/2 turne* në ditë për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushas.

Zona 2: Për 2 NJA Rreshen dhe Kthellë, me një normë gjenerimi prej *0.7kg/banorë/ditë* dhe *30 kontenierë*, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton*, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *7 herë në javë/1 turn* në ditë për të gjithë zonën, për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushasit.

Zona 3: Për NJA Rreshen dhe Kaçinar, me një normë gjenerimi prej *0.7kg/banorë/ditë* dhe *33 kontenierë*, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton* që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *7 herë në javë/1 turn* në ditë për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushas. Ndërkohë në NJA të Kaçinarit, Bashkia do të zgjerojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve nëpërmjet instalimit të skemës së grumbullimit në qendër fshati, gjegjësisht Kaçinar.

Zona 4: Kjo zonë përfshin NJA Orosh dhe Fan, me një normë gjenerimi prej *0.3kg/banorë/ditë* dhe *41 kontenierë*, ku parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton*, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *2 herë në javë/1 turn* në ditë për të gjithë zonën, për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushasit.

Zona 5: Në NJA Kthellë dhe Selitë, me një normë gjenerimi prej *0.3kg/banorë/ditë* dhe *14 kontenierë*, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton*, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *2 herë në javë/1 turn në ditë* për të gjithë zonën, për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushasit. Ndërkohë në NJA të Selitës, Bashkia do të zgjerojë shërbimin e grumbullimit

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

dhe transportit të mbetjeve nëpërmjet instalimit të skemës së grumbullimit në qendër fshati, gjegjësisht Perlat Qendër.

Zonat Rurale: Në zonat rurale të 7 NJA të Bashkisë Mirditë me një normë gjenerimi prej **0.1 kg/banorë/ditë** dhe **11 kontenierë** në total, parashikohet të përdoret **1 mjet teknologjik 1.5-3ton i hapur**, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve **1 herë në muaj/1 turn në ditë** për të gjithë zonën rurale. Kjo skemë, e cila në trajtimin e skenarit të parë të planit, do të shikohet si një nën skemë, ka për qëllim që të parashtrijë për bashkinë mundësinë e ofrimit të shërbimit edhe në zonat shumë rurale, e cila jo domosdoshmërisht do të ndodhë me aplikimin e skenarit të parë, që është shtrirja e shërbimit në zonën urbane dhe suburabne të territorit të bashkisë. Qëllimi i i këtij nën skenari, si një kërkesë e veçantë e bashkisë, konsiston në grumbullimin e mbetjeve, kryesisht qelq dhe plastikë, që mund të gjenerohen në këto njësi, të cilat do të grumbullohen më mjetin e hapur 1.5-3ton dhe do të dërgohen në qendrat e fshatrave. Aty ato do të bashkohen me mbetjet e tjera dhe do të jenë pjesë e skemës bazë të ofrimit të shërbimit. Për secilën nga zonat rurale, grupi i punës në bashki ka përcaktuar qendrat e fshatrave, ku do të bëhet grumbullimi i mbetjeve nga grumbullimi 1 herë në muaj në zonat shumë rurale, siç tregohet në tabelën më poshtë:

Zonat Rurale	Mjeti	Frekuenca	Pika fundore të zonave rurale	Gjatësia e rrugës (1 kah)
1. Selitë-Kthellë	1 mjet 1.5 - 3ton i hapur	1 herë në muaj	Perlat Qendër	51.3 km
2.Rreshen-Kthellë			Venddepozitimi Gëziq në Ndërfushas	68 km
3.Fan			Fshati Klos	50 km
4.Orosh			Qyteti Reps	42.3 km
5.Kaçinar			Venddepozitimi Gëziq në Ndërfushas	60 km
6.Rubik			Venddepozitimi Gëziq në Ndërfushas	15 km

Tabela 18 Përmbledhja e rrugëtimeve për zonat rurale Skenari I

[Burimi: Punuar nga autori]

C. Rrugëtimi i mjeteve për Skenarin I

Janë kryer matjet e distancave të rrugëtimin të mjeteve për këtë skenar, sipas mjeteve përkatëse të cilat do kryejnë shërbimin në një rrugë të vetme (nga pika e nisjes për në pikën fundore të grumbullimit). Grupi i punës së bashkisë dhe projekti BtF pasi kanë bërë evidentimin e koordinatave gjeografike të PGM në Google Earth dhe GIS, mbi bazën e kësaj databaze në sistemin e rrugëve aktuale janë llogaritur distancat përkatëse siç i kërkon programi i llogaritjes së kostos dhe tarifës së hartuar nga dldp Helvetas Intercooperation. Për skenarin e parë janë kryer matje për secilën zonë, nisur nga mjeti i cili do të kryejë një rrugë (nga pika e nisjes në PGM fundore). Në sistemin GIS janë gjeneruar rrugëtimet për të 5 zonat e shërbimit në këtë skenar, ku nisja është marrë në NJA Rreshen tek karburant Kthella dhe pika përfundimtare është në Landfillin e Ndërfushasit.

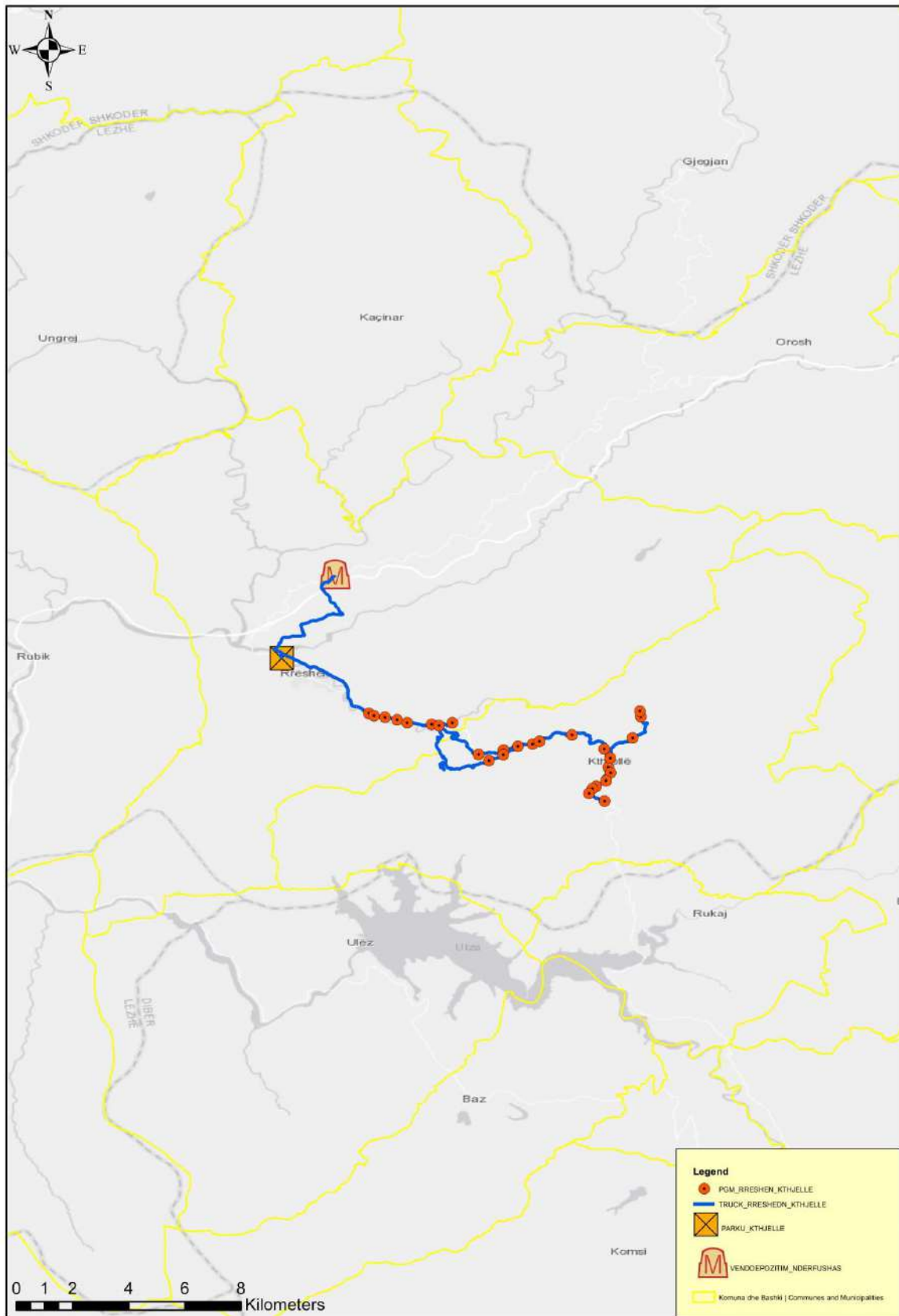
RRUGËTIMI RUBIK – LANDFILL NDËRFUSHAS – TURNI I&II

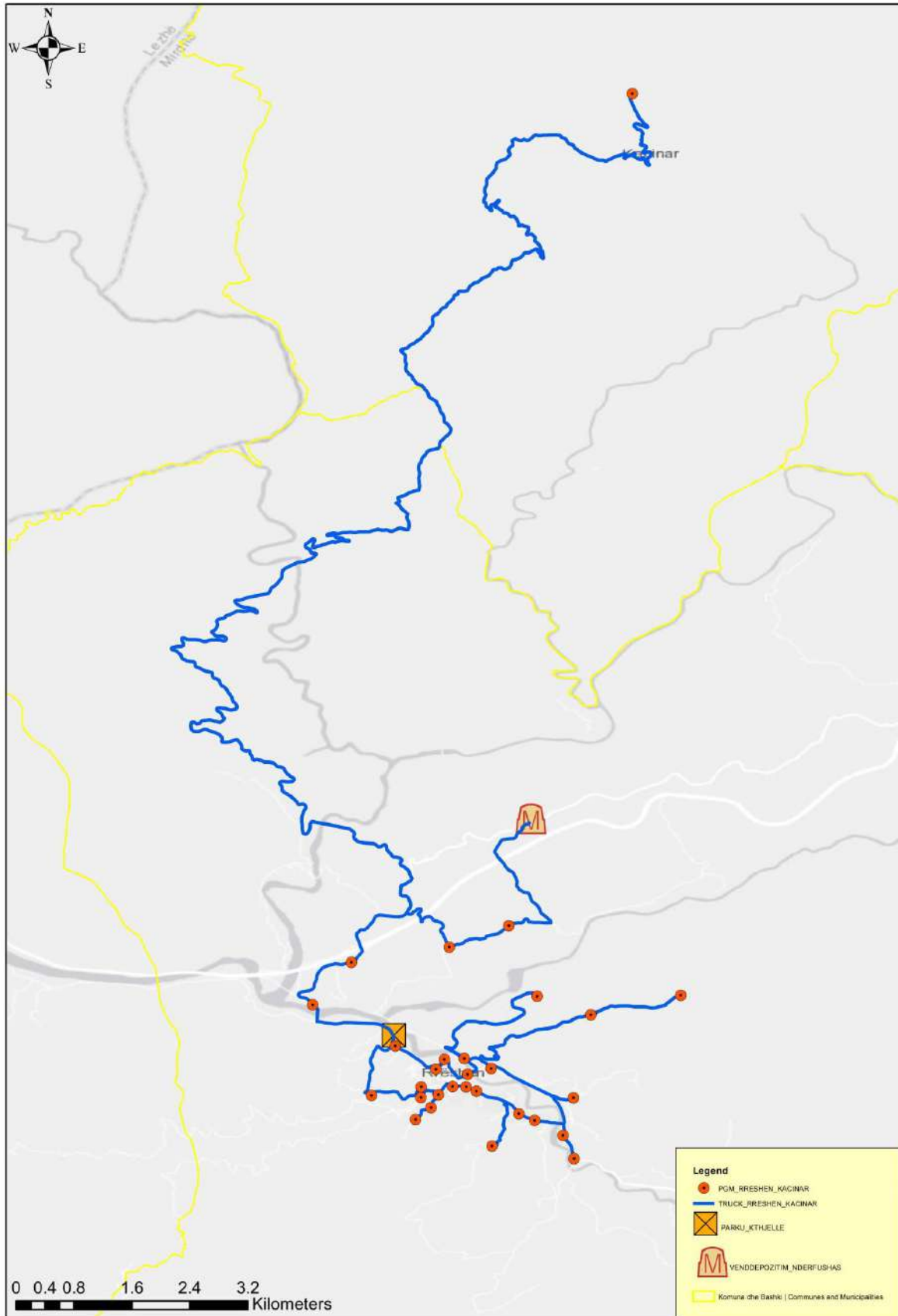
PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025

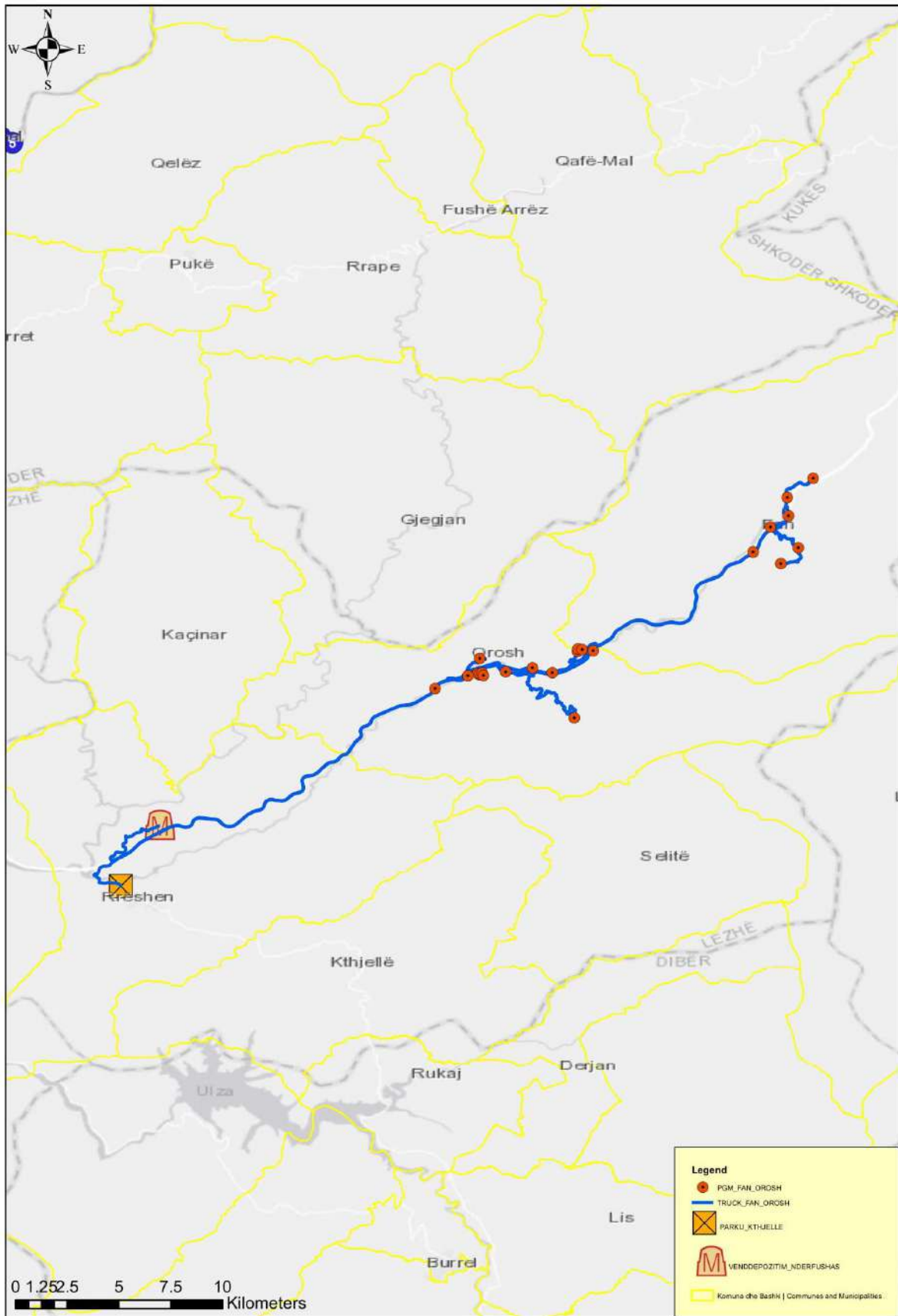
RRUGËTIMI RRESHEN – KTHELLË – LANDFILL NDËRFUSHAS

RRUGËTIMI RRESHEN – KAÇINAR- LANDFILL NDËRFUSHAS

RRUGËTIMI FAN – OROSH - LANDFILL NDËRFUSHAS

RRUGËTIMI KTHELLË – SELITË – NDËRFUSHAS

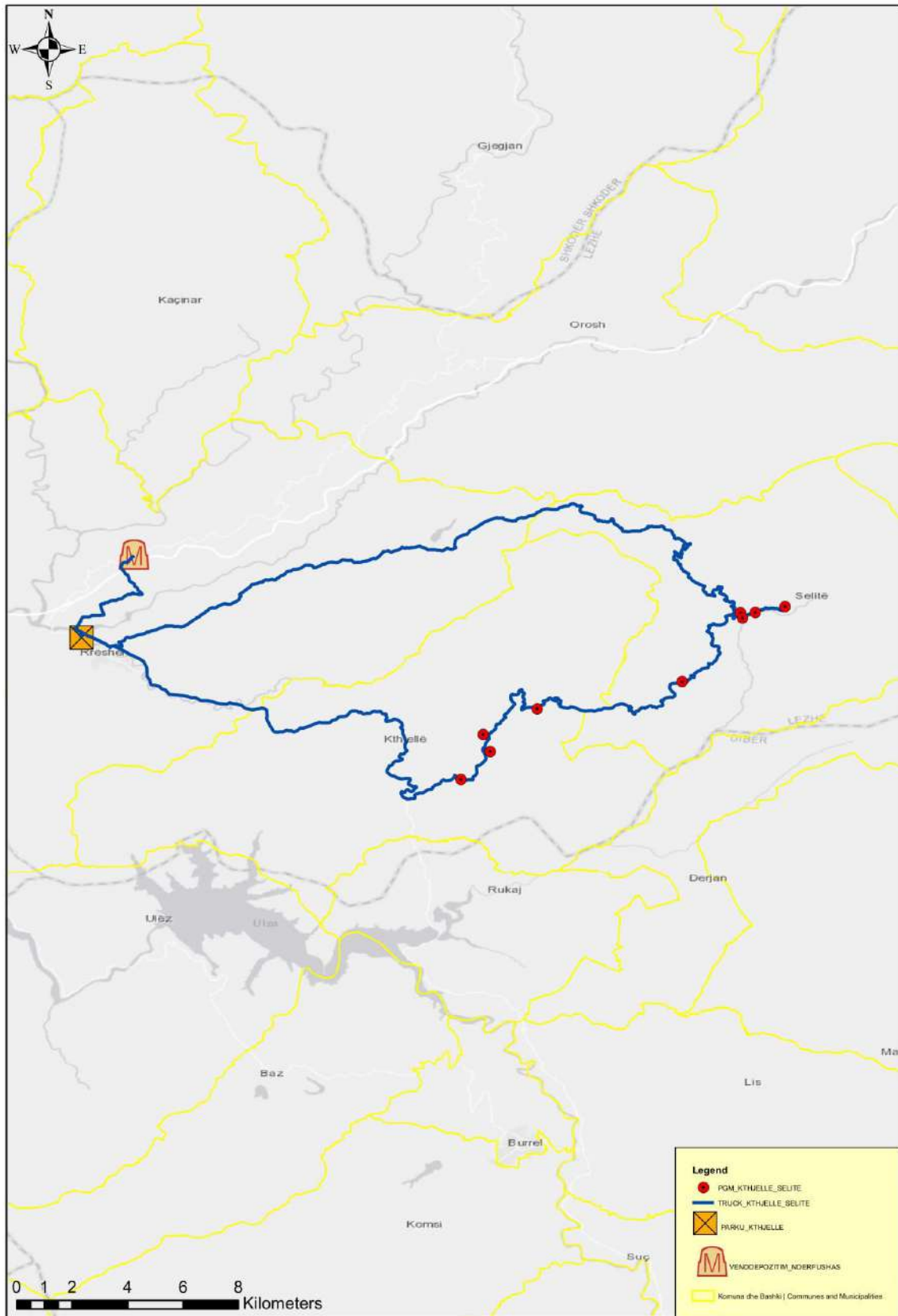

Figura 23 Itineraret për Skenarin I të ofrimit të shërbimit
[Burimi: Bashkia Mirditë]

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Më poshtë jepet itinerari për ofrimin e shërbimit në zonat shumë rurale të NJA të Bashkisë Mirditë sipas skemës me qendër fshati deri në pikën fundore:

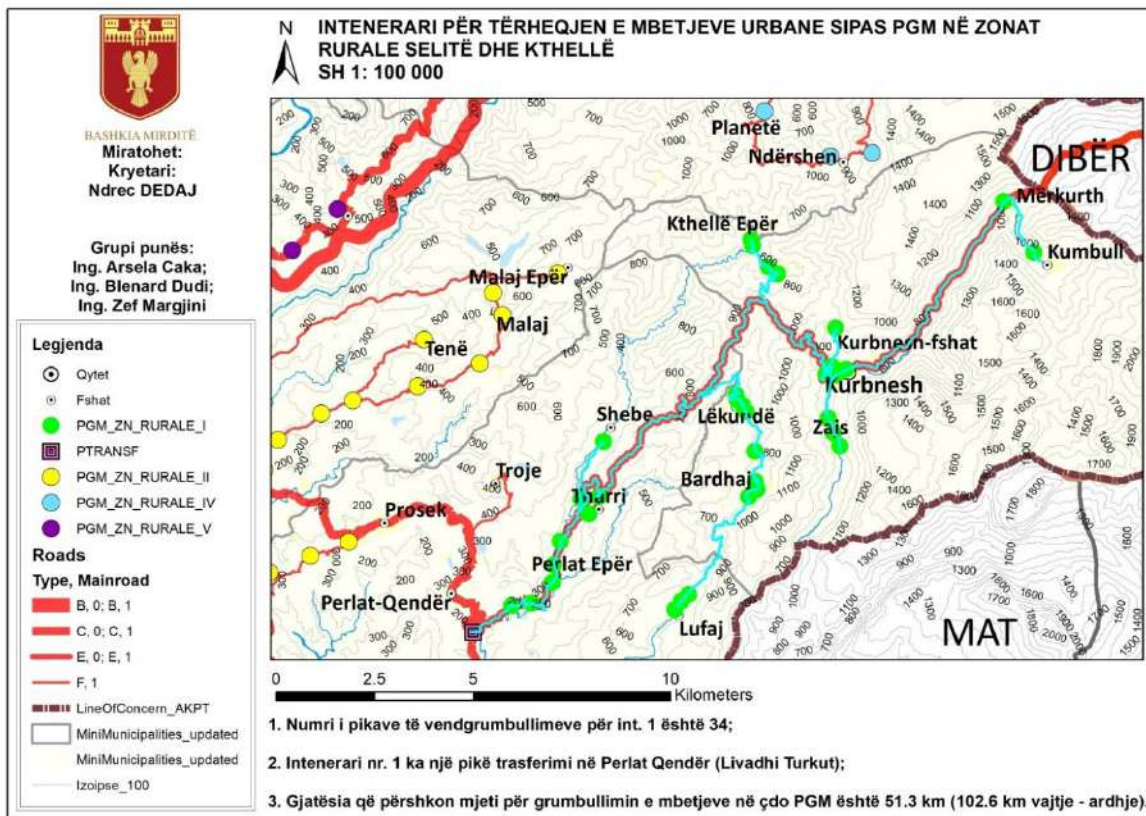
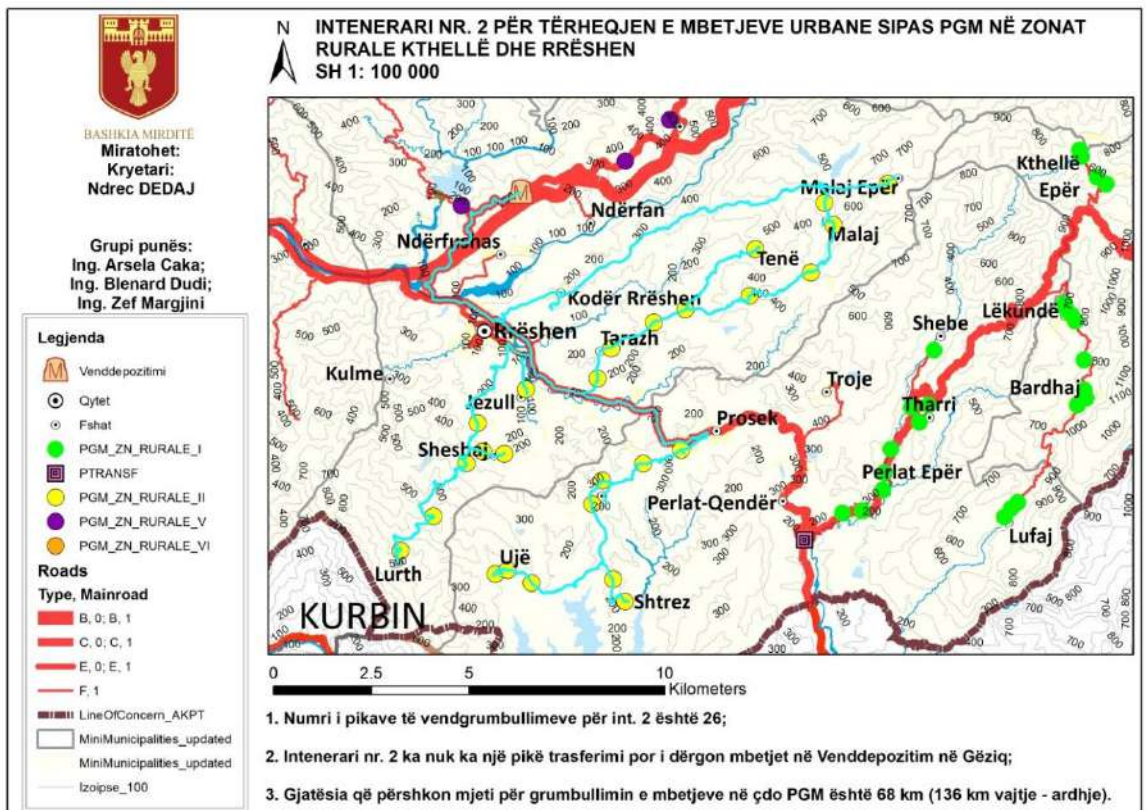

Figura 24 Itinerari Selitë-Kthellë, zona rurale
[Burimi: Bashkia Mirditë]

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025

Figura 25 Itinerari Rreshen-Kthellë, zona rurale
[Burimi: Bashkia Mirditë]

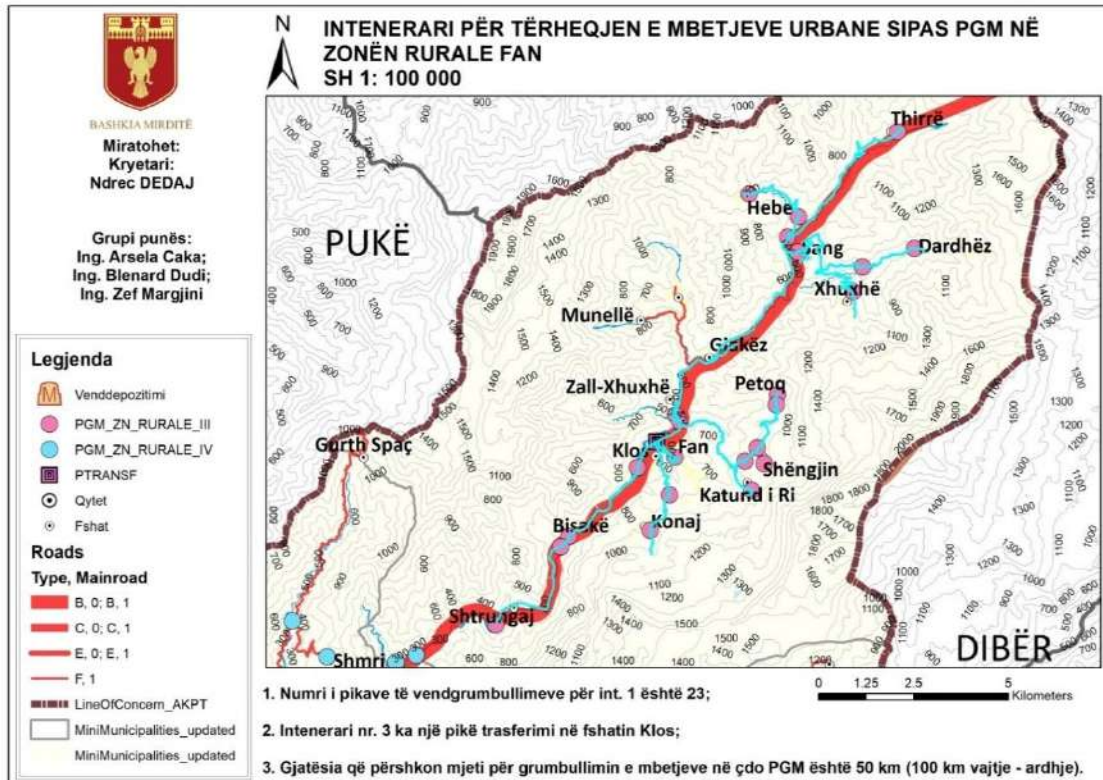

Figura 26 Itinerari Fan, zona rurale
[Burimi: Bashkia Mirditë]

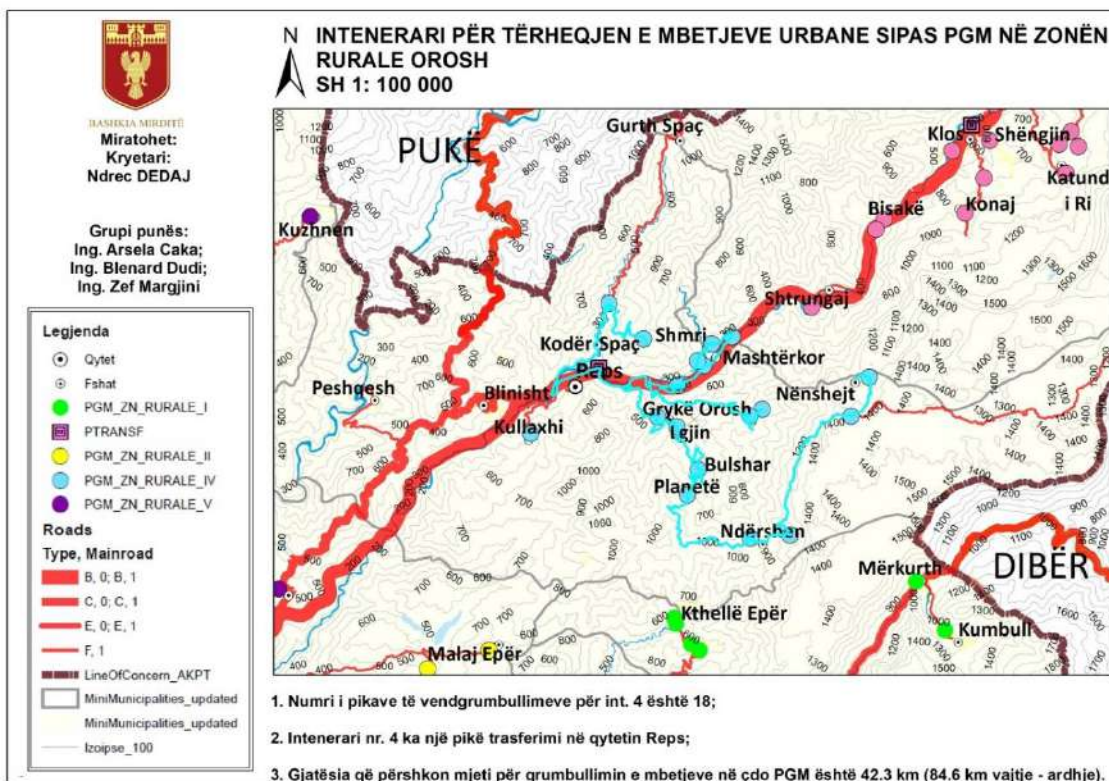

Figura 27 Itinerari Orosh, zona rurale
[Burimi: Bashkia Mirditë]

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025

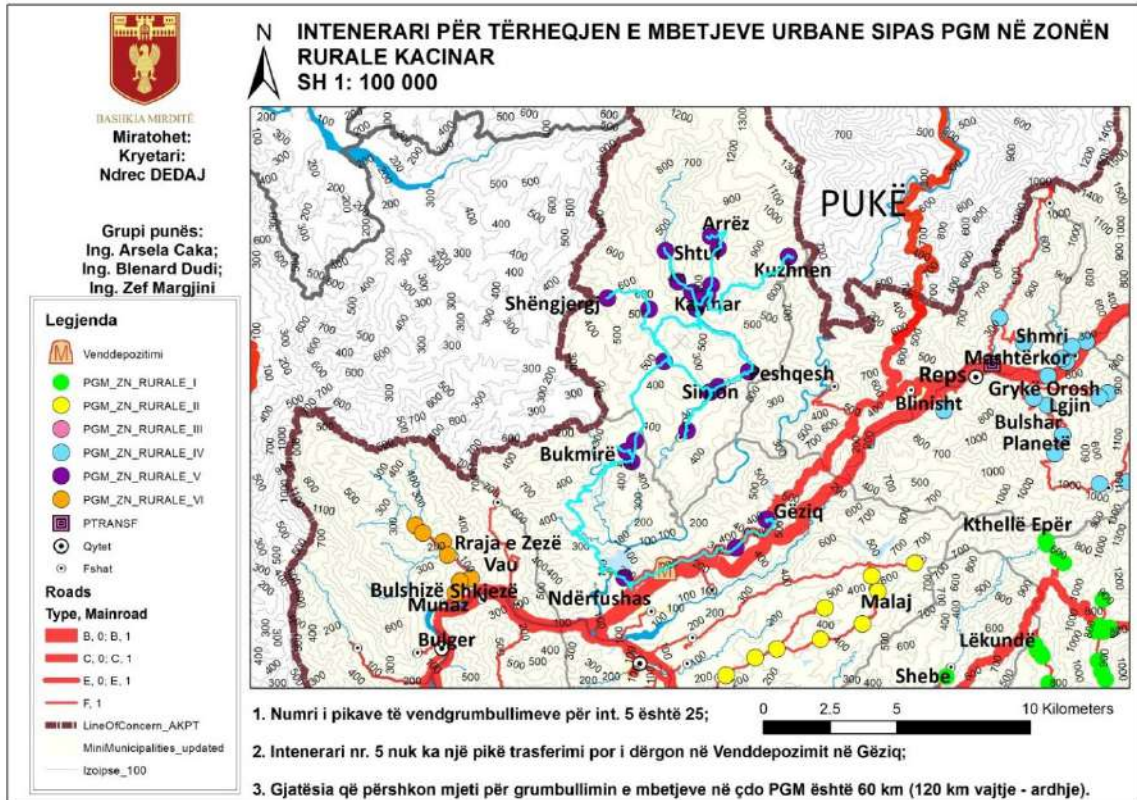

Figura 28 Itinerari Kaçinar, zona rurale
[Burimi: Bashkia Mirditë]

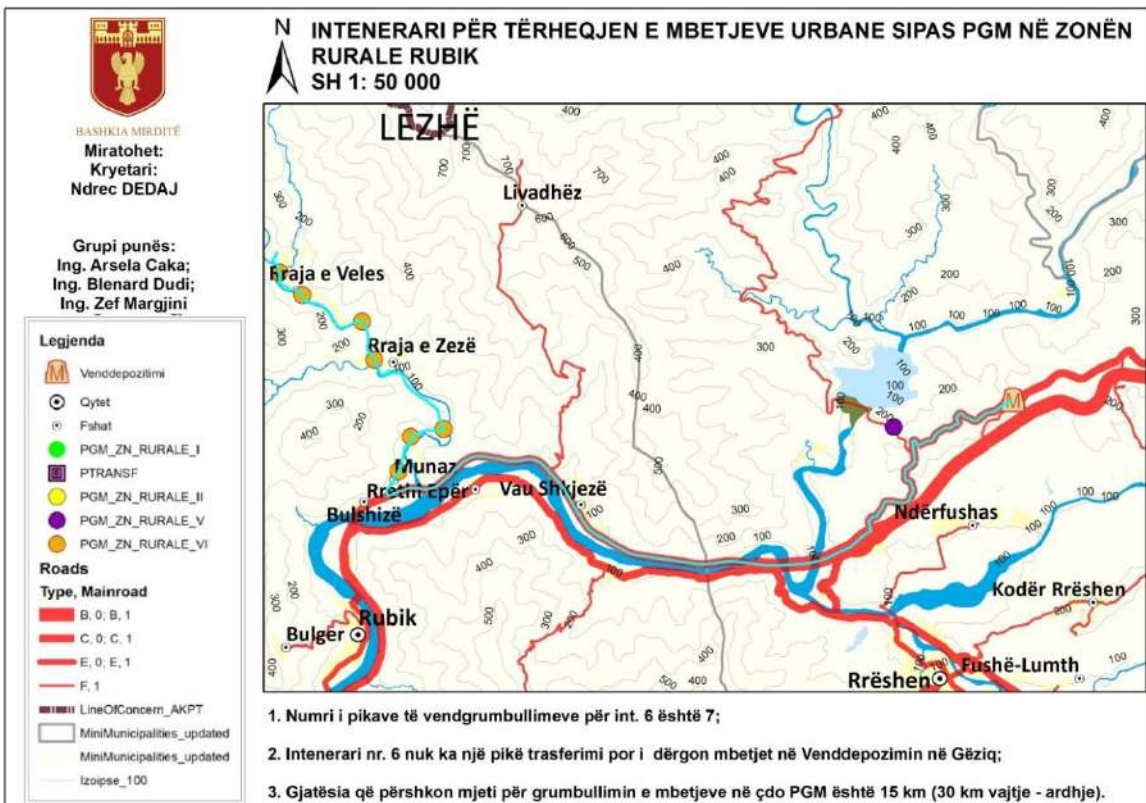

Figura 29 Itinerari Rubik, zona rurale, qendra
[Burimi: Bashkia Mirditë]

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Tabela përmbledhëse për rrugëtimet e Skenarit I në zonën urbane dhe suburbane

		E Hënë	E Martë	E Mërkurë	E Enjte	E Premte	E Shtunë	E Dielë
ZONA 1								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Rubik							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	54km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							
ZONA 2								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Rreshen-Kthellë							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	64km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							
ZONA 3								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Rreshen-Kaçinar (qendër fshati)							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	63km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							
ZONA 4								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Fan (qendër fshati Fan) - Orosh (qendër fshati Repts)							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	57km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							
ZONA 5								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Kthellë-Selitë (qendër fshati Perlat Qendër)							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	44km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							

Tabela 19 Përmbledhja e rrugëtimeve për pesë zonat e shërbimit Skenari I

[Burimi: Punuar nga autori]

Ndërkohë në zonat shumë rurale rrugëtimi do të jetë 1 herë në muaj dhe në tabelën më poshtë jepet një parashikim i mundshëm i lëvizjeve të mjetit:

		E Hënë	E Martë	E Mërkurë	E Enjte	E Premte	E Shtunë	E Dielë
ZONA RURALE SELITË – KTHELLË								
Rrugëtimi								
<i>Nisja</i>	<i>Autoparku Rreshen</i>							

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

<i>Pika fundore</i>	Perlat Qendër							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	51.3km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 1.5t/3on							
ZONA RURALE KTHELLË – RRESHEN								
Rrugëtimi								
<i>Nisja</i>	<i>Autoparku Rreshen</i>							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	68km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 1.5t/3on							
ZONA RURALE FAN								
Rrugëtimi								
<i>Nisja</i>	<i>Autoparku Rreshen</i>							
<i>Pika fundore</i>	Klos							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	50km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 1.5t/3on							
ZONA RURALE OROSH								
Rrugëtimi								
<i>Nisja</i>	<i>Autoparku Rreshen)</i>							
<i>Pika fundore</i>	Reps							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	42.3km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 1.5t/3on							
ZONA RURALE KAÇINAR								
Rrugëtimi								
<i>Nisja</i>	<i>Autoparku Rreshen</i>							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushasit							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	60km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 1.5t/3on							
ZONA RURALE RUBIK								
Rrugëtimi								
<i>Nisja</i>	<i>Autoparku Rreshen</i>							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushasit							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	15km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 1.5t/3on							

Tabela 20 Përmbledhja e rrugëtimeve për 6 zonat shumë rurale të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve
[Burimi: Punuar nga autori]

D. Llogaritja e kostos së shërbimit për Skenarin I

Llogaritjet e kostove të Skenarit I janë kryer në sajë të programit të hartuar nga dldp për llogaritjen e kostos, në zbatim të VKM Nr. 319 dt. 31.05.2018 “Për miratimin e masave për kostot e menaxhimit të integruar të mbetjeve” duke e përshtatur sistemin në rastin e Bashkisë Mirditë.

Në sistem janë hedhur të dhënat teknike të përmendura më lart dhe për secilën nga pesë zonat e mbetjeve është llogaritur kosto e shërbimit siç tregohet në tabelën përmbledhëse më poshtë, me zërat përkatëse të shërbimeve të mbetjeve:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Zona 1	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 1 (Rubik)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	360,360
Kostot totale për transport	203,840
Totali i kostos për karburant për grumbullim dhe transport	564,200
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,498,960
Kostot totale për depozitim	545,868
Kosto totale amortizimi	1,008,452
Kosto totale operacionale	4,053,281
Kosto administrative	445,861
Të ardhurat neto	162,131
KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	4,661,273
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	6,723,015

Tabela 21 Kosto e shërbimit për Zonën 1 - Skenari I

[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 2	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 2 (Rreshen dhe Kthellë)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	632,363
Kostot totale për transport	204,400
Totali i kostos për karburant për grumbullim dhe transport	836,763
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,771,523
Kostot totale për depozitim	638,341
Kosto totale amortizimi	695,319
Kosto totale operacionale	4,105,182
Kosto administrative	369,466
Të ardhurat neto	164,207
KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	4,638,856
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	4,635,458

Tabela 22 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I

[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 3	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 3 (Rreshen dhe Kaçinar)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	632,363
Kostot totale për transport	1,175,300
Totali i kostos për karburant për grumbullim dhe transport	1,807,663
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	3,742,423
Kostot totale për depozitim	705,487
Kosto totale amortizimi	711,846
Kosto totale operacionale	5,159,755

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Kosto administrative	464,378
Të ardhurat neto	206,390
KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	5,830,523
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	4,745,637

Tabela 23 Kosto e shërbimit për Zonën 3 Skenari I
[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 4	Kosto e Skenarit I 12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 4 (Fan dhe Orosh)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	180,180
Kostot totale për transport	334,880
Totali i kostos për karburant për grumbullim dhe transport	515,060
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,449,820
Kostot totale për depozitim	251,237
Kosto totale amortizimi	754,634
Kosto totale operacionale	3,455,691
Kosto administrative	311,012
Të ardhurat neto	138,228
KOSTO OPERACIONALE	3,904,931
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	5,030,895

Tabela 24 Kosto e shërbimit për Zonën 4 Skenari I
[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 5	Kosto e Skenarit I 12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 5 (Kthellë dhe Selitë)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	180,180
Kostot totale për transport	320,320
Totali i kostos për karburant për grumbullim dhe transport	500,500
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,435,260
Kostot totale për depozitim	84,660
Kosto totale amortizimi	611,132
Kosto totale operacionale	3,131,052
Kosto administrative	281,795
Të ardhurat neto	125,242
KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	3,538,089
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	4,074,216

Tabela 25 Kosto e shërbimit për Zonën 5 Skenari I
[Burimi: Punuar nga autori]

Në tabelën më poshtë jepet një përmbledhje e kostove për Skenarin I:

Nën zërat e kostos – Skenari 1	KOSTO (LEK/vit)					
	Rubik	Rreshen - Kthellë	Rreshen- Kaçinar	Fan - Orosh	Kthellë - Selitë	BASHKIA TOTAL

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,498,960	2,771,523	3,742,423	2,449,820	2,435,260	13,897,986
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	638,341	705,487	251,237	84,660	2,225,593
Nën kosto totale e amortizimit	1,008,452	695,319	711,846	754,634	611,132	3,781,383
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	445,861	369,466	464,378	311,012	281,795	1,872,512
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	162,131	164,207	206,390	138,228	125,242	796,198
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)						22,573,672
Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005	6,351,005				12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,012,277	10,989,861	5,830,524	3,904,931	3,538,089	35,275,682
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	6,723,015	4,635,458	4,745,637	5,030,895	4,074,216	25,209,221
Kosto A +B	17,735,292	15,625,319	10,576,161	8,935,826	7,612,305	60,484,903

Tabela 26 Përmbledhje e kostove të Skenarit I

[Burimi: Punuar nga Autori]

Ndërkohë bashkia, në sajë të kërkesës së saj të veçantë për të shtrirë shërbimin edhe në zonat rurale, më poshtë jepet kosto e llogaritur përt këto zona, ku është përcaktuar një normë gjenerimi prej 0.1kg/banorë/ditë dhe një përqindje e popullsisë totale rurale që do të marrë këtë shërbim (20% e popullsisë totale e bashkisë), nga të cilët 30% e tyre janë të përjashtuar nga shërbimi:

Zona 7	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Zonat e thella rurale	
Nën kosto e mirëmbajtjes së mjeteve (Sigurimi kamionit, Vaj+filtra, Goma, Mirëmbajtje mekanike, Parkim)	585,000
Nën kosto për grumbullim dhe transport	1,286,740
Nën kosto e personelit (3 shofera+ 6 punonjës)	1,349,760
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	3,221,500
Nën kosto e depozitimit në landfill	67,963
Nën kosto totale e amortizimit	596,748
Kosto administrative	349,759
Të ardhurat neto	155,448
KOSTO TOTALE OPERACIONALE	4,391,418
KOSTO TOTALE INVESTIMI	3,978,323

Tabela 27 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit

[Burimi: Punuar nga autori]

Ndonëse kosto e shërbimit e llogaritur sipas modelit të miratuar me VKM, jep një kosto totale operacionale dhe të investimeve të mundshme, për bashkinë interes ka kosto operacionale për grumbull dhe transport, kosto e mirëmbajtjes së mjetit si dhe kosto e investimit për kontenierë dhe mjetin që do të përdorë. Në tabelën më poshtë përmblihen këto informacione, të cilat më pas do t'i shtohen koston së plotë të shërbimit, për llogaritje të mëtejshme:

Nën zërat e koston në zonën rurale	12 mujore (LEK/vit)
Kosto Mirëmbajtje	585,000
Kosto për grumbullim dhe transport	1,286,740
KOSTO OPERACIONALE	1,871,740

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Kosto Investimi (Kontenierë)	390,323
Kosto Investimi (Mjeti)	2,000,000
KOSTO INVESTIMI TOTAL	2,390,323

Tabela 28 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit

[Burimi: Punuar nga autori]

Në tabelën më poshtë jepët e përmbledhur kosto e skenarit I, nëse bashkia do të vendosë të zbatojë skenarin I sëbashku me shtrirjen e shërbimit në zonat rurale shumë të thella:

Nën zërat e koston – Skenari I dhe zonat e thella rurale	KOSTO (LEK/vit)					
	Rubik	Rreshen - Kthellë	Rreshen-Kaçinar	Fan - Orosh	Kthellë - Selitë	BASHKIA TOTAL
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,498,960	2,771,523	3,742,423	2,449,820	2,435,260	13,897,986
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	638,341	705,487	251,237	84,660	2,225,593
Nën kosto totale e amortizimit	1,008,452	695,319	711,846	754,634	611,132	3,781,383
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	445,861	369,466	464,378	311,012	281,795	1,872,512
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	162,131	164,207	206,390	138,228	125,242	796,198
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)						22,573,672
Kosto operacionale në zonat e thella rurale						1,871,740
Kosto Investimi në zonat shumë rurale						2,390,323
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)						24,445,412
Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005	6,351,005				12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,012,277	10,989,861	5,830,524	3,904,931	3,538,089	37,147,422
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	6,723,015	4,635,458	4,745,637	5,030,895	4,074,216	27,599,544
Kosto A +B	17,735,292	15,625,319	10,576,161	8,935,826	7,612,305	67,137,289

Tabela 29 Përmbledhje e kostove të Skenarit I së bashku me shërbimin në zonat rurale të thella

[Burimi: Punuar nga Autori]

Skenari II – Aplikimi i skemave për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve të riciklueshme

E. Shërbimet që do të përfshihen në këtë Skenar

Sipas Planit Kombëtar Sektorial për Menaxhimin e Mbetjeve të Ngurta (*Miruar me VKKT nr.1 datë 13.01.2020*) (Master Plan-2018-2032), në Zonën e Mbetjeve *Shkodër-Lezhë* janë planifikuar të ndërtohen gjatë fazës së parë të zbatimit të tij (2018-2022) 4 stacione transferimi, ku njëri prej tyre është parashikuar të ndërtohet në Bashkinë Mirditë. Vendndodhja e këtij stacioni transferimi nuk është përcaktuar ende, por Bashkia parashikon që të shërbejë si pikë për mbledhjen e mbetjeve të riciklueshme, seleksionimin e tyre dhe paketimin (presimin) për tregun e riciklimit. Në këtë skenar që ne kemi propozuar kjo pikë mendohet që të jetë në afërsi të lëndfillit të Ndërfushasit. Në lidhje me targetat e përcaktuara nga draft Master Plani, për Rajonin Shkodër – Lezhë, gjatë fazës së parë, deri në vitin 2022 parashikohet që të grumbullohen të ndarë 5% e mbetjeve të thata të riciklueshme, ose në shifra 242 ton/vit (bazuar në sasinë aktuale vjetore të mbetjeve të gjeneruara nga Bashkia Mirditë). Kuptohet që kjo shifër duhet të arrihet deri në fund të vitit 2022, pra në tre vjeçarin e ardhshëm (rreth 81 ton/vit mbetje të riciklueshme duhet të largohen nga rryma kryesore e mbetjeve). Për të përkthyer në një objektiv të qartë vjetor, Bashkia Mirditë duhet të riciklojë (të largojë nga rryma kryesore e mbetjeve), 2% të sasisë së përgjithshme të mbetjeve në vit gjatë tre vjeçarit në vazhdim.

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Skenari do të jetë në vazhdimësi të Skenarit I, ku do të shtohet një shërbim tjetër, përveç shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve për në lëndfillin e Ndërfushasit, dhe shërbimit të pastrimit të rrugëve, ai për ndarjen në burim të mbetjeve të riciklueshme në dy qytetet e Rreshenit dhe Rubikut. Në këtë skenar do të parashikohet që në disa pika të përzgjedhura të PGM-ve, në të dy qytetet, bashkia të parashikojë vendosjen e kontenierëve të veçantë 1.1m³ për grumbullimin e ndarë të mbetjeve të riciklueshme sipas rrymave kryesore (plastikë, qelq, letër&karton dhe metale). Kjo ofron një perspektivë të mirë për ngritjen e një sistemi të efektshëm dhe cilësor për ndarjen në burim të mbetjeve, gjë që do të çonte në rritjen e riciklimit në të ardhmen dhe do të siguronte respektimin e plotë të objektivave kombëtarë dhe vendorë për pakësimin e mbetjeve.

F. Të dhënat teknike në lidhje me ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve

Konkretisht bashkia parashikon një target prej 5% të popullsisë totale të NJA Rreshen dhe NJA Rubik për këtë shërbim dhe kontenierët e veçantë me ngjyrë të verdhë mundësisht do të vendosen në rrugët kryesore, ku kemi edhe praninë e bizneseve të vogla. Mbetjet e riciklueshme në këtë zonë do të grumbullohen me një mjet 5ton dhe frekuencë deri në 2 ditë në javë, në varësi të herëve në javë, për t'i dërguar më pas në pikën e transferimit. Në tabelën më poshtë jepet një pasqyrë e infrastrukturës së nevojshme dhe të dhënat teknike të Skenarit II:

	Përbërja	Të dhënat bazë	Infrastruktura			Të dhënat teknike	
		Totali i mbetjeve që gjenerohen	Mjetet	Kontenierë (nr)	Fuqia punëtore	Norma e gjenerimit	Frekuenca²³
SKENARI II	Zona 1						
	Rubik	1,092 ton/vit	1 mjet 5 ton/ 2 turne	90	1 shofer, 2 punonjës	0.6 kg/banorë/ditë	3 herë/javë
	Zona 2						
	Rreshen-Kthellë	1,277 ton/vit	1 mjet 5 ton/ 1 turn	30	1 shofer, 2 punonjës	0.7 kg/banorë/ditë	7 herë/javë
	Zona 3						
	Rreshen-Kaçinar	1,411 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	33	1 shofer, 2 punonjës	0.7 kg/banorë/ditë	7 herë/ javë
	Zona 4						
	Fan-Orosh	502 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	41	1 shofer, 2 punonjës	0.3 kg/banorë/ditë	2 herë/javë
	Zona 5						
	Kthellë-Selitë	169 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	14	1 shofer, 2 punonjës	0.3 kg/banorë/ditë	2 herë/javë
	Zona 6						
		Rreshen-Rubik	146 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	12	1 shofer, 2 punonjës	0.3 kg/banorë/ditë
Totali		4,597 ton/vit		220			

Tabela 30 Të dhënat teknike për Skenarin II të menaxhimit të mbetjeve

[Burimi: Punuar nga autori]

G. Rrugëtimi i mjeteve për Skenarin II

Mbi bazën e databazës të punuar nga grupi i punës së bashkisë dhe projekti BtF në sistemin e rrugëve aktuale janë llogaritur distancat përkatëse siç i kërkon programi i llogaritjes së kostos dhe tarifës së hartuar nga dldp Helvetas Intercooperation. Për Skenarin e dytë janë kryer matjet e distancave në dy rrugët kryesore të qyteteve Rreshen dhe Rubik, duke filluar grumbullimin në

²³ Këto frekuenca janë vendosur sipas indikacioneve të sistemit, i cili lejon vetëm dy mundësi (2 dhe 7 herë në javë), duke përafëruar

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Rreshen dhe pastaj në Rubik dhe në fund destinacioni final në pikën e transferimit që potencialisht mund të ndodhet afër lendfillit:

Tabela përmbledhëse për rrugëtimet e Skenarit II

		E Hënë	E Martë	E Mërkurë	E Enjte	E Premte	E Shtunë	E Dielë
SKENARI I	ZONA 1							
	Rrugëtimi							
	ZONA 2							
	Rrugëtimi							
	ZONA 3							
	Rrugëtimi							
	ZONA 4							
	Rrugëtimi							
	ZONA 5							
	Rrugëtimi							
SKENARI II	ZONA 6 (Zona e Riciklimit)							
	Rrugëtimi							
	Nisja Autoparku Rreshen	Rreshen-Rubik						
	Pika fundore	Stacion Transferimi						
	Gjatësia e rrugës (1 kah)	16km						
	Mjeti	1 mjet 5ton						

Tabela 31 Përmbledhja e rrugëtimeve Skenari II

[Burimi: Punuar nga autori]

H. Llogaritja e kostos së shërbimit për Skenarin II

Llogaritjet e kostove të Skenarit II janë kryer në sajë të programit të dldp për llogaritjen e kostos (miratuar me VKM, 2018), duke e përshtatur sistemin në rastin e Bashkisë Mirditë. Në sistem janë hedhur të dhënat teknike të përmendura më lart dhe është llogaritur kosto e shërbimit siç tregohet në tabelat përmbledhëse më poshtë, me zërat përkatëse të shërbimeve të mbetjeve. Kostot për skenarin e II janë të njëjta me kostot e skenarit të parë, për pjesën e shtrirjes së shërbimit në të gjithë territorin e bashkisë, ndëkohë janë shtuar kostot për skenarin e dytë për ndarjen në burim të mbetjeve të riciklueshme:

	Zona 6
	Kosto e Skenarit II 12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 6 (Rreshen dhe Rubik)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	180,180
Kostot totale për transport	189,280
Totali i kostos për karburant për grumbullim dhe transport	369,460
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,304,220
Kostot totale për depozitim	72,927
Kosto totale amortizimi	601,025
Kosto totale operacionale	2,978,172
Kosto administrative	268,035
Të ardhurat neto	119,127

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	3,365,334
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	4,006,832

Tabela 32 Kosto e shërbimit për Zonën 6 Skenari II
[Burimi: Punuar nga autori]

Duke marrë parasysh kostot e Skenarit I dhe duke i shtuar kostot e zonës 6 (zona e riciklimit) në tabelën më poshtë jepet kosto totale e Skenarit II sipas llogaritjes në sistem:

Nën zërat e koston – SKENRAI II dhe zonat e thella rurale	KOSTO (LEK/vit)							BASHKIA TOTAL
	Rubik		Rreshen - Kthellë		Rreshen-Kaçinar	Fan - Orosh	Kthellë - Selitë	
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,498,960	1,152,110	2,771,523	1,152,110	3,742,423	2,449,820	2,435,260	16,202,206
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	36,464	638,341	36,464	705,487	251,237	84,660	2,298,520
Nën kosto totale e amortizimit	1,008,452	300,513	695,319	300,513	711,846	754,634	611,132	4,382,408
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	445,861	134,018	369,466	134,018	464,378	311,012	281,795	2,140,547
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	162,131	59,564	164,207	59,564	206,390	138,228	125,242	915,325
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm për mbetjet)								25,939,006
Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005		6,351,005					12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,012,277	1,682,667	10,989,861	1,682,667	5,830,524	3,904,931	3,538,089	38,641,016
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	6,723,015	2,003,416	4,635,458	2,003,416	4,745,637	5,030,895	4,074,216	29,216,053
Kosto A +B	17,735,292	3,686,083	15,625,319	3,686,083	10,576,161	8,935,826	7,612,305	67,857,069

Tabela 33 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I & II
[Burimi: Punuar nga autori]

Në tabelën më poshtë përmbledhen kostot, nëse bashkia do të vendosë të zbatojë të dy skenarët si dhe të shtrijë shërbimin edhe në zonat e thella rurale:

Nën zërat e koston – SKENRAI II	KOSTO (LEK/vit)							BASHKIA TOTAL
	Rubik		Rreshen - Kthellë		Rreshen-Kaçinar	Fan - Orosh	Kthellë - Selitë	
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,498,960	1,152,110	2,771,523	1,152,110	3,742,423	2,449,820	2,435,260	16,202,206
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	36,464	638,341	36,464	705,487	251,237	84,660	2,298,520
Nën kosto totale e amortizimit	1,008,452	300,513	695,319	300,513	711,846	754,634	611,132	4,382,408
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	445,861	134,018	369,466	134,018	464,378	311,012	281,795	2,140,547
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	162,131	59,564	164,207	59,564	206,390	138,228	125,242	915,325
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)								25,939,006
Kosto operacionale në zonat e thella rurale								1,871,740
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)								27,810,746
Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005		6,351,005					12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,012,277	1,682,667	10,989,861	1,682,667	5,830,524	3,904,931	3,538,089	40,512,756
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	6,723,015	2,003,416	4,635,458	2,003,416	4,745,637	5,030,895	4,074,216	31,606,376
Kosto A +B	17,735,292	3,686,083	15,625,319	3,686,083	10,576,161	8,935,826	7,612,305	72,119,132

Tabela 34 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I & II dhe zonat rurale të thella
[Burimi: Punuar nga autori]

6.6 Krahasimi i kostove të skenarëve të propozuar me skenarin bazë

Skenarët e propozuar për planin e menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë janë bazuar në përmbushjen e parimit për arritjen e standardit minimal për menaxhimin e mbetjeve, duke filluar nga prioritetet më bazike deri tek ato më maksimale. Skenari I është hartuar për të përmbushur prioritetin për shtrirjen e shërbimit në të gjithë territorin urban dhe rural të bashkisë dhe dërgimin e mbetjeve në

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

një impiant të kontrolluar, dhe Skenari II ka tentuar që të prezantojë tek bashkia masa të cilat potencialisht do të tentonin të arrinin standardin ligjor për menaxhimin e integruar të mbetjeve.

Në grafikun më poshtë bëhet një krahasim i kostos aktuale të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në 7 NJA në Bashkinë Mirditë dhe kostot e dy skenarëve të tjerë ku shërbimi është shtrirë në dy njësi të tjera administrative dhe ku është prezantuar skema e ndarjes në burim të mbetjeve të riciklueshme:

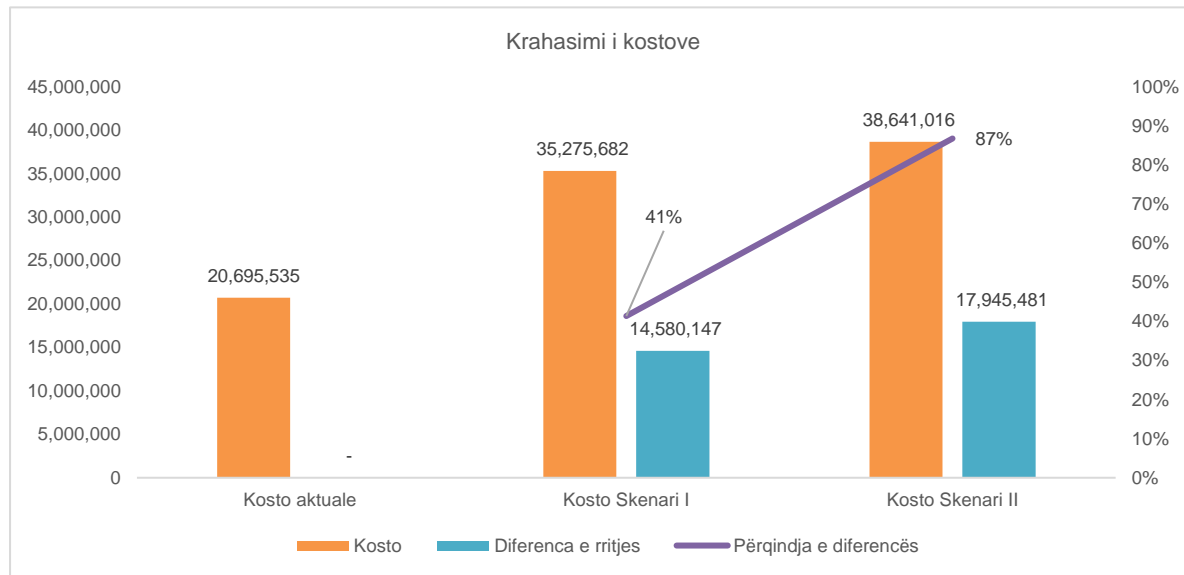

Figura 31 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar me koston e skenarit bazë
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Siç mund ta shohim nga grafiku, aplikimi i Skenarit të parë në Bashkinë Mirditë do të sjellë rritje të kostos së shërbimit me 41% në krahasimim me koston e Skenarit bazë aktual, dhe me 87% për Skenarin e dytë krahasuar me Skenarin bazë. Në kushtet, kur bashkia është e limituar në buxhetin e saj për ofrimin e shërbimeve cilësore të menaxhimit të mbetjeve, në kushtet kur edhe niveli i grumbullimit të tarifave dhe mbulimi i koston nga tarifat është shumë i ulët, zbatimi i këtyre skenarëve do të kërkojë që bashkia të angazhohet në hartimin e strategjive konkrete për të kapërcyer këtë rritje të koston nga skenari bazë, si:

- i. Rritja e nivelit të grumbullimit të tarifave
- ii. Planifikimi i rritjes së tarifës, bazuar në koston aktuale të shërbimit për gjatë 5 vjeçarit të planit
- iii. Ngritja e një sistemi faturimi sa më transparent dhe të aksesueshëm për komunitetin
- iv. Ngritja e një sistemi monitorimi të shërbimit sipas indikatorëve të performancës
- v. Informimi i komunitetit në lidhje me skemat e menaxhimit të mbetjeve dhe detyrimit për pagesën e tarifës së pastrimit

Ndërkohë nëse bashkia do të vendosë që të fillojë të zbatojë skemën për për grumbullimin e mbetjeve në zonat e largëta rurale, atëherë kosto për të dy skenarët do të ketë një rritje akoma më të madhe. Në grafikun më poshtë tregohet se sa do të rritet kosto e shërbimit për të dy skenarët, nëse do të përshihen edhe zonat shumë rurale në skemë:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

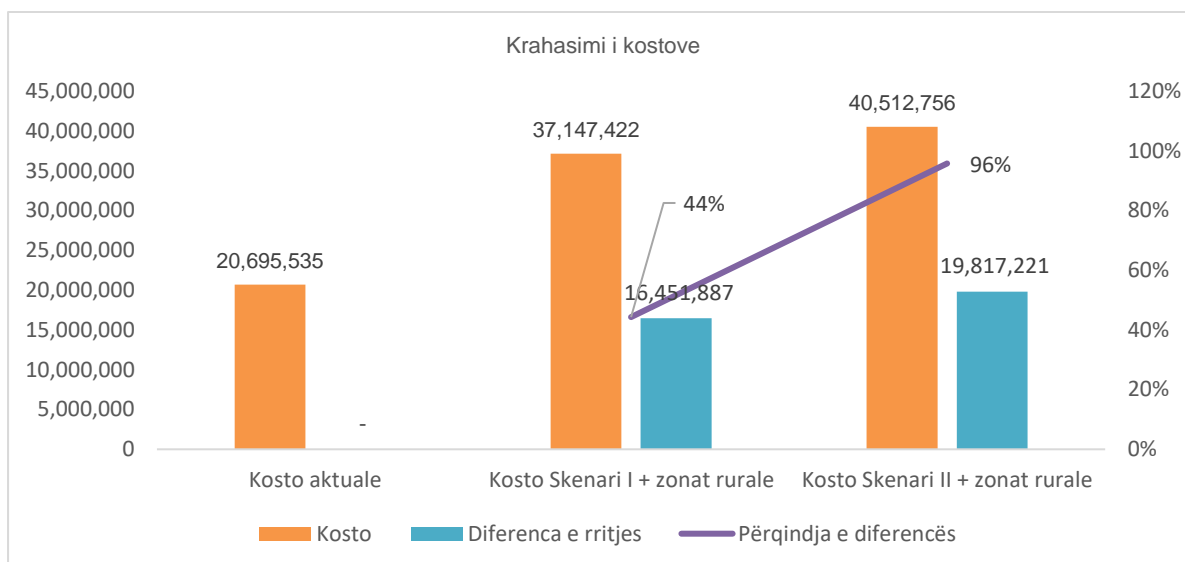

Figura 32 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar së bashku me zonat rurale me koston e skenarit bazë [Burimi: zhvilluar nga autori]

6.7 Politika e mbulimit të kostos nga të ardhurat nga tarifat e pastrimit

6.7.1 Metodologji për mbulimin e kostos

Politika e mbulimit të kostos: ‘Mbulimi i kostos’ përfshin një sistem tarifash dhe taksash, të cilat kanë si qëllim specifikisht të mbulojnë disa ose të gjitha kostot e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga përdoruesit e këtij shërbimi, në përputhje me principin “ndotësi – paguan”. Avantazhet e sistemit të mbulimit të kostos qëndrojnë në faktin se të gjitha kategoritë e konsumatorëve të shërbimit njihen me koston e plotë të tij, janë të përfshirë në mënyrë më të drejtëpërdrejtë me problemet e cilësisë së shërbimit, vlerësojnë peshën që merr pagesa e tarifës së tyre në mbledhjen e të ardhurave si dhe mundësitë reale të bashkive për t’i ofuar konsumatorëve këtë shërbim. Hartimi i politikave të mbulimit të kostos është përgjegjësi e bashkive dhe synon të përcaktojë nivelin e rikuperimit të kostos që duhet të arrihet për një periudhë të caktuar kohore, duke përcaktuar më parë:

- Llogaritjen e kostos së plotë të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve të ngurta bashkiake;
- Planifikimin e buxhetit të bashkisë mbi këtë kosto;
- Përcaktimin e tarifave për kategoritë e ndryshme që përfitojnë shërbimin bazuar mbi nivelin e rikuperimit të kostos të përcaktuar;
- Procedurat e zbatimit dhe monitorimit.

Konkretisht bashkia duke analizuar gjendjen e saj mund të kuptojë se në cilat nga këto opsione ajo është aktualisht dhe ku ajo kërkon të shkojë, në sajë të objektivave që ajo do të vendosë:

- Kosto të pambuluara, kur të ardhurat janë më të ulta se shpenzimet direkte operative
- Parashikon vetëm mbulimin e kostove operative direkte dhe të mirëmbajtjes (KODM)
- Parashikon vetëm mbulimin e Kostos operative të depozitimit dhe mirëmbajtjes si dhe të interesit të kredisë së marrë për të përmirësuar shërbimin
- Parashikon të mbulojë KODM si dhe pagesën e kredisë dhe të interesave të marrë
- Parashikon mbulimin e KODM, interesin e kredisë, shpenzimet për amortizimin si dhe parashikimet për investime në periudhën afatgjatë
- Parashikon mbulimin e KODM të amortizimit (kosto kapitale dhe kthimin e investimeve) si dhe parashikimin e investimeve në periudhën afatgjatë (ose kosto marxhinale në terma afatgjatë)

- Parashikon mbulimin e koston marxhinale në terma afatgjatë plus kostot mjedisore (eksternalitetet) të shprehura mundësisht përmes taksës së asgjësimit në Lendfill.

Megjithatë për të ndërtuar një politikë të qëndrueshme dhe mbi të gjitha të zbatueshme të rikuperimit apo mbulimit të plotë të koston, bashkia ka nevojë për një bashkëpunim me nivelin qendror të politikë bërjes. Kështu në nivelin qendror duhet të zhvillohen standartet e ofrimit të shërbimit për të pasur një kuptim të përbashkët për të gjitha bashkitë për nivelin e ofrimit të shërbimit. Vetëm në këtë mënyrë mund të kemi procedura të standartizuara për monitorimin e shërbimit si dhe nivele të standartizuara (klasa) të krahasueshme në ofrimin e tij. Gjithashtu duhet të hartohen guidat e reja të përgatitjes së buxhetit sipas “qëndrave të buxhetimit apo të koston” për elemente të veçantë të shërbimit të mbetjeve (grumbullim, transport, riciklim, programe ndërgjegjësimi etj). Vetëm në këtë mënyrë bashkia do të ketë mundësi të njohë koston e plotë të shërbimit që ajo ofron.

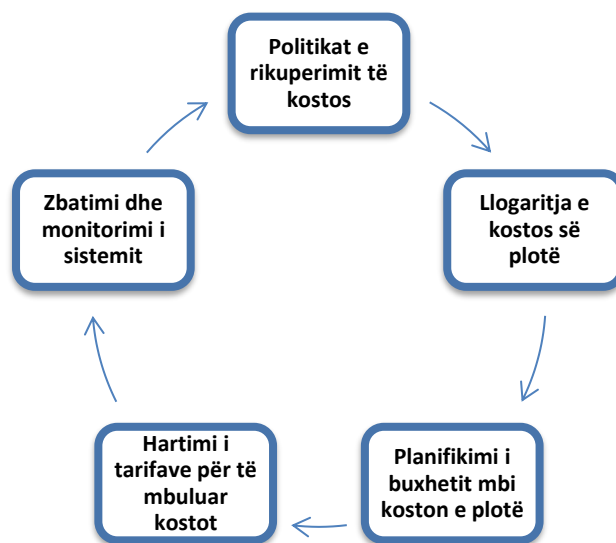

Figura 33 Hapat që duhen ndjekur për të zbatuar politikën e rikuperimit të koston

[Burimi: zhvilluar nga autori]

Strategjia për vjeljen e tarifave: Bazat për qëndrueshmërinë financiare të shërbimeve të mbetjeve mund të arrihen nëpërmjet sigurimit të shërbimeve efektive dhe me kosto eficiente, si dhe me sigurimin e një sistemi të qëndrueshëm financiar të bazuar në një politikë të drejtë dhe efektive të rikuperimit të koston. Aspektet financiare janë thelbësore për shërbimet dhe për qëndrueshmërinë. Performanca financiare është e lidhur me përmbushjen e objektivave mbi çështjet financiare dhe matet nëpërmjet disa treguesve financiarë që shqyrtohen përmes pyetjeve të mëposhtme:

- Sa i mbulon buxheti vjetor shpenzimet që rezultojnë nga nevojat (përkatësisht koston kapitale, koston operative, apo koston e amortizimit)?
- Sa të ndryshme janë tarifat e miratuara në krahasim me ato që janë parashikuar në procesin e planifikimit?
- Sa mblidhen të ardhurat kundrejt planifikimit të tyre?
- Sa nga buxheti në përqindje mbulohet nga të ardhurat?
- Cili është raporti i mbulimit të shpenzimeve nga tarifat e mbetjeve dhe të ardhurave specifike të bashkisë?
- Sa të gatshëm janë konsumatorët (familjet, bizneset etj.) për të paguar për një shërbim më të mirë?

Bazuar në konstatimet teorike dhe praktike për strategjinë e vjeljes së tarifës dhe politikës për mbulimin e koston së shërbimit, në figurën më poshtë jepet skematikisht struktura që duhet të ngrihet dhe konsolidohet nga bashkia për grumbullimin e tarifës dhe rritjen e nivelit të grumbullimit:

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025

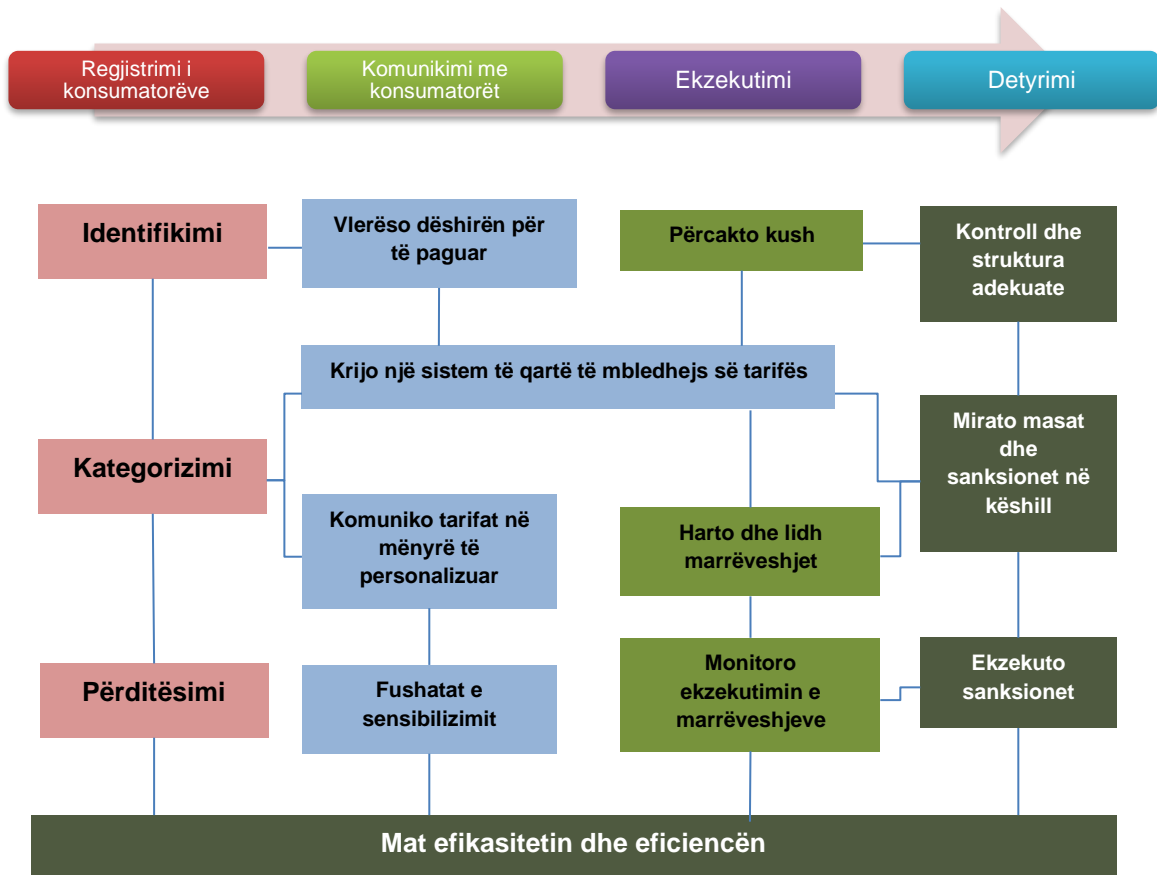

Figura 34 Strategjia për vjeljen e tarifave

[Burimi: zhvilluar nga autori]

- *Rregjistrimi i konsumatorëve*, që është edhe hapi i parë, përfshin identifikimin e të gjitha subjekteve që përfitojnë shërbimin e menaxhimit të mbetjeve, kategorizimin e tyre sipas karakteristikave (tipi, madhësia, natyra e mbetjeve që gjenerojnë, sasia, etj.) duke synuar ngritjen dhe mirëmbajtjen e një sistemi të përditësuar të dhënash brenda kufijve të bashkisë. Ky sistem duhet të kontrollohet rregullisht të paktën *një herë në vit* për të reflektuar të gjitha lëvizjet e popullsisë si dhe regjistrimin e të gjitha bizneseve të reja.
- *Komunikimi me konsumatorët* që përfitojnë shërbimin është një moment tjetër shumë i rëndësishëm në ndërtimin e një sistemi efikas në vjeljen e tarifave. Ky hap synon diferencimin e tarifave për konsumatorët e ndryshëm të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve si dhe lidhja e tarifës me nivelin e cilësisë të shërbimit. Marrja e opinionit qytetar përmes pyetësorëve në lidhje me cilësinë e shërbimit të ofruar synon jo vetëm evidentimin e problemeve, por ka për qëllim edhe matjen e dëshirës dhe mundësive për të paguar duke kontribuar në krijimin e një sistemi të qartë procedurash për hartimin dhe vjeljen e tarifave. Një pikë tjetër e rëndësishme përsa i përket komunikimit me konsumatorët është bërja transparente e tarifave përmes kanaleve të ndryshme të komunikimit (media e shkruar dhe vizive, ëeb site etj).
- Pjesa më e madhe e autoriteteve vendore e kryejnë vetë procesin e *vjeljes së tarifave* nëpërmjet zyrave të tyre vendore të taksave apo drejtorisë vendore të taksave dhe tarifave. Ndonjëherë tarifat e mbetjeve vendosen së bashku me tarifat e tjera vendore (të tilla si fatura e furnizimit me ujë, ashtu siç e aplikon Bashkia Mirditë aktualisht) apo taksa të tjera vendore (tatimi mbi pronën) brenda së njëjtës faturë. Për të siguruar qëndrueshmërinë e sistemit është e rëndësishme që të hartohen edhe disa mekanizma të rëndësishëm, duke filluar me mjetet e njoftimit për t'i bërë konsumatorët më të vetëdijshëm për përgjegjësinë ose detyrimin për të paguar, deri në aplikimin e mjeteve të zbatimit të tilla si sanksionet, gjobat, etj.

- Hapi i fundit, por jo më pak i rëndësishëm është edhe *detyrimi*, i cili përfshin ngritjen e një sistemi me struktura adekuate kontrolli, të cilat do të hartojnë masat dhe sanksionet në rastet e mospagimit. Krijimi i strukturave të tilla me detyra dhe përgjegjësi të qarta duhet të jetë subjekt i çdo plani vendor për menaxhimin e mbetjeve. Të gjitha masat dhe sanksionet duhet të hartohen në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe politikat lokale të menaxhimit të mbetjeve. Gjithësesi shumë e rëndësishme për ekzekutimin efikas është që këto masa dhe sanksione të miratohen me Vendim Këshilli Bashkiak dhe t'i komunikohen të gjithë konsumatorëve të shërbimit përmes kanaleve të ndryshme të komunikimit. Bashkia duhet të ndërmarrë një fushatë të fuqishme sensibilizimi për të gjithë konsumatorët, veçanërisht për banorët, duke reklamuar shërbimin e grumbullimit të mbetjeve, rregullat dhe përgjegjësitë

6.7.2 Planifikimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit për Skenarin I & II të menaxhimit të mbetjeve

SKENARI I

Bashkia Mirditë është angazhuar në përditësimin e databazës së klientëve (konsumatorët familjarë dhe biznese) për të përmirësuar planifikimin e tarifave vendore, jo vetëm tarifave të pastrimit, për të kuptuar më mirë potencialin fiskal të saj për të përballuar koston e shërbimit. Ky proces, specifikisht kërkon një iniciativë jo vetëm nga qendra e Bashkisë Mirditë, por nga të gjithë administratorët e NJA për të regjistruar të gjithë klientët në databazën e bashkisë.

Nga analiza që kemi zhvilluar në lidhje me politikën fiskale që duhet të ndjekë bashkia për të përballuar rritjen e kostos me 41%, në tabelën më poshtë kemi parashikuar potencialisht nivelin e mundshëm të të ardhurave nga tarifa ekzistuese dhe sa duhe të shkojë kjo tarifë për të përballuar rritjen e kostos për kategorinë familjeve dhe bizneseve. Si përqindje të barrës fiskale, kemi përcaktuar që familjet zënë 55% të barrës fiskale për mbulimin e kostos operative, biznesi i vogël 20% dhe biznesi i madh 25%.

Familjet	Tarifa ekzistuese lek/familje/vit	Nr. Familjeve	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat	Kosto e Familjeve në koston shtesë	% e familjeve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari ekzistues (lek)	Tarifa e re sipas Skenarit I të propozuar	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat
Rreshen	1,000	2,402	2,402,000			38.24%	1,253.08	2,000	4,804,000	
Rubik	1,000	1,409	1,409,000			22.43%	1,253.08	2,000	2,818,000	
Kthellë	400	615	246,000			9.79%	1,253.08	1,500	922,500	
Orosh	400	545	218,000			8.68%	1,253.08	1,500	817,500	
Fan	400	655	262,000			10.43%	1,253.08	1,500	982,500	
Selitë	400	193	77,200			3.07%	1,253.08	1,500	289,500	
Kaçinar	400	462	184,800			7.36%	1,253.08	1,500	693,000	
Totali		6,281	4,799,000	14%	7,870,581			11,327,000	32%	

BM	Tarifa ekzistuese (lek/vit)	Nr. BM	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat	Kosto e BM në koston shtesë	% e bizneseve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari ekzistues (lek)	Tarifa sipas Skenarit I (lek/vit)	Të ardhurat e mundshme nga tarifa e re	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat
Për çdo mjet në inventar të shoqërive të transportit. Agjensi për shërbime funerale apo dekorime të ndryshme	7,000	15	105,000			20%	47,700	20,000	300,000	
Bar, restorante, disko, pube, diskoteka etj. Për autoshkolla, polici private, kurse kualifikimi, etj.	20,000	23	460,000			31%	47,700	30,000	690,000	
Aktivitet Biznesi i Madh shitje me pakicë dhe shumicë dhe shërbime të tjera	50,000	15	750,000			20%	47,700	80,000	1,200,000	
Tregtim lëndë djegëse, karburant, gaz, etj. Komplekse të rritjes dhe therjes për shpendë, derra, gjedhë etj	100,000	10	1,000,000			13%	47,700	150,000	1,500,000	
Kantjer ndërtimi sipas volumit dhe vendit të punës	250,000	10	2,500,000			13%	47,700	350,000	3,500,000	
Biznes me aktivitet prodhimi, përpunim, kërkim zbulim hidrokarbure	300,000	2	600,000			3%	47,700	350,000	700,000	
Totali		75	5,415,000			15%	3,577,537			

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

BV	Tarifa ekzistuese (lek/vit)	Nr. BV	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i koston nëse mbliidhen të gjitha tarifat	Kosto e BV në koston shtesë	% e bizneseve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari ekzistues (lek)	Tarifa sipas Skenarit I (lek/vit)	Të ardhurat e mundshme nga tarifa e re	Mbulimi i koston nëse mbliidhen të gjitha tarifat
Nënkategoritë e Bizneseve të Vogla	8,500	330	2,805,000			100%	8,673	15,000	4,950,000	
Total		330	2,805,000	8%	2,862,029				4,950,000	14%

Tabela 35 Planifikimi i të ardhurave dhe nivelit të tarifave nga rritja e koston aktuale për Skenarin I

[Burimi: Punuar nga Autori]

Siç mund ta shohim nga tabela, në kushte e nivelit aktual të tarifave të pastrimit, nëse ajo do të grumbullohej 100% nga të gjithë klientët në sistemin e bashkisë, të cilët kanë detyrimin për pagesën e tarifës, familjet do të mbulonin **32%** të koston operative për Skenarin I, BV **14%** dhe BM **22%**. Në total kosto e bashkisë do të mbulohej me 68.5% dhe ajo do të duhej të sunvenciononte një shumë prej vetëm 3,527,568 lek/vit. Në kushtet kur niveli i grumbullimit të tarifës nga familjet është shumë i ulët, nëse bashkia do të fillonte me një fushatë komunikimi dhe ndërgjegjësimi për rritjen e nivelit të grumbullimit të tarifës nga komuniteti, performanca e saj fiskale dhe financiare do të përmirësohej mjaftueshëm. Ndërkohë nëse në sistem do të përfshijmë edhe familjet e njëjësive administrative, të cilat do të hyjnë në sistem kjo performancë do të jetë akoma më e mirë.

Për të përballuar këtë rritje të koston, në tabelë janë propozuar edhe niveli i tarifave të reja, të cilat bashkia duhet t'i marrë në konsideratë gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit për të parë mundësinë e rritjes graduale të tyre, për të bërë të mundur mbulimin e koston së re e cila pritet të rritet me 41% nga ajo ekzistuesja.

Nisur nga analiza më lart, në tabelën më poshtë kemi parashikuar se sa përqind e kostos operative do të mbulohet nga familjet, në sajë të një rritje prej 1% çdo vit të numrit të familjeve, ku tarifa e pastrimit do të pësojë rritjen e propozuar deri në vitin e pestë të planit për të mbuluar gradualisht përqindjen e rritjes së kosotos operative nga zbatimi i **Skenarit I**. Si fillim janë marrë si referencë nivelet e grumbullimit të të ardhurave të raportuara nga bashkia për vitin 2018, ku vit pas viti është propozuar një rritje me 10% e nivelit të grumbullimit të të ardhurave.

Në rastin e bizneseve ato janë marrë të përmbledhura në dy tabela (biznesi i madh dhe biznesi i vogël) në ndryshim nga familjet, ku ato janë marrë më vetë për secilën zonë të mbetjeve.

Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 1 Rubik)		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i familjeve	1,409	1,423	1,437	1,452	1,466	1,481
1.2	Tarifa vjetore e familjeve	1,000	1,000	1,200	1,500	1,700	2,000
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	1,409,000	1,423,090	1,724,785	2,177,541	2,492,559	2,961,746
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	56%	65%	75%	85%	95%	100%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	789,040	925,009	1,293,589	1,850,910	2,367,931	2,961,746
1.6	Pjesë e kostos operative për familjet	6,056,752	6,965,265	7,570,940	8,176,616	8,782,291	9,387,966
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos	13%	13%	17%	23%	27%	32%
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 2 Rreshen - Kthellë)		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i familjeve	1,509	1,524	1,539	1,555	1,570	1,586
1.2	Tarifa vjetore e familjeve	1,000	1,000	1,200	1,500	1,700	2,000
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	1,509,000	1,524,090	1,847,197	2,332,086	2,669,461	3,171,948
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	56%	65%	75%	85%	95%	100%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	845,040	990,659	1,385,398	1,982,273	2,535,988	3,171,948
1.6	Pjesë e kostos operative për familjet	6,044,424	6,951,087	7,555,529	8,159,972	8,764,414	9,368,857
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos	14%	14%	18%	24%	29%	34%
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 3 Rreshen - Kaçinar)		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i familjeve	1,663	1,680	1,696	1,713	1,731	1,748
1.2	Tarifa vjetore e familjeve	1,000	1,000	1,200	1,500	1,700	2,000
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	1,663,000	1,679,630	2,035,712	2,570,086	2,941,892	3,495,659
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	56%	65%	75%	85%	95%	100%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	931,280	1,091,760	1,526,784	2,184,573	2,794,797	3,495,659
1.6	Pjesë e kostos operative për familjet	3,206,788	3,687,806	4,008,485	4,329,164	4,649,843	4,970,522
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos	29%	30%	38%	50%	60%	70%
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 4 Fan - Orosh)		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i familjeve	1,200	1,212	1,224	1,236	1,249	1,261
1.2	Tarifa vjetore e familjeve	400	500	900	1,100	1,200	1,500
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	480,000	606,000	1,101,708	1,359,997	1,498,470	1,891,818
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	5%	15%	25%	35%	45%	50%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	24,000	90,900	275,427	475,999	674,311	945,909
1.6	Pjesë e kostos operative për familjet	2,147,712	2,469,869	2,684,640	2,899,411	3,114,182	3,328,954
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos	1%	4%	10%	16%	22%	28%
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 5 Kthellë dhe Selitë)		2020	2021	2022	2023	2024	2025

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

1.1	Nr. i familjeve	500	505	510	515	520	526
1.2	Tarifa vjetore e familjeve	400	500	900	1,100	1,200	1,500
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	200,000	252,500	459,045	566,666	624,362	788,258
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	5%	15%	25%	35%	45%	50%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	10,000	37,875	114,761	198,333	280,963	394,129
1.6	Pjesë e kostos operative për familjet	1,945,949	2,237,841	2,432,436	2,627,031	2,821,626	3,016,221
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos	1%	2%	5%	8%	10%	13%

Tabela 36 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I
[Burimi: Punuar nga Autori]

Në grafikët më poshtë tregohet përqindja e nivelit të të ardhurave që grumbullohen kundrejt përqindjes të mbulimit të kostos gjatë 5 viteve të zbatimit të planit, për secilën Zonë të mbetjeve:

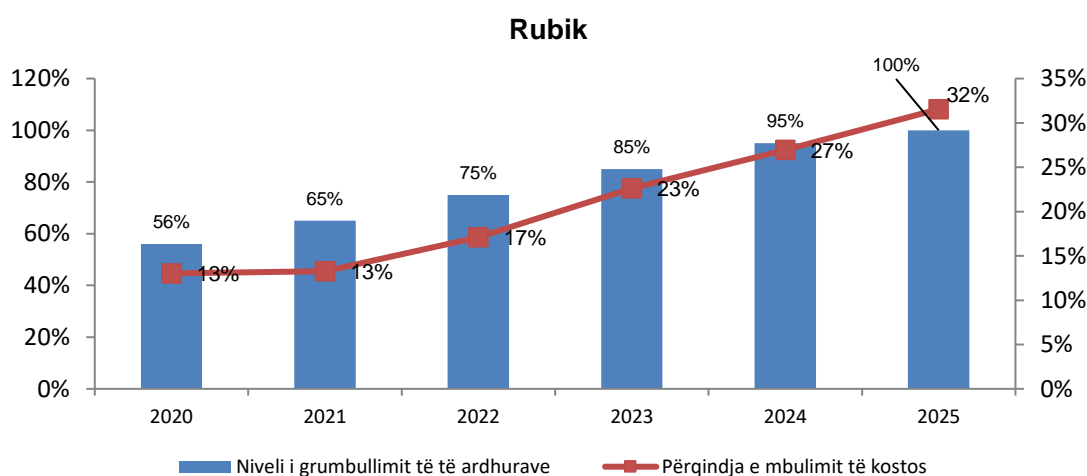

Figura 35 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – Zona 1 Skenari I
[Burimi: zhvilluar nga autori]

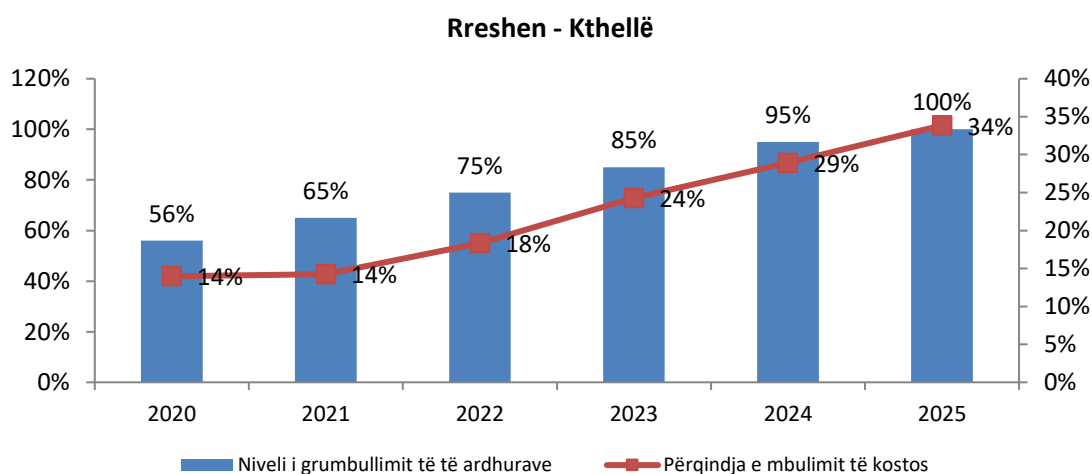

Figura 36 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – Zona 2 Skenari I
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Rreshen - Kaçinar

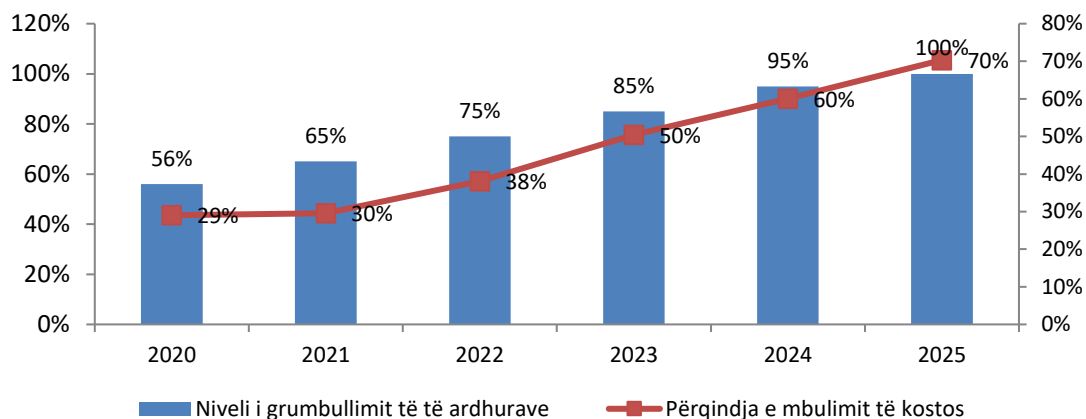

Figura 37 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 3 Skenari I
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Fan - Orosh

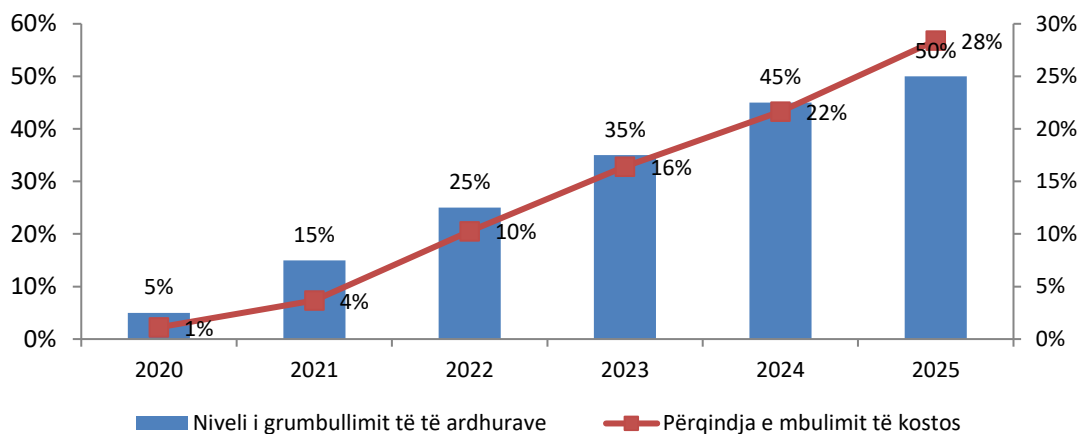

Figura 38 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 4 Skenari I
[Burimi: zhvilluar nga autori]

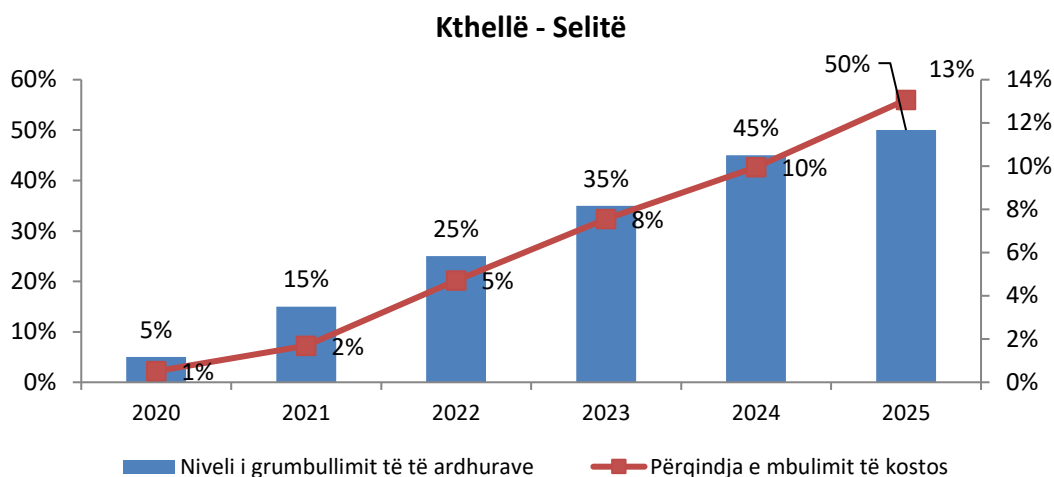

Figura 39 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të koston – Zona 5 Skenari I
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Siç mund ta shohim si nga tabela ashtu edhe nga grafikët, niveli i grumbullimit të të ardhurave nga tarifa e pastrimit nga familjet, për njësitë e Zonave 1, 2 dhe 3 ku ofrohet shërbimi ka qënë në nivel mesatr gjatë vitit 2020 me 56%, ndërsa dy zonat e tjera pothuajse nuk kanë patur performancë të mirë në grumbullimin e tarifave.

Në parashikimin e bërë për 5 vjeçarën e zbatimit të planit, është parashikuar një rritje 5% çdo vit për secilën njësi të nivelit të grumbullimit të tarifës nga familjet dhe 10% të koston operative çdo vit, duke marrë parasysh edhe nivelin e informimit të qytetarëve.

Në fund të 5 vjeçarit parashikohet që NJA Rubik dhe Rreshen të kenë performancën më të mirë duke arritur nivele të grumbullimit të tarifës deri në 100% dhe nivelin e mbulimit të koston deri në 70%. Ndërkohë njësitë e tjera, të cilat do të hyjnë në skemën e ofrimit të shërbimit dhe pagesës së tarifës së pastrimit, relativisht do të kenë një performancë më të ulët, ku niveli i grumbullimit të tarifës potencialisht mund të shkojë deri në 50% dhe mbulimi i koston operative nuk do t'i kalojë 28%. Kjo shifër e ulët e mbulimit të koston nga NJA Selitë, Kaçinar, Fan dhe Orosh lidhet me faktin e nivelit të ulët të tarifës që propozohet t'i prezantohet këtyre njësiteve dhe numrit të ulët të familjeve në zonë.

Ndërkohë përsa i takon planifikimit të të ardhurave për bizneset e vogla dhe të mëdha, është parashikuar niveli i grumbullimit të të ardhurave dhe mbulimi i koston gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit, duke marrë në konsideratë rritjen e koston dhe rrjedhimisht rritjen e tarifës nga zbatimi i Skenarit I. Në tabelën më poshtë paraqitet planifikimi i të ardhurave, koston operative dhe mbulimi i koston, ku potencialisht merret një rritje e numrit të bizneseve me 1% në vit:

Tarifa e biznesit të madh nga koston operative e shërbimit		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i bizneseve të mëdha	75	77	80	82	84	87
a.	Për çdo mjet në inventar të shoqërive të transportit Agjensi për shërbime funerale apo dekorime të ndryshme	15	15	16	16	17	17
b.	Bar, restorante, disko, pube, diskoteka etj. Për autoshkolla, polici private, kurse kualifikimi, etj.	23	24	24	25	26	27
c.	Aktivitet Biznesi i Madh shitje me pakicë dhe shumicë dhe shërbime të tjera	15	15	16	16	17	17
d.	Tregtimit lëndë djegëse, karburant, gaz, etj. Komplekse të rritjes dhe therjes për shpendë, derra, gjedhë etj	10	10	11	11	11	12
e.	Kantier ndërtimi sipas volumit dhe vendit të punës	10	10	11	11	11	12

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

f.	Biznes me aktivitet prodhimi, përpunim, kërkim zbulim	2	2	2	2	2	2
1.2	Tarifa vjetore e bizneseve të mëdha						
a.	Për çdo mjet në inventar të shoqërive të transportit • Agjensi për shërbime funerale apo dekorime të ndryshme	7,000	9,000	12,000	15,000	17,000	20,000
b.	Bar, restorante, disko, pube, diskoteka etj. Për autoshkolla, polici private, kurse kualifikimi, etj.	20,000	20,000	20,000	25,000	27,000	30,000
c.	Aktivitet Biznesi i Madh shitje me pakicë dhe shumicë dhe shërbime të tjera	50,000	55,000	60,000	65,000	70,000	80,000
d.	Tregtim lëndë djegëse, karburant, gaz, etj. Komplekse të rritjes dhe therjes për shpendë, derra, qedhë etj	100,000	110,000	110,000	120,000	120,000	150,000
e.	Kantier ndërtimi sipas volumit dhe vendit të punës	250,000	250,000	270,000	300,000	320,000	350,000
f.	Biznes me aktivitet prodhimi, përpunim, kërkim zbulim	300,000	300,000	300,000	320,000	320,000	350,000
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	5,415,000	5,788,600	6,301,746	7,228,389	7,840,294	9,146,672
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	100%	100%	100%	100%	100%	100%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	5,415,000	5,788,600	6,301,746	7,228,389	7,840,294	9,146,672
1.6	Pjese e koston operative për bizneset e mëdha	8,818,921	10,141,759	11,023,651	11,905,543	12,787,435	13,669,327
1.7	Përqindja e grumbullimit të të ardhurave	61%	57%	57%	61%	61%	67%
Tarifa e biznesit të vogël nga kosto operative e shërbimit		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i bizneseve të vogla	330	340	350	361	371	383
a.	Nënkategoritë e Bizneseve të Vogla	330	340	350	361	371	383
1.2	Tarifa vjetore e biznesit të vogël						
a.	Nënkategoritë e Bizneseve të Vogla	8,500	10,000	11,000	12,000	13,000	15,000
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	2,805,000	3,399,000	3,851,067	4,327,199	4,828,433	5,738,407
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	97%	98%	99%	100%	100%	100%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	2,720,850	3,331,020	3,812,556	4,327,199	4,828,433	5,738,407
1.6	Pjese e koston operative për biznesin e vogël	7,055,136	8,113,407	8,113,407	8,113,407	8,113,407	8,113,407
1.7	Përqindja e grumbullimit të të ardhurave	39%	41%	47%	53%	60%	71%

Tabela 37 Mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit nga BM & BV për Skenarin I
[Burimi: Punuar nga Autori]

Në ndryshim nga situata me tarifën nga konsumatorët familjarë, në rastin e bizneseve, si të mëdha dhe të vogla, bashkia ka aftësinë të grumbullojë 100% të tarifës, e cila siç tregohet edhe në parashikim 5 vjeçarë do të mbulojë deri në 70% të koston operative të shërbimit që i takon bizneseve.

Më poshtë paraqitet një tabelë përmbledhëse për të gjithë bashkinë në lidhje me parashikimin e rritjes së nivelit të grumbullimit të tarifës vit pas vitit për Skenarin I.

Performanca e grumbullimit të tarifës - Skenari I		2020	2021	2022	2023	2024	2025
I	Të ardhurat e grumbulluara në total nga familjet e bashkisë	2,599,360	3,136,202	4,595,959	6,692,088	8,653,991	10,969,392
II	Pjese e koston operative për familjet në total për Bashkinë	19,401,625	22,311,869	24,252,031	26,192,194	28,132,356	30,072,519
III	Përqindja e mbulimit të koston nga familjet për të gjithë Bashkinë	13%	14%	19%	26%	31%	36%
IV	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BM	5,415,000	5,788,600	6,301,746	7,228,389	7,840,294	9,146,672
V	Pjese e koston operative për BM në total për Bashkinë	8,818,921	10,141,759	11,023,651	11,905,543	12,787,435	13,669,327
VI	Përqindja e mbulimit të koston nga BM për të gjithë Bashkinë	61%	57%	57%	61%	61%	67%

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

VII	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BV	2,720,850	3,331,020	3,812,556	4,327,199	4,828,433	5,738,407
VIII	Pjese e koston operative për BV në total për Bashkinë	7,055,136	8,113,407	8,818,921	9,524,434	10,229,948	10,935,461
IX	Përqindja e mbulimit të koston nga BV për të gjithë Bashkinë	39%	41%	43%	45%	47%	52%
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total Bashkia	10,735,210	12,255,822	14,710,261	18,247,676	21,322,718	25,854,471
VIII	Kosto Operative e Bashkisë	35,275,682	40,567,034	44,094,603	47,622,171	51,149,739	54,677,307
IX	Përqindja e mbulimit të koston për të gjithë Bashkinë	30%	30%	33%	38%	42%	47%

Tabela 38 Të ardhurat dhe mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit
[Burimi: Punuar nga Autori]

Nga tabela shohim se Mirditë gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit, sipas parashikimeve për rritjen e nivelit të grumbullimit të tarifës së pastrimit me 5% çdo vit dhe rritjen e koston operative me 10% çdo vit, do të arrijë të mbulojë koston e shërbimit deri në masën 47%, nëse të gjithë konsumatorët do të jenë të gatshëm të paguajnë tarifën e pastrimit. Këto shifra mund të jenë më të larta, nëse bashkia ka ambicie dhe përkushtim për të vendosur objektiva më të larta nivelin e grumbullimit të tarifës, në mënyrë të tillë që të ardhurat e grumbulluara të mbulojnë deri në 100% të koston së shërbimit.

SKENARI II

Nëse Bashkia Mirditë do të marrë përsipër realizimin e skenarit të dytë, është e qartë që niveli i tarifave dhe i koston për dy njësitë ku planifikohet të shtrihet shërbimi do të rriten. Konkretisht nga Skenari I për në Skenarin II kosto për dy njësitë administrative ku do të aplikohet skema për ndarjen në burim do të rriten me 15% secila. Megjithatë, nisur nga fakti që Bashkia Mirditë duhet të përmbushë standardin minimal për shtrirjen e shërbimit në të gjithë territorin e saj (edhe në zonat rurale shumë të thella) bashkia mund të zgjedhë që ofrimin e këtij skenari ta mbulojë me koston aktuale, duke rritur nivelin e grumbullimit të të ardhurave nga familjet, jo më 5% vit, por me 20-30% çdo vit, për të kompesuar koston operative të skemës së re.

VII. PLANIFIKIMI I FUSHATAVE TË NDËRGJEGJËSIMIT DHE INFORMIMIT TË KOMUNITETIT

Për të siguruar mirëfunksionimin e sistemit të menaxhimit të mbetjeve, rritjen e efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve si dhe sigurimin e pastërtisë në territorin e bashkisë, është shumë i domosdoshëm përfshirja dhe ndërgjegjësimi i komunitetit. Komuniteti jo vetëm duhet të kuptojë funksionimin e sistemit, por duhet ta mbështesë atë. **Suksesi i çdo skeme bazohet plotësisht nga mbështetja e përdoruesve. Është me rëndësi që të sigurohet zbatueshmëria e planit në 5 vjeçarin e ardhshëm, bashkia duhet të sigurojë një marrëdhënie partneriteti me komunitetin, ku ai:**

- Të ketë aksesueshmëri në shprehjen e mendimit, ankesave, sugjerimeve në lidhje me shërbimin e menaxhimit të mbetjeve (anketa të zhvilluar rregullisht nga bashkia, njoftime të rregullta në stendën e bashkisë dhe në faqet online të saja dhe rrjetet sociale)
- Të informohet rregullisht në lidhje me skemën e menaxhimit të mbetjeve që aplikohet në territorin e bashkisë
- Të mundësohet transparenca e nivelit të tarifave të pastrimit dhe sistemit të faturimit për grumbullimin e saj
- Të njihet me detyrimet fiskale për pagesën e tarifës, detyrime të tjera në lidhje me skemën e menaxhimit dhe detyrimin për mbajtjen pastër të territorit të bashkisë

Konsumatorët si familjet, bizneset apo institucionet, në sajë të një fushatë të fortë ndërgjegjësimi mund të ndikojnë në përmirësimin e sistemit të mbledhjes, duke zbatuar kërkesat të hedhjes së mbetjeve në vendet e caktuara. Ndërgjegjësimi publik ndaj çështjeve të mbetjeve, pastërtisë së territorit dhe plotësimin e detyrimeve fiskale, konsiderohet si një prioritet dhe objektiv primar krahas objektivave të tjerë që lidhen me infrastrukturën apo me depozitimin e sigurtë të mbetjeve. Ka disa mënyra për të rritur ndërgjegjësimin publik për çështjet e mbetjeve dhe për të dhënë informacion se si mund të trajtohen ato, me një kosto relativisht të ulët, por mjaft efektiv për arritjen e objektivit. Kjo mund të arrihet duke hartuar një plan ndërgjegjësimi i cili do të mundësojë:

- Ofrimin e një informacioni të përgjithshëm dhe të veçantë për komunitetin në lidhje me nismat vendore të mbledhjes, riciklimit të mbetjeve, pastërtisë së bashkisë dhe koston e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve;
- Transparenca me komunitetin në lidhje me sistemin e faturimit dhe nivelin e tarifave të pastrimit;
- Ndërgjegjësimin e komunitetit për detyrimet ligjore për pagesën e tarifës së pastrimit, rregullat dhe detyrimet vendore;
- Nxitjen e qëndrimit miqësor ndaj mjedisit.

Metoda për komunikim dhe informim

Metodat më të përdorura të komunikimit të informacionit janë broshurat, artikujt në gazeta, njoftimet, dhe reklamat në TV dhe radio lokale, dhe fletëpalosje që shpërndahen në shkolla. Një zhvillim të lartë sot në vend ka edhe teknologjia e informacionit si edhe aksesin në internet. Kjo teknologji si edhe tërheqja pas rrjeteve sociale të komunitetit (kryesisht atij në moshë të re) mund të jetë një mundësi e mirë për komunikimin dhe informimin e publikut për shkak edhe të koston e ulët si edhe shpejtësisë që ofron. Gjithashtu mund të shfrytëzohen dhe evente të karaktereve të ndryshme (festa, tubime, koncerte), ku ka grumbullime të mëdha njerëzish dhe ku informi dhe komunikimi me publikun bëhet më i lehtë.

Në programet e informimit të komunitetit për sistemin e menaxhimit të mbetjeve që po aplikohet në zonën e tyre metoda më e mirë është ajo “derë më derë”. Kjo metodë fton konsumatorët në njohjen e sistemit të grumbullimit të mbetjeve që aplikohet, në nismat e riciklimit dhe kompostimit, për të përmirësuar qëndrimin e tyre ndaj ndarjes së mbetjeve në burim, për të zbatuar rregullat dhe

respektuar oraret si dhe informimi për nivelin e tarifës së pastrimit, sistemit të faturimit të përcaktuar dhe detyrimin për pagesën e tarifës.

Banorëve dhe bizneseve iu shpërndahen fletë informative për çështje të ndryshme që lidhen me sistemin menaxhimit të mbetjeve në zonën e tyre, duke filluar që nga frekuenca e shërbimit, niveli i tarifave, sistemi i faturimit për pagesën e tarifës apo llojet e mbetjeve që duhet të ndahen në burim, në varësi të skemës së grumbullimit që janë duke aplikuar.

Përdorimi i mjeteve teknologjike që shërbejnë për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve apo kontenierët për informim: Tek të gjithë makinat dhe nëse është e mundur tek kontenierët e mbetjeve duhet të shkruhet qartë dhe lehtësisht e lexueshme (me germa të paktën 10 cm të mëdha) një slogan domethënës për të mbajtur pastër zonën, numrin e telefonit të ofruesit të shërbimit si dhe numrin e telefonit falas që caktohet nga autoritetet vendore, sipas një formati të miratuar paraprakisht.

Marrja e opinionëve të qytetarëve

Një tjetër çështje e rëndësishme është krijimi i mekanizmave për marrjen e mendimeve dhe reagimit të qytetarëve: si mund të ftohet publiku t'i japë bashkisë mendime apo opinionë ose komente për shërbimin e mbetjeve?

Dy metodat kryesore për të marrë mendimin e komunitetit janë:

- Mundësia e komunitetit për t'u ankuar: Bashkia apo operatori i shërbimit duhet të ketë zyrën e kontaktit/informacioni për të marrë ankesat. Numri i ankesave dhe zgjidhja e tyre është një nga parametrat e matjes së performancës së institucionit lidhur me menaxhimin e mbetjeve.
- Vlerësimi i kërkesës dhe sondazhi/studimi i "vullnetit për të paguar": Për të vlerësuar kërkesën, vullnetin dhe mundësinë për të paguar, del nevoja për të komunikuar me përfituesit e mundshëm të shërbimit lidhur me alternativat e shërbimit, kostot, buxhetin dhe tarifat. Për secilën zonë të komunitetit apo zonë për t'u përfshirë në sondazh, mostra që duhet të realizohet është midis 100 dhe 200 të intervistuar. Kjo praktikë duhet të kryhet në periodikisht nga bashkia, ose sa herë ajo e shikon të arsyeshme për të marrë opinionin e publikut në lidhje me vlerësimin e performancës të shërbimit.

VIII. RISHIKIMI I PLANIT

Ndjekja e zbatimit të planit duhet të jetë një proces i vazhdueshëm me vlerësime periodike (çdo 5 vjet) ose më shpesh nëse është e nevojshme për vlerësimin dhe rishikimin e objektivave dhe masave. Monitorimi dhe vlerësimi mund të funksionojë si një bazë për rishikimin e planit.

Çështje të rëndësishme për t'u marrë në konsideratë kur të analizohet ky plan janë sigurisht vlerësimi nëse objektivat janë përmbushur, nëse masat e parashikuara kanë qenë efektive apo jo. Një plan duhet të rishikohet gjithashtu, kur politika kombëtare e mbetjeve rekomandon apo detyron ndryshime thelbësore në mënyrën e manaxhimit të mbetjeve apo vendos objektiva të ndryshëm në funksion të obligimeve ndërkombëtare. Në këto raste, plani duhet të përballet me ndryshime të thella ose mund të jetë i nevojshëm hartimi i një plani të ri.

Përgjatë zbatimit të planit, duhen analizuar në mënyrë të vazhdueshme faktorët kryesorë që impaktojnë në parashikimet dhe objektivat e vëna në plan, si zhvillimi i popullsisë, ndryshimet lidhur me konsumin dhe llojin e mbetjeve të gjeneruara nga industritë apo ekonomitë shtëpiake. Gjithashtu analizimi i këtyre faktorëve shërben për të vlerësuar programet dhe projektet në proces apo që priten të fillojnë.

8.1 Monitorimi i planit

Ky plan duhet të parashikojë hapat në vazhdim, indikatorët dhe mjetet për të vlerësuar punën e bërë, për të verifikuar nëse objektivat janë përmbushur dhe të raportojnë tek vendimmarrësit. Qëllimi është

që të sigurojë që autoriteteve përgjegjëse u është dhënë mundësia për të ndjekur zhvillimin dhe zbatimin e planit dhe të vendosin mbi masat shtesë, nëse është e nevojshme. Studimi bazë, i kryer për qëllim të këtij plani, do të shërbejë si një status bazë mbi të cilën do të vlerësohen arritja e objektivave dhe targeteve dhe mbi të cilin do të maten ndryshimi i indikatorëve të performancës së planit.

Monitorimi i planit duhet të jetë një proces i vazhdueshëm me vlerësime periodike dhe, nëse është e nevojshme mund të kërkojë rishikimin e objektivave dhe masave të planit. Monitorimi i planit do të shërbejë për:

- Për të dhënë informacion të vazhdueshëm tek bashkëpunëtorët dhe grupet e interesit, mbi statusin e zbatimit të planit;
- Për të analizuar statusin dhe për të vlerësuar efektivitetin e skemave të zbatuara;
- Për të përshtatur, modifikuar ose forcuar skemat apo programet në proces, ose për të krijuar të reja më të përshtatshme apo të efektshme;
- Për të mësuar, përditësuar dhe shpërndarë informacion dhe njohuri.

Procesi i monitorimit dhe vlerësimit të shërbimit

Bashkia duhet të ndjekë këto hapa në kryerjen e procesit të monitorimit dhe të vlerësimit të planit, si më poshtë:

- Rishikimi i situatës: Rishikimi i objektivave dhe synimeve, kontrolli nëse ato i përshtaten kontekstit real dhe vlerësimi i tyre me anë të indikatorëve
- Mbledhja e evidencave sasiore dhe cilësore që lidhen me mbetjet
- Analizimi i evidencave: Analizimi i të dhënave për të matur progresin, krahasimi i rezultateve me objektivat dhe synimet, kontrolli nëse objektivat janë arritur në një afat kohor të dëshiruar;
- Dokumentimi i konkluzioneve
- Ndarja dhe diskutimi i konkluzioneve: Gjetjet duhet të ndahen me palët e interesuara dhe domosdoshmërisht me vendimmarrësit.

Kryetari i bashkisë duhet të ngarkojë një grup pune përgjegjës apo zyrtarë të caktuar, brenda stafit të bashkisë, me përgjegjësinë e monitorimit dhe vlerësimit të planit.

- Grupi i punës duhet të përfshijë zyrtarë të administrimit të mbetjeve, administrimi financiar, struktura të mjedisit dhe kontrollit të territorit dhe konsulentëve të jashtë.
- Grupi i punës duhet të evidentojë të gjitha PGM në të gjithë territorin e bashkisë dhe duhet t'i hedhë në hartë.
- Grupi i punës duhet të njihet me qëllimin e zhvillimit të sistemeve të monitorimit të shërbimit, pavarësisht nëse shërbimi ofrohet nga bashkia apo nga privati, ku monitorimi shërben:
 - Për të matur progresin e çdo operacioni më vete në menaxhimin e mbetjeve kundrejt objektivave dhe targeteve të dakortësuara. Në këtë mënyrë bashkia do ta dijë paraprakisht në qoftë se objektivat e shërbimit të MM kanë mundësi që të plotësohen
 - Për të matur efektivitetin e paisjeve dhe stafit të përdorur në çdo operacion të menaxhimit të mbetjeve
 - Për të hartuar dhe adresuar masa korrektuese dhe rregullatore për të përmirësuar shërbimin bazuar mbi informacionin e mbledhur përmes monitorimit
 - Për të vlerësuar shpenzimet dhe për të kontrolluar kostot e çdo operacioni në menaxhimin e mbetjeve, për t'u siguruar që buxheti ekzistues është i shpërndarë në mënyrën e duhur dhe është i mjaftueshëm për të mbuluar kostot
 - Për të vlerësuar sjelljen e përdoruesve si dhe për të matur kënaqësinë e konsumatorit për të parë dhe vlerësuar sesi këto parametra ndikojnë në performancën e shërbimit
 - Për të planifikuar më mirë shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në të ardhmen dhe për të vlerësuar mundësinë dhe potencialet e zgjerimit dhe riplanifikimit të shërbimit.

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Grupi i punës në Bashki mund të zgjedhë që të identifikojë aktorët të cilët duhet të jenë të përfshirë në procesin e monitorimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve siç paraqitet në skemat më poshtë:

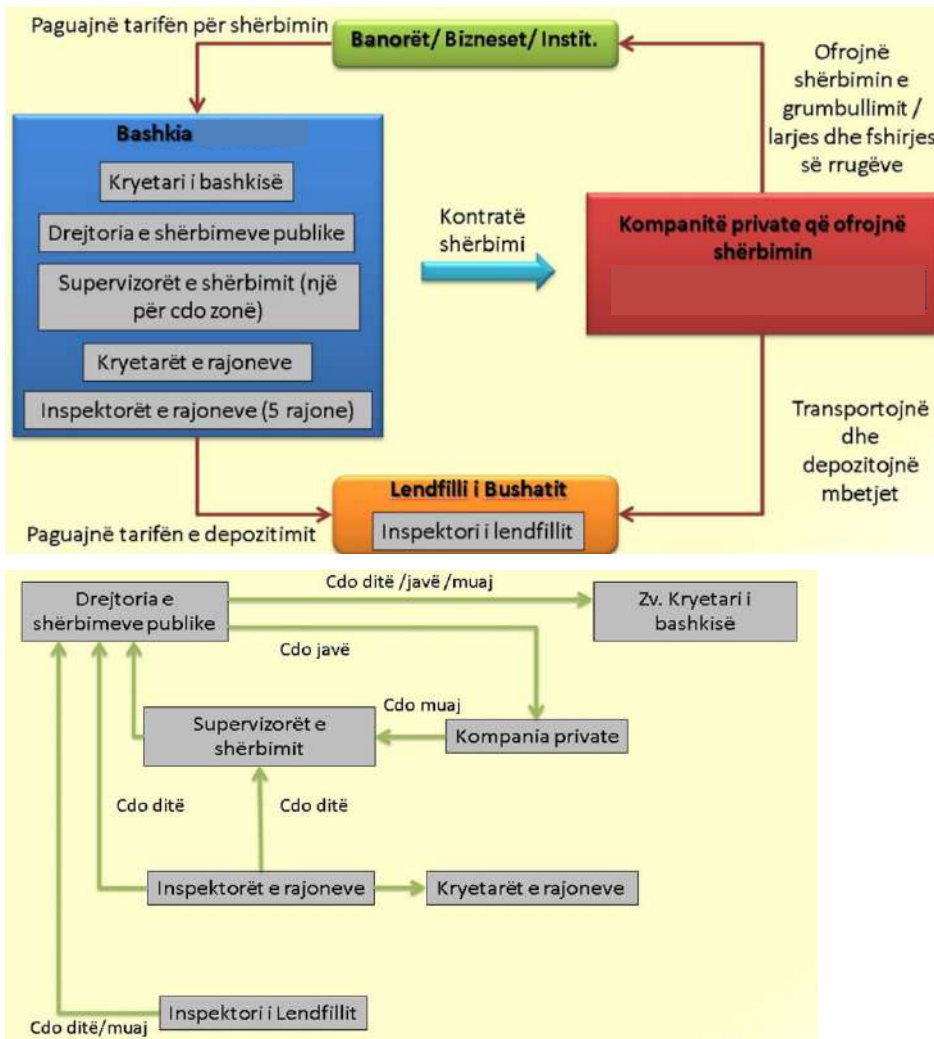

Figura 40 Aktorët që mund të përfshihen në operacionet e monitorimit të shërbimit
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Ndërkohë për të gjitha njësitë vendore, pas evidentimit të PGM në terren, grupi i punës mund të hartojë modele të raporteve ditore në lidhje me gjendjen e PGM në të gjithë territorin tyre. Këto raporte duhet të plotësohen nga supervzori përpara se të raportohen në Drejtorinë e Shërbimeve Publike në Bashki:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Grumbullimi i mbetjeve dhe transport										Koha e shërbimit		
Raport ditor	Zona	Rajoni	Emri i supervisorit			Data	Ora					
Emri i rrugës/fshati	Koha e monitorimit	PGM	Nr. i kontenierëve	Frekuenca e grumbullimit	Nr. i kontenierëve të grumbulluar	Data e larjes	Nr. i kontenierëve të larë apo jo	Nr. i kontenierëve të dëmtuar	Shënime			
1		1	2	2 ditë/javë								
		2	1									
		3	5									
		4	1									
		5	4									
		6	2									
		7	2									
		8	1									
2		9	2	2 ditë/javë								
		10	1									
		11	1									
		12	2									
		13	2									
		14	3									
3		15	2	2 ditë/javë								
		16	1									
		17	2									
		18	1									
4		19	1	2 ditë/javë								
		20	2									
		21	1									
		22	1									
		23	1									
		24	1									
		25	1									
		26	2									
5		27	1	2 ditë/javë								
		28	1									
		29	1									

Tabela 39 Model të raportimi ditor për gjendjen e PGM
[Burimi: Punuar nga Autori]

IX. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL

9.1 Rregullorja vendore

Bashkia Mirditë duhet të përgatisë dhe miratojë rregulloren lokale për administrimin e shërbimit të mbetjeve, ku të përcaktohet qartë roli dhe përgjegjësia e prodhuesve dhe operatorëve të mbetjeve, me qëllim administrimin e suksesshëm të tyre brenda territorit të saj administrativ. Kjo rregullore duhet të përcaktojë rregullat dhe procedurat për administrimin vendor të mbetjeve, procedurat për trajtimin e ankesave të qytetarëve si dhe gamën e sanksioneve për mosrespektim të rregullave.

Më konkretisht kjo rregullore duhet të përfshijë:

- Standardet lokale të punës dhe cilësisë, metodologjitë dhe teknologjitë, rregullat e sigurisë dhe të shëndetit për shërbimet e pastrimit dhe të administrimit të mbetjeve;
- Rregullat dhe detyrimet e prodhuesve të mbetjeve;
- Sanksione në raste të dëmtimit të kontenierëve, të ndryshimit të funksionit apo vendodhjes së PGM apo kontenierëve;
- Marrjen e masave parandaluese për mos-djegjen e mbetjeve në kazanë, për moshedhjen e mbetjeve në rrymat ujore dhe kanalizimet, apo në vende të tjera nga ato të miratuara nga bashkia;
- Marrjen e masave parandaluese për mos-hedhjen e mbetjeve voluminoze dhe atyre të rrezikshme, mos-depozitimim e kafshëve të ngordhura dhe mbetjeve të rrezikshme;
- Shmangien e parkimit të automjeteve përballë apo pranë pikave të caktuara të grumbullimit të mbetjeve;

- g. Marrjen e masave për pastrimin nga ana e pronarëve të hapësirave rreth dyqaneve dhe pikave ambulate të shitjes;
- h. Marrjen e masave për sigurimin e një pastertie të pranueshme, duke dezinfektuar kontenierët dhe koshat rrugorë të depozitimit të mbetjeve;
- i. Mbajtja e uniformave gjatë proceseve të punës nga punonjësit e pastrimit;
- j. Përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të administruesve të mbetjeve (operatorët e mbetjeve, industria e mbetjeve)
 - Veprimet të kryhen vetëm nga kontraktorë të licencuar;
 - Procedurat administrative për dhënien dhe heqjen e licencave;
 - Pagesa e tarifave dhe taksave të vendosura nga autoriteti vendor;
 - Përdorimi i makinerive dhe kontenierëve të përshtatshëm;
 - Përdorim i vendeve të licensuara të depozitimit;
 - Regjistrimi i konsumatorëve që përfitojnë shërbim e pastrimi;
 - Mbajtja e të dhënave historike për mbetjet;
 - Parandalimi i problemeve për shëndetin publik.

9.2 Zbatimi dhe sanksionet

Rregullorja vendore e administrimit të mbetjeve duhet të përcaktojë një sërë gjobash dhe sanksionet që duhet të caktohen dhe miratohen nga Këshilli Bashkiak. Niveli i gjobave dhe sanksioneve duhet të bazohen në shërbimin e ofruar dhe në parimin “ndotësi paguan”, ku shkelësi duhet të ndëshkohet me qëllim që të merren parasysht kostot e pastrimit apo mbledhjes së mbetjeve, kostot mjedisore dhe për më tepër të krijohet një sistem i drejtë për shkujtimin dhe parandalimin e ndotësve. Gjobat lokale duhet të vendosen nga inspektorët bashkiakë që janë nën juridiksionin e bashkisë. Përgjegjësia kryesore e këtyre inspektorëve është të vendosin sanksione për personat fizikë apo juridikë që shkelin kushtet ligjore në lidhje me mbledhjen, largimin dhe transportin e mbetjeve.

9.3 Licencimi mjedisor

Zbatimi me sukses i kuadrit ligjor vendor do të kërkojë përmirësime në sistemin e licencimit mjedisor, i cili përbën mekanizmin kryesor të kontrollit. Sipas legjislacionit kombëtar:

- Bashkitë duhet të bashkëpunojnë me ARM (Agjencia Rajonale e Mjedisit) kur japim miratime për njerëz që ushtrojnë veprimtari apo projekt për administrimin e mbetjeve;
- Të japin miratimin për vendet e depozitimit të mbetjeve të rrezikshme për qëllime të marrjes së lejeve mjedisore (Neni 13 i Ligjit për Mbetjet e Rrezikshme);
- Të kontrollojnë vazhdimisht përmbushjen e detyrimeve ligjore në veprimtaritë e administrimit të mbetjeve (përfshirë jo vetëm mbetjet urbane por edhe mbetje ndërtimore dhe të tjera jo-urbane). Në këtë aspekt, ajo duhet të marrë herë pas here raporte nga personat e përfshirë në këto veprimtari.

9.4 Pjesëmarrja e sektorit privat

Ekzistojnë një sërë përfitimesh dhe avantazhesh lidhur me përfshirjen e sektorit privat në sektorin e menaxhimit të mbetjeve:

- Sektori privat zotëron një ekspertizë më të mirë teknike dhe akses më të madh ndaj kapitaleve financiare sesa sektori publik;
- Skemat e minimizimit të mbetjeve që kërkojnë financime në teknologji (makineri dhe kontenierë) mund të jenë shumë të përshatshme për një bashkpunim PPP;
- Administrata e sektorit privat është më efektive se ajo e sektorit publik;
- Aty ku sektori privat mund të realizojë shërbimet me standarde të njëjta apo më të mira dhe me kosto më të ulët për njësi, dhënia me kontratë e shërbimeve është një mundësi mjaft e mirë për të përmirësuar performancën e përgjithshme të shërbimeve të bashkisë;

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

- Dukë qënë që është i orientuar drejt fitimit, sektori privat ofron kontroll më të mirë të standardeve operative dhe teknike, etj.

Kontraktimi i shërbimeve të largimit të mbetjeve voluminoze, mbetjeve të riciklueshme apo dhënia me koncension e impianteve apo aktiviteteve për trajtimin mbetjeve (përfshirë edhe Stacionin e Transferimit të Mbetjeve), duhet të shihet si një mundësi për të tërhequr investime nga sektori privat në infrastrukturën e mbetjeve. Përfshirja e sektorit privat me anë të koncesionit apo partneritetit publik-privat duhet të nxitet si një mekanizëm për të ofruar një zgjidhje më të mirë ekonomike dhe që mund të jetë e pranueshme nga pikëpamja mjedisore.

Sektori privat mund të marrë pjesë në secilën nga veprimtaritë e administrimit të mbetjeve të ngurta, siç jepet edhe më poshtë:

Ofrimi i kamionëve apo makinerive të rënda – me qira ose marrëveshje qiraje me pronarët e pajisjeve	Fshirja apo pastrimi i rrugëve dhe zonave të hapura – me kontratë shërbimi
Mbledhja e mbetjeve të përgjithshme urbane nga të gjitha lagjet / i gjithë qyteti – me kontratë shërbimi	Riparimi i makinerive të bashkisë për mbetjet urbane – me kontratë shërbimi sipas nevojave apo me kontratë afatgjatë
Ofrimi i kontenierëve të posaçëm për skemat e minimizimit të mbetjeve	Operimi i ST – me kontratë shërbimi ose koncension
Mbledhja e mbetjeve komerciale nga hotelet, zyrat, tregjet apo dyqanet	Vjelja e tarifave të përdoruesit apo taksave të mbetjeve – me të drejtë ekskluzive për mbledhjen e tarifave me agjentë, si ndërmarrja e ujësjellësit, apo elektriku.

Tabela 40 Pjesëmarrja e sektorit privat në administrimin e mbetjeve të ngurta
[Burimi: Punuar nga autori]

9.5 Mbështetja politike

Menaxhimi i mbetjeve dhe pastërtia e qytetit duhet të konsiderohen të një rëndësie të veçantë për qytetin dhe banorët e tij dhe do të kërkojë një mbështetje dhe inkurajim të fortë nga Këshilli Bashkiak për të arritur objektivat e tij. Në këtë kuadër, nga njëra anë Këshilli Bashkiak duhet të shikojë me prioritet mbështetjen e projekteve, iniciativave lokale për modernizimin e këtij sektori, përmirësimin e buxhetit, investimet dhe përmirësimin e paketës fiskale, dhe nga ana tjetër bashkia duhet të sigurojë transparencën maksimale ndaj këshillit dhe publikut për të gjitha veprimet që ajo ndërmerr. Kjo marrëdhënie reciproke do të mundësojë paanësinë politike për çështjet që lidhen me mjedisin dhe pastërtinë e qytetit. Mbetet detyrë e stafit të Bashkisë që këtë çështje t'ia argumentojë dhe adresojë në mënyrë sa më profesionale Këshillit Bashkiak me qëllim marrjen e dakordësisë në miratimin e planit lokal të menaxhimit të mbetjeve si dhe buxhetin përkatës për zbatimin e tij.

X. PLAN VEPRIMI

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Komponenti	Objektivi Strategjik	Veprimi i detajuar	Indikatori matës i performancës	Përgjegjësia	Afati kohor	
I. CILËSIA E SHËRBIMIT						
1.1	<i>Mbulimi i zonës me shërbim (të dhënat e bashkisë)</i>	<p>Mbulimi i territorit të Bashkisë me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve dhe konsolidimi i tij në zonat ku aktualisht ofohet shërbimi</p> <ul style="list-style-type: none"> Shtirja e shërbimit në 100% të territorit urban në NJA Rreshen, Rubik, Fan, Orosh, Kthellë Shtirja e shërbimit në 90% të territorit rural në NJA Selitë, Kaçinar, Kthellë, Fan Orosh Përmirësimi dhe zgjerimi i infrastrukturës për grumbullimin me kontenerë 1.1 m³ si dhe transportin efektiv të mbetjeve në të gjithë territorin e Bashkisë Mirditë 	<ol style="list-style-type: none"> Riorganizimi i zonave të shërbimit të mbetjeve (ndarje e Bashkisë në trezona shërbimi: Zona Urbane (NJA Rubik); Zona semi-urbane (Rreshen-Kthellë, Rreshen-Kaçinar); Zona Rurale (NJA Fan-Orosh, Kthellë-Selitë), Shtirja e shërbimit në NJA në të cilat nuk ofrohej shërbimi i mbetjeve (NJA Selitë, Kaçinar) dhe konsolidimi i shërbimit në NJA të cilat kanë patur shërbim. Investim në infrastrukturë duke e përmirësuar atë, në sajë të nevojës të reja që ka Bashkia e re (blerje kontenerë dhe mjete teknologjike Shtirja e shërbimit në zonat shumë rurale të bashkisë, dhe përcaktimi i qendrave të fshatrave për grumbullimin e mbetjeve të këtyre zonave 	Numri i klientëve që marrin shërbim kundrejt atyre që nuk marrin shërbim Sasia e mbetjeve që grumbullohen kundrejt atyre që gjenerohen	Bashkia Mirditë; (Kryetari, Drejtori i shërbimeve, Përgjegjësi i shërbimit të mbetjeve)	2020-2021
1.2	<i>Pastërtia e bashkisë</i>	<p>Sigurimi i pastërtisë të pikave të grumbullimit të mbetjeve (evitimi i pikave të tejmbushura)</p> <p>Sigurimi i pastrimit të rregullt të rrugëve të qytetit dhe zonave të urbanizuara nga hedhurinat</p> <p>Reduktimi i depozitimeve ilegale të mbetjeve urbane dhe atyre inerte në territorin e Bashkisë Mirditë</p>	<ol style="list-style-type: none"> Shtirja e shërbimit në territore të pa mbuluara me shërbim (NJA Selitë dhe NJA Kaçinar) Konsolidimi dhe përmirësimi i infrastrukturës mbështetëse për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve në NJA ku aktualisht ofrohet shërbimi i menaxhimit të mbetjeve (Rreshen, Rubik, Fan, Orosh dhe Kthellë) Zbatimi i sistemit të monitorimit të rregullt ditor të pikave të grumbullimit të mbetjeve dhe nivelit të pastërtisë Zbatimi i masave të përcaktuara në studimin e dlpd "Zbutja e Riskut në Vend depozitime – Raporti Final 2018" për rehabilitimin deri në mbylljen përfundimtare të venddepozitimeve në Bashkinë Mirditë Sigurimi i financimit për zbatimin e projektit të rehabilitimit 	<p>Niveli i pastërtisë të pikave të grumbullimit të mbetjeve (prania e mbetjeve jashtë kontenerëve)</p> <p>Niveli i pastërtisë të rrugëve kryesore të bashkisë</p> <p>Numri i depozitimeve ilegale kundrejt atyre të pastruara</p>	Bashkia Mirditë (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike)	2021

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

			6. Hartimi dhe miratimi i një plani mjedisor të monitorimit dhe kujdesi pas mbylljes të vendepozitimeve			
1.3	<i>Gadishmëria e bashkisë për të adresuar ankesat e komunitetit</i>	Ngritja e një sistemi komunikimi dhe partneriteti me komunitetin për krijimin e mundësisë për akses të vazhdueshëm për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hartimi i një strategjie dhe plani veprimi për mundësimin e vazhdueshëm të informacionit për kategoritë e konsumatorëve në lidhje me çështje që kanë të bëjnë me shërbimin e menaxhimit të mbetjeve: <ol style="list-style-type: none"> a. Sistemi i menaxhimit të mbetjeve që zbatohet b. Rregullat që duhen zbatuar dhe specifikat në lidhje me oraret e shërbimit c. Kosto e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve d. Nivelet e tarifave të pastrimit për secilën kategori të konsumatorëve e. Detyrimi për pagesën e tarifës dhe format e pagesës 2. Aplikimi i mjeteve të informimit dhe komunikimit si broshura informative, buletinë, postera, rrjete sociale, stendat e bashkisë apo anketat periodike për të informuar rregullisht komunitetin 3. Krijimi i një faqeje për shërbim klienti nga bashkia ku të adresohen të gjitha ankesat e qytetarëve në kohë reale dhe të regjistroheshin sa prej tyre kanë marrë përgjigje nga bashkia dhe niveli i kënaqësisë së komunitetit. 	<p>Numri i fushatave të ndërgjegjësimit të ndërmarra gjatë një viti</p> <p>Numri i materialeve ndërgjegjësuese të përgatitura dhe shpërndara gjatë vitit me mjetet e komunikimit të bashkisë</p> <p>Numri i ankesave të marra kundrejt atyre të adresuara</p>	Bashkia Mirditë, zyra e informimit dhe komunikimit me komunitetin	2020-2021
II. QËNDRUESHMËRIA MJEDISORE						
2.1	<i>Shkalla e grumbullimit të diferencuar</i>	Promovimi i ndarjes dhe minimizimit të mbetjeve në burim si dhe në të gjitha stadet e gjenerimit të tyre.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mobilizimi i përfshirjes së komunitetit në skemat pilot 2. Zhvillimi i anketimeve paraprake për vlerësimin e vullnetit për t'u përfshirë në skemat e ndarjes në burim 3. Përcaktimi i zonës pilot për skemën e ndarjes në burim të mbetjeve në NJA Rreshen dhe Rubik 4. Hartimi i një plani-pune specifik për zbatimin e skemave të ndarjes së mbetjeve, i cili duhet të koordinohet me 	<p>Numri i skemave pilot të aplikuara në Bashkinë Mirditë</p> <p>Numri i rrymave të mbetjeve që ndahen në burim nga komuniteti</p> <p>Sasia e mbetjeve vjetore që ndahen në burim kundrejt totalit të mbetjeve</p>	Bashkia Mirditë, sektori i shërbimeve publike, komuniteti i përfshirë në ndarjen ën burim	2023-2025

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

		<p>sistemin ekzistues të grumbullimit të mbetjeve të tjera urbane</p> <ol style="list-style-type: none"> Organizimi i takimeve në komunitet dhe me biznese, para dhe gjatë fillimit të skemave pilot për të mbështetur përpjekjet/programet e ndërgjegjësimit dhe edukimit për të rritur cilësinë dhe nivelin e përfshirjes së komunitetit Organizimi i takimeve me grupet e interesit në rajon dhe me gjerë. Aplikimi i infrastrukturës të përshtatshme për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lidhja e marrvëshjeve bashkëpunimi/pjesëmarrje me bizneset e mëdhenj ashtu dhe nëse është e mundur me komunitetin e skemave pilot për detyrimet dhe përfitimet e palëve. 			
	Promovimi i ndarjes në burim të mbetjeve të riciklueshme në dy njësitë urbane të bashkisë: NJA Rreshen dhe NJA Rubik me anë të projekteve pilot	<ol style="list-style-type: none"> Prezantimi i skemave të ndarjes në burim të mbetjeve të riciklueshme Aplikimi i infrastrukturës të përshtatshme për grumbullimin e ndarë të mbetjeve të riciklueshme. Investim në kontenierë dhe mjete teknologjike të posaçme për grumbullimin e këtyre mbetjeve Kryerja e studimeve të fizibilitetit dhe analiza ekonomike mbi zhvillimin lokal të ndarjes në burim dhe riciklimin të mbetjeve të riciklueshme në nivel lokal ose ndër-lokal. Inkurajimi i shtrirjes së skemave të ndarjes në burim të mbetjeve të riciklueshme në territorin e bashkisë përmes bashkë-financimit me bizneset dhe komunitetin; 		Bashkia Mirditë, sektori i shërbimeve publike, komuniteti i përfshirë në ndarjen në burim	2023-2025
	Sensibilizimi i komunitetit dhe bizneseve për t'u bërë pjesë e iniciativave të bashkisë për mbajtjen pastër të territorit si dhe për aplikimin e skemave inovative për minimizimin e mbetjeve	<ol style="list-style-type: none"> Ofrimi i informacioneve specifike për grupet e interesit (konsumatorët në zonat pilot); Lançimi i nismave të reja (grumbullimi individual i mbetjeve, riciklimi dhe kompostimi) duke përdorur promovimin në TV, radio lokale dhe gazeta Krijimi i grupeve në komunitet për promovimin e edukimit dhe ndërgjegjësimit në zonat pilot dhe 	Numri i konsumatorëve të informuar Numri i fushatave ndërgjegjësuese të realizuara për sensibilizimin e komunitetit	Bashkia Mirditë, sektori i shërbimeve publike, komuniteti i përfshirë në ndarjen në burim	2023-2025

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

			<p>konsumatorët pilot</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Hartimi dhe shpërndarja e paketave të informacionit sipas grupeve të interesit (qytetarët, bizneset, shkollat, industria, etj) 5. Përdorimi i mjeteve teknologjike dhe kontenierët për të ofruar informacion të përgjithshëm (slogan, numrat e kontaktit, grafikët e shërbimit) 6. Realizimi i fushatës "derë më derë" për të përfshirë popullatën dhe bizneset në mënyrë eficiente mbi aktivitetet e riciklimit dhe ndarjes në burim dhe pagesës së tarifës së pastrimit 7. Hartimi i programeve dhe fushatave "vijuese" të riciklimit për të përmirësuar cilësinë e ndarjes në burim përmes programeve të riciklimit të mbetjeve organike 8. Hartimi dhe shpërndarja e udhëzuesve dhe ilustrimeve për riciklimin dhe kompostimin, për shkollat, bizneset, banorët. 			
2.2	<i>Shkalla e mbetjeve të trajtuara sipas normave</i>					
III. QËNDRUESHMËRIA EKONOMIKE DHE FINANCIARE						
3.1	<i>Mbulimi i kostos</i>	<p>Forcimi i kuadrit financiar të menaxhimit të mbetjeve, marrëveshjeve dhe kontratave.</p> <p>Llogaritja vjetore e kostos sipas modelit të miratuar me VKM dhe rishikimi i nivelit të tarifave, bazuar në koston reale të shërbimit.</p> <p>Rifreskimi i databazës së klientëve për planifikimin e saktë të grumbullimit të tarifës</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplikimi çdo vit i metodologjisë së "Llogaritjes së plotë të kostos sipas modelit të DLDP" kur shpenzimet kapitale vlerësohen dhe llogaritet përgjatë gjithë jetës së dobishme të makinave dhe kontenierëve 2. Rritje progresive e buxhetit vjetor operacional+mirëmbajtjes drejt mbulimit total të kostove operacionale dhe kostos kapitale 3. Kompesime financiare për konsumatorët me pamundësi për të paguar (me asistencë sociale apo me të ardhurave të ulëta) dhe jo për grumbullim inefficent të tarifave 4. Hartimi i projekteve konkrete dhe të kërkohet mbështetje financiare për investimet e mëdha nga fondet e 	Niveli i mbulimit të koston nga tarifat e pastrimit	Bashkia Mirditë, sektori i shërbimeve publike, zyra e financës dhe e taksave dhe tarifave vendore	2021-2025

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

			qeverisë, donatorë, hua nga institucione financiare apo banka;			
3.2	<i>Niveli i grumbullimit të të ardhurave</i>	<p>Hartimi i një strategjie për rritjen e nivelit të të ardhurave nga tarifat për të gjitha njësitë administrative</p> <p>Konsolidimi i infrastrukturës për mbledhjen e plotë të tarifës deri në fund të 5 vjeçarit nga të gjitha kategoritë e konsumatorëve</p> <p>Informimi i qytetarëve në lidhje me shërbimet e pastrimit që do të mbulohen nga tarifa</p> <p>Aplikimi i fushatave ndërgjegjësuese në lidhje me pagesën e tarifës së pastrimit dhe rritjet progresive në sajë të përmirësimit dhe shtimit të shërbimeve për mbetjet</p>	<ol style="list-style-type: none"> Zbatimi i kuadrit ligjor për hartimin e nivelit të tarifave për të gjitha kategoritë e konsumatorëve Rifreskimi i bazës së të dhënave të konsumatorëve duke synuar rritjen e numrit të tarifë paguesve drejt mbulimit total Planifikimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit për të gjitha kategoritë e konsumatorëve, bazuar në databazën e rifreskuar të klientëve dhe paketës fiskale të vitit aktual Planifikimi dhe aplikimi i penaliteve të qarta efektive, dhe procedurave detyruese për mos pagimin e tarifave të mbetjeve Planifikimi i zbritjes të nivelit të tarifave dhe heqja e tyre për konsumatorët e përfshirë në programet pilot të minimizimit të mbetjeve Rishikimi dhe përmirësimi i tarifimit të bizneseve, në përputhje të plotë me parimin "ndotësi paguan" Kryerja e studimeve periodike (vjetore) mbi "Dëshirën për të paguar" dhe "Mundësinë për të paguar" nga komuniteti Rishikimi i strategjisë së mbulimit të kostove dhe nivelit të tarifave, bazuar në analizën e zhvilluar në plan dhe marrja në konsideratë e performancës së grumbullimit, studimin e dëshirës për të paguar, kostove dhe objektivave si dhe indikatorët financiar të përcaktuar në këtë plan 	<p>Niveli i realizimit të tarifave kundrejt planifikimit</p> <p>Niveli i mbulimit të kostos së shërbimit nga realizimi i tarifave</p>	Bashkia Mirditë (Policia Bashkiake, Përgj. Shërbimesh, publike), Këshilli Bashkiak	2021-2025
3.3	<i>Transparenca në sistemin e faturimit</i>	<p>Hartimi dhe miratimi i një sistemi të unifikuar për faturimin e tarifës së pastrimit</p> <p>Hartimi i një strategjie gjithëpërfshirëse për informimin e komunitetit</p>	<ol style="list-style-type: none"> Krijimi i një sistemi procedurash për mbledhjen e tarifës Bërjen transparente të tarifave për çdo grup që përfiton shërbimin në mënyrë të personalizuar Përditësimi dhe përmirësimi i mekanizimit që mundëson faturimin e të gjithë 	<p>Aplikimi i një sistemi faturimi transparent për komunitetin</p> <p>% e komunitetit që është i informuar në lidhje me sistemin e faturimit të tarifës së pastrimit</p>	Bashkia Mirditë, sektori i shërbimeve publike, zyra e financave dhe taksave & tarifave vendore	2020-2022

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

		<p>klientëve që marrin shërbimin e grumbullimit dhe të transportit të mbetjeve</p> <p>4. Zhvillimin e fushatave të ndërgjegjësimit dhe edukimit të komunitetit në lidhje me nivelin e tarifave të pastrimit dhe detyrimin e tyre për pagesën e tyre</p>				
IV. QËNDRUESHMËRIA INSTITUCIONALE						
4.1	<p>Transparenca në aspektet institucionale</p>	<p>Plotësimi i kuadrit ligjor dhe rregullator lokal për menaxhimin e integruar të mbetjeve urbane:</p> <ul style="list-style-type: none"> Miratimi i planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve Hartimi i rregulloreve për shërbime të caktuara të mbetjeve Adoptimi i modelit të dldp-së, miratuar me VKM për llogaritjen e kostos dhe tarifave Përmirësimi i sistemit të klientëve dhe rifreskimi databases <p>Monitorimi i rregullt i shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga bashkia</p> <p>Ngritja e kapaciteteve të stafit lokal në fushën e menaxhimit të mbetjeve</p>	<ol style="list-style-type: none"> Miratimi i Planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve Ngurta Bashkiake Përditësimi/hartimi i Rregullores Lokale të Menaxhimit të Mbetjeve në kushtet e ndarjes së re administrative Hartimi i një plani për monitorimin e rregullt të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga sektori i shërbimeve publike në bashki Hartimi i formateve ditore dhe mujore për monitorimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve Hartimi i një plani për zhvillimin e trajnimeve periodike për stafin lokal në fushën e menaxhimit të mbetjeve 	<p>Numri i dokumentave ligjorë të miratuar për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve</p> <p>Frekuenca e fushatave të monitorimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve</p> <p>Numri i formateve të monitorimit të hartuar nga bashkia</p> <p>Numri i raportimeve javore dhe mujore për nivelin e ofrimit të shërbimit</p>	<p>Bashkia Mirditë, (Përgjegjësi i Shërbimeve, Dep. Juridik, Drejtoria e menaxhimit financiar) Këshilli i Bashkiak</p>	2020-2021

ANEKS I: PLAN I DETAJUAR PËR PROGRAMIN E NDËRGJEGJËSIMIT NË LIDHJE ME PROCESIN E MANAXHIMIT TË MBETJEVE DHE SKEMAVE TË MINIMIZIMIT TË TYRE

Objektivat e projektit dhe të programit të ndërgjegjësimit

Ky program, do t'iu vijë në ndihmë jo vetëm komunitetit, i cili do të njihet me skemat e reja dhe iniciativat pilot të kompostimit, por edhe nxënësve të shkollave, të cilët do të marrin iniciativën për të zhvilluar procesin e kompostimit, në nivel komuniteti apo në ambientet e shkollave.

Objektivat e fushatës ndërgjegjësuese dhe informuese do të konsistojnë si më poshtë:

1. Ndërgjegjësimin dhe informimin e qytetarëve në të gjithë zonën e parashikuar në lidhje me skemat e reja të manaxhimit të mbetjeve, si do të kryhen, si dhe angazhimin e tyre konkret në aplikimin e tyre
2. Ndërgjegjësimin dhe rritja e numrit të qytetarëve që paguajnë tarifën për shërbimet e mbetjeve
3. Mbështetje në aplikimin e skemave nxitëse për tarifa më të ulta të mbetjeve në sajë të angazhimit të komunitetit në aplikimin e skemave të kompostimit, duke përmirësuar në këtë mënyrë edhe shërbimin dhe cilësinë e mjedisit
4. Rritja e numrit të qytetarëve dhe nr. nxënësve të shkollave të informuar në lidhje me procesin e kompostimit, dhe njëkohësisht që janë gati të ndërmarrin iniciativën për kompostimin e mbetjeve organike
5. Ndërgjegjësimin dhe informimin e qytetarëve në të gjithë zonën e parashikuar në lidhje me procesin se si do të kryhet kompostimi, si dhe angazhimi i tyre konkret në aplikimin e skemave të kompostimit
6. Prezantimin e skemave të ndryshme të kompostimit për kategori të ndryshme të qytetarëve dhe aktorëve që do të përfshihen në këtë iniciativë
7. Prezantimin e modeleve/metodave që do të ndihmojnë në informimin dhe trajnimin e aktorëve të interesuar në aplikimin konkret të kompostimit të mbetjeve organike
8. Prezantimin e skemave nxitëse për rritjen e pjesëmarrjes të aktorëve që do të aplikojnë skemat e kompostimit
9. Promovimi i mbrojtjes së mjedisit urban dhe rural.

Fushata ndërgjegjësuese dhe komunikuese do të jetë pjesë e programit të njësive vendore dhe do të jenë ato, të cilat do të zbatojnë këtë program në territorin e njësive të tyre. Konkretisht me anë të këtij programi stafet lokale të njësive do të synojnë që periodikisht (ashtu siç është përcaktuar edhe në hapat më poshtë) gjatë gjithë vitit, të zhvillojë fushata intensive ndërgjegjësimi dhe informimi për komunitetin dhe specifiki për nxënësit e shkollave. Njësitë vendore duhet të sigurojnë burimet e nevojshme financiare dhe njerëzore për të realizuar periodikisht gjatë vitit këtë program.

Në lidhje me burimet financiare njësitë vendore duhet të parashikojnë si fillim në buxhetet e tyre një zë të veçantë për programin e ndërgjegjësimit dhe informimit, ku duhet të merret në konsideratë elementet si më poshtë:

1. Përgatitja e materialeve informuese, si kalendari periodik i fushateve ndërgjegjësuese, si broshura, postera apo stenda për në ambientet e njësive vendore dhe shkollave
2. Përgatitja e spotit publicitar informues për fushatat intensive periodike gjatë vitit kalendarik
3. Hedhja e informacioneve informuese në faqen e internetit të njësive lokale dhe shpërndarja e informacionit në rrjete sociale
4. Përfshirja e ekspertëve/ trajnuesve të jashtëm që do të kryejnë sesionet e trajnimit në shkollat dhe në komunitet
5. Përgatitja dhe printimi i materialeve trajnuese për shkollat dhe komunitetin

Si fillim përfaqësuesit e njësive vendore do të jenë pjesë e ëorkshopeve që do të zhvillohen në kuadër të projektit, ku do të njihen fillimisht me skemën e re të manaxhimit të mbetjeve dhe skema specifike e kompostimit të mbetjeve në komunitet të kompostimit të mbetjeve, mundësitë që ka zona për të zhvilluar këto skemë, grupet e interesit që realisht kanë mundësi dhe interes, përfitimet ekonomike të

tregut nga aplikimi i skemës, vendosja e sistemit të tarifave për të përfutur shërbime më të mira mjedisore si dhe paraqitja e një plani informues dhe ndërgjegjësues për komunitetin.

Programi i fushatës ndërgjegjësuese dhe informuese për manaxhimin e mbetjeve

Ritja e njohurive të komunitetit dhe nxënësve në lidhje me skemat ndërvendore të manaxhimit të mbetjeve

HAPI 1- VEPRIMTARITË PARAPRAKE TË NDËRGJEGJËSIMIT

Njësia vendore duhet të promovojnë në komunitet apo në zonat pilot, ide dhe mënyra të reja për manaxhimin e mbetjeve, si prezantimi i skemave të reja për grumbullimin e mbetjeve (në burim), ndarjen e mbetjeve, ripërdorimi i mbetjeve, metodat alternative të dorëzimit të mbetjeve, etj., duke ndërmarrë fushata ndërgjegjësimi për publikun e gjerë, të fokusuar për disa konsumatorë apo në një zonë pilot.

Synimi për këtë fazë është t'i informojë njerëzit se është marrë një vendim për aplikimin e një skeme të re; apo se ekziston një mënyrë tjetër më e preferueshme për manaxhimin e mbetjeve në krahasim me mënyrën tradicionale; dhe se ekzistojnë arsye të mira për të ndërmarrë një ndryshim në praktikën aktuale të manaxhimit të mbetjeve. Shpërndarja e këtij informacioni në publik duhet të vijë jo vetëm si një vendim i marrë në nivel bashkie, por edhe në formën e një kërkesë (me anë të një pyetëso, i cili do të vlerësojë nevojat e komunitetit dhe mendimi që ka komuniteti për aplikimin e skemave të reja të manaxhimit të mbetjeve).

Nisur nga ky fakt, njësitet vendore mund të fillojnë fushatën e ndërgjegjësimit me anë të një **pyetëso**, i cili mund të përsëritet periodikisht (**1-2 herë në vit**), për të vlerësuar si fillim opinionin e tyre në lidhje me gjendjen ekzistuese të manaxhimit të mbetjeve dhe prezantimit të metodave të reja të manaxhimit të mbetjeve, si ndarja në burim, riciklimi, kompostimi i mbetjeve. Në këtë pyetësor do të parashikohet edhe një pjesë në **lidhje me opinionin/sjelljen e banorëve kundrejt tarifës së mbetjeve**, a janë ata të informuar në lidhje me shërbimet të cilat ata paguajnë, mendimi i tyre në lidhje me propozimin e tarifave të reja për mbetjet etj.

Metodat më të preferuara të ndërgjegjësimit publik, të cilat mund të përdoren nga njësitet vendore si fazë fillestare e ndërgjegjësimit të komunitetit për manaxhimin e mbetjeve është **metoda derë më derë** duke përfshirë vullnetarë apo studentë të interesuar të bëhen pjesë e fushatave aktive.

HAPI 2- RITJA E INTERESIT

Një një fazë të dytë, komuniteti që tashmë është informuar dhe ndërgjegjësuar për çështjet e manaxhimit të mbetjeve, si dhe për idetë apo programet e reja, do të kërkojë informacione të tjera shtesë, ose do të jetë në pritje për të kërkuar informacione shtesë, përderisa njësia do të vendosë që të zbatojë këto skema të manaxhimit të mbetjeve në territorin që ata administrojnë.

Qëllimi është që t'i bëjnë ata më shumë me dije psh. **për praktikën e kompostimit dhe riciklimin të mbetjeve ose për praktikën e ndarjes së mbetjeve**. Kryesisht në zonën e përzgjedhur do të zbatohen skemat e kompostimit të mbetjeve në nivel komuniteti dhe shkollash²⁴. Gjatë kësaj faze duhet që njësitet vendore të fillojnë të hartojnë një program të detajuar, i cili duhet të ketë si qëllim jo vetëm informimin e komunitetit në lidhje me iniciativat e reja që janë ndërmarrë për manaxhimin e mbetjeve, por edhe konkretisht ku do të konsistojnë, infrastruktura e nevojshme, cili do të jetë roli i

²⁴ Në pjesën më poshtë ka informacion të zgjeruar në lidhje me programe konkrete ndërgjegjësimi dhe informimi për kompostimin në nivel komuniteti dhe shkollash.

tyre në këto iniciativa, përfitimet konkrete që ata do të kenë, niveli i tarifave dhe metodat nxitëse financiare etj.

Kjo fazë e rritjes së interesit do të propozojë konkretisht hapat që do të ndjekë njësi vendore për të realizuar këtë fushatë ndërgjegjësimi, ku do të parashikohet të organizohen takime, seminare, vizita në terren, në impiantet e mbetjeve apo të riciklimit, etj., me pjesëmarrjen e individëve dhe grupeve të interesit duke përfshirë profesionistë dhe manaxherë të mbetjeve.

HAPI 3- VLERËSIMI DHE PËRMIRËSIMI

Në këtë fazë, drejtuesit e programeve, që janë përfaqësuesit e njësive vendore, duhet të jenë në gjendje të vlerësojnë programin dhe rezultatet e tij të për një periudhë **çdo 3 muajore**, për të parë nëse programi **është realizuar sipas parashikimeve, nëse ka rezultuar i suksesshëm, i përshtatshëm dhe financiarisht i përballueshëm për të përmbushur mjaftueshmërisht pritshmëritë dhe objektivat.**

Falë vlerësimit mund të **përmirësohen aktivitetet, grafikët ose rrugët e operimit, të merren vendime nëse do të vazhdohet me programin, apo merren vendime për përmirësimin dhe mbështetjen e tij etj.** Nga ana tjetër, autoritetet vendore synojnë të përfshijnë njerëzit më pranë programit, të rrisin pjesëmarrjen dhe kontributin e tyre.

Ky vlerësim mund të zhvillohet në fund të çdo fushate aktive (1 herë në muaj ose 1 herë në 3 muaj), ku njësi vendore përcakton disa forma të kontrollit si më poshtë:

1. **Vlerësim vizual** në zonat, të cilat kanë filluar të zbatojnë skemat e reja të manaxhimit të mbetjeve;
2. **Vlerësim sasior**, në lidhje me sasinë e mbetjeve të cilat janë reduktuar nga rryma e përgjithshme e mbetjeve (pra kanë shkuar për riciklim apo kompostim);
3. **Vlerësim cilësor** i zonave në të cilat janë vendosur infrastruktura të posaçme për trajtimin e mbetjeve, si kosha për riciklim apo për kompostimin e mbetjeve, nëse ato janë funksionale apo jo dhe nëse janë të mirëmbajtura apo jo;
4. **Vlerësim i opinionit të qytetarëve**, kryesisht të atyre të cilët kanë filluar zbatimin e skemave të reja të manaxhimit të mbetjeve me anë të një pyetësi të shkurtër, i cili duhet të nxjerrë në pah: i) **A është e përshatshme skema për qytetarët;** ii) **A janë ata të ndërgjegjësuar dhe informuar mjaftueshëm për operimin e suksesshëm të skemës;** iii) **Sistemi i aplikuar i tarifave a justifikon mjaftueshëm skemën e re të manaxhimit të mbetjeve etj.**

Gjatë kësaj faze, si autoritetet ashtu edhe konsumatorët do të kërkojnë prova të qëndrueshmërisë nga partneriteti i tyre i deritanishëm, me qëllim që palët të sigurohen se kontributi i gjithësecilit ka vlerë dhe se pala tjetër tregon përkushtimin e duhur. Në këtë fazë rekomandohen intervistat, takimet publike dhe seminarët për të treguar rezultatet dhe për të prezantuar hapat për të ardhmen.

Informimi për Sistemin e ri të tarifave

Njësitë vendore me fillimin e aplikimit të skemave të reja ndërvendore, do të fillojnë të aplikojnë edhe një sistem të ri të tarifave të mbetjeve, për një shërbim i cili do të ofrohet në një territor më të madh, ku në disa raste nuk ekzistonte më parë. Nisur nga ky fakt, njësitë vendore do të duhet të fillojnë një fushatë ndërgjegjësimi për sistemin e ri të tarifave për mbetjet, e cila do të prekë qytetarët në dy nivele: i) ata që e paguanin më parë tashmë tani do të kenë një sistem të ri; ii) ata të cilët nuk kanë patur shërbim do tu duhet së pari të njihen dhe të kuptojnë se si funksionon sistemi, ku ata do të bëhen pjesë.

Në fushatën ndërgjegjësuere për sistemin e tarifave, e cila do të jetë pjesë e fushatës për promovimin e skemës së re ndërvendore, njësitë vendore duhet të marrin në konsideratë këto parime:

1. Alokimin eficient të burimeve që ka në dispozicion njësitë vendore
2. Ofrimi në mënyrë sa më eficiente të shërbimit - krijimi i incentivave për të ofruar shërbimin me kosto sa më të ulët
3. Përdorimi eficient i burimeve natyrore - përmbushja e objektivave mjedisore, si promovimi i skemave të riciklimit dhe kompostimit
4. Mbulimi i koston – tarifave e vendosura duhet të reflektojë të gjitha shërbimet që kryhen për shërbimin e manaxhimit të mbetjeve
5. Qëndrueshmëria financiare – tarifave e vendosura duhet të reflektojë një qëndrueshmëri të sistemit të manaxhimit të mbetjeve
6. Barazi horizontale mes përdoruesve, të cilët duhet të paguajnë të njëjtën shumë për të njëjtin nivel shërbimi të ofruar
7. Zbatimi i parimit “Ndotësi Pagan”
8. Parimi i “Proporcionalitetit” – sasia e tarifës duhet të reflektojë sasinë e shërbimit të ofruar
9. Parimi i “Transparencës” – vendosja e tarifës duhet të jetë e qartë dhe nëse ka incentiva ato duhet të qartësohen për publikun

Procesi i vendosjes së tarifës së mbetjeve duhet të kalojë në 9 hapa kryesorë, të cilat duhet të jenë pjesë e fushatës ndërgjegjësuere për tarifave e mbetjeve:

1. **Njohja me konsumatorët** – njësitë vendore duhet të identifikojë kategoritë dhe numrin e konsumatorëve që gjenerojnë mbetje në territorin e saj. Ky informacion duhet të paraqitet në broshurat informuese.
2. **Sasia e mbetjeve që gjenerohen në njësinë vendore** – Pasi janë përcaktuar kategoritë dhe numri i konsumatorëve, njësitë vendore duhet të përcaktojë edhe sasinë e mbetjeve që gjenerohen në territorin e saj (sipas kategorive) dhe normat e gjenerimit të mbetjeve për kategoritë e konsumatorëve. Ky informacion që duhet të paraqitet në broshurat informuese do t'i japë mundësi konsumatorëve që të kuptojnë realisht sasinë e mbetjeve që gjenerohen në njësinë e tyre dhe sa e rëndësishme është pagesa e tarifës për të siguruar këtë shërbim.
3. **Vlerësimi i opsioneve teknike** – Skema e re ndërvendore do të parashikojë edhe aspekte të reja teknike për mënyrën e ofrimit të shërbimit. Ky informacion, në lidhje me aspektet e reja teknike të shërbimit (nr. i kontenerëve, lloji i tyre për mbetjet miks apo të diferencuara, numri i makina për transport, stabilimentet për depozitim të mbetjeve etj) duhet t'i vihet në dispozicion komunitetit, që ai të kuptojë realisht teknologjinë e ofrimit të shërbimit të ri.
4. **Vendosja e marrëdhënies institucionale** – Komuniteti duhet të njihet me ndarjen e përgjegjësisve dhe detyrave në skemën e re të ofrimit të shërbimit të mbetjeve. Cila do të jetë përgjegjësia dhe roli i secilit territor administrativ në skemën e re të manaxhimit të mbetjeve? Në këtë mënyrë ai do të kuptojë edhe dinamikën përkatëse në territorin ku ai ndodhet.
5. **Njohja me koston e ofrimit të shërbimit** – Për të vendosur tarifa sa më realiste duhet të përcaktojmë koston e plotë të shërbimit të manaxhimit të mbetjeve sipas shërbimeve që do të ofrohen: i) për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve; ii) fshirjen dhe larjen e rrugëve; iii) trajtimin e ndërmjetëm të mbetjeve; iv) trajtimin final të mbetjeve; v) koston operative; vi) koston kapitale; vii) koston indirekte etj. Në këtë mënyrë komuniteti e ka më të qartë koston e shërbimeve që ai do të marrë.
6. **Identifikimi i burimit të të ardhurave** – Komuniteti duhet të njihet edhe me burimet financiare të cilat do të sigurojnë ofrimin e shërbimit sipas standardeve.
7. **Përzgjedhja e niveleve të duhura për tarifave dhe llogaritja e tyre** – Pasi njësitë vendore ka përcaktuar numrin dhe kategoritë e konsumatorëve, koston e shërbimit dhe burimet e të ardhura, ajo ka mundësinë që të përcaktojë edhe nivelet e duhura të tarifave për kategoritë e ndryshme të konsumatorëve. Ky informacion është mëse i rëndësishëm për t'u ndarë me konsumatorët, ku ata njihen specifikisht se për cilat shërbime, me një kosto të caktuar, ata do të paguajnë.

8. **Vendim-marrja strategjike** – Në sajë të karakteristikave të njësive vendore merren disa vendime strategjike për vendosjen e nivelit të tarifave për kategoritë e konsumatorëve, ku përcaktohet sa përqind e kostos pritet që të mbulohet nga mbledhja e tarifave.
9. **Komunikimi i sistemit të ri të tarifave** – Njësitë vendore mund të përcaktojnë mënyrën më të mirë për informimin e publikut në lidhje me 8 hapat më lart, **të cilat mund të realizohen me anë të ëorkshopeve periodike, standave në hyrje të njësive vendore apo edhe me broshura informuese, ku japin rezultatet e 8 hapave më lart.**

Kompostimi i mbetjeve

a) Promovimi i kompostimit të mbetjeve në nivel komuniteti

Në njësitë vendore do të aplikohen skema kompostimi, si fillim për të informuar qytetarët në lidhje me këtë iniciativë të re. Për aplikimin e skemave të kompostimit propozohet që njësia vendore të hartojë një program, ku për një periudhë **3-4 muajore**, dy herë në vit (kryesisht në periudhën e pranverës dhe fundin e verës ku koha është më e thatë dhe më lehtë për të filluar këtë proces), çdo **2-3 javë** të realizohet një fushatë ndërgjegjësimit me titull **“Java lokale e ndërgjegjësimit për kompostimin e mbetjeve në zonën e Pukës”**

Në kuadër të kësaj jave, njësitë vendore mund të përgatisin një leaflets (flyer) informues për ta shpërdarë në komunitetin e gjërë, i cili mund të përmbajë informacionin si më poshtë:

- i) Njoftim për punëtori falas për kompostimin për komunitetin në ambjentet e përzgjedhura nga njësitë vendore: çfarë është ai, si mund të kryhet, kushtet e përshtatshme për realizimin e tij, llojet e vermi kompostit që duhet të përdoren. Duke qënë që fushata do të përsëritet për disa javë gjatë një periudhe 4 muajore, këto ëorkshope mund të realizohen në zona me komunitete të ndryshme për të mbuluar sa më shumë territorin me informacion;
- ii) Gjatë zhvillimit të punëtorive mund të zhvillohet një sesion i veçantë në lidhje me aplikimin e instrumentave nxitës financiarë për stimulimin e kompostit të mbetjeve (p.sh. komposti i prodhuar do të blihet nga kompanitë e interesuara ose nga vetë bashkia për përdorimet e saja) etj;
- iii) Njoftim për ofrimin e vermi kompostit në tregun e fermerëve me një çmim të arsyeshëm, gjatë ditës që do të zhvillohet punëtorja. Nëse nuk ka një treg fermerësh mund të improvisohet nga ana e njësisë vendore një aktivitet, në sheshin kryesor të qytetit apo komunës, ku komuniteti mund të blejë vermi kompost të llojeve të ndryshme më një çmim të arsyeshëm. Të ardhurat e gjeneruara nga këto blerje, njësia mund t'i përdorë për të blerë kontenierë kompostimi për shkollat e qytetit që duan të zhvillojnë aktivitet kompostimi, si dhe për sigurimin e bazës së parë materiale për fillimin e kompostimit të mbetjeve organike;
- iv) Sipas periudhës kur do të zhvillohet java e ndërgjegjësimit, në ditët mjedisore si **22 Prill (dita e tokës), 5 Qershor (dita botërore e mjedsit), 24 Nëntor (Dita botërore e mbjelljes së pemëve)** të organizohen punëtoritë e mësipërme, apo tregu në sheshin e qytetit për blerjen e vermi kompostit, ose në leaflet informues mund të njoftohet se një nga shkollat “sot” të organizojë një demostrim konkret të kompostimit të mbetjeve në oborrin e shkollës;
- v) Gjatë zhvillimit të fushatës ndërgjegjësuese përgjatë 1 jave, njësia vendore me anë të një grupi studentësh vullnetarë mund të realizojë një pyetësor për komunitetin për të vlerësuar njorhuritë aktuale dhe gadishmërinë që kanë qytetarët në zhvillimin e kompostimit të mbetjeve organike në nivel komuniteti;
- vi) Në leaflets informues, njësia vendore mund të vendosë një numër telefoni, ku qytetarët mund të telefonojnë për të marrë informacion më të shpejtë në lidhje me kompostimin, procesin si zhvillohet, aktorët që mund të përfshihen etj. Ky mund të quhet si **“Telefoni i mbetjeve” ose “Numri i gjelbërt për mbetjet”**;
- vii) Në ambjentet e njësisë vendore apo edhe në institucionet shtetërore ku do të aplikohen skemat e kompostimit mund të vendoset një kuti e Ankesave/ Sugjerimeve për qytetarët;

- viii) Në stendën kryesore të njësisë vendore në fillim të çdo javë ndërgjegjësimi mund të vendoset informacioni në lidhje me aktivitetet që do të zhvillohen gjatë gjithë javës, ku mund të përfshihen edhe hartat, të cilat tregojnë më qartë vendodhjen e aktiviteteve etj.

Përgjegjësitë

Përgjegjësia për zhvillimin e fushatës do të jetë e punonjësive të bashkisë si dhe e grupeve të interesit, të cilët paraprakisht duhet të kenë nënshkruar një marrëveshje me njësitë vendore në lidhje me detyrimet dhe përgjegjësitë e tyre në këtë bashkëpunim.

b) Promovimi i kompostimit të mbetjeve në shkolla

HAPI 1

Të gjitha shkollat, të cilat do të duan të fillojnë të zbatojnë një program për kompostimin e mbetjeve duhet të **hartojnë një program fillestar njoftimi për këtë iniciativë**, i cili duhet të konsistojë në:

- i) Shpërndarjen e idesë për kompostimin e mbetjeve dhe kërkimin për aktorë, të cilët janë të interesuar të jenë pjesë e kësaj iniciative;
- ii) Rekrutimi i një grup të vogël për të zhvilluar idenë dhe themelimin e Komitetit të Drejtimit të procesit për kompostimin e mbetjeve organike;
- iii) Kërkime fillestare në lidhje me procedurën që duhet ndjekur për zhvillimin e procesit të kompostimit në shkollë;
- iv) Përcaktimi qartë i objektivave të projektit.

HAPI 2

Hartimin e një udhëzuesi për nxënësit e shkollave që duan të zhvillojnë kompostimin e mbetjeve organike në ambjentet e tyre. Ky udhëzues mund të bëhet pjesë e lëndëve mësimore, ku **nxënësit 1 herë në javë** mund të kenë dy orë mësimore. Në javët e para (gjatë muajit të parë) do të marrin mësim në lidhje me procesin e kompostimit, si kryhet, cilat janë karakteristikat, kushtet në të cilat do të kryhet etj. Ndërkohë në javët në vazhdim gjatë dy orëve mësimore ata do të zhvillojnë konkretisht kompostimin e mbetjeve organike në oborrin e shkollës dhe çdo javë do të kujdesen për kompostin deri sa ai të bëhet gati. **Kurrikulat e lëndës mësimore për kompostimin e mbetjeve mund të përmbajë konceptet më poshtë:**

- i) **Përshkrimi i përfitimeve të aplikimit të këtyre skemave në shkolla:** Aplikimi i skemave të kompostimit në shkolla mund të sjellë një sërë përfitimesh: i) Komposti si një produkt final mund të përmirësojë cilësinë e tokës dhe të bimëve të mbjellta në shkolla apo në parqet e qytetit; ii) Promovimi i mundësive të edukimit për praktikën e zhvillimit të qëndrueshëm; iii) Reduktimin e kostos të transportit të mbetjeve në shkolla
- ii) **Përse duhet të kompostojmë dhe përfitimet që kemi nga kompostimi** – Nxënësit kanë nevojë të dinë nëse procesi që ata do të zhvillojnë do të sjellë njohuri të reja për ta, do të sjellë përfitime për shkollën dhe për komunitetin. Në thelb ata duhet të ndërgjegjësohen me konceptin e kompostimit të mbetjeve organike, si një proces i cili do të kontribuojë në manaxhimin e integruar të mbetjeve në njësinë e tyre vendore, dhe si rezultat reduktimin e mbetjeve për trajtim final dhe uljen e kostos së transportit, duke sjellë përfitime ekonomike dhe përmirësimin e shërbimit të mbetjeve.
- iii) **Propozimi i një skeme të thjeshtë për kompostimin e mbetjeve në shkollë:** i) Llojet e mbetjeve që do të kompostohen; ii) procesi që duhet të zhvillojnë nxënësit; iii) Fazat gjatë të cilave do të zhvillohet komposti; iv) Çfarë do të ndodhë me kompostin e krijuar, si do të veprojnë nxënësit, ku do ta dërgojnë, kush do të përfitojë etj.

HAPI 3

Kjo skemë ka nevojë edhe për hartimin e **një rregullore të brendshme**, ku **përcaktohen qartë rolet e aktorëve që do të përfshihen në skemën e kompostimit të mbetjeve në shkolla**, puna që do të

kryejnë studentët etj. Kjo rregullore duhet të shoqërohet edhe me një **manual për rregullat e higjienës dhe shëndetit** që duhet të kenë parasysh drejtuesit e shkollave dhe nxënësit gjatë zbatimit të skemës së kompostimit.

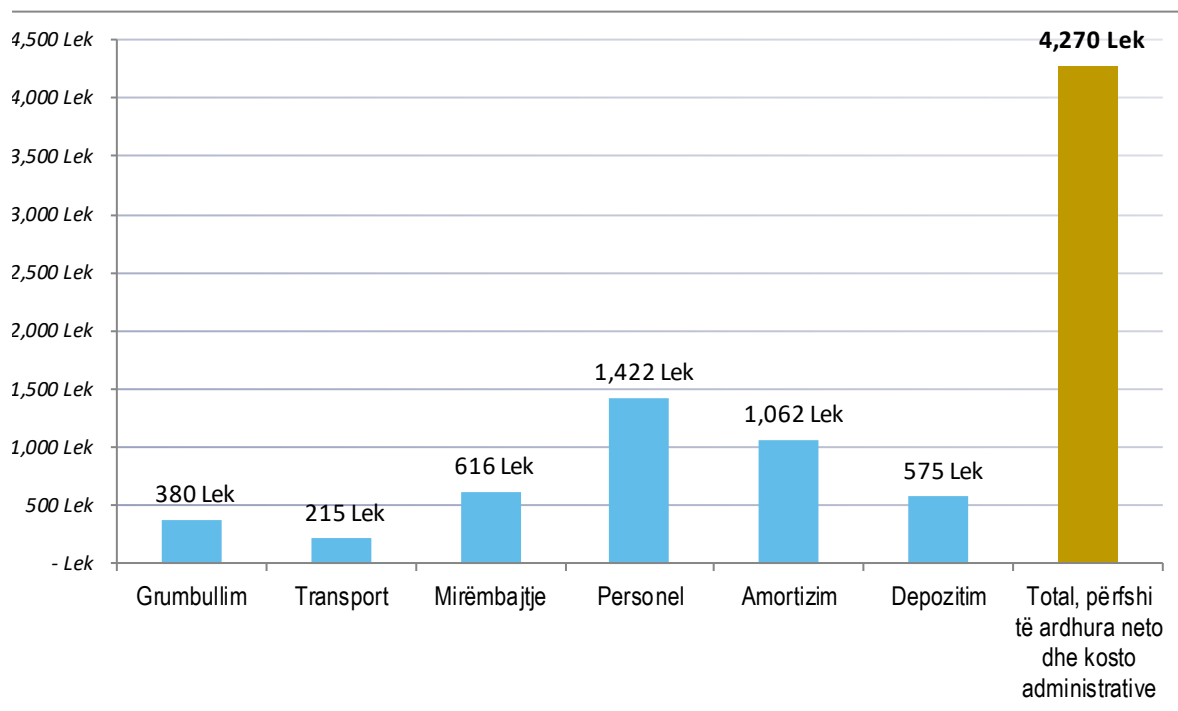
HAPI 4

Planifikimi i detajeve të tjera të fushatës ndërgjegjësuere në shkolla:

- i) **Në ambjentet e shkollës** mund të vendosen **postera promovues**, të cilët promovojnë fillimin e kësaj iniciative, shpjegojnë procesin e kompostimit që do të zhvillojnë nxënësit në shkollë (nëse në ambjentet e shkollës ka një zonë ushqimi është mirë që ato të vendosen edhe në këto ambjente posterat shpjegues). Punonjësit e zonës së ushqimit duhet të jenë të informuar në lidhje me ndarjen e mbetjeve ushqimore që do të shkojnë për kompostim;
- ii) **Ideimi i konkurseve të vogla**, ku nxënësit që ndajnë ashtu siç duhet mbetjet për kompost vlerësohen nga shkolla/promovohen për të udhëhequr procesin për një afat të caktuar deri në zhvillimin e konkursit tjetër;
- iii) Vetë nxënësit në bashkëpunim me stafin pedagogjik që ndjek procesin e kompostimit mund të ndërtojnë **një stendë, ku të paraqesin çdo javë rezultatet në lidhje me sasinë e mbetjeve** që gjenerojnë dhe sasinë e mbetjeve që kompostojnë;
- iv) Në kontenerët që do të hidhet komposti duhet të vendosen **letra që specifikojnë se çfarë konkretisht do të kompostohet**;
- v) **Hartimi i një plani trajnimi për nxënësit, stafin pedagogjik dhe prindërit**, të cilët janë të interesuar të kontribuojnë në këtë proces, i cili mund të shtrihet gjatë gjithë vitit i ndarë në dy pjesë: Gjatë semestrit të parë zhvillimi i seancave të trajnimit për nxënësit 1 herë në 2 javë dhe gjatë semestrit të dytë angazhimi i nxënësve që 1 herë në muaj të zhvillojnë ditë të veçanta në qytet për promovimin e kompostimit;
- vi) **1 herë në muaj mund të zhvillohen vizita në terren nga nxënësit e shkollave pranë fermave** të mëdha, ku ata mund të kërkojnë që fermerët të sjellin një pjesë të lëndës së tyre organike për ta kompostuar në ambjentet e shkollave. Gjithashtu nëse në këto ferma kryhet procesi i kompostimit, nxënësit mund të mësojnë më shumë dhe t'i zbatojnë në stendën e tyre të kompostimit në shkollë.

ANEKSI II – KOSTOT SIPAS SISTEMIT TË LLOGARITJES SË KOSTOS PËR SKENARIN I, II DHE PËR SKENARIN PËR SHTRIRJEN E SHËRBIMIT NË ZONA SHUMË RURALE

<i>Zona e shërbimit</i>	Zona 1
<i>Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit]</i>	4,661,272.76

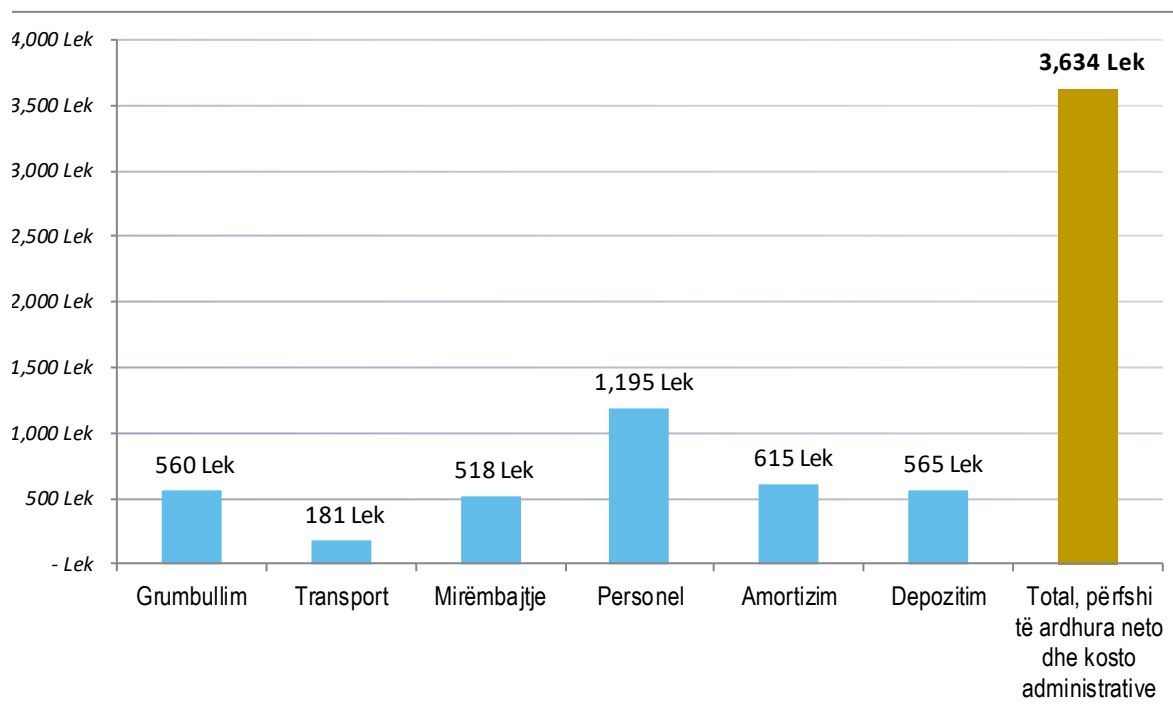

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor		
<i>Grumbullim</i>	83 Lek	0.66 €
<i>Transport</i>	47 Lek	0.37 €
<i>Mirëmbajtje</i>	135 Lek	1.07 €
<i>Personel</i>	311 Lek	2.47 €
<i>Amortizim</i>	233 Lek	1.85 €
<i>Depozitim</i>	126 Lek	1.00 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	935 Lek	7.42 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit		
<i>Grumbullim</i>	380 Lek	3.01 €
<i>Transport</i>	215 Lek	1.70 €
<i>Mirëmbajtje</i>	616 Lek	4.89 €
<i>Personel</i>	1,422 Lek	11.28 €
<i>Amortizim</i>	1,062 Lek	8.43 €
<i>Depozitim</i>	575 Lek	4.56 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	4,270 Lek	33.89 €

Zona e shërbimit | Zona 2

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] **4,638,856.03**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

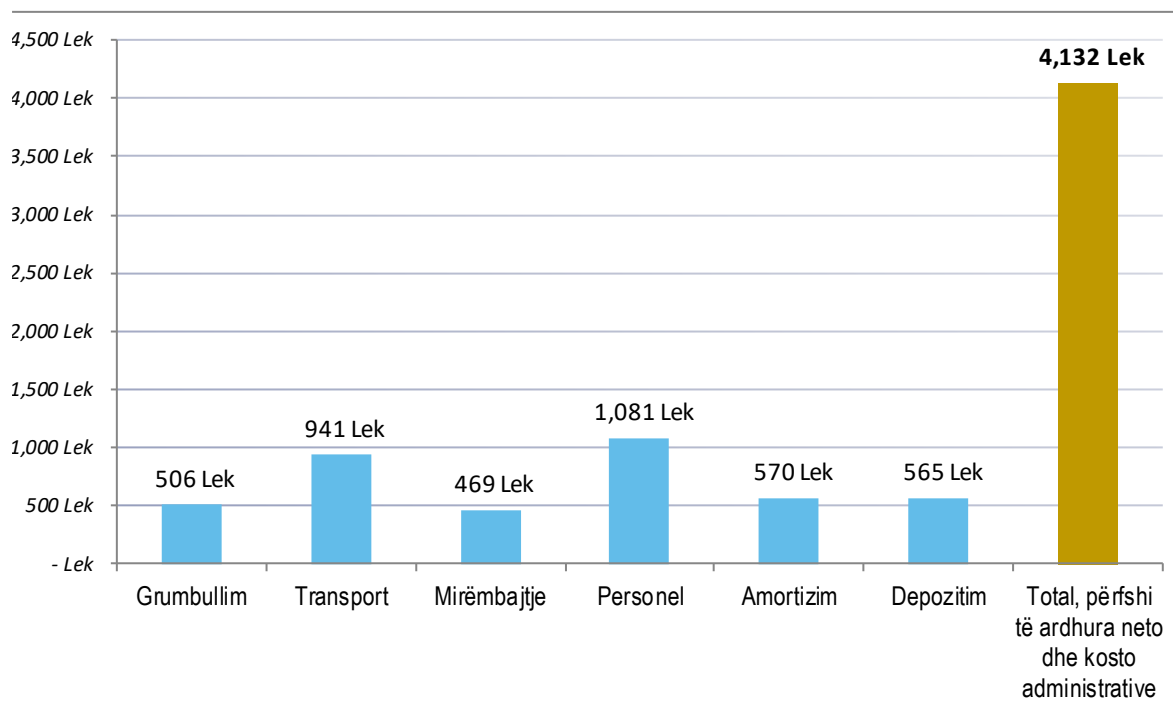
Grumbullim	143 Lek	1.13 €
Transport	46 Lek	0.37 €
Mirëmbajtje	132 Lek	1.05 €
Personel	305 Lek	2.42 €
Amortizim	157 Lek	1.25 €
Depozitim	144 Lek	1.15 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	928 Lek	7.37 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	560 Lek	4.44 €
Transport	181 Lek	1.44 €
Mirëmbajtje	518 Lek	4.11 €
Personel	1,195 Lek	9.48 €
Amortizim	615 Lek	4.88 €
Depozitim	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	3,634 Lek	28.84 €

Zona e shërbimit | Zona 3

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] **5,830,522.72**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

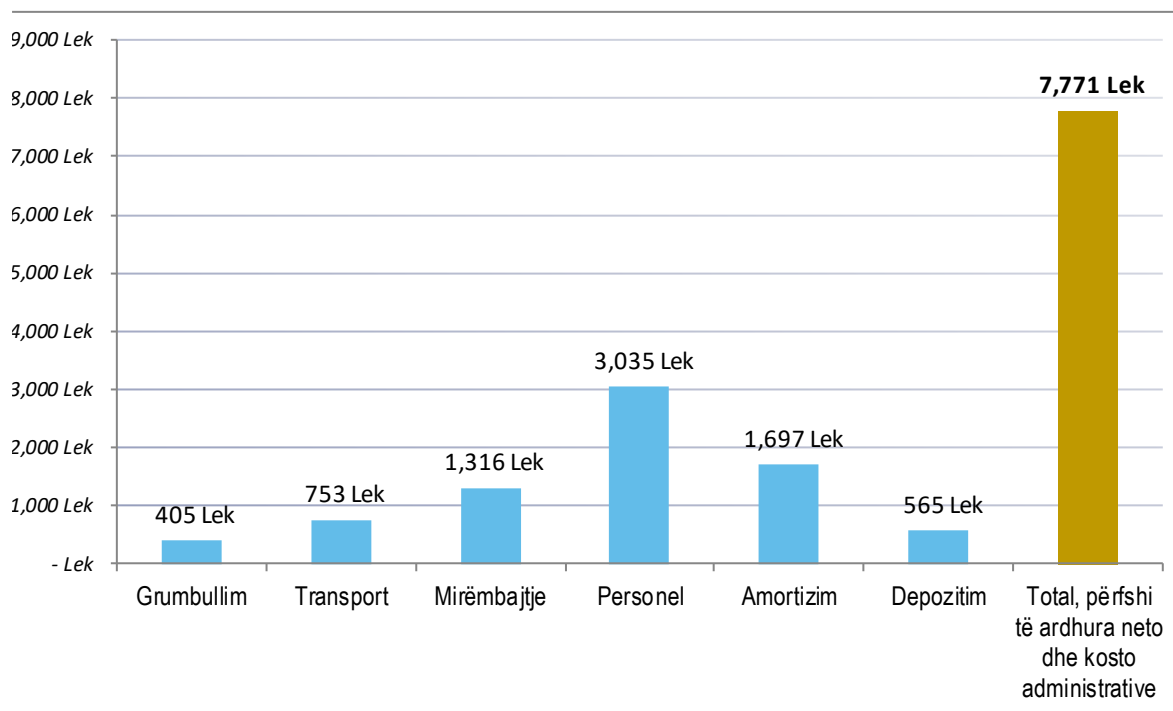
<i>Grumbullim</i>	129 Lek	1.03 €
<i>Transport</i>	240 Lek	1.91 €
<i>Mirëmbajtje</i>	120 Lek	0.95 €
<i>Personel</i>	276 Lek	2.19 €
<i>Amortizim</i>	146 Lek	1.16 €
<i>Depozitim</i>	144 Lek	1.15 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	1,056 Lek	8.38 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

<i>Grumbullim</i>	506 Lek	4.02 €
<i>Transport</i>	941 Lek	7.47 €
<i>Mirëmbajtje</i>	469 Lek	3.72 €
<i>Personel</i>	1,081 Lek	8.58 €
<i>Amortizim</i>	570 Lek	4.52 €
<i>Depozitim</i>	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	4,132 Lek	32.80 €

Zona e shërbimit | Zona 4

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] **3,904,930.95**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

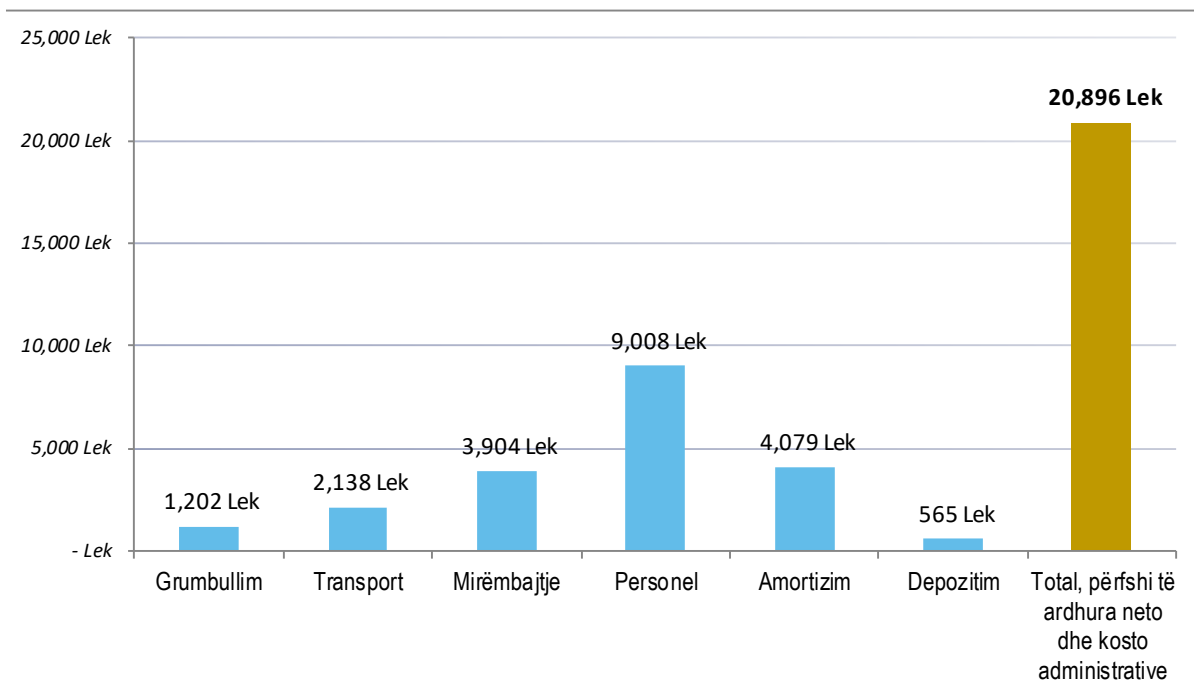
Grumbullim	44 Lek	0.35 €
Transport	82 Lek	0.65 €
Mirëmbajtje	144 Lek	1.14 €
Personel	332 Lek	2.64 €
Amortizim	186 Lek	1.47 €
Depozitim	62 Lek	0.49 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	851 Lek	6.75 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	405 Lek	3.22 €
Transport	753 Lek	5.98 €
Mirëmbajtje	1,316 Lek	10.44 €
Personel	3,035 Lek	24.09 €
Amortizim	1,697 Lek	13.47 €
Depozitim	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	7,771 Lek	61.68 €

Zona e shërbimit | Zona 5

Total cost for management [LEK/year] **3,538,089.17**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

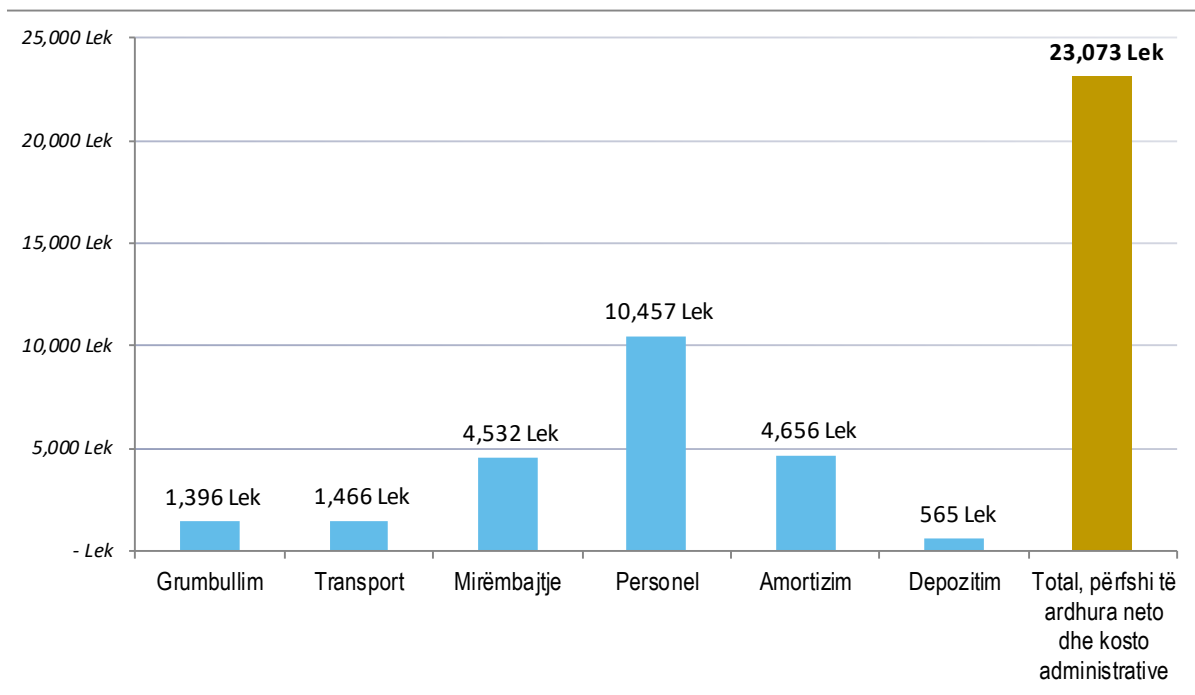
Grumbullim	132 Lek	1.05 €
Transport	234 Lek	1.86 €
Mirëmbajtje	428 Lek	3.39 €
Personel	986 Lek	7.83 €
Amortizim	447 Lek	3.54 €
Depozitim	62 Lek	0.49 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	2,288 Lek	18.16 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	1,202 Lek	9.54 €
Transport	2,138 Lek	16.97 €
Mirëmbajtje	3,904 Lek	30.99 €
Personel	9,008 Lek	71.49 €
Amortizim	4,079 Lek	32.37 €
Depozitim	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	20,896 Lek	165.84 €

Zona e shërbimit | Zona 6

Total cost for management [LEK/year] **3,365,334.15**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

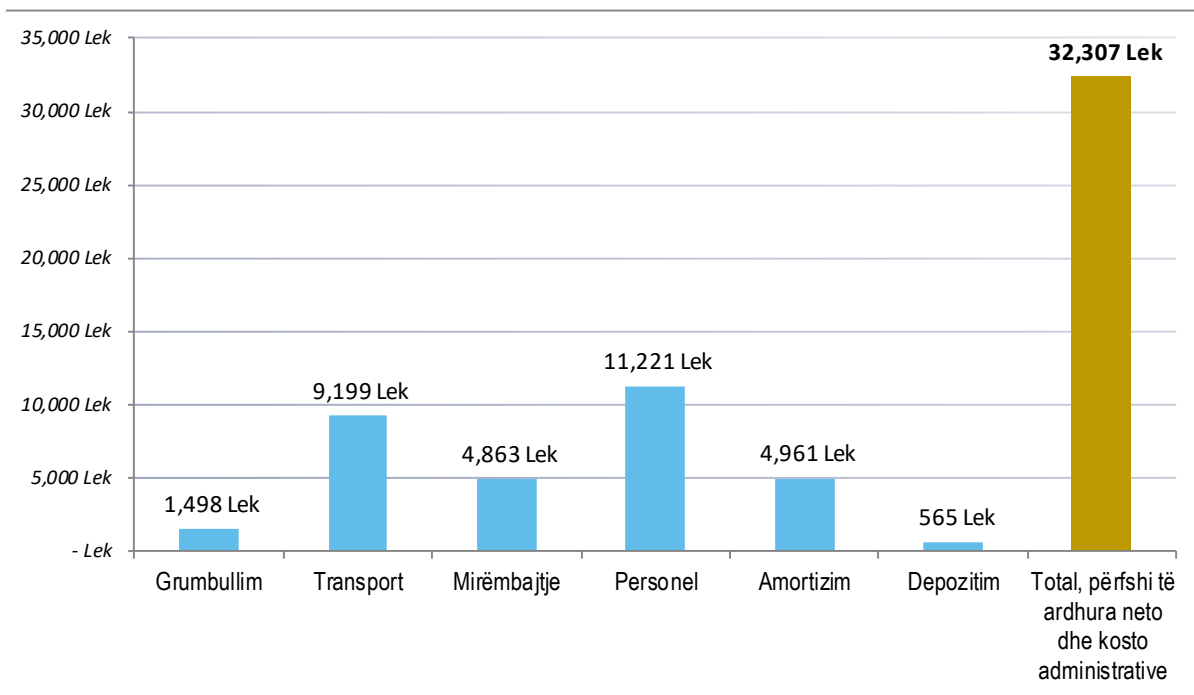
<i>Grumbullim</i>	153 Lek	1.21 €
<i>Transport</i>	161 Lek	1.27 €
<i>Mirëmbajtje</i>	496 Lek	3.94 €
<i>Personel</i>	1,145 Lek	9.09 €
<i>Amortizim</i>	510 Lek	4.05 €
<i>Depozitim</i>	62 Lek	0.49 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	2,527 Lek	20.05 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

<i>Grumbullim</i>	1,396 Lek	11.08 €
<i>Transport</i>	1,466 Lek	11.64 €
<i>Mirëmbajtje</i>	4,532 Lek	35.97 €
<i>Personel</i>	10,457 Lek	82.99 €
<i>Amortizim</i>	4,656 Lek	36.96 €
<i>Depozitim</i>	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	23,073 Lek	183.12 €

Zona e shërbimit | Zona 7

Total cost for management [LEK/year] **4,391,418.94**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

<i>Grumbullim</i>	55 Lek	0.43 €
<i>Transport</i>	336 Lek	2.66 €
<i>Mirëmbajtje</i>	178 Lek	1.41 €
<i>Personel</i>	410 Lek	3.25 €
<i>Amortizim</i>	181 Lek	1.44 €
<i>Depozitim</i>	21 Lek	0.16 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	1,179 Lek	9.36 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

<i>Grumbullim</i>	1,498 Lek	11.89 €
<i>Transport</i>	9,199 Lek	73.01 €
<i>Mirëmbajtje</i>	4,863 Lek	38.60 €
<i>Personel</i>	11,221 Lek	89.06 €
<i>Amortizim</i>	4,961 Lek	39.37 €
<i>Depozitim</i>	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	32,307 Lek	256.41 €

ANEKSI III – SKENARI ALTERNATIV PËR OFRIMIN E SHËRBIMIT NË BASHKINË MIRDITË

I. Shërbimet që do të përfshihen në këtë Skenar

Në këtë skenar të parë Bashkia do të synojë të mbulojë 100% zonën urbane në NJA të Rreshenit dhe NJA Rubikut, si dhe shtrirjen e shërbimit në 90% të territorit rural, në NJA Fan, Orosh, Kthellë, Selitë dhe Kaçinar, me skemën me qendër fshati. Shtrirja e shërbimit në pothuajse 100% të territorit të bashkisë do të synojë që niveli i pastërtisë nga depozitimet e paligjshme të mbetjeve të reduktohet. Gjithashtu në lidhje me depozitimimin e mbetjeve në impiante të kontrolluara, në Bashkinë Mirditë tashmë ky objektivi është i pëmbushur, pasi mbetjet transportohen në një lëndfill inxhinierik në Ndërfushas.

Kjo skemë do të parashikojë ofrimin e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në pesë zona të shërbimit me anë të një makine 5 ton, sipas frekuencave 7 herë/ditë për zonën urbane dhe 2 herë/ditë për zonat sub-urbane dhe rurale. Sistemi bazohet në përdorimin e pikave të përbashkëta për grumbullimin e mbetjeve të përbërë nga kontenierë 1.1m³, ku mbetjet do të hidhen të përziera. Mbetjet më pas do të depozitohen në lëndfillin e Ndërfushasit.

Përveç ofrimit të shërbimit në katër zonat e shërbimit, ky Skenar propozon edhe shtrirjen e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve me anë të një mjeti 3ton të hapur, që do të ofrohet me qendër fshati në zonat me infrastrukturë më pak të zhvilluar për shkak të rrugës të paaksesueshme, me distanca më të largëta nga lëndfilli dhe normë gjenerimi më të ulët, sipas një frekuence 1 herë në muaj. Në këtë rast grumbullimi do të bëhet me qese plastike derë më derë dhe kryesisht parashikohet të grumbullohen mbetje si qelqi dhe plastika.

Ndërkohë shtrirja e shërbimit në zonat rurale me qendër fshati do të plotësojë **Prioritetin e III** të Standardit Minimal për shtrirjen e shërbimit në mbi 90% të zonës rurale, të cilën bashkia duhet t'a përqafojë në kohë, në përmbyshje edhe të detyrimeve ligjore sipas ligjit vendor për të ofruar një shërbim sipas standardit minimal.

Duke marrë parasysh këto zona, u vlerësua kjo ndarje për Skenarin I:

- **Zona Urbane**
 - Rubik
- **Zona Semi-Urbane**
 - Rreshen-Kthellë -Kaçinar
- **Zona Rurale**
 - Fan-Orosh
 - Kthellë-Selitë
- **Zonat Rurale me qendër fshati**
 - Selitë - Kthellë
 - Rreshen-Kthellë
 - Zona Fan
 - Zona Orosh
 - Zona Kaçinar
 - Zona Rubik

J. Të dhënat teknike në lidhje me ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve

Riorganizimi i shërbimit, tashmë në katër zona dhe shtrirja e shërbimit në zonat rurale sipas skemës me qendër fshati, sjell edhe ndryshime në lidhje me infrastrukturën e nevojshme për ofrimin e shërbimit, investimet për kontenierë apo mjete dhe frekuencat e ofrimit të shërbimit. Në tabelën më

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

poshtë jepet një përmbledhje në lidhje me infrastrukturën e nevojshme dhe të dhënat teknike për zonat e evidentuara të këtij skenari:

Përbërja	Të dhënat bazë	Infrastruktura			Të dhënat teknike	
	Totali i mbetjeve që gjenerohen	Mjetet	Kontenierë (nr)	Fuqia punëtore	Norma e gjenerimit	Frekuenca ²⁵
Zona 1						
Rubik	1,092 ton/vit	1 mjet 5 ton/ 2 turne	26	1 shofer, 2 punonjës	0.6 kg/banorë/ditë	7 herë/javë
Zona 2						
Rreshen-Kaçinar - Kthellë	3,325 ton/vit	1 mjet 10 ton/ 1 turn	78	1 shofer, 2 punonjës	0.7 kg/banorë/ditë	7 herë/javë
Zona 3						
Fan-Orosh	502 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	41	1 shofer, 2 punonjës	0.3 kg/banorë/ditë	2 herë/javë
Zona 4						
Selitë	169 ton/vit	1 mjet 5ton/1 turn	14	1 shofer, 2 punonjës	0.3 kg/banorë/ditë	2 herë/javë
Zonat Rurale						
Selitë-Kthellë			34			
Kthellë-Rrëshen			26			
Fan		1 mjet 3ton i hapur	23			1 herë/muaj
Orosh			18			
Kaçinar			25			
Rubik			7			
Totali			341 (87 qese plastike 0.12 litra)			

Tabela 41 Të dhënat teknike për Skenarin I të menaxhimit të mbetjeve

[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 1: Për NJA Rubik, me një normë gjenerimi prej *0.6kg/banorë/ditë* dhe *26 kontenierë*, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton* që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *7 herë në javë/1 turn* në ditë për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushas.

Zona 2: Për 3 NJA Rreshen, Kthellë dhe Kaçinar, me një normë gjenerimi prej *0.7kg/banorë/ditë* dhe *78 kontenierë*, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 10ton*, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *7 herë në javë/1 turn* në ditë për të gjithë zonën, për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushasit. Në NJA të Kaçinarit, Bashkia do të zgjerojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve nëpërmjet instalimit të skemës së grumbullimit në qendër fshati, gjegjësisht Kaçinar.

Zona 3: Kjo zonë përfshin NJA Orosh dhe Fan, me një normë gjenerimi prej *0.3kg/banorë/ditë* dhe *41 kontenierë*, ku parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton*, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *2 herë në javë/1 turn* në ditë për të gjithë zonën, për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushasit.

²⁵ Këto frekuenca janë vendosur sipas indikacioneve të sistemit, i cili lejon vetëm dy mundësi (2 dhe 7 herë në javë), duke përafëruar

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Zona 4: Në NJA Selitë, me një normë gjenerimi prej *0.3kg/banorë/ditë* dhe *14 kontenierë*, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 5ton*, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *2 herë në javë/1 turn në ditë* për të gjithë zonën, për t'i dërguar më pas në lëndfillin e Ndërfushasit. Në NJA të Selitës, Bashkia do të zgjerojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve nëpërmjet instalimit të skemës së grumbullimit në qendër fshati, gjegjësisht Perlat Qendër.

Zonat Rurale: Në zonat rurale të 7 NJA të Bashkisë Mirditë me një normë gjenerimi prej **0.1 kg/banorë/ditë** dhe **11 kontenierë** në total, parashikohet të përdoret *1 mjet teknologjik 1.5-3ton i hapur*, që do të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve *1 herë në muaj/1 turn në ditë* për të gjithë zonën rurale. Kjo skemë, e cila në trajtimin e skenarit të parë të planit, do të shikohet si një nën skemë, ka për qëllim që të parashtrojë për bashkinë mundësinë e ofrimit të shërbimit edhe në zonat shumë rurale, e cila jo domosdoshmërisht do të ndodhë me aplikimin e skenarit të parë, që është shtrirja e shërbimit në zonën urbane dhe suburbane të territorit të bashkisë. Qëllimi i i këtij nën skenari, si një kërkesë e veçantë e bashkisë, konsiston në grumbullimin e mbetjeve, kryesisht qelq dhe plastikë, që mund të gjenerohen në këto njësi, të cilat do të grumbullohen më mjetin e hapur 1.5-3ton dhe do të dërgohen në qendrat e fshatrave. Aty ato do të bashkohen me mbetjet e tjera dhe do të jenë pjesë e skemës bazë të ofrimit të shërbimit. Për secilën nga zonat rurale, grupi i punës në bashki ka përcaktuar qendrat e fshatrave, ku do të bëhet grumbullimi i mbetjeve nga grumbullimi 1 herë në muaj në zonat shumë rurale, siç tregohet në tabelën më poshtë:

Zonat Rurale	Mjeti	Frekuenca	Pika fundore të zonave rurale	Gjatësia e rrugës (1 kah)
1. Selitë-Kthellë	1 mjet 1.5 - 3ton i hapur	1 herë në muaj	Perlat Qendër	51.3 km
2.Rreshen-Kthellë			Venddepozitimi	68 km
			Gëziq në Ndërfushas	
3.Fan			Fshati Klos	50 km
4.Orosh			Reps	42.3 km
5.Kaçinar			Venddepozitimi	60 km
	Gëziq në Ndërfushas			
6.Rubik	Venddepozitimi	15 km		
	Gëziq në Ndërfushas			

Tabela 42 Përmbledhja e rrugëtimeve për zonat rurale Skenari I
[Burimi: Punuar nga autori]

K. Rrugëtimi i mjeteve për Skenarin I'

Janë kryer matjet e distancave të rrugëtimit të mjeteve për këtë skenar, sipas mjeteve përkatëse të cilat do kryejnë shërbimin në një rrugë të vetme (nga pika e nisjes për në pikën fundore të grumbullimit). Grupi i punës së bashkisë dhe projekti BtF pasi kanë bërë evidentimin e koordinatave gjeografike të PGM në Google Earth dhe GIS, mbi bazën e kësaj databaze në sistemin e rrugëve aktuale janë llogaritur distancat përkatëse siç i kërkon programi i llogaritjes së kostos dhe tarifës së hartuar nga dldp Helvetas Intercooperation. Për skenarin e parë janë kryer matje për secilën zonë, nisur nga mjeti i cili do të kryejë një rrugë (nga pika e nisjes në PGM fundore). Në sistemin GIS janë gjeneruar rrugëtimet për të 4 zonat e shërbimit në këtë skenar, ku nisja është marrë në NJA Rreshen tek karburant Kthella dhe pika përfundimtare është në Lëndfillin e Ndërfushasit.

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Tabela përmbledhëse për rrugëtimet e Skenarit I' në zonën urbane dhe suburbane

		E Hënë	E Martë	E Mërkurë	E Enjte	E Premte	E Shtunë	E Dielë
ZONA 1								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Rubik							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	54km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							
ZONA 2								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Rreshen-Kthellë-Kaçinar							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	65km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 10ton							
ZONA 3								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Fan (qendër fshati Fan) - Orosh (qendër fshati Repts)							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill Ndërfushas							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	57km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							
ZONA 4								
Rrugëtimi								
<i>Nisja Autoparku Rreshen</i>	Selitë (qendër Kurbnesh)							
<i>Pika fundore</i>	Lendfill							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	44km							
<i>Mjeti</i>	1 mjet 5ton							

Tabela 43 Përmbledhja e rrugëtimeve për pesë zonat e shërbimit Skenari I'

[Burimi: Punuar nga autori]

L. Llogaritja e kostonë së shërbimit për Skenarin I'

Llogaritjet e kostove të Skenarit I janë kryer në sajë të programit të hartuar nga dldp për llogaritjen e kostonë, në zbatim të VKM Nr. 319 dt. 31.05.2018 "Për miratimin e masave për kostonë e menaxhimit të integruar të mbetjeve" duke e përshtatur sistemin në rastin e Bashkisë Mirditë.

Në sistemin janë hedhur të dhënat teknike të përmendura më lart dhe për secilën nga katër zonat e mbetjeve është llogaritur kostonë e shërbimit siç tregohet në tabelën përmbledhëse më poshtë, me zërat përkatëse të shërbimeve të mbetjeve:

Zona 1	Kostonë e Skenarit I
Njësitë e Zonës 1 (Rubik)	12 mujore (LEK/vit)
Kostonë totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostonë totale për grumbullim	632,363
Kostonë totale për transport	357,700
Totali i kostonë për karburant për grumbullim dhe transport	990,063

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,924,823
Kostot totale për depozitim	545,868
Kosto totale amortizimi	672,558
Kosto totale operacionale	4,143,249
Kosto administrative	455,757
Të ardhurat neto	165,730
KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	4,764,736
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	4,483,719

Tabela 44 Kosto e shërbimit për Zonën 1 - Skenari I'

[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 2	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 2 (Rreshen, Kthellë dhe Kaçinar)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	650,000
Kostot totale për grumbullim	1,373,313
Kostot totale për transport	229,950
Totali i koston për karburant për grumbullim dhe transport	1,603,263
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	3,603,023
Kostot totale për depozitim	1,662,692
Kosto totale amortizimi	1,305,798
Kosto totale operacionale	6,571,512
Kosto administrative	591,436
Të ardhurat neto	262,860
KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	7,425,809
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	8,705,320

Tabela 45 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I'

[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 3	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 3 (Fan dhe Orosh)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	180,180
Kostot totale për transport	334,880
Totali i koston për karburant për grumbullim dhe transport	515,060
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,449,820
Kostot totale për depozitim	251,237
Kosto totale amortizimi	754,634
Kosto totale operacionale	3,455,691
Kosto administrative	311,012
Të ardhurat neto	138,228
KOSTO OPERACIONALE	3,904,931
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	5,030,895

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Tabela 46 Kosto e shërbimit për Zonën 3 Skenari I'

[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 4	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 5 (Kthellë dhe Selitë)	
Kostot totale të mirëmbajtjes	585,000
Kostot totale për grumbullim	180,180
Kostot totale për transport	320,320
Totali i koston për karburant për grumbullim dhe transport	500,500
Kostot totale për personelin	1,349,760
Kostot nëntotale operacionale	2,435,260
Kostot totale për depozitim	84,660
Kosto totale amortizimi	611,132
Kosto totale operacionale	3,131,052
Kosto administrative	281,795
Të ardhurat neto	125,242
KOSTOT TOTALE OPERACIONALE	3,538,089
KOSTOT TOTALE PËR INVESTIME	4,074,216

Tabela 47 Kosto e shërbimit për Zonën 4 Skenari I'

[Burimi: Punuar nga autori]

Në tabelën më poshtë jepet një përmbledhje e kostove për Skenarin I':

Nën zërat e koston – Skenari I'	KOSTO (LEK/vit)				
	Rubik	Rreshen - Kthellë - Kaçinar	Fan - Orosh	Selitë	BASHKIA TOTAL
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,924,823	3,603,023	2,449,820	2,435,260	11,412,926
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	1,662,692	251,237	84,660	2,544,457
Nën kosto totale e amortizimit	672,558	1,305,798	754,634	611,132	3,344,122
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	455,757	591,436	311,012	281,795	1,640,000
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	165,730	262,860	138,228	125,242	692,060
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)					19,633,565
Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005	6,351,005			12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,115,741	13,776,814	3,904,931	3,538,089	32,335,575
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	4,483,719	8,705,320	5,030,895	4,074,216	22,294,150
Kosto A +B	15,599,460	16,138,554	8,935,826	7,612,305	48,286,145

Tabela 48 Përmbledhje e kostove të Skenarit I'

[Burimi: Punuar nga Autori]

Ndërkohë bashkia, në sajë të kërkesës së saj të veçantë për të shtrirë shërbimin edhe në zonat rurale, më poshtë jepet kosto e llogaritur përt këto zona, ku është përcaktuar një normë gjenerimi prej 0.1kg/banorë/ditë dhe një përqindje e popullsisë totale rurale që do të marrë këtë shërbim (20% e popullsisë totale e bashkisë), nga të cilët 30% e tyre janë të përjashtuar nga shërbimi:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Zona 7	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Zonat e thella rurale	
Nën kosto e mirëmbajtjes së mjeteve (Sigurimi kamionit, Vaj+filtra, Goma, Mirëmbajtje mekanike, Parkim)	585,000
Nën kosto për grumbullim dhe transport	1,286,740
Nën kosto e personelit (3 shofera+ 6 punonjës)	1,349,760
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	3,221,500
Nën kosto e depozitimit në landfill	67,963
Nën kosto totale e amortizimit	596,748
Kosto administrative	349,759
Të ardhurat neto	155,448
KOSTO TOTALE OPERACIONALE	4,391,418
KOSTO TOTALE INVESTIMI	3,978,323

Tabela 49 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit

[Burimi: Punuar nga autori]

Ndonëse kosto e shërbimit e llogaritur sipas modelit të miratuar me VKM, jep një kosto totale operacionale dhe të investimeve të mundshme, për bashkinë interes ka kosto operacionale për grumbull dhe transport, kosto e mirëmbajtjes së mjetit si dhe kosto e investimit për kontenierë dhe mjetin që do të përdorë. Në tabelën më poshtë përmbledhen këto informacione, të cilat më pas do t'i shtohen koston së plotë të shërbimit, për llogaritje të mëtejshme:

Nën zërat e koston në zonën rurale	12 mujore (LEK/vit)
Kosto Mirëmbajtje	585,000
Kosto për grumbullim dhe transport	1,286,740
KOSTO OPERACIONALE	1,871,740
Kosto Investimi (Kontenierë)	390,323
Kosto Investimi (Mjeti)	2,000,000
KOSTO INVESTIMI TOTAL	2,390,323

Tabela 50 Kosto e shërbimit për Zonat e thella të shërbimit

[Burimi: Punuar nga autori]

Në tabelën më poshtë jepët e përmbledhur kosto e skenarit I', nëse bashkia do të vendosë të zbatojë skenarin I' sëbashku me shtrirjen e shërbimit në zonat rurale shumë të thella:

Nën zërat e koston – Skenari I dhe zonat e thella rurale	KOSTO (LEK/vit)				
	Rubik	Rreshen - Kthellë - Kaçinar	Fan - Orosh	Selitë	BASHKIA TOTAL
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,924,823	3,603,023	2,449,820	2,435,260	11,412,926
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	1,662,692	251,237	84,660	2,544,457
Nën kosto totale e amortizimit	672,558	1,305,798	754,634	611,132	3,344,122
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	455,757	591,436	311,012	281,795	1,640,000
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	165,730	262,860	138,228	125,242	692,060
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)					19,633,565
Kosto operacionale në zonat e thella rurale					1,871,740
Kosto investim në zonat shumë rurale					2,390,330
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)					21,505,305

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005	6,351,005			12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,115,741	7,425,809	3,904,931	3,538,089	34,207,315
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	4,483,719	8,705,320	5,030,895	4,074,216	22,294,150
Kosto A +B	15,599,460	16,138,554	8,935,826	7,612,305	50,676,475

Tabela 51 Përmbledhje e kostove të Skenarit I' së bashku me shërbimin në zonat rurale të thella
[Burimi: Punuar nga Autori]

Duke marrë parasysh kostot e Skenarit I' dhe duke i shtuar kostot e zonës 5 (zona e riciklimit) në tabelën më poshtë jepet kosto totale e Skenarit II sipas llogaritjes në sistem:

Nën zërat e kostos – SKENRAI II dhe zonat e thella rurale	KOSTO (LEK/vit)						
	Rubik		Rreshen - Kthellë - Kaçinar		Fan - Orosh	Selitë	BASHKIA TOTAL
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,924,823	1,152,110	3,603,023	1,152,110	2,449,820	2,435,260	13,717,146
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	36,464	1,662,692	36,464	251,237	84,660	2,617,385
Nën kosto totale e amortizimit	672,558	300,513	1,305,798	300,513	754,634	611,132	3,945,148
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	455,757	134,018	591,436	134,018	311,012	281,795	1,908,036
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	165,730	59,564	262,860	59,564	138,228	125,242	811,188
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm për mbetjet)							22,998,903
Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005		6,351,005				12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,115,741	1,682,669	13,776,814	1,682,669	3,904,931	3,538,089	35,700,913
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	4,483,719	2,003,416	8,705,320	2,003,416	5,030,895	4,074,216	29,216,053
Kosto A +B	15,599,460	3,686,083	16,138,554	3,686,083	8,935,826	7,612,305	67,857,069

Tabela 52 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I' & II
[Burimi: Punuar nga autori]

Në tabelën më poshtë përmbledhen kostot, nëse bashkia do të vendosë të zbatojë të dy skenarët si dhe të shtrijë shërbimin edhe në zonat e thella rurale:

Nën zërat e kostos – SKENRAI II dhe zonat e thella rurale	KOSTO (LEK/vit)						
	Rubik		Rreshen - Kthellë - Kaçinar		Fan - Orosh	Selitë	BASHKIA TOTAL
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,924,823	1,152,110	3,603,023	1,152,110	2,449,820	2,435,260	13,717,146
Nën kosto e depozitimit në landfill	545,868	36,464	1,662,692	36,464	251,237	84,660	2,617,385
Nën kosto totale e amortizimit	672,558	300,513	1,305,798	300,513	754,634	611,132	3,945,148
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimit)	455,757	134,018	591,436	134,018	311,012	281,795	1,908,036
Fitimi nga të radhurat neto (4%)	165,730	59,564	262,860	59,564	138,228	125,242	811,188
KOSTO TOTALE OPERACIONALE							22,998,903
Kosto operacionale në zonat e thella rurale							1,871,740
Kosto investim në zonat shumë rurale							2,390,330
KOSTO TOTALE OPERACIONALE (vetëm mbetjet)							24,870,643
Nën Kosto e plotë për fshirje larjen	6,351,005		6,351,005				12,702,010
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	11,115,741	1,682,669	13,776,814	1,682,669	3,904,931	3,538,089	37,372,653
KOSTO TOTALE INVESTIMI - B	4,483,719	2,003,416	8,705,320	2,003,416	5,030,895	4,074,216	29,216,053
Kosto A +B	15,599,460	3,686,083	16,138,554	3,686,083	8,935,826	7,612,305	70,247,399

Tabela 53 Përmbledhje e kostove nga zbatimi i Skenarit I' & II dhe zonat rurale të thella
[Burimi: Punuar nga autori]

Krahasimi i kostove të skenarëve të propozuar me skenarin bazë

Skenarët e propozuar për planin e menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Mirditë janë bazuar në përmbushjen e parimit për arritjen e standardit minimal për menaxhimin e mbetjeve, duke filluar nga prioritetet më bazike deri tek ato më maksimale. Skenari I është hartuar për të përmbushur prioritetin për shtrirjen e shërbimit në të gjithë territorin urban dhe rural të bashkisë dhe dërgimin e mbetjeve në

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

një impiant të kontrolluar, dhe Skenari II ka tentuar që të prezantojë tek bashkia masa të cilat potencialisht do të tentonin të arrinin standardin ligjor për menaxhimin e integruar të mbetjeve.

Në grafikun më poshtë bëhet një krahasim i kostos aktuale të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në 7 NJA në Bashkinë Mirditë dhe kostot e dy skenarëve të tjerë ku shërbimi është shtrirë në dy njësi të tjera administrative dhe ku është prezantuar skema e ndarjes në burim të mbetjeve të riciklueshme:

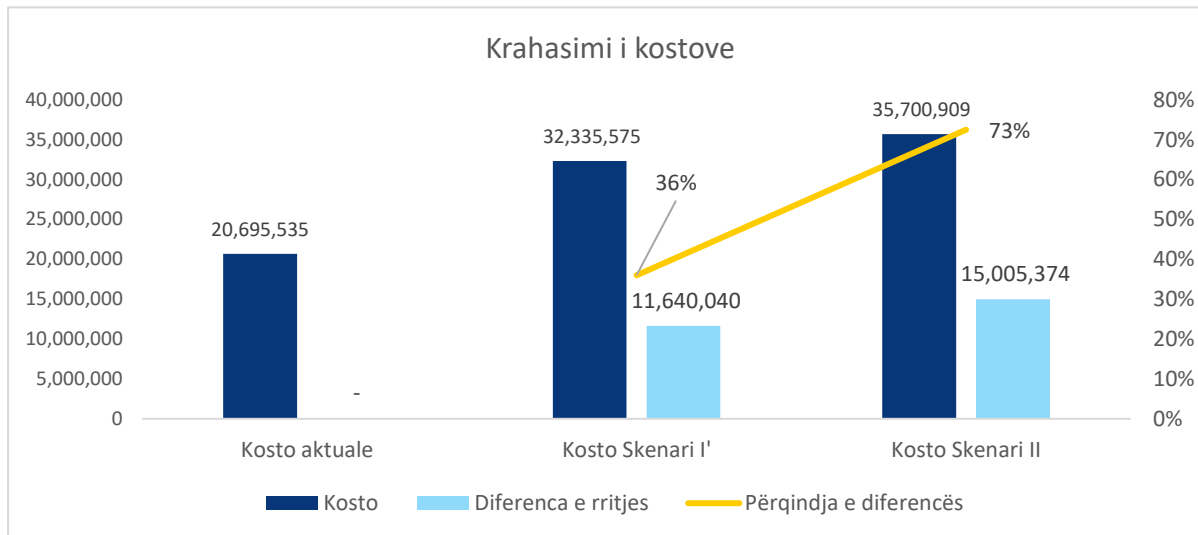

Figura 41 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar me koston e skenarit bazë
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Siç mund ta shohim nga grafiku, aplikimi i Skenarit të parë' në Bashkinë Mirditë do të sjellë rritje të koston së shërbimit me 36% në krahasimim me koston e Skenarit bazë aktual, dhe me 73% për Skenarin e dytë krahasuar me Skenarin bazë. Në kushtet, kur bashkia është e limituar në buxhetin e saj për ofrimin e shërbimeve cilësore të menaxhimit të mbetjeve, në kushtet kur edhe niveli i grumbullimit të tarifave dhe mbulimi i koston nga tarifat është shumë i ulët, zbatimi i këtyre skenarëve do të kërkojë që bashkia të angazhohet në hartimin e strategjive konkrete për të kapërcyer këtë rritje të koston nga skenari bazë, si:

- i. Rritja e nivelit të grumbullimit të tarifave
- ii. Planifikimi i rritjes së tarifës, bazuar në koston aktuale të shërbimit për gjatë 5 vjeçarit të planit
- iii. Ngritja e një sistemi faturimi sa më transparent dhe të aksesueshëm për komunitetin
- iv. Ngritja e një sistemi monitorimi të shërbimit sipas indikatorëve të performancës
- v. Informimi i komunitetit në lidhje me skemat e menaxhimit të mbetjeve dhe detyrimin për pagesën e tarifës së pastrimit

Ndërkohë nëse bashkia do të vendosë që të fillojë të zbatojë skemën për për grumbullimin e mbetjeve në zonat e largëta rurale, atëherë kosto për të dy skenarët do të ketë një rritje akoma më të madhe. Në grafikun më poshtë tregohet se sa do të rritet kosto e shërbimit për të dy skenarët, nëse do të përshihen edhe zonat shumë rurale në skemë:

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

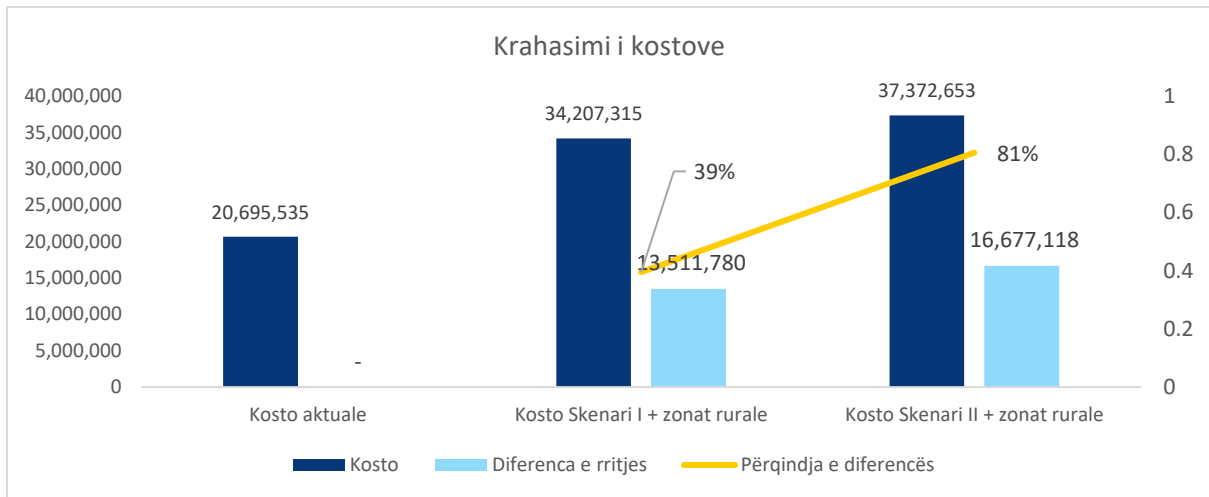
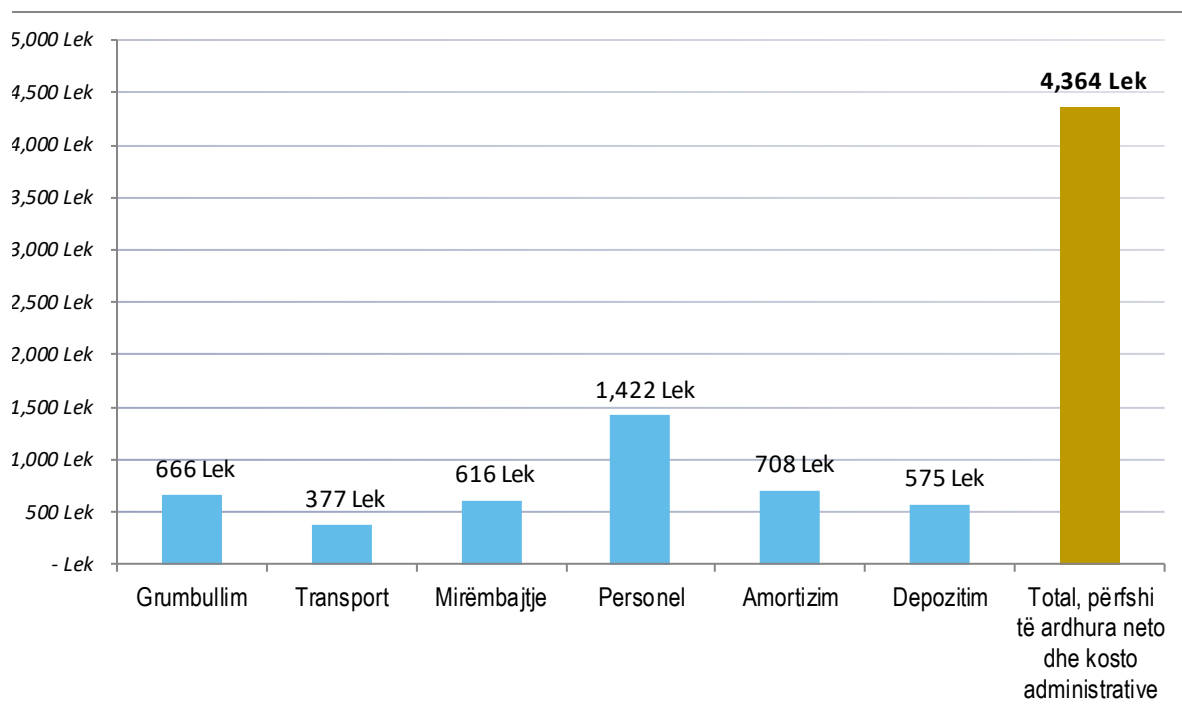

Figura 42 Krahasimi i kostove për skenarët e propozuar së bashku me zonat rurale me koston e skenarit bazë
[Burimi: zhvilluar nga autori]

ANEKSI IV – KOSTOT SIPAS SISTEMIT TË LLOGARITJES SË KOSTOS PËR SKENARIN I, II DHE PËR SKENARIN PËR SHTRIRJEN E SHËRBIMIT NË ZONA SHUMË RURALE

Zona e shërbimit Zona 1

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] **4,764,736.03**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

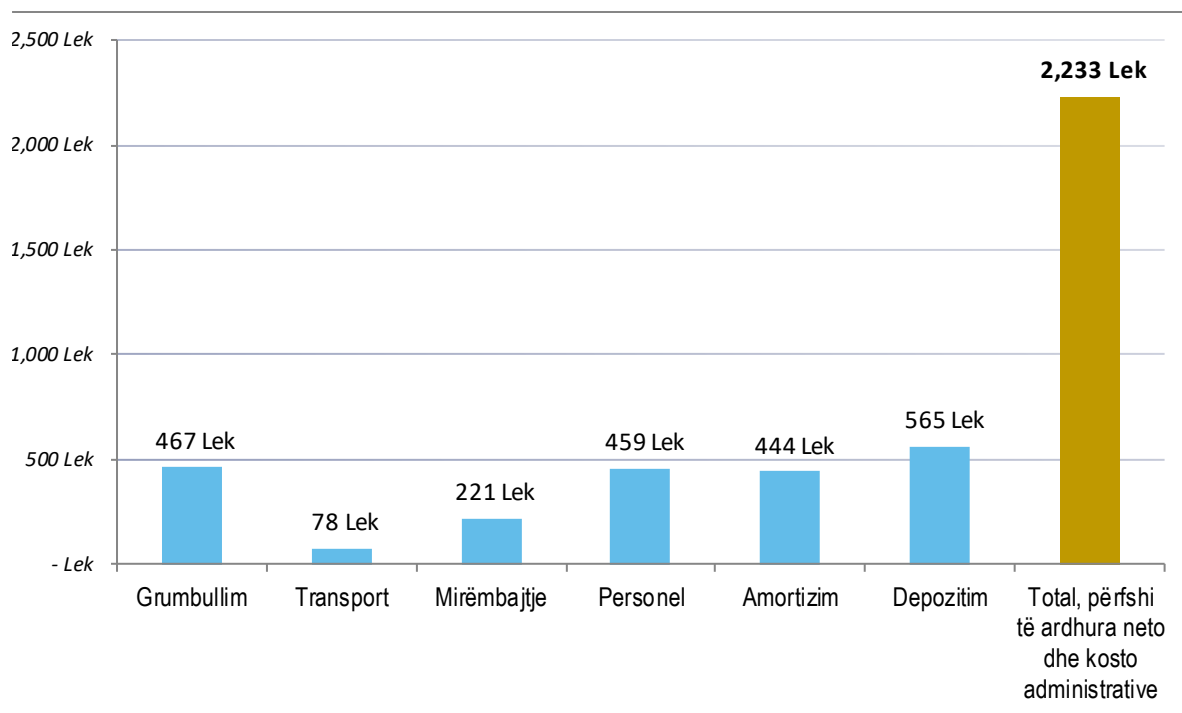
Grumbullim	146 Lek	1.16 €
Transport	83 Lek	0.65 €
Mirëmbajtje	135 Lek	1.07 €
Personel	311 Lek	2.47 €
Amortizim	155 Lek	1.23 €
Depozitim	126 Lek	1.00 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	956 Lek	7.59 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	666 Lek	5.29 €
Transport	377 Lek	2.99 €
Mirëmbajtje	616 Lek	4.89 €
Personel	1,422 Lek	11.28 €
Amortizim	708 Lek	5.62 €
Depozitim	575 Lek	4.56 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	4,364 Lek	34.64 €

Zona e shërbimit Zona 2

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] 7,425,808.90

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

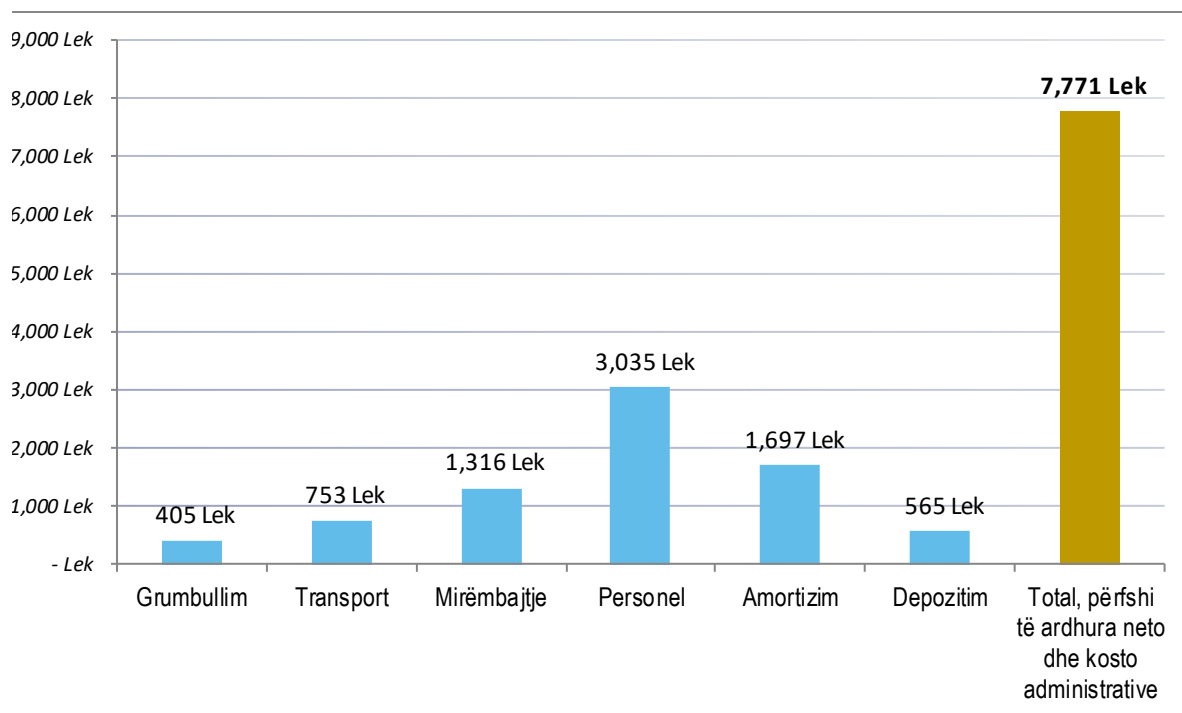
<i>Grumbullim</i>	119 Lek	0.95 €
<i>Transport</i>	20 Lek	0.16 €
<i>Mirëmbajtje</i>	56 Lek	0.45 €
<i>Personel</i>	117 Lek	0.93 €
<i>Amortizim</i>	113 Lek	0.90 €
<i>Depozitim</i>	144 Lek	1.15 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	571 Lek	4.53 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

<i>Grumbullim</i>	467 Lek	3.70 €
<i>Transport</i>	78 Lek	0.62 €
<i>Mirëmbajtje</i>	221 Lek	1.75 €
<i>Personel</i>	459 Lek	3.64 €
<i>Amortizim</i>	444 Lek	3.52 €
<i>Depozitim</i>	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	2,233 Lek	17.72 €

Zona e shërbimit Zona 3

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] 3,904,930.95

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

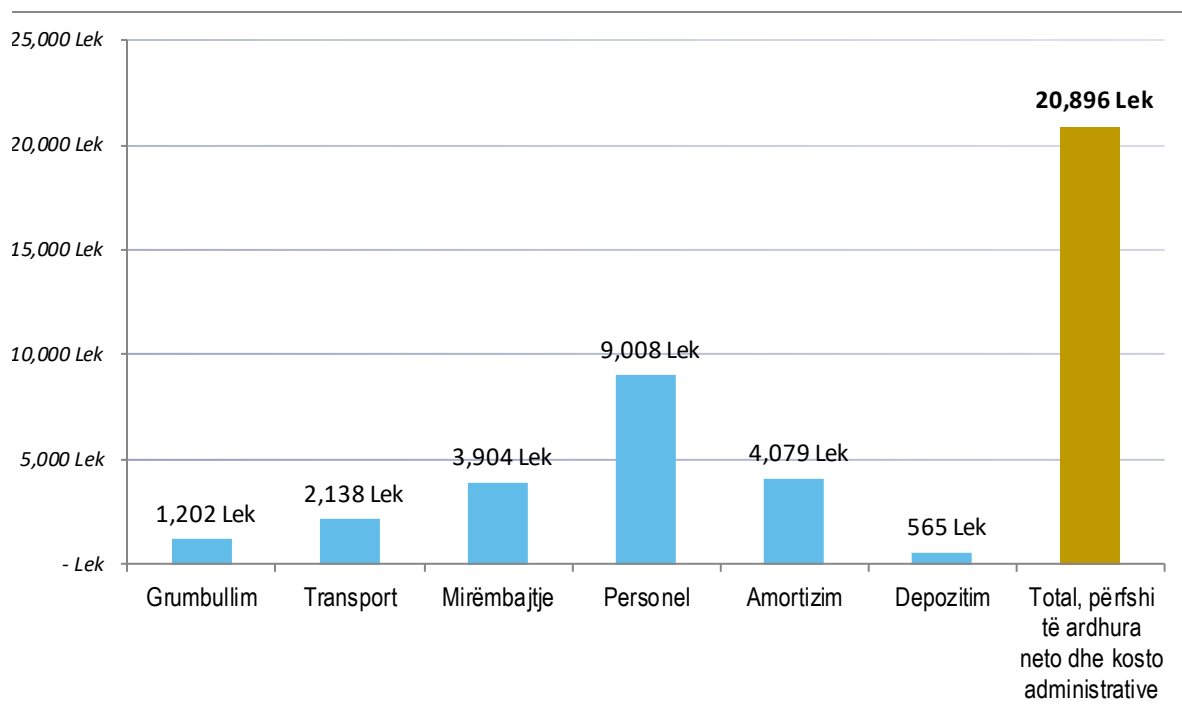
Grumbullim	44 Lek	0.35 €
Transport	82 Lek	0.65 €
Mirëmbajtje	144 Lek	1.14 €
Personel	332 Lek	2.64 €
Amortizim	186 Lek	1.47 €
Depozitim	62 Lek	0.49 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	851 Lek	6.75 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	405 Lek	3.22 €
Transport	753 Lek	5.98 €
Mirëmbajtje	1,316 Lek	10.44 €
Personel	3,035 Lek	24.09 €
Amortizim	1,697 Lek	13.47 €
Depozitim	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	7,771 Lek	61.68 €

Zona e shërbimit Zona 4

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] 3,538,089.17

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

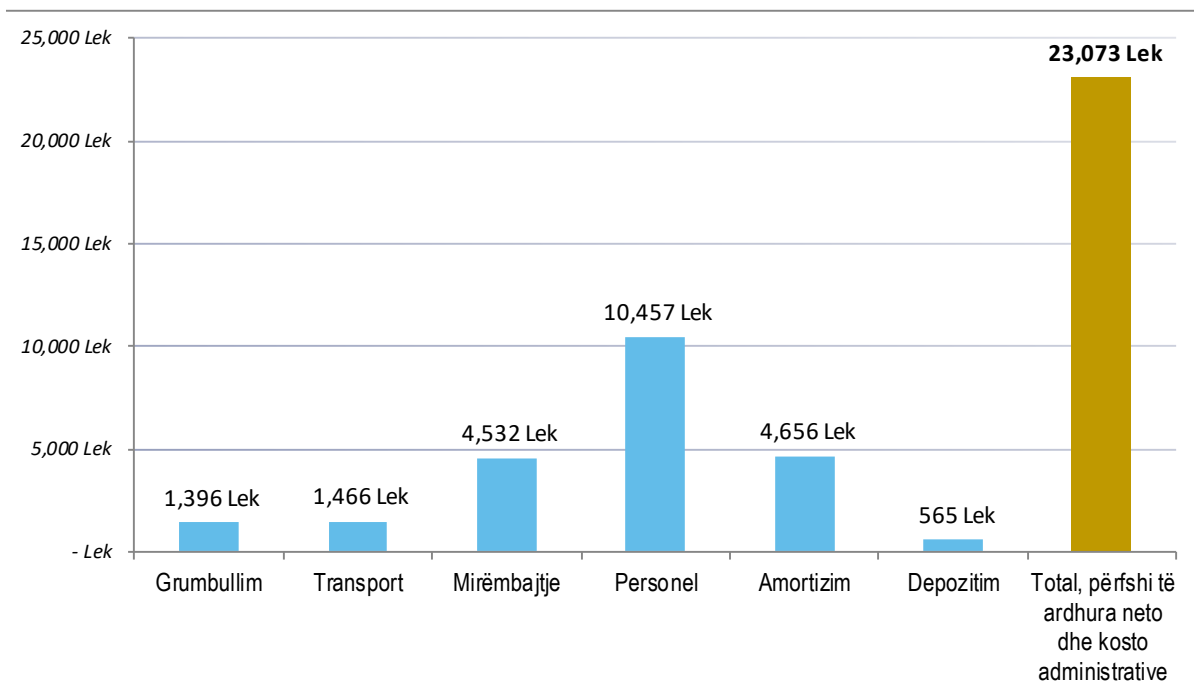
Grumbullim	132 Lek	1.05 €
Transport	234 Lek	1.86 €
Mirëmbajtje	428 Lek	3.39 €
Personel	986 Lek	7.83 €
Amortizim	447 Lek	3.54 €
Depozitim	62 Lek	0.49 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	2,288 Lek	18.16 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	1,202 Lek	9.54 €
Transport	2,138 Lek	16.97 €
Mirëmbajtje	3,904 Lek	30.99 €
Personel	9,008 Lek	71.49 €
Amortizim	4,079 Lek	32.37 €
Depozitim	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	20,896 Lek	165.84 €

Zona e shërbimit | Zona 5

Total cost for management [LEK/year] **3,365,334.15**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

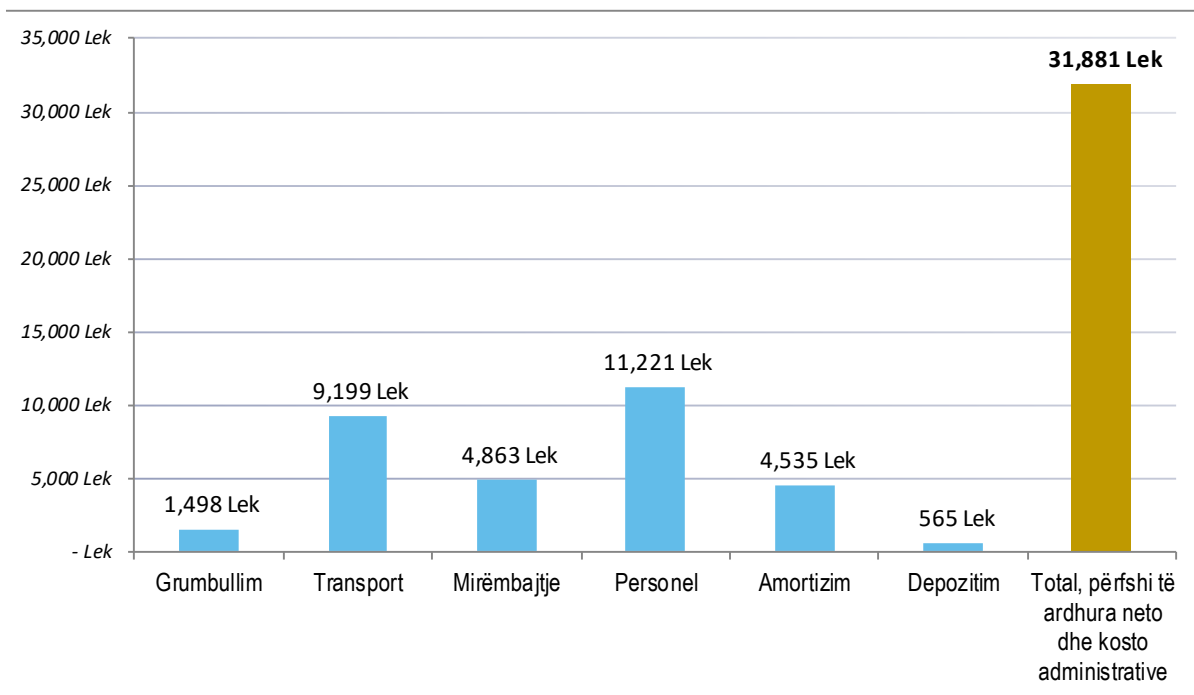
<i>Grumbullim</i>	153 Lek	1.21 €
<i>Transport</i>	161 Lek	1.27 €
<i>Mirëmbajtje</i>	496 Lek	3.94 €
<i>Personel</i>	1,145 Lek	9.09 €
<i>Amortizim</i>	510 Lek	4.05 €
<i>Depozitim</i>	62 Lek	0.49 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	2,527 Lek	20.05 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

<i>Grumbullim</i>	1,396 Lek	11.08 €
<i>Transport</i>	1,466 Lek	11.64 €
<i>Mirëmbajtje</i>	4,532 Lek	35.97 €
<i>Personel</i>	10,457 Lek	82.99 €
<i>Amortizim</i>	4,656 Lek	36.96 €
<i>Depozitim</i>	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	23,073 Lek	183.12 €

Zona e shërbimit | Zona 6

Total cost for management [LEK/year] **4,333,507.11**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

<i>Grumbullim</i>	55 Lek	0.43 €
<i>Transport</i>	336 Lek	2.66 €
<i>Mirëmbajtje</i>	178 Lek	1.41 €
<i>Personel</i>	410 Lek	3.25 €
<i>Amortizim</i>	166 Lek	1.31 €
<i>Depozitim</i>	21 Lek	0.16 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	1,164 Lek	9.24 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

<i>Grumbullim</i>	1,498 Lek	11.89 €
<i>Transport</i>	9,199 Lek	73.01 €
<i>Mirëmbajtje</i>	4,863 Lek	38.60 €
<i>Personel</i>	11,221 Lek	89.06 €
<i>Amortizim</i>	4,535 Lek	35.99 €
<i>Depozitim</i>	565 Lek	4.48 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	31,881 Lek	253.03 €

ANEKSI V – PLANIFIKIMI I TË ARDHURAVE NGA TARIFA E PASTRIMIT PËR SKENARIN I'&II TË MENAXHIMIT TË MBETJEVE

SKENARI I

Bashkia Mirditë është angazhuar në përditësimin e databazës së klientëve (konsumatorët familjarë dhe biznese) për të përmirësuar planifikimin e tarifave vendore, jo vetëm tarifave të pastrimit, për të kuptuar më mirë potencialin fiskal të saj për të përballuar koston e shërbimit. Ky proces, specifikisht kërkon një iniciativë jo vetëm nga qendra e Bashkisë Mirditë, por nga të gjithë administratorët e NJA për të regjistruar të gjithë klientët në databazën e bashkisë.

Nga analiza që kemi zhvilluar në lidhje me politikën fiskale që duhet të ndjekë bashkia për të përballuar rritjen e kostos me 36%, në tabelën më poshtë kemi parashikuar potencialisht nivelin e mundshmë të të ardhurave nga tarifa ekzistuese dhe sa duhe të shkojë kjo tarifë për të përballuar rritjen e kostos për kategorinë familjeve dhe bizneseve. Si përqindje të barrës fiskale, kemi përcaktuar që familjet zënë 55% të barrës fiskale për mbulimin e kostos operative, biznesi i vogël 20% dhe biznesi i madh 25%.

Familjet	Tarifa ekzistuese lek/familje/vit	Nr. Familjeve	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat	Kosto e Familjeve në koston shtesë	% e familjeve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari ekzistues (lek)	Tarifa e re sipas Skenarit I të propozuar	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat
Rreshen	1,000	2,402	2,402,000			38.24%	995.63	2,000	4,804,000	
Rubik	1,000	1,409	1,409,000			22.43%	995.63	2,000	2,818,000	
Kthellë	400	615	246,000			9.79%	995.63	1,500	922,500	
Orosh	400	545	218,000			8.68%	995.63	1,500	817,500	
Fan	400	655	262,000			10.43%	995.63	1,500	982,500	
Selitë	400	193	77,200			3.07%	995.63	1,500	289,500	
Kaçinar	400	462	184,800			7.36%	995.63	1,500	693,000	
Totali		6,281	4,799,000	14.8%	6,253,252			11,327,000	35%	

BM	Tarifa ekzistuese (lek/vit)	Nr. BM	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat	Kosto e BM në koston shtesë	% e bizneseve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari ekzistues (lek)	Tarifa sipas Skenarit I (lek/vit)	Të ardhurat e mundshme nga tarifa e re	Mbulimi i kostos nëse mbliidhen të gjitha tarifat
Për çdo mjet në inventar të shoqërive të transportit. Agjensi për shërbime funerale apo dekorime të ndryshme	7,000	15	105,000			20%	37,900	20,000	300,000	
Bar, restorante, disko, pube, diskoteka etj. Për autoshkolla, polici private, kurse kualifikimi, etj.	20,000	23	460,000			31%	37,900	30,000	690,000	
Aktivitet Biznesi i Madh shitje me pakicë dhe shumicë dhe shërbime të tjera	50,000	15	750,000			20%	37,900	80,000	1,200,000	
Tregtim lëndë djegëse, karburant, gaz, etj. Komplekse të rritjes dhe therjes për shpendë, derra, gjedhë etj	100,000	10	1,000,000			13%	37,900	150,000	1,500,000	
Kantjer ndërtimi sipas volumit dhe vendit të punës	250,000	10	2,500,000			13%	37,900	300,000	3,000,000	
Biznes me aktivitet prodhimi, përpunim, kërkim zbulim hidrokarbure	300,000	2	600,000			3%	37,900	350,000	700,000	
Totali		75	5,415,000	17%	2,842,510			7,390,000	23%	

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

BV	Tarifa ekzistuese (lek/vit)	Nr. BV	Të ardhurat e mundshme	Mbulimi i koston nëse mblidhen të gjitha tarifat	Kosto e BV në koston shtesë	% e bizneseve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari ekzistues (lek)	Tarifa sipas Skenarit I (lek/vit)	Të ardhurat e mundshme nga tarifa e re	Mbulimi i koston nëse mblidhen të gjitha tarifat
Nënkategoritë e Bizneseve të Vogla	8,500	330	2,805,000			100%	6,891	15,000	4,950,000	
Total		330	2,805,000	9%	2,274,008				4,950,000	15%

Tabela 56 Planifikimi i të ardhurave dhe nivelit të tarifave nga rritja e koston aktuale për Skenarin I'

[Burimi: Punuar nga Autori]

Siç mund ta shohim nga tabela, në kushte e nivelit aktual të tarifave të pastrimit, nëse ajo do të grumbullohej 100% nga të gjithë klientët në sistemin e bashkisë, të cilët kanë detyrimin për pagesën e tarifës, familjet do të mbulonin **14.8%** të koston operative për Skenarin I, BV **9%** dhe BM **17%**. Në total kosto e bashkisë do të mbulohej me 40% dhe ajo do të duhej të sunvenciononte një shumë prej vetëm 5,820,404 lek/vit. Në kushtet kur niveli i grumbullimit të tarifës nga familjet është shumë i ulët, nëse bashkia do të fillonte me një fushatë komunikimi dhe ndërgjegjësimi për rritjen e nivelit të grumbullimit të tarifës nga komuniteti, performanca e saj fiskale dhe financiare do të përmirësohej mjaftueshëm. Ndërkohë nëse në sistem do të përfshijmë edhe familjet e njëjësive administrative, të cilat do të hyjnë në sistem kjo performancë do të jetë akoma më e mirë.

Për të përballuar këtë rritje të koston, në tabelë janë propozuar edhe niveli i tarifave të reja, të cilat bashkia duhet t'i marrë në konsideratë gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit për të parë mundësinë e rritjes graduale të tyre, për të bërë të mundur mbulimin e koston së re e cila pritet të rritet me 36% nga ajo ekzistuesja.

Nisur nga analiza më lart, në tabelën më poshtë kemi parashikuar se sa përqind e kostos operative do të mbulohet nga familjet, në sajë të një rritje prej 1% çdo vit të numrit të familjeve, ku tarifa e pastrimit do të pësojë rritjen e propozuar deri në vitin e pestë të planit për të mbuluar gradualisht përqindjen e rritjes së kosotos operative nga zbatimi i **Skenarit I'**. Si fillim janë marrë si referencë nivelet e grumbullimit të të ardhurave të raportuara nga bashkia për vitin 2018, ku vit pas viti është propozuar një rritje me 10% e nivelit të grumbullimit të të ardhurave.

Në rastin e bizneseve ato janë marrë të përmbledhura në dy tabela (biznesi i madh dhe biznesi i vogël) në ndryshim nga familjet, ku ato janë marrë më vetë për secilën zonë të mbetjeve.

Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 1 Rubik)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nr. i familjeve	1,409	1,423	1,437	1,452	1,466	1,481
Tarifa vjetore e familjeve	1,000	1,000	1,200	1,500	1,700	2,000
Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	1,409,000	1,423,090	1,724,785	2,177,541	2,492,559	2,961,746
Niveli i grumbullimit të të ardhurave	56%	65%	75%	85%	95%	100%
Të ardhurat e grumbulluara	789,040	925,009	1,293,589	1,850,910	2,367,931	2,961,746
Pjesë e kostos operative për familjet	6,056,752	6,965,265	7,570,940	8,176,616	8,782,291	9,387,966
Përqindja e mbulimit të kostos	13%	13%	17%	23%	27%	32%
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 2 Rreshen – Kthellë-Kaçinar)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nr. i familjeve	3,479	3,514	3,549	3,584	3,620	3,656
Tarifa vjetore e familjeve	1,000	1,000	1,200	1,500	1,700	2,000
Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	3,479,000	3,513,790	4,258,713	5,376,626	6,154,444	7,312,928
Niveli i grumbullimit të të ardhurave	56%	65%	75%	85%	95%	100%
Të ardhurat e grumbulluara	1,948,240	2,283,964	3,194,035	4,570,132	5,846,722	7,312,928
Pjesë e kostos operative për familjet	6,044,424	6,951,087	7,555,529	8,159,972	8,764,414	9,368,857
Përqindja e mbulimit të kostos	32%	33%	42%	56%	67%	78%
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 3 Fan - Orosh)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nr. i familjeve	1,200	1,212	1,224	1,236	1,249	1,261
Tarifa vjetore e familjeve	400	500	900	1,100	1,200	1,500
Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	480,000	606,000	1,101,708	1,359,997	1,498,470	1,891,818
Niveli i grumbullimit të të ardhurave	5%	15%	25%	35%	45%	50%
Të ardhurat e grumbulluara	24,000	90,900	275,427	475,999	674,311	945,909
Pjesë e kostos operative për familjet	2,147,712	2,469,869	2,684,640	2,899,411	3,114,182	3,328,954
Përqindja e mbulimit të kostos	1%	4%	10%	16%	22%	28%
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Zona 4 Selitë)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nr. i familjeve	193	195	197	199	201	203
Tarifa vjetore e familjeve	400	500	900	1,100	1,200	1,500
Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	77,200	97,465	177,191	218,733	241,004	304,267
Niveli i grumbullimit të të ardhurave	5%	15%	25%	35%	45%	50%
Të ardhurat e grumbulluara	3,860	14,620	44,298	76,557	108,452	152,134
Pjesë e kostos operative për familjet	1,945,949	2,237,841	2,432,436	2,627,031	2,821,626	3,016,221
Përqindja e mbulimit të kostos	0%	1%	2%	3%	4%	5%

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Tabela 57 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I'

[Burimi: Punuar nga Autori]

Në grafikët më poshtë tregohet përqindja e nivelit të të ardhurave që grumbullohen kundrejt përqindjes të mbulimit të kostos gjatë 5 viteve të zbatimit të planit, për secilën Zonë të mbetjeve:

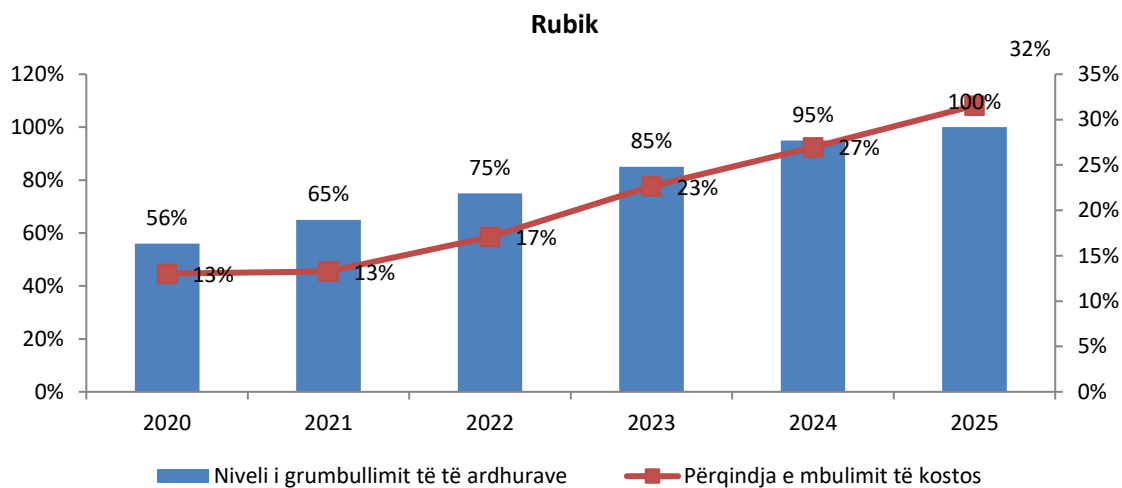

Figura 43 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – Zona 1 Skenari I'

[Burimi: zhvilluar nga autori]

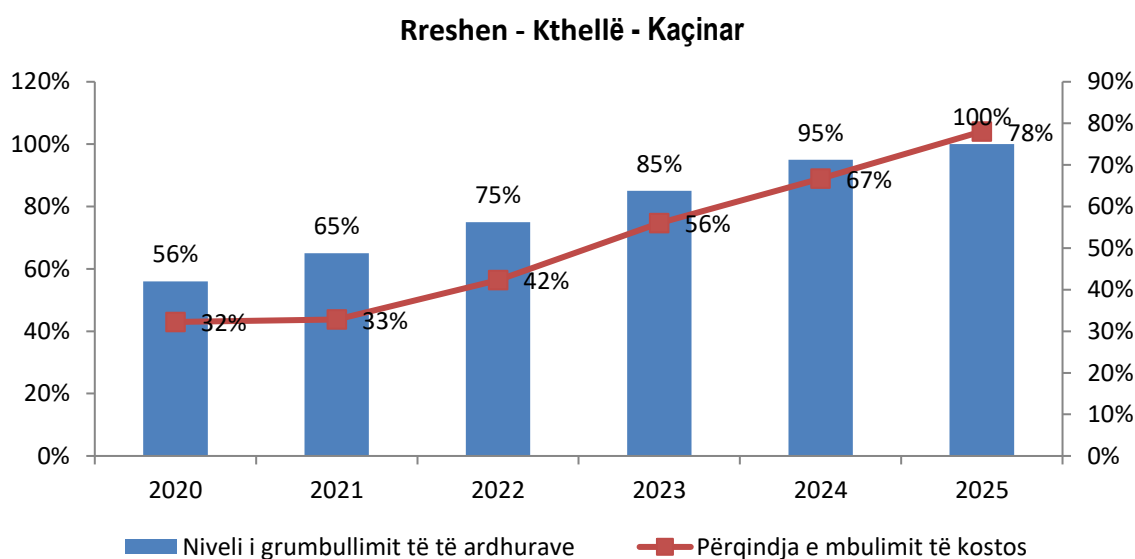

Figura 44 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – Zona 2 Skenari I'

[Burimi: zhvilluar nga autori]

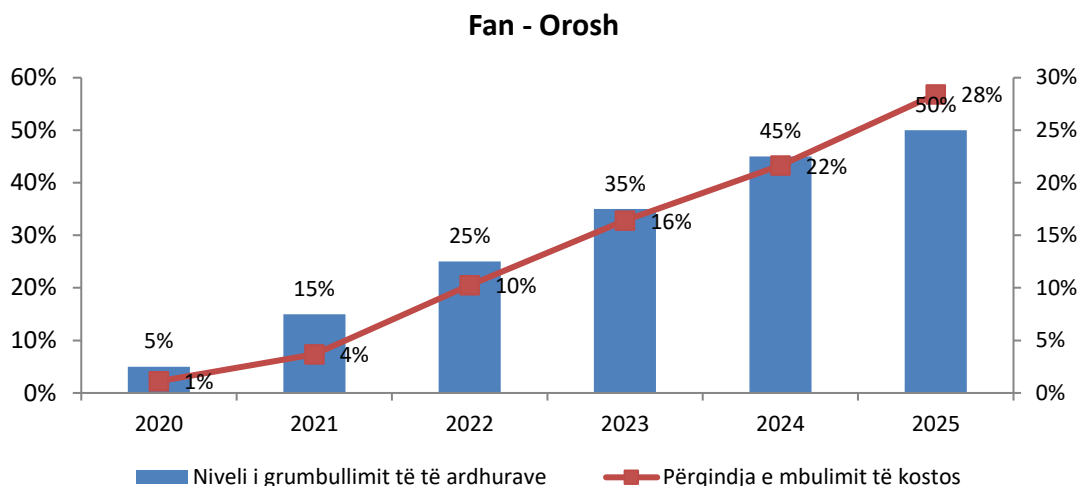

Figura 45 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – Zona 4 Skenari I
[Burimi: zhvilluar nga autori]

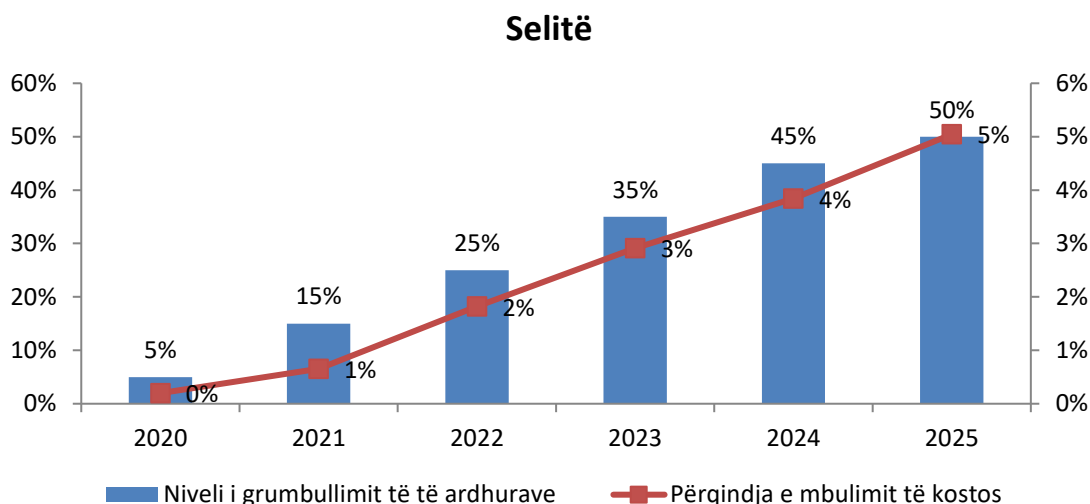

Figura 46 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – Zona 5 Skenari I
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Siç mund ta shohim si nga tabela ashtu edhe nga grafikët, niveli i grumbullimit të të ardhurave nga tarifa e pastrimit nga familjet, për njësitë e Zonave 1, 2 dhe 3 ku ofrohet shërbimi ka qënë në nivel mesatar gjatë vitit 2020 me 56%, ndërsa për zonën tjetër pothuajse nuk kanë patur performancë të mirë në grumbullimin e tarifave.

Në parashikimin e bërë për 5 vjeçarin e zbatimit të planit, është parashikuar një rritje 5% çdo vit për secilën njësi të nivelit të grumbullimit të tarifës nga familjet dhe 10% të kostos operative çdo vit, duke marrë parasysh edhe nivelin e informimit të qytetarëve.

Në fund të 5 vjeçarit parashikohet që NJA Rubik dhe Rreshen të kenë performancën më të mirë duke arritur nivele të grumbullimit të tarifës deri në 100% dhe nivelin e mbulimit të kostos deri në 70%. Ndërkohë njësitë e tjera, të cilat do të hyjnë në skemën e ofrimit të shërbimit dhe pagesës së tarifës së pastrimit, relativisht do të kenë një performancë më të ulët, ku niveli i grumbullimit të tarifës

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

potencialisht mund të shkojë deri në 50% dhe mbulimi i kostos operative nuk do t'i kalojë 28%. Kjo shifër e ulët e mbulimit të kostos nga NJA Selitë, Kaçinar, Fan dhe Orosh lidhet me faktin e nivelit të ulët të tarifës që propozohet t'i prezantohet këtyre njësive dhe numrit të ulët të familjeve në zonë.

Ndërkohë përse i takon planifikimit të të ardhurave për bizneset e vogla dhe të mëdha, është parashikuar niveli i grumbullimit të të ardhurave dhe mbulimi i kostos gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit, duke marrë në konsideratë rritjen e kostos dhe rrjedhimisht rritjen e tarifës nga zbatimi i Skenarit I'. Në tabelën më poshtë paraqitet planifikimi i të ardhurave, kostove operative dhe mbulimi i kostos, ku potencialisht merret një rritje e numrit të bizneseve me 1% në vit:

Tarifa e biznesit të madh nga kosto operative e shërbimit		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i bizneseve të mëdha	75	77	80	82	84	87
a.	<i>Për çdo mjet në inventar të shoqërive të transportit Agjensi për shërbime funerale apo dekorime të ndryshme</i>	15	15	16	16	17	17
b.	<i>Bar, restorante, disko, pube, diskoteka etj. Për autoshkolla, polici private, kurse kualifikimi, etj.</i>	23	24	24	25	26	27
c.	<i>Aktivitet Biznesi i Madh shitje me pakicë dhe shumicë dhe shërbime të tjera</i>	15	15	16	16	17	17
d.	<i>Tregtim lëndë djegëse, karburant, gaz, etj. Komplekse të rritjes dhe therjes për shpendë, derra, gjedhë etj</i>	10	10	11	11	11	12
e.	<i>Kantier ndërtimi sipas volumit dhe vendit të punës</i>	10	10	11	11	11	12
f.	<i>Biznes me aktivitet prodhimi, përpunim, kërkim zbulim</i>	2	2	2	2	2	2
1.2	Tarifa vjetore e bizneseve të mëdha						
a.	<i>Për çdo mjet në inventar të shoqërive të transportit + Agjensi për shërbime funerale apo dekorime të ndryshme</i>	7,000	9,000	12,000	15,000	17,000	20,000
b.	<i>Bar, restorante, disko, pube, diskoteka etj. Për autoshkolla, polici private, kurse kualifikimi, etj.</i>	20,000	20,000	20,000	25,000	27,000	30,000
c.	<i>Aktivitet Biznesi i Madh shitje me pakicë dhe shumicë dhe shërbime të tjera</i>	50,000	55,000	60,000	65,000	70,000	80,000
d.	<i>Tregtim lëndë djegëse, karburant, gaz, etj. Komplekse të rritjes dhe therjes për shpendë, derra, gjedhë etj</i>	100,000	110,000	110,000	120,000	120,000	150,000
e.	<i>Kantier ndërtimi sipas volumit dhe vendit të punës</i>	250,000	250,000	260,000	270,000	280,000	300,000
f.	<i>Biznes me aktivitet prodhimi, përpunim, kërkim zbulim</i>	300,000	300,000	300,000	320,000	320,000	350,000
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	5,415,000	5,788,600	6,195,656	6,900,571	7,390,091	8,567,035
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	100%	100%	100%	100%	100%	100%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	5,415,000	5,788,600	6,195,656	6,900,571	7,390,091	8,567,035
1.6	Pjese e kostos operative për bizneset e mëdha	8,818,921	10,141,759	11,023,651	11,905,543	12,787,435	13,669,327
1.7	Përqindja e grumbullimit të të ardhurave	61%	57%	56%	58%	58%	63%
Tarifa e biznesit të vogël nga kosto operative e shërbimit		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Nr. i bizneseve të vogla	330	340	350	361	371	383
a.	<i>Nënkategoritë e Bizneseve të Vogla</i>	330	340	350	361	371	383
1.2	Tarifa vjetore e biznesit të vogël						
a.	<i>Nënkategoritë e Bizneseve të Vogla</i>	8,500	10,000	11,000	12,000	13,000	15,000
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)	2,805,000	3,399,000	3,851,067	4,327,199	4,828,433	5,738,407
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	97%	98%	99%	100%	100%	100%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	2,720,850	3,331,020	3,812,556	4,327,199	4,828,433	5,738,407
1.6	Pjese e kostos operative për biznesin e vogël	7,055,136	8,113,407	8,113,407	8,113,407	8,113,407	8,113,407
1.7	Përqindja e grumbullimit të të ardhurave	39%	41%	47%	53%	60%	71%

**PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE TË BASHKISË MIRDITË
2020-2025**

Tabela 58 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga BM & BV për Skenarin I'
[Burimi: Punuar nga Autori]

Në ndryshim nga situata me tarifën nga konsumatorët familjarë, në rastin e bizneseve, si të mëdha dhe të vogla, bashkia ka aftësinë të grumbullojë 100% të tarifës, e cila siç tregohet edhe në parashikim 5 vjeçarë do të mbulojë deri në 70% të kostos operative të shërbimit që i takon bizneseve.

Më poshtë paraqitet një tabelë përmbledhëse për të gjithë bashkinë në lidhje me parashikimin e rritjes së nivelit të grumbullimit të tarifës vit pas vitit për Skenarin I.

Performanca e grumbullimit të tarifës - Skenari I		2020	2021	2022	2023	2024	2025
I	Të ardhurat e grumbulluara në total nga familjet e bashkisë	2,765,140	3,314,492	4,807,349	6,973,597	8,997,416	11,372,717
II	Pjese e kostos operative për familjet në total për Bashkinë	16,194,837	18,624,062	20,243,546	21,863,030	23,482,514	25,101,997
III	Përqindja e mbulimit të kostos nga familjet për të gjithë Bashkinë	17%	18%	24%	32%	38%	45%
IV	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BM	5,415,000	5,788,600	6,195,656	6,900,571	7,390,091	8,567,035
V	Pjese e kostos operative për BM në total për Bashkinë	8,818,921	10,141,759	11,023,651	11,905,543	12,787,435	13,669,327
VI	Përqindja e mbulimit të kostos nga BM për të gjithë Bashkinë	61%	57%	56%	58%	58%	63%
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BV	2,720,850	3,331,020	3,812,556	4,327,199	4,828,433	5,738,407
VII I	Pjese e kostos operative për BV në total për Bashkinë	7,055,136	8,113,407	8,818,921	9,524,434	10,229,948	10,935,461
IX	Përqindja e mbulimit të kostos nga BV për të gjithë Bashkinë	39%	41%	43%	45%	47%	52%
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total Bashkia	10,900,990	12,434,112	14,815,561	18,201,367	21,215,940	25,678,159
VII I	Kosto Operative e Bashkisë	32,068,894	36,879,228	40,086,117	43,293,007	46,499,896	49,706,785
IX	Përqindja e mbulimit të kostos për të gjithë Bashkinë	34%	34%	37%	42%	46%	52%

Tabela 59 Të ardhurat dhe mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit
[Burimi: Punuar nga Autori]

Nga tabela shohim se Mirditë gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit, sipas parashikimeve për rritjen e nivelit të grumbullimit të tarifës së pastrimit me 5% çdo vit dhe rritjen e kostos operative me 10% çdo vit, do të arrijë të mbulojë koston e shërbimit deri në masën 52%, nëse të gjithë konsumatorët do të jenë të gatshëm të paguajnë tarifën e pastrimit. Këto shifra mund të jenë më të larta, nëse bashkia ka ambicie dhe përkushtim për të vendosur objektiva më të larta nivelin e grumbullimit të tarifës, në mënyrë të tillë që të ardhurat e grumbulluara të mbulojnë deri në 100% të kostos së shërbimit.